

ปัญหาในการประกอบอาชีพครู กับ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิรัตน์ ไวยกุล

16 S.A. 2524

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปดึก

กุมภาพันธ์ 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ: ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิศรและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศศุภผลการ

โดยแท้ที่จริงแล้ว การวิจัยชิ้นนี้เกิดขึ้นจากพลังความคิดและความช่วยเหลืออย่าง
จริงใจของบุคคลหลายฝ่ายที่มองเห็นคุณค่าของการแสวงหาความเป็นจริง และมีความพยายาม
ที่จะแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาการศึกษาของสังคมไทย ผู้วิจัยเองมีบทบาทแค่เพียง
รวบรวมพลังความคิดและเจตนาเหล่านี้ ดำเนินการวิเคราะห์และเรียบเรียงให้เป็นผลงาน
วิจัย หากปราศจากความร่วมมือและการเสียสละเวลาของท่านเหล่านี้ ซึ่งผู้วิจัยคงไม่สามารถ
ระบุนามได้ทั้งหมด การวิจัยชิ้นนี้ก็คงมีอาจจะสำเร็จจุลวงลงได้เลย

กล่าวอย่างเจาะจง ผู้วิจัยตระหนักดีว่า ความร่วมมืออย่างเต็มใจในการให้ข้อมูล
และรวบรวมข้อมูลของบรรดา อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
เชียงใหม่ คณะครู-อาจารย์ และผู้บังคับบัญชาในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
ตลอดจนศึกษานิเทศก์อำเภอ หัวหน้าหมวดการศึกษาและเจ้าหน้าที่ในเขตการศึกษา ๔ เป็น
องค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง ที่ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ตามที่ตั้งใจไว้ ผู้วิจัยขออุทิศความดี
ของงานวิจัยชิ้นนี้ ให้แก่ท่านเหล่านี้ด้วยความจริงใจ

รองศาสตราจารย์ ดร.เจสสิยา บุรีภักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ จิตพงศ์
และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ มาลาพอง ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา ได้อุทิศเวลา
ให้ขอแนะนำ ชอคิดเห็น ตลอดจนแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ด้วยความเต็มใจและ
ด้วยความปรารถนาดี จนทำให้งานวิจัยชิ้นนี้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสม ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ขอขอบ
พระคุณเป็นพิเศษต่อท่านอธิบดีกรมการฝึกหัดครูคนปัจจุบัน (อาจารย์พะยอม แก้วกำเนิก)
ที่กรุณารับเป็นกรรมการภายนอกในการ สอบปากเปล่าปริญญาโท และให้ขอคิดเห็นที่เป็น
ประโยชน์ในการปรับปรุงงานวิจัยชิ้นนี้ให้ดีขึ้น

ผู้วิจัย ขอขอบคุณอาจารย์ บุญนา อนันต์สุธาธิกุล เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้
คำแนะนำและช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือ และตรวจสอบขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
ตั้งแต่ต้นจนจบ ด้วยความเอาใจใส่และความเต็มใจ เสมือนหนึ่งเป็นงานของท่านเอง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุเทน ปัญโญ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธรรม จันทน์หอม และ อาจารย์สมศักดิ์ รุ่งสมบูรณ์ ที่ได้อนุเคราะห์
 ชี้แจงและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ด้วยความเต็มใจ
 ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเหล่านั้นมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงคุณพ่อ ก๊ แม่ทองดี ไวยกุล ผู้มีพระคุณในการสนับสนุน และ
 ส่งเสริมการศึกษาของผู้วิจัย

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณ คุณรัศมี ภรรยาของผู้วิจัย ที่มีความเข้าใจและให้กำลังใจ
 ให้ความช่วยเหลืออย่างสำคัญตลอดระยะเวลาของการศึกษา และรู้สึกเห็นใจ จามรี และ สิริข
 ที่ต้องอดทนต่อการห่างเหิน ขาดการเอาใจใส่จากพ่อเป็นเวลานาน หวังว่าสักวันหนึ่งลูกคง
 จะเข้าใจ.

วิรัตน์ ไวยกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
สภาพและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	14
ปัญหาเชิงวิจัย	14
สมมติฐานการวิจัย	15
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	17
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
ปัญหาในการประกอบอาชีพครู	19
ปัญหาการประกอบอาชีพครูในทัศนะของครูผู้สอน	19
ปัญหาในอาชีพครูในทัศนะของนักศึกษาที่กำลังจะเข้าสู่อาชีพครู	25
ปัญหาในอาชีพครูในทัศนะของผู้นับกับบัญชาหรือผู้บริหาร	28
การประเมินผลการผลิตครู	30
แนวทางในการฝึกอบรมครู	34
บทบาทภาระหน้าที่และสมรรถภาพของครู	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	46
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	52
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
การบรรยายถึกรณข้อมูล	59
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	59

4 ผลการวิจัย	63
ข้อมูลเบื้องต้น	63
คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด	68
คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายปิด	78
การประมวลปัญหาจากแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด	85
ผลการพิสูจน์สมมติฐาน	91
ปัญหาการประกอบอาชีพครูโดยทั่วไป	91
ปัญหาในอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ	107
5 สรุปผลและขอเสนอแนะ	129
ขอเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	136
ขอเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาในอาชีพครู	137
แนวทางการฝึกอบรมนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	137
แนวทางการฝึกอบรมครูประจำการในเขตการศึกษา 8	145
บรรณานุกรม	148
ภาคผนวก	156
ก แบบสอบถาม	157
ข สมุทราห์สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด	167
ค สมุทราห์สำหรับแบบสอบถามปลายปิด	172
ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	176
จ กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน และรายการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	178
ฉ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด	195
ช แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิด	204
บทคัดย่อ	

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
3-1	แสดงรายชื่ออำเภอในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง	48
3-2	แสดงจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มวิชาเอก	50
3-3	แสดงจำนวนอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภาควิชา	51
3-4	แสดงรายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดและ อำเภอในเขตการศึกษา 8	179
3-5	ค่าเฉลี่ยและค่าการกระจายของคะแนนแบบสอบถามรายข้อ	183
3-6	รายการวิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่หลายปึกตามตัวแปรในสมุทรีด	185
4-1	แสดงจำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเภทต่าง ๆ	188
4-2	แสดงจำนวนครูและผู้บริหารที่ เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับและ ชนิดของโรงเรียน	189
4-3	แสดงจำนวนครูและผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิและระดับโรงเรียน ...	190
4-4	แสดงจำนวนครูประจำการ ผู้บังคับบัญชา และอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	191
4-5	แสดงจำนวนครู ผู้บังคับบัญชา และอาจารย์ จำแนกตามช่วงอายุ	192
4-6	แสดงจำนวนนักศึกษา จำแนกตามเวลาเรียนในหลักสูตร และ ประสบการณ์ในอาชีพครู	192
4-7	แสดงจำนวนอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามเพศและวุฒิสูงสุด ...	193
4-8	แสดงจำนวนบัณฑิตศึกษาศาสตร์ จำแนกตามระดับโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และปีที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์	193
4-9	แสดงจำนวนนักศึกษาและบัณฑิตศึกษาศาสตร์ จำแนกตามกลุ่มวิชาเอกที่เรียน	194
4-10	แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถาม หลายเปิด ตามความเห็นของครูประถม ครูมัธยม และผู้บริหาร ของครู: (ก) ปัญหาในภาระหน้าที่ของครู	196

4-11	แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถาม ปลายเปิด ตามความเห็นของครูประจำการระดับประถม มัธยม และ ผู้บังคับบัญชา: (ก) ปัญหาในการหน้าที่ของครู	197
4-12	แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถาม ปลายเปิด จำแนกตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์และบัณฑิต: (ก) ปัญหาในการหน้าที่ของครู	198
4-13	แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครูจากแบบสอบถาม ปลายเปิด จำแนกตามความเห็นของนักศึกษาอาจารย์และบัณฑิต ศึกษาศาสตร์: (ก) ปัญหาในการหน้าที่ของครู	199
4-14	แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถาม ปลายเปิด จำแนกตามความเห็นของครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษา และผู้บังคับบัญชา: (ข) ปัญหาจากเหตุภายนอกที่ครูควบคุมไม่ได้ ...	200
4-15	แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถาม ปลายเปิด ตามความเห็นของครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษา และ ผู้บังคับบัญชา: (ข) ปัญหาจากเหตุภายนอก	201
4-16	แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถาม ปลายเปิดจำแนกตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตจาก ศึกษาศาสตร์: (ข) ปัญหาจากเหตุภายนอกที่ครูควบคุมไม่ได้	202
4-17	แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครูจากแบบสอบถาม ปลายเปิด ตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตศึกษาศาสตร์: (ข) ปัญหาที่มาจากเหตุภายนอก	203
4-18	แสดงรายเฉลี่ย (X) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วน วิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายข้อ ตามความ เห็นของครูประถมศึกษาเรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ..	204
4-19	แสดงรายเฉลี่ย (X) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายข้อ ตามความเห็นของ ครูมัธยมศึกษาเรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย	205

4-20	แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วน วิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายขอ ตาม ความเห็นของผู้บังคับบัญชาครูประถมศึกษา เรียงลำดับตามรายเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย	206
4-21	แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วน วิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายขอ ตาม ความเห็นของผู้บังคับบัญชาครูมัธยม เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย	207
4-22	แสดงรายเฉลี่ยและอันดับของความถี่เห็นของครูประถม-มัธยม และ ผู้บังคับบัญชาต่อปัญหาการประกอบอาชีพครู	208
4-23	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครู จำแนกตามความเห็นของครูประจำการ และผู้บังคับบัญชาในระดับโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา	212
4-24	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครู จำแนกตามความเห็นของครูที่มีเพศและ วุฒิทางครูต่างกัน	217
4-25	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครูตามความเห็นของครูประจำการ จำแนก ตามระดับโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน	230
4-27	แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ อัตราส่วนวิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูเป็นรายขอ ตามความเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ เรียงลำดับตามราย- เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย	234
4-28	แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ อัตราส่วนวิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายขอ ตามความเห็นของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ เรียงลำดับตามราย- เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย	235

ตาราง

4-29	แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ อัตราส่วนวิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายขอ ตามความเห็นของบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ เรียงลำดับตาม รายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย	236
4-30	แสดงรายเฉลี่ยและอันดับของความึกเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และ บัณฑิตศึกษาศาสตร์ต่อปัญหาการประกอบอาชีพครู	237
4-31	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของนักศึกษาอาจารย์และบัณฑิตศึกษาศาสตร์ เพศชาย และหญิง	242
4-32	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของนักศึกษา จำแนกตามเวลาเรียนในหลักสูตรและ เพศชายหญิง	250
4-33	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของนักศึกษา จำแนกตามวิชาเอกที่เรียน	253
4-34	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของนักศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในวิชาชีพครู	255
4-35	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของอาจารย์ จำแนกตามภาควิชาที่สังกัด	257
4-36	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยัง เตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของบัณฑิตที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ประถมศึกษาและในโรงเรียนมัธยมศึกษา	258
4-37	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way ANOVA) ของคะแนน ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของบัณฑิต จำแนกตามวิชาเอกที่เรียน	260

1. สภาพและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวจักรสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน เราอาจปรับปรุงการศึกษาได้ด้วยการใช้เงินมากขึ้น สร้างโรงเรียนใหม่ ปรับปรุงหลักสูตร กำหนดมาตรฐานโรงเรียนและใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนแบบใหม่ แต่สิ่งสำคัญที่แท้จริงในการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะมีผลคือน้อยกว่าครูได้เปลี่ยนแปลงตัวเองด้วย โดยเฉพาะพฤติกรรมในด้านการสอน เพราะทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับครูผู้ซึ่งมีการะับนิคชอบและเป็นผู้ใช้สิ่งเหล่านั้น

ปัจจุบันนี้ครูสอนกำลังเผชิญปัญหาในการประกอบอาชีพครูหลายประการ เป็นต้นว่าสอนเด็กไม่ค่อยเข้าใจ เด็กไม่กล้าแสดงออก เด็กมีฐานะยากจน และครูไม่เข้าใจบทบาทของตนในการพัฒนาและบริการชุมชน ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ถ้าครูแก้ไขไม่ได้หรือไม่สามารถเผชิญ แก้ไข และป้องกันได้อย่างเหมาะสมแล้ว การปฏิบัติงานในฐานะผู้ให้การศึกษาที่ไม่ได้ผลดี กับทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เหมาะสมและมีคุณภาพเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนและสังคมโดยรวมอีกด้วย

การฉลิตครูเท่าที่ดำเนินอยู่ขณะนี้ หลายสถาบันไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่เกิดขึ้นในสภาพการปฏิบัติงานจริงเท่าที่ควร โดยมากมักจะใช้ความพอใจในการรวมกระบวนวิชาจากสาขาวิชาการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แม้ว่าจะเป็นผลจากฐานแนวความคิดที่ละเอียด แต่ก็ไม่เป็นผลสืบเนื่องมาจากงานวิจัยจากสภาพปัญหาของครูโดยแท้จริง จนทำให้ดูเหมือนว่าได้ดำเนินไปตามหลักเกณฑ์หรือประเด็นที่ใ้ปฏิบัติตาม ๆ กันมา ซึ่งน่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น.

ปัญหาในการประกอบอาชีพครู คือความยุ่งยากและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียนตามท้องถิ่นชุมชนต่าง ๆ ซึ่งมีผลทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทภาระหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์เป็นผลดีต่อชีวิตเด็กและสังคมได้เท่าที่ควรจะเป็น ความยุ่งยากในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอาจเนื่องมาจากตัวครูเอง คือการขาดความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม และอาจจะเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกซึ่งความรุนแรงของปัญหาอาจจะมากจนครูไม่สามารถจะแก้ไขได้แม้จะได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดีแล้วก็ตาม

การให้ความสำคัญต่อปัญหาในการประกอบอาชีพครู มีความสำคัญต่อการผลิตครูในขั้นที่จะช่วยแก้ปัญหาหรือข้อบกพร่องอันเกิดจากการผลิตครูในปัจจุบัน เป็นการเตรียมครูเพื่อเผชิญปัญหาที่จะเกิดขึ้นจริงในการประกอบอาชีพครูอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ต้องอ้อมค้อมวุ่นวายการทะเลาะหรือคาดคะเนถึงเช่นที่ปฏิบัติกันอยู่ การละเลยปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงในการประกอบอาชีพครูไม่เพียงแต่จะเป็นการสะสมปัญหาที่เกิดกับครูให้พอกพูนเพิ่มมากขึ้นจนทำให้การแก้ไขดำเนินไปด้วยความยากลำบากเท่านั้น หากแต่อาจยังเป็นการสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมในอนาคตอีกด้วย

ด้วยเหตุนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตกลงใจทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาในการประกอบอาชีพครู กับ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งนี้ โดยจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาหรือสภาพความยุ่งยากต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในวิสัยที่ครูจะควบคุมหรือแก้ไขได้ ถ้าครูได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับการเตรียมตัวมาแล้วอย่างเหมาะสม กล่าวคือจะทำการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ที่ครูพึงปฏิบัติเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะได้เสนอแนวทางในการฝึกอบรมเพื่อเตรียมแก้ปัญหาในอาชีพครูต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดปัญหาการประกอบอาชีพครูให้ครอบคลุมบทบาทภาระหน้าที่ของครูให้มากที่สุด โดยจัดกลุ่มข้อปัญหาย่อยเข้าด้วยกันเป็นหมวดหมู่ ประกอบด้วยปัญหาค้นต่าง ๆ หกด้านคือ.

1. ปัญหาการเรียนการสอน
2. ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน
3. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

4. ปัญหาด้านการประเมินผล
5. ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน
6. ปัญหาความสัมพันธ์กับชุมชน

การกำหนดปัญหาโดยแบ่งเป็นหกด้านครั้งนี้เพื่อความสะดวกในการจัดรวมกลุ่มประเด็นปัญหาให้กระจัดกระจกรอบกลุ่มปัญหาใดกว้างขวางพอที่จะรวมภาระหน้าที่สำคัญของครูไว้ได้ทั้งหมด ทั้งนี้ได้อาศัยผลจากการศึกษาคนควาและปรับปรุงจากเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาของครูหลายเรื่องควบกันคือ.

มิลล์ และ รอเจอร์ส¹ ได้ศึกษาปัญหส่วนตัวและปัญหาทางวิชาการของครูระดับประถมศึกษาของ รัฐ นิวเจอร์ซีย์ และ นอร์ทคาโรไลนา เมื่อปี 1954 ได้พบปัญหาถึง 44 รายการซึ่งถือว่าสำคัญ และจัดเป็นกลุ่มได้ 7 กลุ่มคือ: ปัญหาเกี่ยวกับการสอน เกี่ยวกับเด็กนักเรียน เกี่ยวกับการประเมินผล เกี่ยวกับการปกครองและระเบียบวินัย เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน และปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ.

ครูกแชงค์ เคนเนดี้ และ มายเออร์ส² ทำการศึกษาปัญหาของครูมัธยมโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 105 ข้อปัญหา ได้พบว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญจำนวน 42 ข้อ ซึ่งเมื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) แล้วปรากฏว่า ปัญหาดังกล่าวถูกจัดเข้าเป็นกลุ่มหรือเป็นองค์ประกอบซึ่งมีลักษณะประเด็นปัญหาใกล้เคียงกัน 7 องค์ประกอบคือ.

1. ประสิทธิภาพ (Efficiency) ได้แก่ความถี่ของการจะมีทักษะในการสอนหรือการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียน

¹Queenie B. Mills and Dorothy Rogers. "Personal and Professional Problems of Elementary School Teachers" Journal of Educational Research. 48(4):279-288, December, 1954.

²Donald R. Cruickshank, John J. Kennedy and Betty Myers. "Perceived Problems of Secondary School Teachers" Journal of Educational Research. 68(4):154-159, December, 1974.

2. การสนับสนุน (Support) ได้แก่ ความต้องการความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้บริหารและเพื่อนครูเพื่อจะสามารถทำงานให้ได้ดีและมีความรับผิดชอบในเชิงวิชาชีพ

3. การเสริมกำลัง (Invigoration) ได้แก่ ความต้องการที่จะปลุกความสนใจและสร้างกำลังใจให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนสูงขึ้น

4. การควบคุม (Control) คือ มีความต้องการที่จะให้นักเรียนมีความประพฤติที่เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. สัมพันธภาพ (Inclusion) ได้แก่ ความต้องการที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียน ครู และผู้บริหาร ด้วยการให้ความใส่ใจซึ่งกันและกัน

6. การเกื้อหนุน (Nurturance) ได้แก่ ความต้องการที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

7. การจูงใจ (Influencing) ได้แก่ ความต้องการจะเปลี่ยนแปลงความเห็นและเจตคติของนักเรียนและบุคลากรเกี่ยวกับตนเองและที่มีต่อการศึกษา

จากองค์ประกอบของปัญหาของครูทั้งเจ็ดประการนี้จะเห็นว่า มีความเกี่ยวข้องกับบทบาทภาระหน้าที่ของครูในด้านการสั่งสอนอบรมให้นักเรียนมีความรู้และพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยให้ความสำคัญที่ปัญหาในด้านการสอนให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตรนั่นเอง

สุธรรม ประทานทรัพย์¹ ได้ศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในพระนครและต่างจังหวัดในปี 2520 ได้กำหนดปัญหาออกเป็นสองด้านใหญ่ ๆ คือ

ปัญหาค้นคว้า ประกอบด้วย ปัญหาค้นคว้าคุณภาพ ปัญหาครอบครัว และปัญหาค้นคว้าเศรษฐกิจ

¹สุธรรม ประทานทรัพย์ การศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับครูในจังหวัดใกล้เคียง หน้า 50 - 52

ปัญหาสภาพการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชาและบุคลากร.

เมื่อคำนึงถึงบทบาทและความสามารถสำหรับครูที่จะพึงมีแล้ว ความสำคัญของครูอยู่ที่บทบาทในด้านการสอนและการประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี กล่าวคือ ครูที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้ สอนดี สุขภาพดี ประพฤติดี และมีน้ำใจประชาธิปไตย¹

จากการวิเคราะห์สมรรถภาพซึ่งครูประถมศึกษาควรจะมีเพื่อจะสามารถปฏิบัติงานสอนได้ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ปรากฏว่ามีรายละเอียดมากถึง 200 สมรรถภาพ จัดเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ห้ากลุ่มคือ.

1. ความสามารถเกี่ยวกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนและสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ สังคมและเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. สมรรถวิสัยเกี่ยวกับหลักสูตรและสื่อการเรียนในเชิง Input ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร หลักการ พัฒนาการเด็ก และการบริหารโรงเรียน
3. สมรรถวิสัยของครูเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ได้แก่ ความรับผิดชอบ สุจริตในความเพียร ครู มีน้ำใจ อ่อนน้อม และมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี
4. สมรรถวิสัยเชิงนิเทศปฏิบัติ (Process) ได้แก่ ความสามารถในการสอน การจัดกิจกรรม การใช้สื่อการเรียนการสอน การแนะแนว และการฝึกอบรมนักเรียน
5. สมรรถวิสัยเชิงผลิตผลทางการศึกษา (Product) ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

¹ เฉลียว บุรีรักษ์ และคณะ รายงานผลการวิจัยเรื่อง ลักษณะของครูที่ดี หน้า

² เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรผลิตครูประถมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ (หมายเลข 1-2) หน้า 11 - 15

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครู สมรรถภาพที่จำเป็นและบทบาทของครูที่สังคมต้องการ ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ ที่ปรากฏในบทที่ 2 ของปริญญาณิพนธ์ฉบับนี้ ทำให้มองเห็นขอบข่ายของปัญหาที่เกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ที่ครูพึงปฏิบัติได้ชัดเจนขึ้น การวิจัยครั้งนี้จึงได้ประมวลรายการข้อคำถามที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมบทบาทภาระหน้าที่ของครูให้มากที่สุด แล้วจึงจัดกลุ่มปัญหาเป็นหมวดหมู่โดยกำหนดเป็นปัญหาค้นทาง ๆ รวมหกด้านคือ : ปัญหาค้นการสอน ค้นความสัมพันธ์กับนักเรียน ค้นสื่อการเรียนการสอน ค้นการประเมินผล ค้นการบริหารโรงเรียน และค้นความสัมพันธ์กับชุมชน ดังไกลงมาแล้วในตอนต้น

และเพื่อให้ครอบคลุมปัญหาอื่น ๆ ที่อาจหลงเหลือจากรายละเอียดในปัญหาทั้งหกด้าน และเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสเสนอปัญหาได้อย่างอิสระโดยไม่ถูกกำหนดให้ตอบในกรอบคำถามและคำตอบที่กำหนดไว้ จึงจัดให้มีแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในอาชีพครูขึ้นคำถามปลายเปิดไว้ด้วย เพื่อให้การรวบรวมปัญหาเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่ควรได้รับการแก้ไขให้ลดน้อยลงเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ให้การศึกษอบรมค่านิยมไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ ๆ สองประการคือ ประการแรก เกิดจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาและความต้องการในสังคมเปลี่ยนแปลงรุนแรงมากขึ้นจนทำให้ทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนปรับตัวได้ด้วยความยากลำบาก และอีกประการหนึ่งอาจเกิดจากสภาพความบกพร่องหรือความไม่สมบูรณ์ในกระบวนการผลิตครูของสถาบันต่าง ๆ นับตั้งแต่หลักสูตร กิจกรรมการสอน การบริหาร อาจารย์ผู้สอน ตลอดจนถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สาเหตุสองประการดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้.

ก. ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในปัจจุบันอย่างมากและในเวลารวดเร็ว ได้ทำให้เกิดความเดือดร้อนกระทบกระเทือนการดำรงชีวิตของประชาชนทั่วไปเป็นอันมาก จะเห็นได้จากสภาพความยากจนแร้นแค้นปรากฏขึ้นทั่วไป จากสภาพความขาดแคลนของคนจำนวนมากนี้เองทำให้เกิดปัญหาสำคัญด้านอื่น ๆ

ตามมา เช่น การอพยพหลังไหลของคนชนบทเข้าไปแสวงหางานทำในกรุงเทพฯหรือในเขตเมืองใหญ่ ๆ ความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันในค่านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การเอารักเอาเปรียบแสวงหาประโยชน์จากคนคอยการศึกษาและคนยากจน การขาดแคลนความยุติธรรม ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา และการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วเป็นต้น¹ ครูในฐานะเป็นผู้ให้การศึกษาเพื่อชักจูงความสนใจและสร้างความสำนึกให้กับบุตรหลานของประชาชนก็ย่อมได้รับความกระทบกระเทือนด้วย ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับประชาชนและส่งผลไปถึงนักเรียนเป็นสิ่งทีครูไมอาจจะเพิกเฉยหรือปฏิเสธความเดือดร้อนหรือปัญหาของประชาชนได้ เพราะภาระของครูคือการให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขอื่นคล้ายปัญหาเหล่านั้น โดยเหตุดังกล่าวนี้ครูจึงต้องเผชิญกับปัญหาอันเป็นผลสะท้อนจากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่เสมอ เป็นต้นว่า ปัญหาในการสอนเด็กนักเรียนยากจน ปัญหาการควบคุมความประพฤติของเด็ก ปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาความสัมพันธ์กับชุมชน และปัญหาในการสอนวิชาชีพเป็นต้น.

และด้วยเหตุที่สภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปในอัตราที่ค่อนข้างรวดเร็วเช่นนี้ ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาชาติ หลักสูตรการเรียนการสอน และสายงานการบริหาร ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านโครงสร้างและกระบวนการ ทำให้ครูจำนวนไม่น้อยที่คุ้นเคยกับสภาพเดิมต้องประสบปัญหาในการสอนและการทำงานเป็นอย่างมาก

ข. ความไม่สมบูรณ์ในโครงการผลิตครู สำหรับสาเหตุประการที่สอง เป็นเรื่องเกี่ยวกับความไม่พร้อม ความไม่สมบูรณ์หรือความบกพร่องในการผลิตครูของสถาบันต่าง ๆ นั้น มีปรากฏการณ์หลายอย่างที่น่าจะถือว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับปัญหาในการประกอบอาชีพครูซึ่งครูไม่ได้รับการเตรียมตัวเพื่อเผชิญปัญหาเหล่านั้น เช่น การเตรียมครูไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 252๓ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์การดำเนินงานของสถาบันผลิตครูในประเทศไทย นิโคลัส เบเนเนตต์

โคซี่ให้เห็นขอบพระคุณเป็นคุณสรรคในการฝึกครูให้มีความสามารถเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานในเขตชนบทได้อย่างมีคุณภาพ โดยกล่าวถึงรายละเอียดแต่ละขั้นตอนคือ.¹

1) การคัดเลือก ยึดความสามารถทางวิชาการเป็นหลัก ทำให้ได้นักศึกษาที่ไม่มีความตั้งใจหรือไม่ต้องการที่จะเป็นครูแต่มีความสามารถทางวิชาการในระดับรอง แม้กระนั้นก็ตาม นักศึกษาครูส่วนใหญ่ก็ไม่ได้อาจมาจากหมู่บ้านหรือครอบครัวชนบทซึ่งเป็นพื้นที่ที่คนจะออกไปทำงาน แต่ได้นักศึกษาจากครอบครัวของข้าราชการหรือพ่อค้าในเขตเมืองซึ่งเป็นเขตเจริญเป็นส่วนใหญ่ เมื่อสภาพพื้นฐานเป็นเช่นนี้ ทำให้ยากต่อการจัดฝึกอบรมมากขึ้น

2) เนื้อหาวิชาในหลักสูตร เนื้อหาส่วนใหญ่มีสัดส่วนที่หนักไปในด้านวิชาการ และสามารถเทียบความรู้หรือคุณวุฒิได้เท่ากับระดับความรู้วิชาการจากสถาบันอื่นในระดับเดียวกัน นักศึกษาไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ไม่มีเวลาเหลือพอที่จะศึกษาพื้นฐานทางสังคมมานุษยวิทยา การพัฒนาชุมชน การแก้ไขปัญหานหรือกระบวนการกลุ่ม

3. วิธีการสอน เป็นที่รู้กันอย่างก็แล้วว่า คนเราจะเรียนรู้ได้จกตัวอย่างซึ่งเป็นของจริงยิ่งกว่าจากถ้อยคำหรือตัวหนังสือ แต่ด้วยเหตุที่ต้องยึดติดกับแบบโรงงานอุตสาหกรรมนี้เอง จึงทำให้การสอนในสถาบันฝึกหัดครูดำเนินตามแบบดั้งเดิมซึ่งมีครูเป็นศูนย์กลาง เป็นแบบที่เน้นวิชาการหรือเน้นความรู้ แม้แต่ในกระบวนวิชา "วิธีสอนแบบใหม่" ก็มีการสอนโดยวิธีบรรยายให้นักศึกษาจด เมื่อเป็นเช่นนี้ระบบการฝึกหัดครูจึงดำเนินไปโดยส่อแอบแฝงที่ว่า การศึกษาคือการจดจำการที่ครูเป็นผู้ให้ความรู้ที่อะไรไรไม่ไ้ และบทบาทของนักศึกษาก็คือการจดจำถ้อยคำเหล่านั้น และแม้แต่การฝึกสอนเพื่อฝึกความเป็นครูก็ไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น

4) การวัดการ เนื่องจากมีเนื้อหาวิชาการมาก ทำให้สถาบันต้องมีขนาดใหญ่โตมากขึ้น มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกมากขึ้นซึ่งล้วนแล้วแต่ทำให้ห่างไกลจากชุมชนชนบทออกไปทุกที นักศึกษาได้เรียนรู้วิชาที่เกี่ยวข้องกับชนบทน้อยมากและเรียนอยู่ในเมือง อยู่ใน

¹ Nicholas Bennett. Barriers and Bridges for Rural Development.
p. 179-184.

อาคารท่ามกลางสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยซึ่งจะหาไม่พบเลยในชนบท

5) อาจารย์สอน ส่วนใหญ่มักจะไม่มีประสบการณ์ในการสอนมาก่อนเลย บางคนไม่ได้เรียนวิชาการศึกษา บางคนมีประสบการณ์แต่เล็กรมานาน และโดยมากมักจะได้รับการถ่ายทอดความรู้จากครูอาจารย์ที่ตนแนวคิดเก่า ขาดความสำนึกอันแท้จริงต่อบทบาทใหม่ของครู ในสภาพการณ์เช่นนี้จึงเป็นการยากแก่การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใด ๆ

6) การประเมินผล ทั้ง ๆ ที่หน้าที่ของสถาบันฝึกหัดครูคือการเตรียมคนเพื่อเป็นครู แต่การประเมินผลกลับไม่ให้ความสำคัญในด้านความสามารถหรือทักษะในการสอนเท่าที่ควร และส่วนมากมักจะมุ่งเน้นการประเมินผลนักศึกษาครูในด้านความรู้ความจำความเข้าใจในการทดสอบแบบข้อเขียนเสียเป็นส่วนใหญ่.

จากรายงานของ UNESCO เกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกหัดครูของประเทศไทย ปรากฏว่ามีข้อบกพร่องที่ควรเอาใจใส่หลายประการคือ.¹

- 1) เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- 2) บรรจุเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมากเกินไป
- 3) เนื้อหาในหลายวิชาซ้ำซ้อนกัน
- 4) หลายกระบวนวิชาไม่ค่อยมีเนื้อหาสาระ
- 5) นักศึกษาไม่ได้เรียนวิชาเอกที่ลึกซึ้งมากนัก
- 6) เนื้อหาวิชาการศึกษาส่วนมากเป็นเรื่องราวของต่างประเทศ ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของไทยโดยตรง
- 7) วิชาการเกี่ยวกับระเบียบวิธีสอนมักเป็นเรื่องทั่วไปและเป็นนามธรรมมาก
- 8) ผลผลิตที่ได้รับไม่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพที่ตั้งไว้.

ธีระ รุญเจริญ แนวทางเกี่ยวกับการฝึกหัดครูของไทย หน้า 3 (อ้างอิงมาจาก

Thailand: Teacher Education. p.80, by Gordon J. Guiton and A. Tantawi)

คณะกรรมการฝ่ายต่างประเทศของสหรัฐ ได้ทำการศึกษานักศและปัญหาของการฝึกหัดครูในประเทศไทย ได้รายงานเกี่ยวกับปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาหลายประการคือ.¹

- 1) อาจารย์ที่สอนในสถาบันฝึกหัดครูจำนวนไม่น้อยที่มีประสบการณ์และการศึกษาบรมไม่เพียงพอ
- 2) ความต้องการที่จะศึกษาในภาคค่ำมีมากทำให้อาจารย์ต้องทำงานหนักขึ้น
- 3) วิทยาลัยครูต่าง ๆ มีวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรมยังไม่เพียงพอ
- 4) โปรแกรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับปัญหาทางการศึกษาตามสภาพที่เป็นจริง
- 5) โปรแกรมการเรียนในหลักสูตรไม่เอื้อที่จะให้นักศึกษาออกไปปฏิบัติงานให้มีความชำนาญได้
- 6) อาจารย์และงบประมาณไม่เพียงพอที่จะรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานการสอนให้สูงขึ้นได้ เช่น ซากอาจารย์ที่เทศการฝึกสอนที่มีประสบการณ์ในการเรียนการสอนในระดับการศึกษานั้น ๆ
- 7) อาจารย์มักใช้วิธีสอนแบบบรรยายและเน้นความจำเป็นหลัก
- 8) มุ่งผลิตในค่านปริมาณมากเกินไปโดยไม่คำนึงถึงการปรับปรุงมาตรฐานมากนัก
- 9) มีความกำกวมและความไม่เหมาะสมระหว่างความมุ่งหมายในการผลิตกับเนื้อหาวิชาและการสอน
- 10) มีความขัดแย้งในเรื่องอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนถึงวัสดุอุปกรณ์การสอน เนื่องจากความไม่ประสานงานกันและการแข่งขันซึ่งกันและกันระหว่างสถาบันผลิตครู.

¹ธีระ รุญเจริญ แนวทางเกี่ยวกับการฝึกหัดครูของไทย หน้า 4 (อ้างอิงมาจาก Teacher Education in Thailand: Problems and Prospects. p. 23, by United States Overseas Mission)

ถ้ามองคุณภาพหรือสมรรถภาพของครูซึ่งเป็นผลผลิตของสถาบันผลิตครูทั้งหลาย จะเห็นว่า มีจุดที่ควรได้รับการแก้ไขหลายประการ เป็นที่น่า พงศกักรณความกระบวนการสอนครูมักจะมีกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง และโดยมากครูจะไม่ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ประกอบการสอน และในการสอนหรือการประเมินผลครูไม่ค่อยคำนึงถึงการวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งจะทำให้เกิดความเที่ยงตรงในเนื้อหา¹ ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นที่สงสัยกันอยู่มากว่า ครูที่งานสถาบันผลิตครูหรือครูที่มีวุฒิสูงจะมีคุณภาพในการสอนดีกว่าครูที่วุฒิต่ำหรือไม่ งานสถาบันผลิตครูหรือไม่ จากผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาพบว่า นักเรียนของโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ทำแบบทดสอบทักษะเบื้องต้นทางการเรียนเลขคณิตและภาษาไทยได้ และมีคะแนนสูง ทั้งที่ครูผู้สอนมีคุณวุฒิต่ำนั้น แสดงว่า วุฒิของครูมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยมาก.² และเมื่อมองเลยไปถึงผลการเรียนของนักเรียนในส่วนต่าง ๆ ของประเทศก็ปรากฏว่า นักเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นผลผลิตของครูยังมีความบกพร่องในด้านการใช้ภาษา การคิดและการทำโจทย์เลขคณิตอยู่มาก³ ซึ่งการคอยคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษานี้ทำให้ผู้สนใจและกล่าวถึงกันอยู่เสมอ⁴

ถ้ามองผลเสียอันเนื่องมาจากความล้มเหลวของการศึกษาค้นต่าง ๆ โดยเฉพาะ

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา: การสังเกตพฤติกรรมครูประจำชั้นประถมปีที่ 3 หน้า 32-35

²_____ รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา: ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา หน้า 22

³_____ รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา : จุดอ่อนด้านทักษะเบื้องต้นทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา หน้า 5 - 25

⁴จิตรกร ตั้งเกษมสุข "จุดบอดของการประถมศึกษากับการปฏิรูปการฝึกหัดครู" ศูนย์ศึกษา 5: 94 - 103 กรกฎาคม 2516 - กันยายน 2517, "นายกฯ (พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์) สวดศึกษาประชาชนได้ เก่งจนประถมอ่านเขียนไม่ได้" ไทยรัฐ 16 สิงหาคม . 2522 หน้า 11, 16.

ในก้นที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมและความไม่ยุติธรรมในสังคมนั้น นักการศึกษาเห็นว่าส่วนหนึ่งเกิดจากความบกพร่องของครู กล่าวคือ แทนที่จะเป็นครูส่งเสริมเกิดทุนให้เด็กก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ครูกลับเป็นผู้ทำลายศักยภาพที่ดีของเด็กเสียเองและทำอย่างมีระบบเสียด้วย¹ โดยเหตุที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยอาศัยเลี้ยงชีพอยู่ในเขตชนบท การผลิตครูเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของคนในเขตเมืองหรือในเขตที่มีความเจริญดังที่เป็นมา จึงช่วยให้แต่เพียงทำให้เกิดความแตกแยกในด้านค่านิยมในชนบทและช่วยเร่งให้คุณภาพชีวิตของชาวชนบทที่กำลังลุดลงอยู่ตลอดเวลาให้ลดลงเร็วขึ้นอีก.²

จุดอ่อนอีกประการหนึ่งของการฝึกหัดครูได้แก่ นักศึกษารูไม่ได้รับการฝึกฝนและสนับสนุนความเป็นผู้นำทางการศึกษาสำหรับอนาคตอย่างเพียงพอ ทำให้ครูขาดความพยายามหรือการแสวงหาที่ในอันที่จะแก้ปัญหาสังคมในลักษณะที่เป็นความร่วมมือกับนักวิชาการสาขาอื่น เป็นต้นว่า นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ นักหนังสือพิมพ์และอื่น ๆ ผลก็คือ นักการศึกษาหรือผู้ประกอบการอาชีพครูไม่สามารถจะมีบทบาทในการนำสังคมได้เท่าที่ควร.³

นอกจากนั้น ความพยายามที่จะยกระดับงานครูให้เป็นงานระดับวิชาชีพ (teaching as a profession) เพื่อรักษามาตรฐานในวิชาชีพครู⁴ ก็อาจมีส่วนผลักดันให้ครูต้องกินร่นชนวน ขวายหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นควยวิธีการหลายอย่าง เช่น การลาศึกษาต่อ การเข้ารับการ

¹ Don Adams. "Development Education." Comparative Educational Review. : 296-210, June/October, 1977.

² Nicholas Bennet. Barriers and Bridges for Rural Development. p.174.

³ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ "ความเป็นผู้นำของการศึกษาไทย" ศูนย์ศึกษา 5: 104-108
กรกฎาคม 2516 - กันยายน 2517

⁴ วิจิตร ศรีสอาน "นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรปริญญาตรีของคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์" การประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรผลิตครูประถมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (บรรยายเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2522)

อบรม การเข้าเรียนต่อภาคสมทบ การศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชโดยระบบทางไกล การศึกษาโดยลำพัง และอื่น ๆ ซึ่งหมายถึงว่าครูกำลังเผชิญกับปัญหาใหม่อีกคือปัญหาในการปรับปรุงตัวเองเพื่อรักษามาตรฐานในวิชาชีพครูให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และไม่คงสงสัยเลยว่าในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นักครูและนักเรียนย่อมได้รับความกระทบกระเทือนอย่างแน่นอน

จากสภาพปัญหาและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว พอจะเป็นสิ่งบ่งบอกให้เห็นว่า ครูจำนวนไม่น้อยคงเผชิญปัญหาในการประกอบอาชีพครูด้านต่าง ๆ หลายประการ หากปล่อยให้สภาพเช่นนี้ดำเนินต่อไปโดยไม่มีการแก้ไขแล้ว ย่อมจะเป็นอุปสรรคต่อการขยับขึ้นหน้าที่ของครูเป็นอย่างมาก และสำหรับสถาบันผลิตครูด้วยแล้วยิ่งจะมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอันมากที่จะต้องศึกษาปัญหาที่ครูเผชิญอยู่ในสถานการณ์จริงเพื่อจะแก้ไขให้ถูกต้องเป็นหลักการในการแสวงหาแนวทางในการเตรียมตัวครูเพื่อให้พร้อมที่จะเผชิญ แก้ไข หรือป้องกันปัญหาเหล่านั้น.

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาในการประกอบอาชีพครู กับ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงการผลิตครูเพื่อให้ครูมีความสามารถที่จะเผชิญและแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพครูตามสภาพความเป็นจริงได้อย่างเหมาะสม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เปิดดำเนินการสอนเพื่อผลิตครูให้กับโรงเรียนในชุมชนภาคเหนือและภาคอื่น ๆ ของประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 จนบัดนี้(พ.ศ. 2523) มีบัณฑิตทางครูสำเร็จการศึกษาแล้วจำนวนประมาณ 2845 คน และกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2523 อีกประมาณ 1800 คน¹ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ได้ขยายตัวออกไปตามลำดับ มีการจัดตั้งภาควิชาเพิ่มขึ้นเป็นเก้าภาควิชา เปิดทำการสอนเพื่อผลิตครูระดับปริญญาตรีวิชาเอกการสอนวิชาต่าง ๆ รวม 13 วิชาเอก มีวิชาโทให้เลือกเรียนถึง 17 สาขาวิชา.²

¹มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์ สถิติ 2523 : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า 3

²_____ คู่มือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2522 หน้า 7, 20

การขยายตัวในแนวกว้างเพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตครูหลายสาขาวิชาในเวลาอันรวดเร็วเช่นนี้ นับว่าเป็นการเสี่ยงในค่านักศึกษาอยู่บ้างเหมือนกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงการผลิตครูในแง่มุมต่าง ๆ จึงจะทำให้การผลิตครูประสบผลดี.

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากสภาพและความสำคัญของปัญหาก็กล่าวแล้ว ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยมีเหตุผลว่า การผลิตครูที่เหมาะสมนั้นควรจะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครูได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะแก้ไขและเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในอาชีพครู ยิ่งกว่านั้นการผลิตครูยังมุ่งเตรียมครูให้มีส่วนก่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นด้วย วัตถุประสงค์สำคัญในการวิจัยมีดังนี้.

1. เพื่อต้องการทราบปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 8

2. เพื่อต้องการทราบปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอที่จะเผชิญและแก้ไขป้องกันปัญหาเหล่านั้น

3. เพื่อต้องการเสนอแนวทางในการฝึกอบรมนักศึกษาครู ในลักษณะที่สอดคล้องกับการแก้ไขและเผชิญปัญหาในอาชีพครู

3. ปัญหาเชิงวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าว ได้กำหนดปัญหาเชิงวิจัยไว้ดังนี้คือ.

1. ปัญหาในการประกอบอาชีพของครูประจำการที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 8 มีอะไรบ้าง และจะแตกต่างกันตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาและครูประจำการระดับโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือไม่.

2. มีปัญหาในการประกอบอาชีพครูอะไรบางที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ นักศึกษา อาจารย์ และนักคิดที่สำเร็จจากคณะศึกษาศาสตร์มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาแตกต่างกันหรือไม่.

4. ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้เห็นช่องทางในการผลิตและการใช้ครูให้เหมาะสมและเป็นผลดี เพราะเป็นการประเมินผลการผลิตครูโดยอาศัยปัญหาในอาชีพครูที่พบในการปฏิบัติงานของครูเป็นหลัก การคำนึงถึงความสามารถที่จะเผชิญและแก้ไขปัญหามิใช่ปัญหาในอาชีพครู และเจตคติที่มุ่งสู่เป้าหมายในการพัฒนาประเทศมากขึ้น สำหรับประโยชน์จากการวิจัยพอจะแยกกล่าวได้ดังนี้

ก. การที่ได้ทราบว่าปัญหาในการประกอบอาชีพครูมีอะไรบ้างนั้น จะได้ประโยชน์ดังนี้

1) สำหรับหน่วยงานวางแผนและนโยบายเกี่ยวกับการผลิตครู จะได้ทราบข้อมูลเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาค้นหาวิชาการและการวางแผนนโยบายได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2) สำหรับครูอาจารย์ผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการสอนและนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตครู จะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสมรรถภาพของนักศึกษาและของตนเอง

3) สำหรับนักศึกษาและบุคลากรประกอบอาชีพครู จะได้ตระหนักถึงปัญหาค้นทาง ๆ เพื่อปรับตัวให้พร้อมที่จะเผชิญและแก้ไขป้องกันปัญหาเหล่านั้น

ข. การที่ได้ทราบว่าปัญหาต่อการผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังไม่ได้มีการเตรียมการอย่างเพียงพอ นั้น จะได้ประโยชน์ดังนี้

1) สำหรับผู้บริหารของคณะศึกษาศาสตร์ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร บุคลากรและการดำเนินงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2) สำหรับอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมที่จะเผชิญปัญหาในการประกอบอาชีพครู.

5. สมมติฐานการวิจัย

ในลักษณะของการวิจัยแบบสำรวจนี้ การทดสอบสมมติฐานจะเป็นการสนับสนุนข้อสรุปของการศึกษาเท่านั้น ที่เสนอสมมติฐานไว้ก็เพื่อความกระจ่างชัด...จะเพื่อความสะดวกในการคิดของผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง จะได้มีทิศทางที่ชัดเจนในการสื่อความหมายในชั้นดำเนินการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานจำแนกออกตามปัญหาเชิงวิจัยทั้งสองข้อดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการประกอบอาชีพของครูในเขตการศึกษา 8 ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับครูเรียน การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น มีความสำคัญของปัญหาสูงกว่าระดับปานกลาง (สูงกว่า 2.50 คะแนน)

1.1 ผู้บังคับบัญชาและครูประจำการในระดับโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

1.2 ครูที่มีวุฒิทางครูต่างกัน มีปัญหาในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

1.3 ครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

1.4 ครูเพศชายและหญิง มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

2. ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เตรียมนักศึกษายังไม่เพียงพอ ซึ่งประกอบด้วยปัญหาค้นหาการเรียน การสอน ความสัมพันธ์กับครูเรียน การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น มีความสำคัญของปัญหาสูงกว่าระดับปานกลาง (สูงกว่า 2.50 คะแนน)

2.1 นักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตจากศึกษาศาสตร์ มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่พอแตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตรสองปีและสี่ปี มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่ตนจะประสบเมื่อออกไปประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่ตนจะประสบเมื่อออกไปประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

2.4 นักศึกษาที่มีประสบการณ์เคยเป็นครูและไม่เคยเป็นครู มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

2.5 อาจารย์ที่สังกัดภาควิชาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอแตกต่างกัน

2.6 บัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอแตกต่างกัน

2.7 บัณฑิตศึกษาศาสตร์ที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอแตกต่างกัน.

6. ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีสำรวจปัญหาจากการสอบถามความเห็นหรือทัศนะของบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครูแล้วรวบรวมทัศนะเหล่านั้นมาเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ จึงมีข้อจำกัดดังนี้คือ.

ก. การศึกษาปัญหาการประกอบอาชีพครูครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาในสายตาของครูหรือในทัศนะของครูผู้ประสบปัญหาหรือมองเห็นปัญหาด้วยตนเองเป็นสำคัญ ไม่ได้ครอบคลุมถึงปัญหาในอาชีพครูทุกชนิดที่มองจากทัศนะของบุคคลอื่น ๆ เช่น นักเรียน ประชาชนทั่วไป หรือผู้นำชุมชน เป็นต้น กรณีดังกล่าวควรทำการศึกษาเป็นพิเศษต่างหาก.

ข. ความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูล ขึ้นอยู่กับความจริงใจและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง.

7. คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. ปัญหาในการประกอบอาชีพครู หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่ ประกอบด้วยปัญหาค่านการสอน ค่าความสัมพันธ์กับชุมชน ค่าเสียการเรียนการสอน ค่าการประเมินผล ค่าการบริหารโรงเรียน และค่าความสัมพันธ์กับชุมชน ค่าความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัญหาดังกล่าว.

2. การผลิตครู หมายถึง การดำเนินกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ ของสถาบันซึ่งทำให้นัศึกษาระดับต้นต่อการให้การศึกษากับนักเรียนครูให้มีความสามารถหรือคุณสมบัติที่เหมาะสม

สมสำหรับการ เป็นครูที่ดี

3. คณะศึกษาศาสตร์ หมายถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. เขตการศึกษา 8 หมายถึงเขตการศึกษาที่ประกอบด้วยจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน ประกอบด้วยแปดจังหวัดคือ เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน
5. นักศึกษา หมายถึงนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในหลักสูตร หลักสูตรปริญญาตรีของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. ครูประจำการ หมายถึงครูอาจารย์ที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8
7. ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8
8. อาจารย์ หมายถึงอาจารย์ประจำทำหน้าที่สอนหรือนิเทศการสอนนักศึกษาของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. บัณฑิต ได้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และกำลังประกอบอาชีพครูอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 8

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการวิจัย การกำหนดปัญหาและขอบข่ายของบทบาทภาระหน้าที่ของครู ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางในการฝึกอบรมครูนั้น ได้จัดแบ่งออกเป็นสามตอนคือ ตอนแรกเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูในทัศนะของครูผู้สอน นักศึกษาครู และผู้บังคับบัญชาของครู ตอนที่สองเกี่ยวกับการประเมินโครงการผลิตครู และตอนที่สามเกี่ยวกับแนวทางการฝึกอบรมครู ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้.

1. ปัญหาในการประกอบอาชีพครู

ปัญหาในการประกอบอาชีพครูหมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่มีผลทำให้ครู กระทำบทบาทหรือปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนได้ไม่เต็มที่หรือไม่ได้รับผลดี การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ ได้จำแนกการมองปัญหาในอาชีพครูออกตามทัศนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องของสามฝ่ายควบคู่กันคือ ครูผู้สอน นักศึกษาครู และผู้บังคับบัญชาของครู ดังนี้คือ.

ก. ปัญหาการประกอบอาชีพครูในทัศนะของครูผู้สอน ครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษอบรมเด็กนักเรียนตลอดมานั้น ย่อมเป็นผู้ใกล้ชิดและมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบอาชีพครูโดยตรง ยิ่งกว่านั้นครูผู้สอนยังเป็นผู้ได้รับผลกระทบและมีปฏิกริยาตอบโต้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นด้วย จึงนับว่าการศึกษาปัญหาครูในสาขาของครูนั้นมีความสำคัญ.

บันทึก ชุมจิต¹ ได้ทำการศึกษาสภาพที่เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5 เมื่อ พ.ศ. 2511 ได้พบปัญหา 12 ประการที่ครู เห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน แม้จะเป็นการศึกษาสภาพที่เป็นปัญหาแต่เมื่อนำมาจัดกลุ่มเพื่อพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่า สัมพันธ์กับสาเหตุสามประการคือ.

¹บันทึก ชุมจิต สภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5 หน้า 39 - 40

1) ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน ได้แก่การที่พบว่า นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถาม ไม่สนใจเรียน ไม่ค่อยมีระเบียบวินัย ชอบก่อกวนเพื่อนขณะเรียน และชอบละเลยหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2) ปัญหาที่เกิดจากครูอาจารย์ ได้แก่การที่ครูอาจารย์สอนบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ชอบแบ่งแยกเป็นกลุ่มโดยไม่จำเป็น ชอบทำตัวเหนือคนอื่น และชอบแก่งแย่งชิงดีกัน

3) ปัญหาที่เกิดจากการบริหารหรือสภาพภายนอก ได้แก่การที่ได้พบภาระเบียดเบียนบางอย่างหละหลวม ครูอาจารย์มักถูกยืมไปใช้งานอื่น และครูอาจารย์ประจำชั้นมีงานมากกว่าครูพิเศษ

สูตรม. ประทานทรัพย์¹ ทำการศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับครูในจังหวัดใกล้เคียง เมื่อปี 2519 โดยสอบถามจากครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลว่าทั้งครูในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองใหญ่และครูในเขตจังหวัดใกล้เคียงซึ่งมีสภาพต่างกัน ได้ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันทั้งในด้านส่วนตัวและด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู กล่าวคือ

ปัญหาส่วนตัว ได้แก่ สอนวิชาที่ไม่ถนัด อยากจะเปลี่ยนอาชีพ ที่อยู่อาศัยไม่สะดวก การเดินทางไม่สะดวก รายได้ไม่เพียงพอ และปัญหาครอบครัว

ปัญหาการปฏิบัติงาน ได้แก่ นักเรียนไม่สนใจการเรียน ผู้ปกครองไม่ค่อยร่วมมือผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยสนับสนุน เพื่อนครูไม่ค่อยสามัคคีกัน และโรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน.

¹สูตรม. ประทานทรัพย์ การศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับครูในจังหวัดใกล้เคียง หน้า 50 - 54

มิสซิส และรอเจอร์ส¹ ทำการศึกษาปัญหาส่วนตัวและปัญหาในการประกอบอาชีพของครู ประถมศึกษาที่เข้ารับการอบรมภาคฤดูร้อนที่ State University Teacher College ใน เมืองอัสซีโก รัฐนิวเจอร์ซีย์ และที่ Appalachian State Teacher College ในเมือง บุน รัฐนอร์ทแคโรไลนา จำนวนครู 148 คน ใช้แบบสอบถามที่มีปัญหา 51 ข้อ ปรากฏว่ามี อยู่ 44 ข้อที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับทั้งสองกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้.

- 1) การสอนเด็กที่มีปัญหาพิเศษเป็นปัญหาอันดับ 1 และการสอนเด็กฉลาดเป็นปัญหา อันดับ 14
- 2) ครูไม่พบวิธีที่จะแก้ไขเด็กที่ปรับตัวไม่ได้อย่างรุนแรง เป็นปัญหาอันดับ 12
- 3) การตรวจให้คะแนนในการวัดและประเมินผล เป็นปัญหาอันดับ 3
- 4) การสอนมากเกินไปเป็นปัญหาอันดับ 5 และนักเรียนในชั้นมีจำนวนมากเกินไป เป็นปัญหาอันดับ 7
- 5) ครูต้องเสียเวลาให้กับชุมชนมาก เป็นปัญหาอันดับ 11
- 6) ปัญหาทางวินัยของนักเรียน เป็นปัญหาอันดับ 17
- 7) การสัมพันธ์กับผู้บริหาร และการจัดให้มีการพบปะสนทนากัน ถือว่าเป็น ปัญหาที่ครูพบอยู่มาก จัดอยู่ในอันดับ 8 และอันดับ 16
- 8) ปัญหาทางการเงินของครู อยู่ในอันดับ 6
- 9) สำหรับปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารซึ่งได้แก่ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่า มีปัญหาน้อยกว่าที่คิดคือ มีปัญหากับครูใหญ่อยู่อันดับ 43 และปัญหากับศึกษานิเทศก์อยู่อันดับ 39.5
- 10) ครูมีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศน้อยมากคือ มีเพียงหนึ่งใน 25 คนเท่านั้นที่มีปัญหายังบางส่วนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และเพียงหนึ่งใน 50 เท่านั้น ที่เห็นว่าเหตุการณ์เกี่ยวกับทางเพศในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญ.

¹Queenie B. Mills and Dorothy Rogers. "Personal and Professional Problems of Elementary School Teachers" Journal of Educational Research. 48(4): 279-288, December, 1954.

ครูคแซก เคเนดี และมายเออร์¹ ได้สำรวจปัญหาของครูมัธยมทั่วประเทศ (สหรัฐ) โดยใช้แบบสอบถาม Teacher Problems Check List (TPCL) ซึ่งมีคำถามจำนวน 105 ข้อปัญหา ในจำนวนนี้ครูเห็นว่าปัญหาสำคัญจำนวน 42 ปัญหา เมื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) พบว่าประกอบครบ 7 องค์ประกอบสำคัญคือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) การสนับสนุน (Support) การเสริมกำลัง (Invigoration) การควบคุม (Control) สัมพันธภาพ (Inclusion) การเกื้อหนุน (Nurturance) และการจูงใจ (Influencing) และองค์ประกอบสำหรับปัญหาซึ่งครูพบเสมออีก 7 องค์ประกอบคือ ความรู้สึกมั่นคง (Security) การปรับปรุงซ่อมเสริม (Remediation) การเสริมกำลัง (Invigoration) การควบคุม (Control) ความพึงพอใจ (Satisfaction) การสนับสนุน (Support) และการใช้เวลา (Time) สำหรับองค์ประกอบสำคัญนั้นปรากฏว่า องค์ประกอบที่ 3 (การเสริมกำลัง) และองค์ประกอบที่ 4 (การควบคุม) มีข้อปัญหาซึ่งมีนัยสำคัญจำนวนมากที่สุด ซึ่งแสดงว่า ปัญหาของครูมัธยมศึกษาทั้งสองด้านดังกล่าวมีความรุนแรงสมควรที่จะได้รับการพิจารณาเอาใจใส่หรือการแก้ไขปรับปรุง

สรุปรายละเอียดข้อปัญหาขององค์ประกอบสำคัญเจ็ดองค์ประกอบดังต่อไปนี้.

องค์ประกอบที่ 1: ประสิทธิภาพ .. คือการที่จะมีทักษะในการทำงานที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียน .. มี 6 ข้อปัญหาคือ.

- ✓ - การวางแผนการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายต่าง ๆ กัน
- การจัดระเบียบการทำงานเกี่ยวกับการสอน
- การมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนและการจัดหาวัสดุการสอน
- การมีความรู้เกี่ยวกับการตั้งจุดประสงค์สำหรับการสอนวิชาต่าง ๆ
- การรักษาระดับคุณภาพหรือมาตรฐานทางวิชาชีพครู .
- * - การมีเวลาในการเตรียมการทำงาน

¹ Donald R. Cruickshank, John J. Kennedy and Betty Myers. "Perceived Problems of Secondary School Teachers" Journal of Educational Research. 68(4): 154-159, December, 1974.

องค์ประกอบที่ 2 การสนับสนุน ... ต้องการความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้บริหาร และเพื่อนครู เพื่อจะสามารถทำงานให้ได้ดีและมีความรับผิดชอบในเชิงวิชาชีพ มี 6 ข้อปัญหาคือ

- การหลีกเลี่ยงงานที่ไม่เหมาะสมกับบทบาทของครู
- การมีความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้บริหาร
- * - การเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
- การผูกมิตรและรักษาน้ำใจกับเพื่อนร่วมงาน
- การรักษามาตรฐานวิชาชีพและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- การมีความเชื่อและไว้วางใจในเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ 3 การเสริมกำลัง .. ต้องการที่จะปลุกความสนใจและสร้างกำลังใจให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนสูงขึ้น มี 6 ข้อปัญหาดังนี้

- * - การสอนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในทักษะเบื้องต้นต่าง ๆ เช่น การแสดงออกทั้งในการพูดและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- * - การชวนนักเรียนให้หาหนทางหาความรู้วิชาการ
- * - การสนับสนุนให้นักเรียนมีความพยายามทำงานให้เต็มกำลังความสามารถ
- * - การรักษาระดับความสนใจต่อการเรียนของนักเรียน
- * - การแนะนำนักเรียนให้สามารถช่วยตัวเองให้ประสบความสำเร็จในโรงเรียน
- * - การปลุกฝังให้นักเรียนมีศีลธรรมและเห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมาะสม เช่น ความซื่อสัตย์และการเคารพครูอาจารย์

องค์ประกอบที่ 4 การควบคุม ... ต้องการที่จะให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม มี 6 ข้อปัญหาดังนี้.

- * - การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว
- * - การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
- * - การรักษาระเบียบวินัยและการควบคุมความสงบ
- * - การแยกนักเรียนผู้เป็นต้นเหตุของความยุ่งยากออกไป
- * - การให้รางวัลหรือการลงโทษ

- * - การจัดกระทำที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก่อวินและกาวราว

องค์ประกอบที่ 5 สัมพันธภาพ .. ต้องการที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียน ครูและผู้บริหาร ด้วยการให้ความใส่ใจซึ่งกันและกัน มี 5 ข้อปัญหาค้างนี้

- การรักษามาตรฐานวิชาชีพในความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- การสร้างและรักษาความรัก ความเคารพ และความสัมพันธ์อันดีให้เกิดกับนักเรียน
- ความรู้สึกได้รับความสำเร็จและมีความสำคัญ
- การชอบนักเรียน
- การเชื่อและไว้วางใจในเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ 6 การเกื้อหนุน .. ต้องการที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา มีห้าข้อคำถามดังนี้

- * - การเอาใจใส่ความรู้สึกหงุดหงิดและความคับข้องใจของนักเรียน
- การทำความเข้าใจและการช่วยเหลือแก่เด็กที่มีพฤติกรรม
- * - การแจ้งให้ครูปกครองทราบว่าเด็กของตนมีปัญหา
- การให้ความยุติธรรมแก่เด็กทุกคน
- การช่วยเหลือเพิ่มความพิการทางกาย

องค์ประกอบที่ 7 การจูงใจ .. ต้องการเปลี่ยนแปลงความเห็นและเจตคติของนักเรียนและครูปกครองที่มีต่อการศึกษา มี 5 ข้อคำถามคือ

- การปรับปรุงสภาพให้เด็กสามารถเรียนเองที่บ้านได้
- * - การสร้างความสนใจในกิจการโรงเรียนแก่ครูปกครอง
- การปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการของบ้านนักเรียน
- + การพบปรึกษาหารืออย่างมีความหมายกับครูปกครอง
- การช่วยเหลือพ่อแม่ที่มีปัญหายุ่งยากกับเด็กของตน

* เครื่องหมายดอกจันแสดงถึงข้อปัญหาที่ครูเห็นว่า "น่าหนักใจมาก"

โทมัส เอ. คลินตัน¹ ได้ศึกษาปัญหาของครูใหม่ที่สามารถศึกษาจากมหาวิทยาลัย
East Texas State University จำนวน 100 คน สรุปปัญหาได้ดังนี้.

- 1) ผู้สำเร็จการศึกษามีปัญหาในด้านการใช้อุปกรณ์การสอนเนื่องจากได้รับความรู้ในค่าน้อยไป
- 2) มีปัญหาเรื่องเวลาไม่พอ ทำให้การวางแผนปรับปรุงด้านการสอนและการปฏิบัติหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ได้ไม่ดีเต็มที่
- 3) มีปัญหาในการทำงานกับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน
- 4) มีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย วิธีการ ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียนน้อยเกินไป
- 5) มีปัญหาในการใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากเกินไป
- 6) มีปัญหาในการทำการสอนวิชาที่ไม่ถนัด
- 7) มีปัญหาคำนการใช้เสียงเวลาสอนนาน
- 8) มีปัญหาในการติดต่อกับผู้ปกครองและมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทของครูต่อสาธารณชนไม่เพียงพอ
- 9) มีปัญหาในด้านการบริหารงานภายในโรงเรียน.

ข. ปัญหาในอาชีพครูในทัศนะของนักศึกษาที่กำลังจะเข้าสู่อาชีพครู เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนของนักศึกษานี้ ส่วนใหญ่เป็นผลที่ได้รับจากการมีประสบการณ์ในการฝึกสอน จึงก็พอจะถือได้ว่าเป็นปัญหาในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพครูได้เช่นกัน

¹ Thomas A. Clinton. "Beginning Teachers' Problems : A Study of Problems Encountered by One Hundred Graduates of East Texas State University and the Functional Relationship Between These Problems and the Teacher Education." Dissertation Abstracts International. 27: 1983-A, July, 1966.

จิตสมร ชุมอินทรจักร¹ ได้ศึกษาปัญหาที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับมัธยมศึกษา โดยการสอบถามนิสิตฝึกสอนจำนวน 123 คน ได้พบว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับ การเตรียมการสอน วิธีสอน อุปกรณ์การสอน และการปกครองชั้นเรียน

สาธิตทิพย์ ศรีสุทธิ² ทำการวิจัยปัญหาการฝึกสอน ในโครงการฝึกหัดครูชนบทของ วิทยาลัยครูยะลา โดยสอบถามจากนักศึกษาฝึกสอนครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ สรุปได้ว่า นักศึกษามีปัญหาในด้านการขาดกลวิธีในการสอนที่ดี ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดง ความคิดเห็น ไม่ชวนชวนทำอุปกรณ์การสอน มีปัญหาในการสร้างข้อทดสอบ และไม่รู้จักนำ ผลการสอบมาปรับปรุงการสอน.

ไพศาล อันประเสริฐ ได้ศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีที่จะออกไปเป็นครู ประถมต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน โดยการสร้างแบบจำลองปัญหาให้นิสิตได้คิดแก้ปัญหาจนออก ฝึกสอน ผลการวิจัยปรากฏว่าพบปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนมากที่สุดคือ นักเรียนรังแกเพื่อน คุย กันเสียงดัง ไม่สนใจการเรียน เรียนร้องความสนใจควยวิธีแปลก ๆ เรียนอ่อน ไม่ทำการ บ้าน หนีโรงเรียน ลองก็กับครูฝึกสอน.³ แม้ว่าจะเป็นการจำลองปัญหาก็จริงอยู่ แต่ปัญหา ที่ครูจะพบในสภาพการสอนในห้องเรียนจริงก็ไม่ได้แตกต่างกันจนเกินไป พฤติกรรมของนักเรียน ที่ก่อปัญหาดังกล่าวนั้นมีอยู่จริง ๆ หากแต่หาไม่ได้เข้มข้นหรือมารวมกันอยู่ในเวลาเดียวกันเหมือนกับสถานการณ์จำลองเท่านั้น.

¹จิตสมร ชุมอินทรจักร ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับ มัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506 บทคัดย่อ

²สาธิตทิพย์ ศรีสุทธิ ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา 57 หน้า บทคัดย่อ

³ไพศาล อันประเสริฐ การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมที่ออกฝึกสอน ต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา(Simulation) เพื่อใช้ ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหาจนออกฝึกสอน หน้า 78 - 80

ประนอม เกษชัย ทำการศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2518 โดยการสอบถามนักศึกษาคำถึงฝึกสอนจำนวน 170 คน ได้พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาประสบปัญหาในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการสอน อุปกรณ์การสอน และการปกครองนักเรียน.¹

สมชาย ทินพงษ์² ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาฝึกหัดครูที่สุกท้ายในสถาบันฝึกหัดครู 15 แห่งของประเทศไทย ปรากฏว่านักศึกษามีปัญหาและความต้องการหลายประการคือ.

- 1) วิชาที่การสอนที่เตรียมพร้อมเพื่อเผชิญปัญหาในอนาคต
- 2) การเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
- 3) บุคลิกภาพและการปรับตัวทางสังคม
- 4) สุขภาพและการพัฒนาการทางร่างกาย
- 5) ความต้องการทางการเงิน
- 6) สถานภาพในครอบครัวและที่อยู่อาศัย
- 7) ความต้องการด้านศีลธรรมและศาสนา

มาร์วิน เอ. เฮนรี ได้รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 344 คน และจากครูพี่เลี้ยงจำนวนเท่ากัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าปัญหาที่พบในขณะฝึกสอนได้แก่ ปัญหาในการสร้างแบบพฤติกรรมอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียน ความรู้สึกขาดความมั่นใจในตนเอง และการสอนให้เป็นที่เข้าใจแก่นักเรียน สำหรับครูพี่เลี้ยงเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหากับการจัดกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ มากกว่าปัญหาอื่น.³

¹ประนอม เกษชัย ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า 73 - 79

²Somchai Thinaphong. "A Study of the Problems and Needs of the Senior Student Teachers in 15 Teacher Training Schools in Thailand." in Abstracts of Educational Research 1965-1969. pl 122-123.

³Marvin A. Henry. "The Relationship of Difficulties of Student Teachers to Selected Aspect of the Professional Sequences of Education" The Teacher College Journal. 35:47-49, November, 1963.

ไดอานา จอร์แดน ทำการวิเคราะห์บทบาทของครูประถมศึกษาในทัศนะของนักศึกษาฝึกสอนระดับประถมศึกษาของมหาวิทยาลัย เวเนซุเอลา แห่งรัฐมิชิแกน ปรากฏว่า ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนได้พบในชั้นต่าง ๆ ก่อให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์เป็นอันมาก รวมทั้งมีข้อขัดแย้งในระหว่างฝึกสอนด้วย ผู้วิจัยแนะนำ การเตรียมตัวก่อนฝึกสอนอย่างดียิ่งจะช่วยคลายกังวลได้และมีสุขภาพจิตดีขึ้น¹

ค. ปัญหาในอาชีพครูในทัศนะของผู้นับถือนิกายหรือผู้บริหาร การมองปัญหาของครูในสายตาของผู้นับถือนิกายซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนนั้น จะทำให้ได้ทราบปัญหาในแง่มุมที่ชัดเจนขึ้น และนับว่ามีความสำคัญเนื่องจากผู้นับถือนิกายหรือผู้บริหาร เป็นผู้ที่จะนำแนวความคิดความเห็นไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียน การมองเห็นปัญหาของผู้นับถือนิกายหรือผู้บริหารจะนำไปสู่การปฏิบัติในภายหลัง สำหรับเอกสารและงานวิจัยในค่านี้นี้ยังมีจำนวนไม่มากนักดังปรากฏรายละเอียดต่อไปนี้.

วนิดา นิโลคม และคณะ ทำการสำรวจสภาวะผู้สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 - 2503 โดยการสอบถามนักศึกษจำนวน 1139 คน และสอบถามจากผู้นับถือนิกายพบว่า ผู้นับถือนิกายส่วนใหญ่มีความพอใจในคุณภาพของบัณฑิต อย่างไรก็ตาม ยังเห็นว่าปัญหาส่วนหนึ่งที่น่าจะปรับปรุง คือค่านต่าง ๆ ต่อไปนี้²

- 1) บัณฑิตมักจะประเมินค่าของตนเองมากเกินไป(อวดหยิ่ง)
- 2) การติดตามสอดส่องความประพฤติของนักเรียน
- 3) ความคิดริเริ่มของบัณฑิตเอง

¹ Diana Jordan. "Analysis of Student Teachers' Perceptions of the Role of an Elementary Classroom Teacher" Dissertation Abstracts. 27: 690-A, June, 1967.

²วนิดา นิโลคม ม.ล.ศ.ศุภ ชุมสาย และสวัสดิ์ ประทุมราช การสำรวจสภาวะผู้สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 - 2503 หน้า 101 - 105

- 4) การเอาใจใส่ในงานหรือราชการที่ไม่ใช่ว่าที่โดยตรง
- 5) การเอาใจใส่ในตัวนักเรียนนอกเหนือจากการสอนปรกติ
- 6) การดูแลปกครองชั้น
- 7) การศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวาง
- 8) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบงาน
- 9) การวางตนในหมู่คณะและสังคม
- 10) การเอาใจใส่ในการทำงาน
- 11) การตรงต่อเวลา
- 12) ความขยันหมั่นเพียร

นิรมล ไกรคุณาลัย ได้ศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ป.กศ. ตั้งแต่ปี 2509 - 2511 ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคการศึกษา 7 โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บริหารศึกษา ผลปรากฏว่า ส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชามีความเห็นว่ ครูที่สำเร็จการศึกษาระดับ ป.กศ. มีความรู้สามัญและบุคลิกความเป็นครูดี ส่วนความรู้ทางการศึกษาและการปฏิบัติงานสอน อยู่ระดับปานกลางเท่านั้น.¹ ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบว่าครูระดับ ป.กศ. อาจจะมีปัญหาในด้านการสอนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษาอยู่บ้าง.

สุพรรณ เพ็งชัย ได้ศึกษาติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ป.กศ. ตั้งแต่ปี 2503 - 2511 ในโรงเรียนประถมศึกษาของภาคการศึกษา 9 โดยการสอบถามครูใหญ่และผู้สำเร็จการศึกษาฝ่ายละ 192 คน ปรากฏว่า ครูใหญ่และผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นคล้ายกัน คือเห็นว่า ผู้สำเร็จ ป.กศ. มีความรู้ทางวิชาการศึกษาและวิชาสามัญ สามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ประสบความสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ แต่ความรู้ความสามารถในด้านการใช้วิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การอบรมศีลธรรม การ

¹นิรมล ไกรคุณาลัย การติดตามผลการศึกษาของผู้สำเร็จ ป.กศ. ตั้งแต่ปี 2509 - 2511 หน้า 74 - 78

เอาใจใส่นักเรียน และการมีความคิดริเริ่มของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง.¹ ซึ่งอาจตีความได้ว่า ในสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ครูระดับ ป.กศ. ยังมีปัญหาด้านการสอน การอบรมนักเรียน และด้านความคิดริเริ่มอยู่ส่วนหนึ่ง

2. การประเมินผลการผลิตครู

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาความบกพร่องในการเตรียมครูเพื่อแก้ปัญหาการประกอบอาชีพครูของสถาบันผลิตครูนั้น ได้มีผลงานวิจัยจำนวนหนึ่งซึ่งดำเนินการโดยการศึกษาติดตามผลจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันนั้น ๆ และกำลังอยู่ในอาชีพครู และมีงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่ทำการศึกษาโดยการสอบถาม และการสังเกตพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนในชั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้.

วนิดา นิโธคม ม.ล.ศุภ ชุมสาย และสวัสดิ์ ประทุมราช ได้ทำการศึกษาค้นคว้าติดตามผลจากครูสำเร็จปริญญาตรี กศ.บ. ตั้งแต่ปี 2497 - 2503 เพื่อจะใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขการสอนในสถาบันฝึกหัดครู ผลการศึกษพบว่าบัณฑิตจำนวนมากถึงร้อยละ 61 ที่เห็นว่า การสอนของวิทยาลัยวิชาการศึกษา(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง ในจำนวนนี้ร้อยละ 24 เห็นว่าความรู้ที่ได้รับ น้อยไปทั้งในค่านิยมการสอนและค่านิยมวิชา เนื้อหา ร้อยละ 57 เห็นว่าค่านิยมสอนน้อยไป และร้อยละ 36 เห็นว่าเนื้อหาวิชาเรียนน้อยเกินไป.²

บุญชิต ณ ลำเลียง ทำการศึกษาค้นคว้าติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครูหลายแห่ง คือ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปทุมวัน และบางแสน ในปีการศึกษา 2513 ปรากฏผลคือ บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า ระบบบริหาร ความสะอาด กิจกรรมและบริการต่าง ๆ ของสถาบันดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ดี แต่บัณฑิตส่วนใหญ่ยังคงเน้นว่ามีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครูเสียใหม่.³

¹สุพรรณ เพ็งชัย การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูสำเร็จการศึกษา ป.กศ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2503 - 2511 ในโรงเรียนประถมศึกษาภาคการศึกษา 9 หน้า 69-71

²วนิดา นิโธคม ม.ล.ศุภ ชุมสาย และสวัสดิ์ ประทุมราช ส.ก. หน้า 101-105

³Boonchit Na Lumliang. "The Follow-Up Study of the B.Ed. Graduates in the Academic Year 1970" Master Thesis Abstracts : Faculty of Education, Chulalongkorn University, 1964-1970. p. 88-89.

ต่อมาปี 2515 ธรรมนูญ เพชรบุรี ได้ศึกษาคิดตามผลการปฏิบัติงานของยูสำเร็จ
กศ.บ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2516 ที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมและวิทยาลัยครูในภาคศึกษา
7 และ 8 พบว่าบัณฑิตจำนวนกว่าร้อยละ 53 เห็นว่าการสอนของวิทยาลัยวิชาการศึกษาคำนวณวิธี
สอนน้อยไป ไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน กว่าร้อยละ 30 เห็นว่าการสอนด้านวิชาการศึกษาน้อย
ร้อยละ 22 เห็นว่าการสอนศีลธรรมจริยธรรมในวิทยาลัยวิชาการศึกษายังมีน้อยไป.¹

บุญทัน เมาเจริญ ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเชียงรายและพะเยาที่สัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตรและการให้บริการของวิทยาลัย-
ครูเชียงรายแก่ครูประจำการ โดยสอบถามครูจำนวน 533 คน และอาจารย์วิทยาลัยครู-
เชียงราย 46 คน ปรากฏผลว่า ครูมีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงหรือดัดแปลงหลักสูตรของ
วิทยาลัยครูเชียงรายให้สอดคล้องหรือเข้ากับสภาพท้องถิ่นเป็นอย่างมาก และควรมีการปรับปรุง
การเรียนการสอนและด้านวิชาการมากขึ้นทั้งในและนอกสถาบันผลิตครู.²

กรมการฝึกหัดครูได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินผล โครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา
โดยเก็บข้อมูลจากครูอาจารย์ในโรงเรียนประจำระดับ วิทยาลัยครู และบุคลากรท้องถิ่นใน
เขตวิทยาลัยครูเกาะแก่งคือ: วิทยาลัยครูมหาสารคาม นครราชสีมา เชียงใหม่ สงขลา
พิษณุโลกราม พระนครศรีอยุธยา จันทบุรี บุรีรัมย์ และวิทยาลัยครูภูเก็ต ในการนี้ได้ใช้
การสังเกตพฤติกรรมของครูอาจารย์ในขณะสอนควบ แลสรุปผลการวิจัยได้จัดประการดังนี้.³

¹ธรรมนูญ เพชรบุรี การศึกษาคิดตามผลการปฏิบัติงานของยูสำเร็จปริญญาตรีการศึกษา
บัณฑิต(กศ.บ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2516 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและ
วิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 7 และ 8 หน้า 184 - 185

²บุญทัน เมาเจริญ ปัญหาและความต้องการของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
และพะเยา ที่สัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตรและการให้บริการของวิทยาลัยครูเชียงรายแก่ครู-
ประจำการ 1:15 หน้า

³กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการฝึกหัดครู รายงานการวิจัยเรื่องโครงการประเมินผล
โครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา บทคัดย่อหน้า (ช)-(ง)

1) พฤติกรรมด้านการสอนในชั้นเรียน ส่วนที่คุ้นเคยได้แก่ การแต่งกาย ลักษณะท่าทางของครูสอน การใช้แรงจูงใจ การใช้ภาษาสื่อความ การปกครองชั้นเรียน การตั้งคำถามชักถาม การควบคุมอารมณ์ของครูสอน การใช้กระดานดำ และการเตรียมบทเรียน ส่วนที่ควรได้รับการปรับปรุงทั้งในโรงเรียนประจำและวิทยาลัยครูได้แก่ การใช้ชุดอุปกรณ์การสอน การตรวจงานและการช่วยเหลือนักเรียน การวัดผล การแนะนำแหล่งศึกษาเพิ่มเติม การใช้วิธีสอนอื่นมากกว่าการบรรยาย การใช้จิตวิทยาการศึกษาเพื่อช่วยในการเรียนการสอน

2) ด้านความรู้ของครูอาจารย์ ทั้งครูและอาจารย์มีความต้องการให้จัดบริการความรู้ทางต่าง ๆ ที่ตรงกันคือ การจัดอบรมและปฏิบัติการเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ตนสอน โดยเฉพาะการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร การจัดบรรยายทางวิชาการ การอบรมและปฏิบัติการ เกี่ยวกับวิธีสอน

3) ลักษณะของการเป็นครู ทั้งครูและอาจารย์มีลักษณะของการเป็นครูอยู่ในเกณฑ์

4) การพัฒนาท้องถิ่น ปรากฏว่าบุคลากรในท้องถิ่นต่างก็ต้องการที่จะให้วิทยาลัยครูเขาไปมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยต้องการให้พัฒนาหลาย ๆ ด้าน และสมควรที่จะให้มีการปรับปรุงอาจารย์และนักศึกษาฝึกสอนที่เขาไปร่วมทำงานกับชุมชนด้วย

5) ด้านทัศนคติต่อโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา ปรากฏว่าทุกฝ่ายต่างก็เห็นคุณค่าที่ดี ชื่นชมและเห็นคุณค่าของโครงการนี้

6) ความร่วมมือของครูอาจารย์ อาจารย์จากวิทยาลัยครูอื่นก็จะให้ความร่วมมือ แต่ก็อยากจะเข้าร่วมในฐานะผู้บริหารมากกว่าจะเป็นผู้ดำเนินการ

7) การดำเนินงานของโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา ผู้ประสานงานของวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนน้อย (11 - 15 ชั่วโมง/สัปดาห์) ทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่

ฮาร์มอน¹ ทำการประเมินผลโครงการฝึกหัดครูของคณะวิชาการศึกษาของ มหาวิทยาลัยลองไอส์แลนด์ เมืองบรุกลิน รัฐนิวยอร์ก โดยการสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา ระหว่างปี 1949 - 1960 จำนวน 116 คน ผลสรุปได้ 3 ประการคือ.

- 1) ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า เนื้อหาสาระใน 5 กระบวนวิชาในหลักสูตร มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานน้อย
- 2) ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า กระบวนวิชาที่เกี่ยวกับปัญหาการศึกษาในอเมริกากับ กระบวนวิชาเกี่ยวกับประวัติและปรัชญาการศึกษาไม่มีอิทธิพลอย่างเด่นชัดในการปฏิบัติงาน
- 3) ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า ประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 2 - 10 ปี ประเมินความสำเร็จของโครงการสูงกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 11 - 14 ปี.

นิคแลส² ทำการศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย นอร์ท เทกซัส สเตท ซึ่งได้ประกาศนียบัตรทางการศึกษาระหว่าง 1974 - 1975 เพื่อประเมินผลโครงการผลิตครูว่าสอดคล้องกับความต้องการเพียงใด กล่าวคือ นักศึกษาครูของมหาวิทยาลัยได้รับการศึกษาอบรมให้เตรียมพร้อมที่จะทำหน้าที่ทั้งในสถานส่วนตัวและการปฏิบัติงานในอาชีพครูมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อหาจุดอ่อนและจุดดีของโครงการดังกล่าว ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้.

- 1) ผู้สำเร็จการศึกษาที่เขาสู่อำชีพใหม่ ๆ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูสูงมาก ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ได้รับการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพครูอย่างดีแล้ว
- 2) วิชาการปฏิบัติงานฝึกสอนนับว่าสำคัญที่สุดในการเตรียมตัวเขาสู่อำชีพครู
- 3) การได้ทำการสังเกตห้องเรียนบ่อย ๆ และประสบการณ์เหล่านี้ช่วยให้ประสบการณ์การสอนที่ดี

¹ Richard Prescott Harmon. "An Evaluation of the Teacher Education Program of the School of Education of Long Island University" Dissertation Abstracts. 27:2084-A, January 1967.

² Willis Lynn Nicklas. "A Follow-Up Study of the 1974-1975 Graduates of North Texas State University Who Obtained Certification to Teach" Dissertation Abstracts International. 37(6):3564-A, December, 1976.

4) ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้ยกระดับการฝึกสอนให้สูงขึ้น โดยการเพิ่มเวลาฝึกสอนให้มากขึ้น มีการชี้แจงผลการสอนให้ทราบ (feedbacks) มากขึ้น และร่วมมือกันมากขึ้น

5) ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่พอใจกับโครงการนี้

สำหรับกระบวนการสอน ปรากฏว่า การควบคุมชั้นเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับครูใหม่ และการขาดประสบการณ์จริงเป็นจุดอ่อนประการ เดียวของ โครงการฝึกอบรมครูครั้งนี้

3. แนวทางในการฝึกอบรมครู

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยส่วนที่เหลือนี้ แม้จะไม่ตรงกับปัญหาเชิงวิจัยนักแต่เป็นพื้นฐานความรู้ความคิดสำหรับเป็นแนวทางในการ เสนอแนะยุทธวิธีที่จะเตรียมครูใหม่ความสามารถแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพครูได้เหมาะสมขึ้นได้ จึงเสนอเข้ามาควย

การิอุช¹ ทำการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการฝึกอบรมครูระยะสั้นสำหรับชนบทในเอเชีย โดยการศึกษามาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมชนบท และปัญหาคำถามเค็ดกรอนในการดำรงชีวิตในชนบท แนวการฝึกอบรมใช้เวลา 6 เดือนสำหรับผู้เข้าอบรมที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายและไม่เคยเป็นครูมาก่อน ชอบเขตเนื้อหาสาระมีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์ : ผู้เข้ารับการอบรมควรจะได้รับความรู้ ทัก... และทัศนคติ หรือ... เพิ่มเติมส่วนที่รู้อยู่แล้วให้ใ้การใ้คดียิ่งขึ้น

ก. ความรู้ ประกอบด้วย

- ความรู้เฉพาะกานเกี่ยวกับวิชาเนื้อหาซึ่งจะนำไปใช้สอน
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติโดยเฉพาะเกี่ยวกับชีวิตชาวชนบท

¹Dehghan Dariush. Planning Some Practical Models for Short-Term Training of Rural Teachers in Asia. 156 p.

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่รัฐจัดเพื่อความผาสุกของประชาชน
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับร่างกายนมนุษย์
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคมวิทยา เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง และศาสนา
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และเด็ก
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการทางการศึกษา

ข. ทักษะ ประกอบด้วย

ลักษณะเฉพาะด้าน ได้แก่

- ความสามารถในการโน้มน้าวใจชาวชนบท
- ทักษะในการเตรียมบทเรียน การเสนอบทเรียน การถามคำถาม
- ทักษะในการยกตัวอย่างและการย้ำความ
- ทักษะในการควบคุมดูแลนักเรียน

ทักษะทั่วไป ในด้านต่อไปนี้

- การติดต่อสื่อสารความกับคนชนบท
- การจูงใจคน
- การแสดงบทบาท
- การโยงความสัมพันธ์ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเหมาะสมกับความต้องการด้านสังคมและด้านส่วนตัว
- การปลุกใจให้ชาวชนบทต้องการที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- การสร้างบทเรียนที่ยากซับซ้อนให้เหมาะสมและง่ายต่อชาวชนบท

ค. ทัศนคติ ใหญ่เรียนรู้เชวอบรมมีทัศนคติที่ดีในด้านต่อไปนี้

- ความสำคัญของการศึกษาที่จะยกระดับคุณภาพมนุษย์
- ความสำคัญของการสอนที่เป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนา
- ความสำคัญของความเป็นคน
- ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคของคนในเมืองและคนในชนบท

- การรับใช้ชาติเพื่อช่วยให้ความเป็นมนุษย์
- การยอมรับความจริงว่า ในชนบทนั้นครูไม่ใช่หน้าที่เพียงแต่สอนเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้นำทาง ผู้ช่วยเหลือ ผู้ให้ความสะดวก ผู้จัดการ และเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเปลี่ยนแปลง
- การบริการสังคมสำหรับคนในถิ่นชนบทที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นรับควนยิ่งกว่าคนในถิ่นเจริญ
- คนในชนบทมีคุณธรรมที่คนอื่น ๆ ไม่ควรมองข้าม.

จากรายงานของกลุ่มทำงานศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมครูเพื่อการศึกษาในการพัฒนาชนบท ซึ่งจัดโดยศูนย์นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 18 ตุลาคม - 6 พฤศจิกายน 1976 กลุ่มดังกล่าวประกอบด้วยนักการศึกษา 5 ท่านจากประเทศสมาชิก 4 ประเทศคือ อินเดีย สาธารณรัฐเกาหลี เนปาล และประเทศไทย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์และอภิปรายผลโครงการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบทของสถาบันฝึกหัดครูของประเทศสมาชิกจำนวน 13 โครงการ แล้วได้สังเคราะห์สรุปผลในรูปของการเสนอแนวทางการฝึกอบรมครูที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้.¹

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนสำหรับเตรียมครูเพื่อพัฒนาชนบท

จำแนกเป็น 3 ด้านคือ ความรู้และความเข้าใจ ความสามารถและทักษะ และทัศนคติและความสนใจ ดังนี้คือ.

ก. ความรู้และความเข้าใจ

- 1) ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทในแง่ต่าง ๆ
- 2) นโยบายและโครงการของรัฐเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท

¹ APEID Teacher Educators' Study Group, Bangkok, 18 October - 6 November 1976. Preparing Teachers for Education in Rural Development : A Handbook. p. 31-43.

- 3) การระบุปัญหาและการแก้ไข้ปัญหาของชุมชนในชุมชน
- 4) แนวทางการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อโครงการทางการศึกษา
- 5) การมีบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน

ข. ความสามารถและทักษะ

- 1) การสื่อความเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การชักนำและความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 3) การรักษาความร่วมมือร่วมใจ
- 4) มนุษยสัมพันธ์
- 5) ประพุดคิดในทางที่ชุมชนยอมรับ
- 6) โยงความสัมพันธ์โครงการชุมชนเข้าสู่โครงการทางการศึกษา
- 7) สนับสนุนและดำเนินการการศึกษาเบื้องต้นและโครงการการศึกษานอก-โรงเรียนอื่น ๆ
- 8) สามารถบอกแหล่งและใช้ทรัพยากรชุมชนเพื่อการศึกษาในการพัฒนาชุมชน
- 9) แนะนำวิธีสอนใหม่ ๆ
- 10) ประสานงานและการบูรณาการโครงการพัฒนาชุมชนอื่น ๆ
- 11) ทำงานส่งเสริมการศึกษา
- 12) สามารถจัดการศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรรม สุขศึกษา และโภชนาการ
- 13) มีความเป็นผู้นำ และ
- 14) สามารถทำการสำรวจและการสัมภาษณ์

ค. ทัศนคติและความสนใจ ครูควรจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่อไปนี้.

- 1) เข้าใจชุมชนชนบทด้วยความเห็นอกเห็นใจและไม่ตรีจิต
- 2) โครงการพัฒนาชนบทของหน่วยงานต่าง ๆ
- 3) การบริการชุมชน
- 4) นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาชนบท
- 5) การทำงานควมมือหรือควมแรงงาน

6) การวางแผนกิจกรรมชุมชนที่ต้องอาศัยความร่วมมือกัน

จุดประสงค์เพิ่มพิเศษในด้านการทัศนคติและความสนใจสำหรับครู ประกอบด้วยอุดมคติต่อไปนี้.

7) ครูจะต้องปลูกฝังคุณสมบัติด้านความขยันขันแข็ง การร่วมมือร่วมใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง การคิดสร้างสรรค์ การมีศรัทธาและการมองโลกในแง่ดี มีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชน

8) ครูจะต้องมีความตระหนักถึงบทบาทในการพัฒนาชุมชนและจัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับความต้องการและปัญหาของชุมชน

9) ครูปลูกฝังให้ครูมีความรู้สึกและศรัทธาและหวังดีในความสามารถของคนในการพัฒนาท้องถิ่นชนบทเพื่อการพัฒนาตนเอง.

แนวการสอน ใช้วิธีของกระบวนการกลุ่ม การฝึกปฏิบัติงานสนามในท้องถิ่นชนบท การศึกษาค้นคว้าตนเอง เช่น การใช้หน่วยการสอนที่เรียกว่า โมดูล (modules) เป็นต้น.

เบนเนตต์¹ ได้เสนอแนวทางการฝึกอบรมครูเพื่อเตรียมแก้ปัญหาในการพัฒนาชุมชนโดยศึกษาจากความล้มเหลวและความบกพร่องของระบบการฝึกหัดครูที่ดำเนินอยู่ เป็นแนวทางในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตครูดังต่อไปนี้.

ก. การคัดเลือก ไม่ถือความสำเร็จทางวิชาการเป็นเกณฑ์สำคัญ แต่จะคำนึงถึง ความถนัด แรงจูงใจ และความมุ่งมั่นที่จะทำงานในชนบทเป็นเกณฑ์สำคัญในการคัดเลือก

ข. เนื้อหาหลักสูตร สถาบันฝึกหัดครูควรสอนเนื้อหาวิชาที่เป็นวิชาการให้น้อยลง เพราะวิชาการดังกล่าวได้เรียนจากสถานศึกษาทั่วไปอยู่แล้ว และสอนวิชาการเฉพาะที่จำเป็นในวิธีสอนเนื้อหา ทั้งนี้เพื่อจะมีเวลาในหลักสูตรสำหรับวิชาเกี่ยวกับ สังคมวิทยา ภาษาถิ่น การพัฒนาชุมชน กระบวนการกลุ่ม และที่สำคัญที่สุดจะต้องจัดให้นักศึกษาคูแต่ละคนได้เรียน วิชาทักษะซึ่งเกี่ยวกับวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนที่จะออกไปทำงานอย่างน้อยหนึ่งอย่าง การฝึกสอน การสอนจุดภาค การสาธิตการสอน จะต้องเพิ่มให้มากขึ้น

¹ Nicholas Bennett, Barriers and Bridges for Rural Development.
p. 173-190.

ก. วิธีสอน ควรจะมีการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ คือ การอภิปราย การซักถาม และการทำกิจกรรม นักศึกษาควรได้มีโอกาสไปชุมชนและได้ศึกษาปัญหา การฝึกสอนถือว่าสำคัญที่สุดควรจัดให้มีประสิทธิภาพ

ง. การจัดการ สถานที่สำหรับฝึกหัดครูชนบทควรมีขนาดเล็กและตั้งอยู่ในเขตชนบท

จ. คณะผู้ดำเนินการ ควรประกอบไปด้วยอาจารย์ผู้สอนที่ไม่ได้มาจากสถาบันฝึกหัดครูรวมด้วย เช่น นักอุตสาหกรรม นักเกษตรกรรม นักธุรกิจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และนักพัฒนาชุมชน เป็นต้น สำหรับอาจารย์ปรกติควรจะได้ออกปฏิบัติงานสอนในชนบททุก ๆ สองหรือสามปี

ฉ. การประเมินผล แบ่งเป็นสามส่วนคือ

- 1) เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับชนบท
- 2) ความสามารถพัฒนาชุมชนและความเข้าใจท้องถิ่น
- 3) ความสามารถในการสอน

หมายเหตุ¹ ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงโครงการฝึกหัดครูของประเทศบาห์เรน โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับบาห์เรนท้องถิ่นการ ยูเนสโก มีอยู่ ทำให้มองเห็นจุดอ่อนของโครงการฝึกหัดครูของบาห์เรนหลายประการคือ.

1. หลักสูตรการฝึกหัดครูมีวิชาเนื้อหาต่าง ๆ มากเกินไป และสอนกันในช่วงเวลาสั้น ๆ
2. กระบวนวิชาการศึกษาทั่วไป สอนแยกกันไม่มีการประสานหรือบูรณาการระหว่างกระบวนวิชาหรือในกระบวนวิชานั้น ๆ
3. เวลาฝึกสอนน้อยเกินไป
4. คุณภาพการสอนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
5. ขนาดของวิทยาลัยครูเล็กไปเมื่อคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและหอสมุด

¹ Layla Dowagher Mahmoud. "A Proposed Program for the Improvement of Teacher Education in Bahrain" Dissertation Abstracts International. 39(7): 4191-A, January, 1979.

จากจุดออดังกล่าว เขาได้เสนอโครงการฝึกหัดครูในประเทศบราซิล โดยอาศัยพื้นฐานจากรูปแบบของการจัดการฝึกหัดครูใหม่ ซึ่งมีลักษณะโดยสรุปดังนี้.

1. การกำหนดหรือระบุทักษะการสอนที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา
2. ปรับปรุงศูนย์สร้างเสริมประสบการณ์ (a clinical experience program) ซึ่งจะช่วยให้ศึกษามีประสบการณ์ในสถานการณ์จำลองและในสภาพจริงได้ขึ้น
3. การจัดโครงการแนะแนวสำหรับนักศึกษา
4. การจัดเครื่องล่อหรือแรงจูงใจเพื่อกึงคือนักศึกษาใหม่
5. การประเมินติดตามผลจากยูเรียนจบหลักสูตร
6. จัดให้มีความต่อเนื่องกันระหว่างการอบรมครูก่อนประจำการ และการฝึกอบรมครูประจำการ.

การเสนอเอกสารและงานวิจัยต่อไปนี้ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่และความสามารถหรือสมรรถภาพของครู เพื่อให้เป็นพื้นฐานการทำความเข้าใจกับปัญหาในอาชีพครู และการเสนอแนะแนวทางในการฝึกอบรมครูให้ชัดเจนและครอบคลุมภาระหน้าที่ของครูได้สมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้มีรายละเอียดต่อไปนี้.

ในสภาพที่ประชาชนของประเทศส่วนใหญ่ยังคงดำเนินชีวิตอยู่ในเขตชนบทและมีฐานะยากจนเช่นนี้ คงจะเป็นที่เร้าใจกันดีแล้วว่า การที่ครูจะมีความบทบาทในการสอนและการในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้นไม่อาจจะเพียงพอ ครูควรจะต้องมีบทบาทในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ด้วย.¹

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดบทบาทที่พึงประสงค์ของครูไว้สองส่วน ดังนี้คือ.²

¹ Nicholas Bennett. Barriers and Bridges for Rural Development. p. 175.

² คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา : การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม หน้า 143 - 144

1. บทบาทต่อนักเรียน ครูพึงประพฤติปฏิบัติต่อนักเรียนดังนี้

- เปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกผู้แสดงนำในกระบวนการเรียนทุกกรณีมาเป็น
ผู้กระตุ้น ผู้สนับสนุน ผู้แนะนำ และผู้ช่วยเหลือให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียน
การคิดสร้างสรรค์ และรู้จักหลักวิธีที่จะศึกษาค้นคว้าของตนเอง

- ฝึกผู้เรียนให้รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ให้มีวินัยตนเอง และเป็นประชาธิปไตย

- สนใจธรรมชาติความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และให้ความรักความสนิhs
สมเสมอใจใส่ทั่วทุกคน

- พยายามค้นหาความสนใจ ความสามารถของนักเรียนเพื่อแนะนำส่งเสริมการ
เลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสม

- ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกในคุณธรรม จริยธรรมโดยไม่หลงใหลในวัตถุจนเกินไป

2. บทบาทต่อสังคม ครูพึงประพฤติปฏิบัติดังนี้

- มีความรู้และสนใจในการเกษตร และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการ
เกษตรในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยคำนึงว่าสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม

- ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติ
ตนเป็นแบบอย่าง และชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามในโอกาสอันควร

- รักความยุติธรรมและกล้าหาญที่จะต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยปัญญา
และสติ ตามกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมตามครรลองของประเพณีและสิทธิแห่งกฎหมาย

- หาโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อความเจริญของท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ
และอุทิศตนเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือแก้ปัญหาและสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สำหรับลักษณะหรือคุณสมบัติที่เหมาะสมของครูนั้นมีผู้ทำการศึกษาและกล่าวถึงกันอยู่มาก
ส่วนใหญ่มักจะมีความเห็นในลักษณะใกล้เคียงกันหรืออยู่ในทิศทางเดียวกัน จะแตกต่างกันก็แต่ใน
รายละเอียดหรือประเด็นปลีกย่อยเท่านั้น

เดวิด บรูกส์ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี โดยการสำรวจ
ความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและศึกษานิเทศก์

ผู้บริหารการศึกษา พระ และบุรุษทุกวุฒิที่กระจายกันอยู่ในเขตของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ จำนวน 12 วิทยาลัยครู มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นถึง 7,762 คน สรุปผลได้ดังนี้¹

- 1) ความสำคัญของครูอยู่ที่บทบาทการสอนและการประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี
- 2) ครูที่คนไม่ชอบมากที่สุดคือครูที่ขาดความรับผิดชอบ เจ้าอารมณ์ ขาดความยุติธรรม เห็นแก่ตัว และประจบสอพลอ
- 3) ครูที่คนชอบมากที่สุดคือ ครูที่ตั้งใจสอน เข้าใจและเป็นกันเอง ยุติธรรม ตรงเวลา เสียสละ และมีเมตตาธรรม
- 4) ความบกพร่องของครู ครูขาดบกพร่องด้านความประพฤติ ครูหญิงมักบกพร่องด้านการแต่งกาย และอารมณ์เจ้าชู้
- 5) หน้าที่ของครูที่สำคัญคือ การสอนอบรมสอดส่องความประพฤติของเด็ก การแนะแนว การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และช่วยเหลืออาคารสถานที่
- 6) ลักษณะของครูที่ดี มีลักษณะที่จำเป็นและสำคัญคือ มีความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต การตรงต่อเวลาและรับผิดชอบงาน ความประพฤติดี การยึดมั่นในสถาบันหลักทั้งสามของประเทศ การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความเข้าใจ และอื่น ๆ

ถ้านำลักษณะของครูที่ดีมาจัดเข้ากลุ่มจะได้อะไรกลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- 1) มีความรู้
- 2) สอนดี
- 3) สุขภาพดี
- 4) ประพฤติดี, และ
- 5) มีน้ำใจประชาธิปไตย.

¹เจดีย์ บุรุษิกดิ์ และคณะ รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี หน้า 24

มัทนา ปิยะมาลา ทำการศึกษาคุณลักษณะของครูในเขตพระนคร-ธนบุรีในปี 2511
ได้พบคุณลักษณะที่ดีของครูเกี่ยวกับการสอนและการคือ.¹

- 1) ส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยนักเรียน
- 2) มีความเมตตากรุณา
- 3) มีการสอนที่ดี
- 4) ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียน
- 5) มีเหตุผลเป็นประชาธิปไตย
- 6) มีความยุติธรรม
- 7) มีบุคลิกภาพดี
- 8) ให้อุปการะแก่นักเรียน
- 9) มีสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียน

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2518 วิรัช วรรณรัตน์ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติ
ของครูประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครกับนักเรียนครูในมหาวิทยาลัยสวนกลาง โดยปรับปรุง
คุณลักษณะของครูตามแนวของ มัทนา ปิยะมาลา ควบการให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญ
ทั้งสองกลุ่ม พบว่าครูประจำการกับนักเรียนครูจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะของครูคล้าย
คลึงกันมาก.²

บุญถิ่น อัตถากร ได้เน้นนโยบายการผลิตครูว่า ต้องมุ่งลักษณะอย่างน้อยสาม
ประการคือ.³

- 1) ครูควรเป็นผู้มีความรู้ คือมีทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชา และ จะต้องสร้างสม

¹มัทนา ปิยะมาลา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี หน้า 98

²วิรัช วรรณรัตน์ การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะบางประการของครูประจำการ
กับนักเรียนครูที่ยังไม่เคยเป็นครูประจำการ หน้า 90

³บุญถิ่น อัตถากร "แนวนโยบายการผลิตครูในอนาคต" เอกสารชุดเผยแพร่
การศึกษา 10:1-18 ตุลาคม 2514 หน้า 12-17

เพิ่มพูนอยู่เสมอ

- 2) ครูควรเป็นผู้มีความสามารถในการกลวิธีสอน สามารถถ่ายทอดความรู้และวิธีทางแห่งปัญญา และอบรมชักนำเด็กไปสู่หนทางที่งาม
- 3) ครูควรเป็นผู้ที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและวัฒนธรรม.

วิลเลียม อาร์. แบค ทำการศึกษาคุณลักษณะของครูในสายตาของนักเรียน โดยใช้คำถาม 100 ข้อสอบถามจากนักเรียนจำนวน 2,108 คน คุณลักษณะสำคัญสรุปได้หาประการดังนี้.¹

- 1) มีคุณสมบัติด้านความรักเอาใจใส่นักเรียน
- 2) มีคุณสมบัติที่จะให้ความรู้แก่นักเรียนคือ สามารถช่วยเหลือนักเรียนในด้านความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมบรรยากาศของห้องเรียนให้ดำเนินไปอย่างดี
- 4) มีคุณสมบัติในการส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน มีความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียน
- 5) มีคุณสมบัติในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนให้ดีขึ้น.

มาดพ ภาณุทวีไลธรรม² ทำการศึกษาสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังกัดกองการเมื่อ พ.ศ. 2520 พบว่าสมรรถภาพที่เหมาะสมประกอบด้วย ลักษณะเก้าประการคือ.

- 1) ความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมชนบท
- 2) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะแก่นักเรียน
- 3) ปฏิบัติงานสอนตรงเวลา
- 4) แดงกายเรียบร้อย พูดยาไพเราะ

¹ William R. Back. "Pupils Perceptions of Teacher Merit : A Factor Analysis of Five Postulated Dimensions" The Journal of Education Research. 61: 127-128, November, 1967.

² มาดพ ภาณุทวีไลธรรม สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังกัดกองการในจังหวัด
สกลนครและนครพนม หน้า 43

- 5) กระตือรือร้นถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน
- 6) สามารถกระตุ้นนักเรียนให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของคนรอบคอบ
- 7) มีความสามัคคีในหมู่คณะ
- 8) รับผิดชอบต่องานและทำงานให้สำเร็จ
- 9) สามารถปลูกฝังเจตคติที่ดีแก่นักเรียน.

สำหรับสมรรถภาพที่ได้อาจแบบสอบถามปลายมิกนั้น ปรากฏว่ามีอยู่ถึง 65 สมรรถภาพย่อย จัดเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ไดหากลุ่มคือ.¹

ก. ด้านการสอน ได้แก่ การเตรียมสอน การลงมือสอน การทำ-การใช้อุปกรณ์ และการวัดผล

ข. ด้านวิชาการ ได้แก่ ความรู้สามัญ วิชาชีพครู วิชาพิเศษ และความรู้ทั่วไป

ค. ด้านการแนะแนวและการปกครองชั้นเรียน ได้แก่ การกระตุ้นให้นักเรียนช่วยตัวเอง การลงโทษที่ยุติธรรม เข้าใจวิธีประชาธิปไตย การควบคุมและการส่งเสริมนักเรียน

ง. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับนักเรียน กับครูและชุมชน และบุคลิกภาพเฉพาะตัว

จ. ด้านการเป็นผู้นำของครู ได้แก่ กล้าแสดงความคิดเห็น มีความเป็นผู้นำ สามารถวินิจฉัย มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม ฯลฯ และมีศรัทธาต่ออาชีพครู.

¹ มาตรฐาน ภาณัติวิธีไตรกรรม ก. หน้า 46 - 60

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงแหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือและการสร้าง และการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้.

1. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยแบบสำรวจครั้งนี้มีขอบเขตอยู่กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้.

ก. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครูหากกลุ่มคือ.

1) ครูประจำการ ได้แก่ ครู อาจารย์ที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (องค์การบริหารส่วนจังหวัด-เดิม) และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่เขตการศึกษา 8 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ ในเขตภาคเหนือตอนบนรวมแปดจังหวัดคือ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน

2) ผู้บังคับบัญชาของครู ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8

3) นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในหลักสูตรปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2523

4) อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ประจำทำการสอนหรือนิเทศการฝึกสอนฝึกงาน นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สังกัดภาควิชาต่าง ๆ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2523

5) บัณฑิต ได้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2516 - 2523 และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 ในปีการศึกษา 2523

เหตุผลของการเลือกประชากรทั้งห้ากลุ่มนี้ประกอบไปด้วย นักศึกษาที่กำลังจะเข้าสู่อำชีพครู อาจารย์ผู้สอนที่รับผิดชอบในการผลิตครู นักศึกษาที่กำลังอยู่ในวิชาชีพครู และครูประจำการและยังกับมีผู้ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ก็ช่วยให้สามารถทราบถึงความเกี่ยวข้องของการประกอบอาชีพครูโดยตรงและใกล้ชิดที่สุด นอกจากนี้ความสนใจในปัญหาการประกอบอาชีพครูและการผลิตครูได้พอที่จะทำให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้ได้.

ข. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างใดใช้ในการวิจัยนี้ได้เลือกมาจากประชากรทั้งห้ากลุ่มดังกล่าวโดยวิธีสุ่มแบบการสุ่มหลายชั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้.

1) ครูประจำการ ได้แก่ครูอาจารย์ที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในแปดจังหวัดของเขตการศึกษา 8 การเลือกกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยวิธี Multi-stage random sampling ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้.

ขั้นที่ 1 กำหนดให้จังหวัดทั้งแปดจังหวัดในเขตการศึกษา 8 เป็นเขตพื้นที่ในการสุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 2 เลือกอำเภอในแต่ละจังหวัด ๆ ละสามอำเภอโดยการจับชั้นอำเภอออกเป็นสามระดับ โดยอาศัยเกณฑ์การจัดชั้นอำเภอของกระทรวงมหาดไทยซึ่งจัดแบ่งอำเภอในแต่ละจังหวัดออกเป็นห้าชั้น.¹ ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับอำเภอดังนี้.

อำเภอระดับ 1 ประกอบด้วยอำเภอชั้น 1 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่มีความเจริญมาก

อำเภอระดับ 2 ประกอบด้วยอำเภอชั้น 2 และ 3 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง

อำเภอระดับ 3 ประกอบด้วยอำเภอชั้น 4 และ 5 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่มีระดับความเจริญทางเศรษฐกิจน้อย

การจัดระดับอำเภอให้มีระดับความเจริญทางเศรษฐกิจสามระดับนี้เพื่อความเหมาะสมในการเลือกกลุ่มตัวอย่างระดับโรงเรียนต่อไป.

¹กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง บัญชีการจัดชั้นอำเภอ 2520 23 หน้า

จากนั้นจึงสุ่มอำเภอเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับหนึ่งอำเภอ หรือจังหวัดละสามอำเภอซึ่งเมื่อรวมทั้งแปดจังหวัดจะได้อำเภอที่เป็นพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่าง 24 อำเภอตั้งรายละเอียดในตารางต่อไปนี้.

ตาราง 3-1 แสดงรายชื่ออำเภอในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ที่	จังหวัดในเขตการศึกษา 8	อำเภอรดับ 1	อำเภอรดับ 2	อำเภอรดับ 3
1	เชียงราย	พาน	เวียงป่าเป้า	ป่าแดด
2	เชียงใหม่	สันป่าตอง	สันกำแพง	คอกเตา
3	น่าน	เมืองน่าน	สา	ทุ่งช้าง
4	พะเยา	เชียงคำ	ปง	เชียงม่วน
5	แพร่	เมืองแพร่	สูงเม่น	เด่นชัย
6	แม่ฮ่องสอน	เมืองแม่ฮ่องสอน	ขุนยวม	แม่ลาน้อย
7	ลำปาง	เมืองลำปาง	หางฉัตร	สบปราบ
8	ลำพูน	เมืองลำพูน	ป่าซาง	แม่ทา

ขั้นที่ 3 เลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอ แบ่งตามระดับและ ขนาดของโรงเรียนดังนี้.

ก) โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกโรงเรียนออกเป็นสามขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และเนื่องจากไม่มีเกณฑ์มาตรฐานขนาดของโรงเรียนประถมที่จะนำมาใช้ในการนี้ได้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขึ้นโดยคิดจากรายเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนต่อโรงเรียนในเขตการศึกษา 8 ซึ่งเท่ากับ 198.5 หรือประมาณ 200 ซึ่งเมื่อตรวจสอบการกระจายของจำนวนนักเรียนในจังหวัดต่าง ๆ แล้วจึงกำหนดให้โรงเรียนขนาดกลางมีอยู่ประมาณสองส่วนในสี่ส่วน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่นั้นให้มีประมาณขนาดละหนึ่งส่วนโดยวิธีนี้ทำให้ได้ขนาดโรงเรียนจำแนกตามจำนวนนักเรียนดังนี้.

- (1) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 100 คน
- (2) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 100 - 300 คน
- (3) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน

จากนั้นจึงสุ่มโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดละหนึ่งโรงเรียน หรืออำเภอละสามโรงเรียน โดยวิธีนี้ทำให้ได้โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งแปดจังหวัดประมาณ 70 โรงเรียน

ข) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษาดังนี้.¹

- (1) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน
- (2) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 500 - 1500 คน
- (3) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนมากกว่า 1500 คน

จากนั้นจึงสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอขนาดละหนึ่งโรงเรียน และด้วยเหตุที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละอำเภอในปัจจุบันมีไม่ครบทุกขนาด จึงทำให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งแปดจังหวัดจำนวน 38 โรงเรียน (ดูรายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษาในตาราง 3-4 ในภาคผนวก)

ขั้นที่ 4 เลือกครูประจำการเป็นกลุ่มโดยวิธีสุ่มให้ได้โรงเรียนละประมาณ 4 คน ซึ่งจะได้อายุประจำการระดับประถมศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 280 คน และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสิ้นประมาณ 180 คน รวมครูทั้งสองระดับจำนวนประมาณ 460 คน

2) ผู้บังคับบัญชาของครู ได้แก่ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาซึ่งสุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนั้น จำนวนทั้งสิ้น 108 คน เป็นผู้บังคับบัญชาโรงเรียนประถมศึกษา 70 คน และผู้บังคับบัญชาโรงเรียนมัธยมศึกษา 38 คน

3) นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลักสูตรปริญญาตรีที่กำลังเรียนอยู่ในปีสุดท้าย ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธี stratified random sampling

¹กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา หน้า 8

โดยจำนวนนักศึกษาออกตามกลุ่มสาขาวิชาเอกแปดกลุ่มจากนักศึกษาในภาคเรียนที่สองปีการศึกษา 2523 จำนวน 612 คน แล้วสุ่มตามสัดส่วนให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน* ดังรายละเอียดในตาราง 3-2 ข้างล่างนี้.

ตาราง 3-2 แสดงจำนวนนักศึกษาในภาคเรียนที่สองที่สุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มวิชาเอก

ที่	กลุ่มวิชาเอก	จำนวนนักศึกษา	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ภาษาไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส	104	39
2	วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์	126	48
3	สังคมศึกษา	52	20
4	บริหารธุรกิจ กฎหมาย เกษตรกรรม	102	38
5	พลศึกษา สุขศึกษา	73	28
6	ประถมศึกษา	76	29
7	การศึกษานานาชาติ	41	16
8	บริหารการศึกษา	41	16
	รวม	612	234

4) อาจารย์ ได้นำอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งประจำปฏิบัติงานอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2523 จำนวนประมาณ 112 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธี stratified random sampling จำแนกตามภาควิชาที่สังกัดจำนวนเก้าภาควิชาตาม

*จากตารางการเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Darwin Hendel. AERA Mini-Presentation, April, 1977.

สัดส่วนให้ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 78 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3-3 ข้างล่างนี้

ตาราง 3-3 แสดงจำนวนอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภาควิชา

ที่	ภาควิชาที่สังกัด	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
1	พื้นฐานทางการศึกษา	12	8
2	เทคโนโลยีทางการศึกษา	8	6
3	ประเมินผลและวิจัยการศึกษา	10	7
4	ส่งเสริมการศึกษา	10	7
5	ประถมศึกษา	6	5
6	มัธยมศึกษา	36	25
7	บริหารการศึกษา	7	5
8	พลานามัย	7	5
9	ศิลปปฏิบัติ	15	10
	รวม	112	78

5) นักศึกษาศาสตร์ สุ่มจากนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปฏิบัติงานในฐานะครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ของอำเภอที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 24 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน.

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็นสองประเภทคือ.

ก. ตัวแปรที่เกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครู ได้แก่ปัญหาแต่ละข้อที่เกี่ยวข้องกับบทบาทภาระหน้าที่ของครูรวมทั้งหมด 72 ข้อปัญหาซึ่งแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ รวมหกด้านคือ.

1) ปัญหาการเรียนการสอน	จำนวนข้อคำถาม	23 ข้อ
2) ปัญหาความสัมพันธ์กับยูเรียน	จำนวนข้อคำถาม	11 ข้อ
3) ปัญหาการเรียนการสอน	จำนวนข้อคำถาม	9 ข้อ
4) ปัญหาการเรียนการสอน	จำนวนข้อคำถาม	9 ข้อ
5) ปัญหาการเรียนการสอน	จำนวนข้อคำถาม	10 ข้อ
6) ปัญหาความสัมพันธ์กับชุมชน	จำนวนข้อคำถาม	10 ข้อ

ข. ตัวแปรที่เกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ตอบรวมห้าประเภทคือ

1) ครูประจำการ จำแนกเป็น

- ก) ระดับโรงเรียน ได้แก่ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
- ข) ขนาดโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่
- ค) วุฒิต่างครู ได้แก่ ต่ำกว่า ป.กศ. ป.กศ. ป.กศ.สูง และปริญญาตรี

2) ผู้บังคับบัญชาของครู ได้แก่

ระดับโรงเรียนคือ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

3) นักศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรเกี่ยวกับ เพศ กลุ่มวิชาเอกที่เรียน และประสบการณ์ในอาชีพครู

4) อาจารย์ จำแนกตามภาควิชาที่สังกัดภาควิชาคือ: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา ประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา ส่งเสริมการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา บริหารการศึกษา พลานามัย และศิลปปฏิบัติ.

5) บัณฑิต ประกอบด้วยตัวแปรเกี่ยวกับกลุ่มวิชาเอกที่เรียน และระดับโรงเรียนที่ปฏิบัติงานคือ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.

3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

การรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพครูและปัญหาครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเก็บ
นักศึกษาไม่เพียงพอ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ
ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการสร้าง และลักษณะของแบบสอบถามดังต่อไปนี้.

ก. การสร้างเครื่องมือ การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวม
ข้อมูลครั้งนี้ โดยอาศัยแนวความคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่ปรากฏในบทที่สอง
เป็นแนวในการกำหนดขอบข่ายและจัดหมวดหมู่ของปัญหาให้ครอบคลุมบทบาทภาระหน้าที่ของครู
โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้.

1) สร้างแบบสอบถามชนิดคำถามปลายเปิดเพื่อถามปัญหาในการประกอบอาชีพครู
และปรับปรุงข้อความและถ้อยคำโดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและบุรุษกฤษฎี แล้วนำไป
ทดลองใช้กับนักศึกษาครูและครูประจำการ นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์และประมวลปัญหาเพื่อ
สร้างเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดต่อไป.

2) นำข้อมูลวิเคราะห์ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมาใช้เป็นแนวทางในการ
กำหนดหัวข้อปัญหาและประเด็นคำถาม แล้วสร้างแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
(rating scale) ซึ่งมี 5 ระดับคำตอบขึ้นให้ครอบคลุมปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตาม
บทบาทและภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของครู ในการนี้นอกจากจะอาศัยแนวคิดจากเอกสารและ
งานวิจัยดังกล่าวแล้วยังคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูในห้องเรียนภาคเหนืออีกด้วย
เมื่อได้แบบสอบถามฉบับร่างแล้วก็นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและบุรุษกฤษฎีตรวจแก้ไขข้อความภาษา
และเนื้อหาสาระอื่น ๆ และได้แก้ไขปรับปรุงอีกหลายครั้งจนเป็นที่พอใจ

3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปทดลองใช้กับครูประจำการในจังหวัดเชียงใหม่
และนักศึกษาที่กำลังออกฝึกสหกิจที่จังหวัดพะเยาจำนวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามต่อไป.

4) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไดจากการทดลองใช้แบบสอบถาม โดยการหาค่า

พิสัยกึ่งควartil (Semi-interquartile range)¹ ของข้อคำถามแต่ละข้อเพื่อตรวจสอบว่าจำนวนการ
 ระบายข้อโดยถือว่า ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ควรมีการระหว่าง 0.5000 - 1.000 (ดู
 รายละเอียดในตาราง 3-5 ในภาคผนวก)

5) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตร Coefficient alpha ของครอนบาค (Lee J. Cronbach)² ปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่น
 ความคงที่ภายใน (Internal Consistency) เท่ากับ 0.9616 ซึ่งนับเป็นค่าความเชื่อมั่น
 ที่อยู่ในระดับสูง

6) ทำการคัดเลือกข้อคำถามและปรับปรุงภาษาถ้อยคำให้รัดกุม จัดทำคำแนะนำ
 ในการตอบให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างทั้งห้ากลุ่ม จัดรูปแบบของแบบสอบถามทั้งฉบับ แล้วจัด
 พิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป.

ข. ลักษณะเครื่องมือ แบบสอบถามที่ใช้ครั้งนี้เป็นแบบที่รวบรวมกันสำหรับผู้ตอบที่เป็น
 กลุ่มตัวอย่างทั้งห้ากลุ่ม เนื่องจากมีเนื้อหาและข้อความตรงกัน แตกต่างกันเฉพาะในส่วนที่เป็น
 คำแนะนำชี้แจงในการตอบและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบเท่านั้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึง
 ความมุ่งหมายของการรวบรวมปัญหาและลักษณะของผู้ตอบแล้ว แบบสอบถามนี้จะจัดแบ่งเป็น
 สองฝ่ายคือ.

1) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมปัญหาในการประกอบอาชีพครูทั่วไป ใช้กับกลุ่ม
 ตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ ครูประจำการและครูบัณฑิตนิเทศของครูในเขตการศึกษา 8

2) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยัง
 เตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ นักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิต
 สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Gene V. Glass and Julian C. Stanley. Statistical Methods in Education and Psychology. p. 77-78.

² William A. Mehrens and Robert L. Ebel. Principles of Educational and Psychological Measurement. p. 109-113.

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบคำถามปลายเปิดและปลายปิดในฉบับเดียวกัน แบ่งเป็นสาม
ตอนดังนี้.

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ ระดับโรงเรียน
ที่ทำการสอน วิชาเอกที่เรียน ภาควิชาที่สังกัด และวุฒิทางครู เป็นต้น.

ตอนที่ 2 เป็นแบบคำถามปลายเปิด สอบถามปัญหาที่อยู่ในภาระหน้าที่ของครูและปัญหา
อื่นที่มาจากสาเหตุภายนอกและไม่อยู่ในวิสัยที่ครูจะควบคุมได้ เป็นแบบที่ให้โอกาสผู้ตอบมีอิสระ
ในการระบุปัญหาใดตามต้องการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ซึ่ง
ให้ผู้ตอบพิจารณาประมาณค่าตามความมากน้อยของปัญหาการประกอบอาชีพครูที่ตนเกี่ยวข้องกับ
ออกเป็นห้าระดับและมีคำตอบให้เลือกหาตรงแทนด้วยตัวเลขที่มีความหมายดังนี้คือ.

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง ค่อนข้างมาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง ค่อนข้างน้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 3 นี้ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 72 ข้อ จัดรวมกลุ่มกันอยู่ใน
ในคานต่าง ๆ หกคานดังนี้..

ก) ปัญหาด้านการสอน	จำนวน	23 ข้อ
ข) ปัญหาความสัมพันธ์กับครูเรียน	จำนวน	11 ข้อ
ค) ปัญหาการเลือกการเรียนการสอน	จำนวน	9 ข้อ
ง) ปัญหาการประเมินผล	จำนวน	9 ข้อ
จ) ปัญหาการบริหารโรงเรียน	จำนวน	10 ข้อ
ฉ) ปัญหาความสัมพันธ์กับครูเรียน	จำนวน	10 ข้อ
รวมเป็น		72 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามบางข้อมีดังต่อไปนี้.

คำแนะนำในการตอบ (สำหรับบัณฑิตศึกษาศาสตร์) ในฐานะที่ท่านได้รับการศึกษาอบรมจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และท่านได้ปฏิบัติงานในฐานะครูนั้น ท่านเห็นว่า มีปัญหาเรื่องใดบ้างที่ท่านไม่ได้รับการเตรียมตัวอย่างเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพครู โปรดตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 1, 2, 3, 4, และ 5 ซึ่งใช้แทนสภาพ ปัญหา มีความหมายดังนี้

ช่อง 5 หมายถึง เป็นปัญหาสำหรับท่าน มากที่สุด
ช่อง 4 หมายถึง เป็นปัญหาสำหรับท่าน ค่อนข้างมาก
ช่อง 3 หมายถึง เป็นปัญหาสำหรับท่าน ปานกลาง
ช่อง 2 หมายถึง เป็นปัญหาสำหรับท่าน ค่อนข้างน้อย
ช่อง 1 หมายถึง เป็นปัญหาสำหรับท่าน น้อยที่สุด

ก. ปัญหาการเรียนการสอน	สภาพที่เป็นปัญหา				
	5	4	3	2	1
1. การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน					
7. การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน					
14. การปลูกฝังให้เด็กมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม					
16. การฝึกเด็กให้กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย					
21. การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน					
23. การรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู					

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยเหตุที่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้กระจายครอบคลุมพื้นที่ถึง แปดจังหวัด ในเขตการศึกษา 8 หรือเขตภาคเหนือตอนบน มีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาถึง 108 โรงเรียนใน 24 อำเภอ และมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ห้าประเภท รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 1,014 คน ดังนั้นจึงต้องเกี่ยวข้อง กับหน่วยงานและบุคคลหลายฝ่าย นับตั้งแต่การสำรวจประชากร การสุ่มตัวอย่าง ไปจนถึงการ แจกจ่ายแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูล

การแจกจ่ายแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมแบบสอบถามครั้งนี้กระทำในช่วง ตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2523 จนถึงวันที่ 25 สิงหาคม 2523 รวมเวลาที่ใช้ในการนี้ประมาณ 45 วัน สำหรับรายละเอียดการดำเนินการมีดังต่อไปนี้.-

ก. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำการและผู้บริหารของครูในเขตการศึกษา 8 เป็น กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยครูสอนจำนวน 460 คน และผู้บริหารจำนวน 108 คน การ ดำเนินการได้กระทำเป็น 2 ระยะ คือ

1) ระยะแรก ผู้เขียนได้เดินทางไปติดต่อแจกจ่ายแบบสอบถามและขอรับคืน ด้วยตนเอง ภายในเขตอำเภอที่ไม่ทางไกลมากนักคือ โรงเรียนในเขตอำเภอสันกำแพง อำเภอ ดอยเต่า และอำเภอดันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อสำรวจจุดทางและหาวิธีที่สะดวกและมี ประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตอื่น ๆ กับทั้งเป็นการทำความคุ้นเคย กับโรงเรียนและสภาพแวดล้อมเป็นการศึกษาปัญหาไปด้วยในขณะเดียวกัน

2) ระยะที่สอง ทำการติดต่อขอความร่วมมือไปยังอาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ โรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผ่านทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การส่งแบบสอบถามดังกล่าวกระทำโดยทางไปรษณีย์ และได้รับบรรจุของแสดมป์และคำชี้แจงในการ แจกจ่ายและรวบรวมส่งคืนภายในเวลากำหนดไว้ด้วย ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร และคณะครูของโรงเรียนเป็นอย่างดี มีแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ส่งคืนมาดังนี้

- ครูประจำการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 460 คน ได้รับคืน 406 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.26 ของกลุ่มตัวอย่าง

- ผู้บังคับบัญชาของครู จากกลุ่มตัวอย่าง 108 คน ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 94 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.04 ของกลุ่มตัวอย่าง

ข. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตจากศึกษาศาสตร์ กลุ่มนี้มีจำนวน 135 คน กระจายอยู่ในห้องที่ 24 อำเภอในเขตการศึกษา 8 ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าหมวดการศึกษาคณะอำเภอ ทั้ง 24 แห่ง โดยผ่านทางคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอให้ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอนั้น และติดต่อผ่านอาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ไปยังบัณฑิตที่ปฏิบัติงานสายมัธยมศึกษาด้วยวิธีเดียวกัน พร้อมกับแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แนบซองและแสตมป์สำหรับบัณฑิตแต่ละคนเพื่อให้ส่งแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนดด้วย ผลปรากฏว่า จากบัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.41 ของกลุ่มตัวอย่าง

ค. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มนี้มีจำนวน 234 คน เป็นนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในปีสุดท้ายในกลุ่มวิชาเอกต่าง ๆ แยกกลุ่ม ผู้วิจัยได้ติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ในเทศกในกรณีที่นักศึกษานั้นกำลังอยู่ในระหว่างฝึกสอน ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน 223 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 95.30 ของกลุ่มตัวอย่าง

ง. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนของคณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มนี้มีจำนวน 77 คน ผู้วิจัยได้ไปติดต่อส่งแบบสอบถามผ่านหัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ รวมถึงการติดต่อเป็นส่วนตัวอีกด้วย ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 72 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 93.51

เมื่อรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดเข้าด้วยกันแล้ว จะได้เป็นจำนวน 913 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่าง 1014 คน คิดเป็นร้อยละ 87.89

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ได้ถูกนำไปวิเคราะห์และจัดกระทำตามขั้นตอนวิธีการดังต่อไปนี้.

ก. การรวบรวมวิธีการข้อมูล

1) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาอ่านและตรวจสอบความบกพร่อง แล้วคัดเลือกรหัสที่สมบูรณ์ไว้ลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

2) จัดทำหมายเลขประจำแบบสอบถามแต่ละฉบับ (serial number) เพื่อความสะดวกในการค้นหาและการตรวจสอบ

3) จัดทำสมุดรหัส (code book) เพื่อเป็นคู่มือในการลงรหัสและการวิเคราะห์ข้อมูล สมุดรหัสนี้ทำขึ้น 2 ชุด ชุดหนึ่งสำหรับคำถามปลายเปิด และอีกชุดหนึ่งสำหรับคำถามปลายปิด ทั้งสองชุดแยกการวิเคราะห์ต่างหากจากกัน (โปรดดูรายละเอียดของสมุดรหัสในภาคผนวก)

การทำสมุดรหัสสำหรับแบบสอบถามปลายเปิดนั้น ได้กระทำโดยวิเคราะห์เนื้อหาของคำตอบโดยพิจารณาคำตอบส่วนใหญ่ที่ได้รับเกือบทุกฉบับเสียก่อน แล้วจึงคัดคำตอบที่มีใจความเนื้อหาประเด็นเดียวกันไว้รหัสเดียวกัน กระทำเช่นนี้ไปจนกระทั่งมีรหัสของประเด็นต่าง ๆ ครบคลุมคำตอบจากแบบสอบถามทั้งหมด

4) การลงรหัส ได้แก่การถ่ายทอดข้อมูลซึ่งมีรหัสเป็นตัวเลขลงในแผ่นแบบฟอร์มสำหรับลงรหัส (data coding form) เพื่อสะดวกในการป้อนข้อมูลหรือการเจาะบัตรเพื่อการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในการนี้ต้องใช้ผู้ช่วยที่มีความชำนาญในการลงรหัส สองคน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

5) การตรวจสอบการลงรหัสเพื่อป้องกันความผิดพลาด ผู้วิจัยได้ตรวจสอบโดยวิธีสุ่มทุก ๆ 24 ชุด (แผ่นแบบฟอร์ม 1 แผ่นลงรหัสได้ 24 ชุด) ซึ่งไม่พบว่ามี การลงผิดพลาดแต่ประการใด

ข. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีข้อมูลจำนวนมาก และมีการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐานหลายประการ ดังนั้นจึงต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ติดต่อขอใช้บริการจาก โครงการจัดตั้งสำนักบริการคอมพิวเตอร์ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีเครื่อง DIGICO M16V. และเครื่อง WANG 2200 ซึ่งเครื่องดังกล่าวมีขีดความสามารถที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ได้

การเจาะบัตรและการสอบทานบัตร ได้จัดกระทำที่สำนักบริการคอมพิวเตอร์โดยตลอด ส่วนการจัดทำโปรแกรมการวิเคราะห์ ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ประจำสำนักฯ และอาจารย์จากภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ตรวจสอบผลการวิเคราะห์และความถูกต้องของขั้นตอนในการคำนวณ

การวิเคราะห์ข้อมูลได้จัดทำเป็น สองส่วน คือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด การวิเคราะห์คำตอบจากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามนั้น ขั้นแรก ทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยจัดแบ่งคำตอบออกเป็นสองส่วนคือ ปัญหาที่อยู่ในภาระหน้าที่ของครู และปัญหาอื่นที่เนื่องมาจากเหตุภายนอก ซึ่งครูไม่สามารถจะควบคุมได้ แต่ละส่วนมีประเด็นปัญหาซึ่งลงรหัสไว้ ตอนที่สองกระทำโดยวิธีทางสถิติคือ การหาความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาทั้งสองส่วนดังกล่าวจากความถี่มากไปหาน้อย จำแนกกลุ่มตามตัวแปร หากกลุ่ม คือ ครูประจำการ ผู้บังคับบัญชาของครู นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิด การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อเสนอผลในการพิสูจน์สมมติฐานตามวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้.-

ก) การวิเคราะห์เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพครูโดยทั่วไป ตามสมมติฐานข้อที่หนึ่ง และเพื่อจะทราบปัญหาการประกอบอาชีพครู อันเนื่องจากการผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ ตามสมมติฐานข้อที่สอง วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อปัญหา โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาไว้ว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนของข้อปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางหรือสูงกว่าขึ้นไปถือว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ ส่วนค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับปานกลางถือว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญน้อย การทดสอบความสำคัญของปัญหาค้างนี้จะใช้ t-test สมมติฐานทางสถิติ (statistical hypothesis) สำหรับการวิเคราะห์มีดังนี้.-

$$H_0 : M = 2.50$$

$$H_1 : M > 2.50$$

ข) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัญหาระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตามสมมติฐานย่อยในข้อ 1 และข้อ 2 วิเคราะห์โดยใช้ t-test และ ANOVA

สมมติฐานทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ คือ

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \dots$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \neq \dots$$

การทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์ทั้งหมด ได้กำหนดเกณฑ์เบื้องต้นไว้ว่า จะต้องมีความสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 95 %

ค) การเสนอแนะแนวทางหรือรูปแบบในการฝึกอบรมนักศึกษา ครู ในลักษณะที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาในอาชีพครูนั้น พิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในข้อ ก) และ ข) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งจะเป็นหลักในการกำหนดแนวทางการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน สรุปได้ดังต่อไปนี้*

* สมมติฐาน

1. ปัญหาการประกอบอาชีพครูโดยทั่วไปในเขตการศึกษา 8 ส่วนหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับปานกลาง
 - 1.1 เปรียบเทียบปัญหาของครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

$\bar{X}$, S.D.,
t-test (one-sample
 $\mu = 2.50$)
2-way ANOVA(n-unequal)

* โปรดดูรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคผนวก ตาราง 3-6

สมมติฐาน

- 1.2 และ 1.4 เปรียบเทียบปัญหาของครูที่มีวุฒิต่างกัน
จำแนกตามเพศชายและหญิง
- 1.3 เปรียบเทียบปัญหาของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
2. ปัญหาในอาชีวศตวรรษที่ 21 ที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ
ส่วนหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับปานกลาง
 - 2.1 เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษา อาจารย์และบัณฑิต
จำแนกตามเพศชายและ หญิง
 - 2.2 เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาหลักสูตรสองปีและสี่ปี
 - 2.3 เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาวิชาเอกต่างกัน
 - 2.4 เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน
 - 2.5 เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์ต่างภาควิชา
 - 2.6 เปรียบเทียบปัญหาของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานระดับโรงเรียน
ประถมและมัธยมศึกษา
 - 2.7 เปรียบเทียบปัญหาของบัณฑิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2-way ANOVA(n-unequal)

2-way ANOVA(n-unequal)

) $\bar{X}$, S.D, t-test(one-sample, $M = 2.50$)

2-way ANOVA(n-unequal)

t-test (n-unequal)

1-way ANOVA(n-unequal)

1-way ANOVA(n-unequal)

1-way ANOVA(n-unequal)

t-test(2-sample n-unequal)

1-way ANOVA(n-unequal)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสืบค้นหาคำตอบเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน สองประการคือ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการประกอบอาชีพครู และการผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อเตรียมแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพครูนั้น บางส่วนยังไม่เป็นการเพียงพอ ทั้งนี้เพื่อจะได้เสนอแนวทางในการฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหาในอาชีพครูต่อไป ดังนั้น ผลการวิจัยนี้จะเสนอสาระสำคัญตามขั้นตอนสมมติฐานดังกล่าว โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้.-

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 2 คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดและแบบปลายปิด

ตอนที่ 3 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน และ

ตอนที่ 4 แนวทางในการฝึกอบรมเพื่อเตรียมแก้ปัญหาในอาชีพครู

สำหรับตอนที่ 4 จะนำไปเสนอในบทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสรุปผลและขอเสนอแนะ ต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเสนอในรูปแบบของการบรรยายประกอบตัวเลขโดยตลอด ส่วนตารางข้อมูล รายการวิเคราะห์และรายละเอียดต่าง ๆ ได้จัดรวมไว้ในภาคผนวกทั้งหมด โดยระบุหมายเลขของตารางหรือรายการที่อ้างถึงไว้ด้วย เพื่อความสะดวกในการค้นหารายละเอียดของข้อมูลในภาคผนวก ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของตัวเลขกำกับตารางไว้ คือ เลขตัวหน้าหมายถึงบทที่ของตารางที่อ้างถึง เลขตัวหลังหมายถึงลำดับที่ของตารางในบทนั้น เช่น ตาราง 3-5 หมายถึงตารางที่อ้างถึงในบทที่ 3 และเป็นตารางลำดับที่ 5 เป็นต้น.

1. ข้อมูลเบื้องต้น

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ จึงได้เสนอข้อมูลเบื้องต้นที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างเสียก่อน เพื่อช่วยให้รายละเอียดของข้อมูลชัดเจนยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มมาจากประชากรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู 5 ประเภทด้วยกัน จำนวนทั้งสิ้น

1040 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมดจำนวน 913 คน คิดเป็นร้อยละ 87.79 นั้น ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ห้ากลุ่มคือ ครูประจำการจำนวน 406 คน ผู้บังคับบัญชาของครูจำนวน 94 คน นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 223 คน อาจารย์ผู้สอน 72 คน และบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 118 คน (ตาราง 4-1) รายละเอียดแต่ละกลุ่มมีดังต่อไปนี้.-

ก. ครูประจำการ ทำการเลือกจากครูประจำการที่ทำการสอนอยู่ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดในภาคเหนือตอนบน แปดจังหวัด จำนวน 406 คน เป็นชาย 198 คน และหญิง 208 คน คิดเป็นร้อยละ 48.77 และ 51.23 ตามลำดับ (ตาราง 4-1) กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีลักษณะที่น่าสนใจ 4 ประการ คือ

1) ระดับโรงเรียนที่ทำการสอน ปรากฏว่าเป็นครูประถมศึกษาร้อยละ 59.11 และเป็นครูมัธยมศึกษาร้อยละ 40.08 (ตาราง 4-2)

2) วุฒิทางครู จำนวนครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกันในด้านวุฒิสถูทางครูอย่างเห็นได้ชัด คือ ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิระดับ ป.กศ. สูงหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 55.83 วุฒิ ป.กศ. ร้อยละ 29.16 และครูวุฒิปริญญาตรีเพียงร้อยละ 4.16 เท่านั้น. เป็นที่สังเกตว่ายังมีครูที่มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. หรือไม่มีวุฒิต่างครูอยู่อีกจำนวนสูงถึงร้อยละ 10.83 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิในระดับสูงเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ มีครูจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 56.63 มีวุฒิต่างครูตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และครูอีกร้อยละ 42.77 มีวุฒิระดับ ป.กศ. สูง หรือเทียบเท่า มีครูเพียง 1 คน หรือร้อยละ 0.60 เท่านั้นที่มีวุฒิระดับ ป.กศ. (ตาราง 4-3)

3) ประสบการณ์การสอน ปรากฏว่าครูทั้งสองระดับส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 7 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.36 (ครูประถมร้อยละ 46.25 และครูมัธยม ร้อยละ 40.36 ส่วนครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี และระหว่าง 3-7 ปี มีจำนวนรวมกันทั้งครูประถมและมัธยม คิดเป็นร้อยละ 27.34 และ 28.82 ตามลำดับ (ตาราง 4-4)

4) อายุ ครูทั้งสองระดับ ประมาณสองในสาม หรือร้อยละ 67.33 มีอายุไม่เกิน 30 ปี ประมาณหนึ่งในห้า หรือร้อยละ 21.29 อายุระหว่าง 31-40 ปี ที่เหลืออีกประมาณ

ร้อยละ 10 มีอายุมากกว่า 40 ปี นำสังเกตว่าครูมัธยมที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ไม่มีเลย ในขณะที่ครูประถมศึกษาอายุ 50 ปีขึ้นไปมีอยู่ร้อยละ 4.62 ของครูประถมหรือร้อยละ 2.72 ของครูทั้งหมด (ตาราง 4-5)

ข. ผู้บังคับบัญชาของครู ได้แก่ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับครูประจำการนั้นเอง มีจำนวนทั้งสิ้น 94 โรงเรียน หรือ 94 คน ประกอบด้วยผู้บังคับบัญชาโรงเรียนประถม 58 คน และผู้บังคับบัญชาโรงเรียนมัธยม 36 คน มีลักษณะน่าสนใจ 3 ประการ คือ

1) เพศ จากผู้บังคับบัญชาทั้งหมด 94 คน ปรากฏว่ามีหญิงเพียง 5 คน หรือร้อยละ 8.62 เท่านั้น ในจำนวนนี้เป็นผู้บังคับบัญชาโรงเรียนประถม 3 คน และโรงเรียนมัธยม 2 คน จากข้อมูลนี้ อย่างน้อยก็พอจะเป็นเครื่องบอกได้ว่า การพิจารณาบุคคลสำหรับตำแหน่งผู้บังคับบัญชาโรงเรียนทั้งสองระดับนั้น ควรจะคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน

ในการเข้าสู่งานตำแหน่งดังกล่าวด้วย (ตาราง 4-2)

2) วุฒิทางครู ผู้บังคับบัญชาของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีวุฒิทางครูกระจายอยู่ทุกระดับ คือ ประมาณครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 48.28 มีวุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า ร้อยละ 7.24 มีวุฒิระดับปริญญาตรี ที่เหลืออีกประมาณ หนึ่งในสาม หรือร้อยละ 34.48 มีวุฒิ ป.กศ.หรือต่ำกว่า

ส่วนผู้บังคับบัญชาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษานั้น ส่วนใหญ่มีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป คือมีสูงถึงร้อยละ 88.89 ที่เหลืออีกเพียงร้อยละ 11.11 ที่มีวุฒิระดับ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า (ตาราง 4-3)

3) ประสบการณ์ในการทำงาน ผู้บังคับบัญชาโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50:00 มีประสบการณ์ทำงานบริหารมาแล้ว มากกว่าเจ็ดปี ร้อยละ 37.93 ทำงานมาแล้วระหว่าง 3-7 ปี เพียงร้อยละ 12.07 เท่านั้นที่มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารน้อยกว่าสามปี ส่วนผู้บังคับบัญชาครูมัธยมส่วนใหญ่คือร้อยละ 44.44 มีประสบการณ์ระหว่าง 3-7 ปี

ร้อยละ 30.56 มีประสบการณ์มากกว่าเจ็ดปี และจำนวนหนึ่งในปี หรือร้อยละ 25.00 เป็นผู้มีคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ไม่ถึง 3 ปี (ตาราง 4-4)

4) อายุ ผู้มีคุณวุฒิของครูทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ประมาณสองในสาม หรือร้อยละ 67.02 มีอายุระหว่าง 31-50 ปี จำนวนร้อยละ 17.02 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป และเพียงร้อยละ 15.96 เท่านั้นที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี (ตาราง 4-5)

ค. นักศึกษา ได้แก่นักศึกษาปีสุดท้าย หลักสูตรปริญญาตรีของคณะศึกษาศาสตร์ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 223 คน เป็นชาย 105 คน และหญิง 118 คน กระจายอยู่ในกลุ่มวิชาเอกต่าง ๆ กัน มีลักษณะสองประการ คือ

1) ประสบการณ์ในวิชาชีพครู นักศึกษาจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งมีประสบการณ์ในการเป็นครูมาก่อน คือร้อยละ 45.29 ในจำนวนนี้เคยเป็นครูประถมศึกษาร้อยละ 30.49 และเคยเป็นครูมัศึกษาร้อยละ 14.80 ส่วนนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นครูมาก่อนนั้น คิดเป็นร้อยละ 54.71 (ตาราง 4-6)

2) เวลาเรียนในหลักสูตร นักศึกษาจำนวนทาสองในสาม หรือร้อยละ 71.75 เรียนหลักสูตร 2 ปี ที่เหลือร้อยละ 28.25 เรียนหลักสูตร 4 ปี โดยเฉพาะนักศึกษาหลักสูตร 4 ปีนี้ เพียงร้อยละ 6.35 เท่านั้นที่เคยเป็นครูมาก่อน (ตาราง 4-6)

ง. อาจารย์ ได้แก่วุฒิสอนในคณะศึกษาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ จำนวน 72 คน เป็นชาย 33 คน และหญิง 39 คน มีลักษณะที่นำพิจารณาสามประการ คือ

1) วุฒิสถุค อาจารย์จำนวนทาสองในสาม หรือร้อยละ 72.22 มีวุฒิปริญญาโท และร้อยละ 6.94 มีวุฒิปริญญาเอก ที่เหลือประมาณหนึ่งในห้า หรือร้อยละ 20.84 มีวุฒิปริญญาตรี (ตาราง 4-7)

2) ประสบการณ์ในการทำงาน อาจารย์จำนวนครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.00) เคยทำงานระหว่าง 3-7 ปี อาจารย์ใหม่ทำงานไม่เกิน 3 ปี มีจำนวนร้อยละ 26.39 และที่มีประสบการณ์มาเกินกว่า 7 ปี มีร้อยละ 23.61 (ตาราง 4-4).

3) อายุ อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่ำครั้ง หรือร้อยละ 55.56 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวนหนึ่งในสี่ หรือร้อยละ 25.00 เป็นอาจารย์ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี ส่วนอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 19.44 เท่านั้น (ตาราง 4-5)

จ. บัณฑิตจากศึกษาศาสตร์ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ และปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 8 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้มีจำนวน 118 คน เป็นชาย 60 คน และหญิง 58 คน มีลักษณะสามประการ คือ

1) ระดับโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ปรากฏว่าจำนวนบัณฑิตที่ทำงานระดับโรงเรียนประถมศึกษา มีร้อยละ 44.92 น้อยกว่าจำนวนบัณฑิตที่ทำงานระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาเล็กน้อย คือ บัณฑิตที่ทำงานในระดับมัธยมศึกษา มีร้อยละ 55.08 ที่ทำงานระดับประถมศึกษา (ตาราง 4-8)

2) ปีที่สำเร็จการศึกษา ปรากฏว่าบัณฑิตเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุก ๆ สองปี นับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมาดังนี้ ก่อนปี 2517 มีบัณฑิตจำนวนร้อยละ 13.56 ในปี 2517-2518 มีบัณฑิตร้อยละ 11.86 ปี 2519-2520 ร้อยละ 30.51 และปี 2521-2522 จำนวนบัณฑิตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 44.07 ซึ่งแสดงไ้ชัดว่าบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์เริ่มกระจายเข้าปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ ภาคเหนือ เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปีตามลำดับ (ตาราง 4-8)

3) สาขาวิชาเอก บัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ จำแนกตามกลุ่มวิชาเอก มีจำนวนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คิดเป็นร้อยละ ได้ดังต่อไปนี้ กลุ่มวิชาเอกภาษาไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส ร้อยละ 36.44 คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 29.66 สังคมศึกษา ร้อยละ 14.41 และประถมศึกษา ร้อยละ 9.32 ที่เหลือนอกนั้นมีจำนวนบัณฑิตกลุ่มละเล็กน้อย รวมกันเพียงร้อยละ 10.17 เท่านั้น ได้แก่งroup วิชาเอกบริหารธุรกิจ คหกรรม เกษตรกรรม, พละศึกษา, สุขศึกษา และบริหารการศึกษา (ตาราง 4-9)

2. คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด

จากแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างทั้งห้าประเภท ระบุปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพครู และปัญหาอื่นที่ครูไม่สามารถจะควบคุมได้ คนละประมาณสามปัญหานั้น ปรากฏว่า มีผู้ระบุปัญหาทั้งสิ้นจำนวน 792 คน จำแนกเป็น ครูประจำการระดับประถม-มัธยมศึกษา 351 คน ผู้บังคับบัญชาครูประถม-มัธยมศึกษา 86 คน นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 190 คน อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ 66 คน และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ 99 คน คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดทั้งหมดนี้ ให้นำไปวิเคราะห์ว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง ปรากฏว่าเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทภาระหน้าที่ของครูโดยตรง จำนวน 45 ข้อ และส่วนที่เป็นปัญหาอื่นที่ครูไม่สามารถควบคุมได้อีก 42 ข้อ (โปรดดูรายละเอียดรายการปัญหาทั้ง 2 ด้าน ในสมุดรหัสนี้สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด ภาคผนวก ข.)

การวิเคราะห์ปัญหาแต่ละด้าน ได้กระทำโดยการหาความถี่ของแต่ละข้อปัญหา แล้วจัดเรียงอันดับความสำคัญของปัญหาตามจำนวนความถี่ของผู้ตอบ จากมากไปหาน้อย จำแนกตามตัวแปร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งห้า ประเภท โดยจัดแบ่งเป็นสองกลุ่มดังต่อไปนี้คือ.

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพครูในเขตการศึกษา 8 ได้แก่ปัญหาที่รวบรวมได้จากความเห็นครูประจำการระดับประถมและมัธยมศึกษาที่มีภูมิลำเนาที่อยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 8 ดังรายละเอียดจำแนกตามลักษณะปัญหาแต่ละด้านดังนี้.

1) ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของครูโดยตรง เมื่อพิจารณาคำตอบที่ได้รับ ปรากฏว่ามีปัญหาซึ่งมีผู้ตอบเกินร้อยละ 1.00 เรียงอันดับที่จากมากไปหาน้อยรวม 25 ปัญหา (ดูตาราง 4-10 และตาราง 4-11) ปัญหาที่จัดว่ามีความสำคัญ 10 อันดับแรก พอจะจัดรวมกลุ่มได้ สามด้านใหญ่ ๆ คือ

(ก) ปัญหาเกี่ยวกับการสอนและการปกครองนักเรียน ประกอบด้วย ปัญหาสี่ข้อคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ ใ้หมรรลุเป้าหมายของหลักสูตรใหม่ (อันดับ 1) ครูขาดความมั่นใจในการใช้วิธีสอนและกิจกรรมการสอนที่เหมาะสม (อันดับ 2) นักเรียนเรียน-

สอนไม่คอยกระตือรือร้นสนใจเรียนและไม่ชอบทำการบ้าน (อันดับ 4) และปัญหาในการปกครองนักเรียน การควบคุมความประพฤติและการปลูกฝังคุณธรรม (อันดับ 10)

(ข) ปัญหาเกี่ยวกับภาระความรับผิดชอบของครู มีสามข้อปัญหาคือ ครูต้องสอนหลายวิชา หลายชั่วโมงและเบ่งงานหนัก(อันดับ 3) ครูต้องสอนหลายวิชาหรือสอนประจำชั้นเกือบทุกวิชาทำให้สอนได้ไม่ถนัด(อันดับ 5) และมีปัญหาในการจัดหาอุปกรณ์และการเตรียมสอน(อันดับ 6)

(ค) ปัญหาเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติครู ประกอบด้วยปัญหสามข้อคือ การขาดความรับผิดชอบต่อนักเรียนและรอมทำงานตามอำเภอใจ(อันดับ 7) การขาดศรัทธาขาดคุณธรรมและวินัยของความเป็นครู(อันดับ 8) และ การหย่อนระเบียบวินัยมีคุณธรรมและความประพฤติไม่เหมาะสม(อันดับ 9)

สำหรับปัญหาอันดับรองลงไปตั้งแต่อันดับ 11-25 นั้น จัดรวมกลุ่มกันได้สามด้าน และมีรายละเอียดต่อไปนี้.

(1) ปัญหาด้านการสอน ได้แก่ ปัญหาในการสอนนักเรียนที่มีความสามารถและประสบการณ์ต่างกัน. การสอนรวม. เสริมและการสอน. เด็กมีปัญหา. ปัญหาการวัดผลตามหลักสูตรใหม่. นักเรียนพูดภาษาถิ่นในห้องเรียน. การสอนเด็กเริ่มเรียนและเด็กอ่านหนังสือไม่ออก. และปัญหานักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น.

(2) ปัญหาด้านความรู้ความสามารถพิเศษของครู ได้แก่ปัญหาการขาดความรู้วิชาการที่นอกเหนือจากวิชาเอก การขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนที่เหมาะสม. และปัญหาการขาดความคิดริเริ่มในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและทางวิชาการ.

(3) ปัญหาด้านบทบาทและความสัมพันธ์ของครูต่อชุมชนและสังคม ประกอบด้วยปัญหาดัง ๆ คือ ปัญหาการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้นปกครอง ช่างบ้าน เพื่อนครูและบุคคลทั่วไป. การขาดความเข้าใจในตัวเด็ก ผู้นปกครองและปัญหาของชุมชน. และปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูที่มีต่อชุมชน และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและให้บริการชุมชน.

ถ้าแยกการพิจารณาออกตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม จะพบว่า ครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษา และผู้บังคับบัญชา มีความเห็นแตกต่างกันบ้าง โดยเฉพาะเกี่ยวกับปัญหาที่มีอันดับความสำคัญมาก คือ

ครูประถมศึกษามีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ การระดมวิทยานิพนธ์ของครู และการจัดหาอุปกรณ์การสอน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง สอง และสาม ครูมัธยมศึกษา ให้ความสำคัญกับปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนเรียนอ่อนและไม่สนใจเรียน ปัญหาการจัดกิจกรรมการสอน และปัญหาเกี่ยวกับการระดมวิทยานิพนธ์ของครู ส่วนผู้บังคับบัญชาของครู เห็นว่า ปัญหาการขาดครุภัณฑ์และอุปกรณ์ การขาดความรับผิดชอบของครู และการใช้หลักสูตรใหม่ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับ หนึ่ง สอง และสาม ตามลำดับ อย่างไรก็ตามโดยส่วนรวม ทั้งครูประถม-มัธยม และผู้บังคับบัญชา ระบุปัญหาร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ เพียงแต่ให้ความสำคัญต่างกันบางเท่านั้น

2) ปัญหาอื่นที่ครูไม่สามารถควบคุมได้ ปัญหาด้านนี้เป็นปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครู แต่ไม่อยู่ในวิสัยที่ครูจะควบคุมหรือแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้โดยตรง จากความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประถม-มัธยมศึกษา และผู้บังคับบัญชา โดยรวม ๆ ปรากฏว่า มีปัญหาซึ่งมีผู้ตอบเกินร้อยละ 1.00 เรียงลำดับความสำคัญจากปัญหาที่มีผู้ตอบมากไปหาน้อย รวม 23 ปัญหา (ดูตาราง 4-14 และตาราง 4-15)

ปัญหาที่อยู่ในอันดับความสำคัญ 10 อันดับแรก พอจะจำแนกได้เป็นปัญหาที่เนื่องมาจากเหตุใหญ่ ๆ สองประการ คือ

(ก) ปัญหาที่มาจากโรงเรียนและคณะครู มีปัญหาต่าง ๆ คือ ปัญหาโรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและขาดงบประมาณด้านนี้ (อันดับ 1). ครูมีปัญหาทางการเงินและการครองชีพ (อันดับ 3). ปัญหาด้านสวัสดิการของครูไม่ทั่วถึง (อันดับ 6). การขาดความร่วมมือร่วมมือกันระหว่างคณะครูและผู้บังคับบัญชา (อันดับ 7). ปัญหาการขาดแคลนครูหรือครูมีจำนวนไม่พอ (อันดับ 9). และปัญหาที่ครูใช้ให้ทำงานอื่นนอกเหนืองานสอนมากเกินไป (อันดับ 10).

(ข) ปัญหาที่มาจากนักเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ปัญหาต่อไปนี้. นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนและเสื้อผ้าอาหาร(อันดับ 2). ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจนและมีปัญหาในการประกอบอาชีพ(อันดับ 4). ประชาชนในท้องถิ่นไม่สนใจการศึกษาของบุตรหลานของตน(อันดับ 5). และปัญหาเด็กขาดเรียนเพราะพ่อแม่ต้องไปทำงาน เช่น คูเลบาน เลี้ยงน้อง และเก็บเกี่ยวพืชผลเป็นต้น(อันดับ 8).

สำหรับปัญหาอันดับรองลงไปตั้งแต่อันดับ 11-23 จัดรวมกลุ่มปัญหาได้สามด้าน คือ

(1) ปัญหาเกี่ยวกับสภาพโรงเรียนและชุมชน มีปัญหาสามข้อ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ค่อยดี. อาคารเรียนไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม. และปัญหา โรงเรียนขาดห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ที่เหมาะสม.

(2) ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ปัญหาการเดินทางไกลไปโรงเรียน และการคมนาคมไม่สะดวก. การขาดแคลนแหล่งวิชาการ และการเพิ่มพูนความรู้สำหรับครู. ปัญหาการปรับตัวและการวางตัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน. ปัญหาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู. ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยของครูในท้องถิ่นทางไกล. และปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างกันในเรื่องฐานะและศักดิ์ศรีของครูในสถาบันต่าง ๆ.

(3) ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารและระบบราชการ ได้แก่ ปัญหาการขาดความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา. และปัญหาการไม่คล่องตัวในการบริหารและการตัดสินใจต่าง ๆ ของระบบราชการ.

เมื่อพิจารณาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มนี้แล้วจะพบว่ามีความแตกต่างกันบ้างในการจัดอันดับของปัญหาสำคัญ คือ ครูประถมศึกษาและครูมัธยมศึกษามีความเห็นเหมือนกันว่า ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ของโรงเรียนมีความสำคัญอันดับ 1 แต่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าปัญหาค่านสวัสดิการของครูสำคัญที่สุด ปัญหาที่นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนและเสื้อผ้าอาหารและผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน ครูประถมศึกษาเห็นว่าอยู่ในอันดับปัญหาที่ 2 และ 3 ตามลำดับ ครูมัธยมศึกษาเห็นว่า ปัญหาทางการเงินของครู และความไม่ร่วมมือร่วมใจของคณะครูและผู้บังคับบัญชา มี

ความสำคัญอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ สำหรับผู้บังคับบัญชามีความเห็นว่าการขาดแคลนอุปกรณ์การสอนของโรงเรียน ปัญหารู้นะทางการเงินของครู เป็นปัญหาที่สำคัญในอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ จากข้อมูลนี้ แม้ความเห็นการจัดอันดับความสำคัญของปัญหาจะต่างกันอยู่บ้าง แต่โดยส่วนรวมทั้งสามกลุ่มระบุปัญหาสำคัญได้ใกล้เคียงกัน

ข. ปัญหาในอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ ได้แก่ ปัญหาที่รวบรวมจากความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีรายละเอียดจำแนกตามปัญหาแต่ละด้านดังต่อไปนี้.

1) ปัญหาเกี่ยวกับบทภาระหน้าที่ของครูโดยตรง จากความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตจากศึกษาศาสตร์ ที่ไ้ระบุปัญหาเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของครูซึ่งเห็นว่า การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์เพื่อเตรียมครูให้เผชิญปัญหาคงกล่าวยังไม่เป็นการเพียงพอ นั้น ปรากฏว่า มีปัญหาที่มีผู้ตอบเกินร้อยละ 1.00 เรียงอันดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย รวม 24 ข้อปัญหา (ดูตาราง 4-12 และตาราง 4-13)

ปัญหาที่มีความสำคัญ 10 อันดับแรกจัดกลุ่มปัญหาได้ดังนี้.

(ก) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ในวิธีสอนและกิจกรรมการสอนที่สามารถนำไปใช้สอนได้อย่างมั่นใจ(อันดับ 1) การนำความรู้จากหลักวิชาการไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูให้บังเกิดผลดี(อันดับ 6) ภาระรับผิดชอบมากเกินไป ทำการสอนหลายชั่วโมงและหลายวิชา(อันดับ 8) การจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนและการเตรียมสอน(อันดับ 9)

(ข) ปัญหาเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติของความเป็นครู ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดศรัทธา ขาดอุดมการณ์ และขาดวิญญูณาของความเป็นครู(อันดับ 2) ขาดความรับผิดชอบต่อนักเรียนและชอบทำงานตามอำเภอใจ(อันดับ 5) ขาดระเบียบวินัยและมีความประพฤติไม่เหมาะสม(อันดับ 7)

(ค) ปัญหาเกี่ยวกับงานธุรการและชุมชน ปัญหาอันนี้ได้แก่การขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการและงานธุรการอื่น ๆ (อันดับ 3) การขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูที่มีต่อชุมชนและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและบริการชุมชน (อันดับ 4) และ การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้นปกครองและชาวบ้าน (อันดับ 10)

สำหรับปัญหาที่มีความสำคัญอันดับรองลงไปตั้งแต่อันดับ 11- 24 นั้น จัดรวมกลุ่มปัญหาได้สามด้านใหญ่ ๆ คือ

(1) ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาการ ได้แก่ปัญหาต่าง ๆ คือ การขาดความคิดริเริ่มในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและทางวิชาการ. พื้นความรู้ทางวิชาการยังไม่ดีพอ. การขาดความรู้ ความชำนาญในวิชาการสาขาอื่นนอกเหนือไปจากวิชาเอกของตน. การขาดหลักจิตวิทยาการเรียนการสอนและการแนะแนวที่เหมาะสม.

(2) ปัญหาเกี่ยวกับการสอนหลักสูตรและการปกครองนักเรียน ประกอบด้วย ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถในการทำอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม. ปัญหาการปกครองนักเรียนและการปลูกฝังคุณธรรม. การขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรใหม่. ปัญหาในการวัดและการประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่. การสอนหลายวิชาหรือสอนประจำชั้นเกือบทุกวิชาทำให้สอนได้ไม่ถนัด. การได้รับอิทธิพลจากครูเก่าที่เจื้อย ขาดความกระตือรือร้นในการสอน. และปัญหานักเรียนเรียนอ่อนไม่ค่อยสนใจเรียน และไม่ชอบทำการบ้าน.

(3) ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม ประกอบด้วย ปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก ผู้นปกครองและปัญหาของชุมชน การขาดความรู้ความชำนาญในด้านวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อชุมชน. และปัญหาการขาดความรับผิดชอบต่องานส่วนรวม.

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความเห็นระหว่างกลุ่ม ปรากฏว่า นักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่มีอันดับความสำคัญใกล้เคียงกันคือ การขาดความรู้ในวิธีสอน และกิจกรรมการสอน การขาดศรัทธาและอุดมการณ์ของความเป็นครู ซึ่งต่างก็จัดอยู่ในระหว่าง

อันดับ 1-3 ที่น่าสังเกตก็คือ ปัญหาการขาดความคิดริเริ่มในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและวิชาการนั้น ทั้งอาจารย์และบัณฑิตให้ความสำคัญอยู่ในอันดับ 4 แต่นักศึกษากลับให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย คืออยู่ในอันดับที่ 24

2) ปัญหาอื่นที่ครูไม่สามารถควบคุมได้ จากความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิต ปรากฏว่ามีปัญหาที่มีผู้ตอบเกินร้อยละ 1.00 ซึ่งนำมาจัดอันดับความสำคัญได้รวม 21 ปัญหา (ดูตาราง 4-16 และตาราง 4-17)

เนื่องจากกลุ่มอาจารย์ที่ระบุเกี่ยวกับปัญหาคำนี้ มีน้อยมากเพียง 34 คำตอบเท่านั้น จึงทำให้การจัดลำดับที่ของกลุ่มอาจารย์ไม่สมบูรณ์และแตกต่างไปจากกลุ่มนักศึกษาและบัณฑิต ดังนั้นปัญหาคำนี้จึงขึ้นกับความเห็นของกลุ่มนักศึกษาและบัณฑิตเป็นสำคัญ

ปัญหาสำคัญ 10 อันดับแรก จัดรวมกลุ่มปัญหาได้ 3 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้.

(ก) ปัญหาด้านการบริหาร ได้แก่ปัญหาข้อ ผู้บังคับบัญชาเอาใจตัวเอง ไม่กระจายงานและไม่เป็นประชาธิปไตย (อันดับ 1) การขาดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างคณะครูและผู้บริหาร (อันดับ 2) โรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอนและขาดงบประมาณด้านนี้ (อันดับ 6) และปัญหาครูถูกใช้ให้ทำงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป (อันดับ 7)

(ข) ปัญหาด้านฐานะและศักดิ์ศรี ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ คือ ฐานะทางการเงินไม่ดีไม่พอใช้จ่ายเนื่องจากรายได้น้อย และค่าครองชีพสูง (อันดับ 3) การปรับตัวและการวางตัวให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน (อันดับ 4) สวัสดิการครูไม่ทั่วถึง (อันดับ 5) และปัญหาเกี่ยวกับฐานะศักดิ์ศรีของผู้ประกอบอาชีพครูในแต่ละหน่วยงานแตกต่างกันมาก

(ค) ปัญหาด้านตัวอาจารย์ผู้สอนและการหาความรู้เพิ่มเติม ได้แก่ปัญหาสองประการคือ ประการแรก เป้าหมายและปรัชญาของอาจารย์ผู้สอนในคณะศึกษาศาสตร์ไม่แจ่มชัด ในประเด็นปัญหานี้ อาจารย์ผู้สอนเองก็ได้ให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับ 2 ซึ่งพอจะเป็นเครื่องชี้ได้อย่างหนึ่งว่า ทั้งนักศึกษา บัณฑิตและ อาจารย์ผู้สอนเอง ต่างก็ยังไม่พอใจในผลการ-

สอนของอาจารย์มากนัก และปัญหาอีกประการหนึ่งคือ การขาดแคลนแหล่งวิชาการและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เป็นปัญหาที่จัดลำดับความสำคัญอยู่ในอันดับ 10

สำหรับปัญหาทั้งเก้าอันดับ 11-21 นั้น จัดเป็นกลุ่มปัญหาได้สามด้านใหญ่ ๆ ต่อไปนี้คือ

(1) ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ คือ ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน. ประชาชนในท้องถิ่นไม่สนใจการศึกษาและไม่ส่งเสริมบุตรหลานของตนให้เรียนหนังสือ. นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนและเสื้อผ้าอาหาร. และโรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมทางไกลและกันดาร.

(2) ปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาและระบบราชการ ได้แก่ปัญหาผู้บังคับบัญชาขาดความยุติธรรม ชอบผลประโยชน์และชอบจับผิด. ผู้บังคับบัญชาไม่สนใจงานวิชาการ แต่สนใจงานธุรการและอื่น ๆ. และปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการไม่คล่องตัวในการบริหารและการตัดสินใจต่าง ๆ.

(3) ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน ประกอบด้วยปัญหา การขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน. การขาดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และข้อมูลที่ดี. ปัญหาความรับผิดชอบต่อครอบครัว. และปัญหาในการพูดแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมและในที่ชุมนุมชน.

ค. ผลสรุปปัญหาจากคำถามปลายเปิด เมื่อพิจารณาจากคำถามปลายเปิดทั้งหมด พอสรุปปัญหาโดยรวมได้ดังนี้

1) ปัญหาของครูโดยทั่วไป ประกอบด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้.

(1) ปัญหาด้านการสอน ได้แก่ การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไหม การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนอ่อนและเด็กที่มีพื้นความรู้แตกต่างกัน การสอนให้นักเรียนกล้าพูดกล้าแสดงออก มีเหตุผล มีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม

(2) ปัญหาด้านคุณสมบัติของครู ได้แก่ การขาดความรู้พิเศษอื่น นอกเหนือจากวิชาเอก ขาดความคิดริเริ่มในการเป็นผู้นำทางวิชาการ ขาดความรับผิดชอบ

ขาดคุณสมบัติของความเป็นครู

(3) ปัญหาค้นหาความสัมพันธ์กับนักเรียนและชุมชน ได้แก่ การขาด ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูเกี่ยวกับการพัฒนาและบริการชุมชน การปกครอง การควบคุมความประพฤติ และการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน

(4) ปัญหาค้นหาภาระรับผิดชอบ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับงานของครู กล่าว คือ ครูต้องสอนหลายวิชาหลายชั่วโมง มีเวลาเตรียมสอนไม่พอ และถูกยืมตัวไปทำงานอื่น ๆ

(5) ปัญหาการขาดแคลนวัสดุการเรียนการสอน ได้แก่ ปัญหาที่เกิดขึ้น กับโรงเรียนและครูโดยส่วนรวม เนื่องมาจากการขาดงบประมาณ

(6) ปัญหาความยากจนของนักเรียนและครูปกครอง ได้แก่ นักเรียนขาด แคลนหนังสือเรียน และเสื่อน้ำอาหาร ครูปกครองมีปัญหาการประกอบอาชีพ และต้องใช้แรงงาน เด็ก ทำให้ต้องขาดเรียน และครูปกครองไม่มีเวลาสนใจการศึกษาของบุตรหลานของตน

(7) ปัญหาส่วนตัวของครู ได้แก่ ฐานะการเงินไม่พอใช้จ่าย สวัสดิการ และความปลอดภัยไม่เพียงพอ ครูต้องเดินทางไปสอนไกล ๆ และการขาดแคลนแหล่งวิชาการเพื่อ ช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

(8) ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกกับปัญหาและการบริหาร ได้แก่ บุคลิกกับปัญหา ขาดความยุติธรรม และไม่เป็นประชาธิปไตย และคณะครูไม่ค่อยร่วมมือกัน

2) ปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ ประกอบด้วยปัญหาค้นหาต่าง ๆ คือ

(1) ปัญหาค้นหาการสอน ได้แก่ ความรู้ความสามารถทางด้านการสอน ยังไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานให้เกิดผลดี การสอนหลายวิชา และนักเรียนเรียนอ่อน ไม่ สนใจเรียน

(2) ปัญหาค้นหาคุณสมบัติของครู ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดศรัทธา ขาด ความรับผิดชอบ มีความประพฤติไม่ค่อยเหมาะสม ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการและ งานธุรการอื่น ๆ ขาดความมั่นใจในการพูดและการแสดงความคิดเห็น

- (3) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนและชุมชน ได้แก่ปัญหาในการปกครองนักเรียน และการปลูกฝังคุณธรรมที่เหมาะสม จากความเข้าใจในปัญหาของเด็ก ผู้ปกครอง และปัญหาของชุมชนโดยรวม จากความรู้ในค่านิยม และบทบาทของครูในการพัฒนาและบริการชุมชน
- (4) ปัญหาด้านการบริหาร ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับ ผู้บังคับบัญชา ไม่สนใจงานวิชาการ จากความยุติธรรม และไม่เป็นที่ปรึกษาไทย
- (5) ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนและครูโดยส่วนรวม
- (6) ปัญหาเกี่ยวกับฐานะและศักดิ์ศรีของครู ได้แก่ฐานะการเงินไม่พอใช้จ่ายสวัสดิการครูไม่ดี ฐานะและศักดิ์ศรีครูทางสถาบันแตกต่างกันมาก
- (7) ปัญหาเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ จากเป้าหมายที่ชัดเจน
- (8) ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน ต้องใช้แรงงานนักเรียน ทำให้ต้องขาดเรียน และผู้ปกครองไม่สนใจการศึกษา

3. ปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามปลายปิด

คำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครู ประกอบด้วยข้อปัญหาจำนวน 72 ข้อ จำแนกออกเป็นหกด้าน คือ

ก. ปัญหาด้านการสอน	มีข้อคำถาม	31	ข้อ
ข. ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน	มีข้อคำถาม	11	ข้อ
ค. ปัญหาด้านสื่อการเรียน	มีข้อคำถาม	9	ข้อ
ง. ปัญหาด้านการประเมินผล	มีข้อคำถาม	9	ข้อ
จ. ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน	มีข้อคำถาม	10	ข้อ
ฉ. ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	มีข้อคำถาม	10	ข้อ

รวมข้อคำถาม 72 ข้อ

แต่ละข้อคำถามเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความเห็นต่อปัญหา ห้าระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด (5 คะแนน) มีปัญหาค่อนข้างมาก (4 คะแนน) มีปัญหปานกลาง (3 คะแนน) มีปัญหาค่อนข้างน้อย (2 คะแนน) มีปัญหาน้อยที่สุด (1 คะแนน)

การวิเคราะห์คำถามปลายปิดแบ่งเป็นสองตอน ตอนแรกซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นการประเมินความสำคัญของปัญหาแต่ละข้อ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อจะได้ทราบว่าปัญหาข้อใดบ้างที่มีความสำคัญสมควรได้รับการพิจารณาแก้ไข ตามที่ได้กำหนดไว้ในสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 สำหรับตอนที่สอง ซึ่งจะนำเสนอในส่วนเกี่ยวกับการพิสูจน์สมมติฐานนั้น เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ จำแนกตามตัวแปรซึ่งกำหนดไว้ในสมมติฐานย่อยของสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 ดังกล่าวแล้ว

ก. ปัญหาในการประกอบอาชีพครูโดยทั่วไป ได้แก่ปัญหาที่รวบรวมจากความเห็นครูประจำการและผู้บริหารระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ

สมมติฐานข้อ 1 ตั้งไว้ว่า ปัญหาในการประกอบอาชีพครูโดยทั่วไปในเขตการศึกษา 8 จำนวนหนึ่ง มีรายเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือสูงกว่า (สูงกว่า 2.50 คะแนน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่ฝ่าย ปรากฏว่ามีข้อปัญหาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่า เกณฑ์กำหนด 48 ข้อ จากข้อปัญหาทั้งหมด 72 ข้อ (ดูรายละเอียดในตาราง 4-22) จัดเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ปัญหาด้านการสอน มี 17 ข้อ เรียงลำดับความสำคัญดังนี้

1. การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน (3.4)
2. การฝึกเด็กให้กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย (3.1)
3. การสอนให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลและนำความรู้ไปใช้ (3.1)
4. การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน (3.1)
5. การสอนให้นักเรียนมีความคิดวิจารณ์อย่างมีเหตุผล (3.0)
6. การฝึกให้เด็กวางแผนการเรียนและทำงานร่วมกับครู (3.0)
7. การนำทฤษฎีและหลักการสอนไปใช้ปฏิบัติ (3.0)
8. การนำจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไปใช้ในการสอน (2.9)
9. การสอนให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย (2.9)
10. การปลูกฝังให้เด็กรับผิดชอบช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ (2.9)
11. การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน (2.9)
12. การเขียนจุดมุ่งหมายการเรียนรู้อย่างรัดกุมและชัดเจน (2.9)
13. การใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิด (2.9)
14. การปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย และความสำนึกทางการเมืองอย่างเหมาะสม (2.8)
15. การคัดแปลงเนื้อหาการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น (2.8)
16. การใช้หลักสูตร แผนการสอน คู่มือครูและสื่อการเรียนอื่น ๆ อย่างเหมาะสม (2.7)
17. การปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เหมาะสม (2.7)

2) ปัญหาคำถามการประเมินผล มีเก้าข้อ เรียงลำดับความสำคัญไต่กันนี้.-

1. ความรู้ความเข้าใจในการทำโปรไฟล์แสดงผลการเรียน (3.2)
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อสอบ (3.1)
3. ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระเบียบพฤติกรรมเพื่อใช้ในการประเมินผล (3.1)
4. ความรู้ความเข้าใจในสิ่งกีดขวางการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม (3.0)
5. ความสามารถในการใช้ข้อสอบวัดความพร้อมและข้อสอบมาตรฐานอื่น ๆ (3.0)
6. การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและแบบสอบวัดพฤติกรรมนั้น (3.0)
7. การสร้างแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเพื่อใช้ประเมินผลการสอน (3.0)
8. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี (2.9)
9. การเสนอผลการสอบ และนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน (2.7)

3) ปัญหาด้านสื่อการเรียน มีเจ็ดข้อ เรียงลำดับดังนี้ คือ

1. การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อให้เด็กเรียนด้วยตนเอง (3.5)
2. การจัดทำอุปกรณ์สำหรับใช้ทดลองวิทยาศาสตร์ (3.4)
3. การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาได้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน (3.4)
4. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น (2.8)
5. ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำอุปกรณ์การสอน (2.8)
6. ความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน (2.7)
7. ความสามารถในการใช้สื่อการเรียนอย่างเหมาะสม (2.7)

4) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีเจ็ดข้อ เรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ

1. การกระตุ้นให้บุคคลรอบรู้สนใจในกิจการของโรงเรียน (3.1)
2. ความรู้ความชำนาญในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของชุมชน (2.8)
3. ความสามารถในการโยงปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนมาสัมพันธ์กับบทเรียน (2.8)
4. ความเข้าใจในการให้บริการยิ่งกว่าที่จะได้รับบริการจากชุมชน (2.8)

5. ความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาชุมชนที่ครูจะใช้ประโยชน์ได้ (2.7)
6. ความรู้ความเข้าใจปัญหาและความเข้าใจของประชาชน (2.7)
7. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับบุคคลหรือกลุ่มที่มีปัญหาเกี่ยวกับเด็กของตน (2.7)

5) ปัญหาคำนวณความสัมพันธ์กับโรงเรียน มีหกข้อเรียงลำดับดังนี้ คือ

1. การแก้ไขอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจของเด็กให้เรียนได้ตามปกติ (3.3)
2. การสร้างความกระตือรือร้นให้เด็กใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ (2.9)
3. การช่วยเหลือให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงความรู้ทางวิชาการของตนเอง (2.9)
4. การแนะนำให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงตนเองได้อย่างเหมาะสม (2.8)
5. การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (2.7)
6. การอบรมสั่งสอนให้นักเรียนละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (2.7)

6) ปัญหาคำนวณการบริหารโรงเรียน มีสองข้อดังนี้ คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน (2.8)
2. การบริหารที่มุ่งงานบูรณาการยิ่งกว่าการมุ่งงานวิชาการ (2.7)

เมื่อพิจารณาปัญหาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้วปรากฏว่า ปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ครูประถมศึกษา 47 ข้อ ครูมัธยมศึกษา จำนวน 45 ข้อ ผู้บังคับบัญชาครูประจำ จำนวน 40 ข้อ และผู้บังคับบัญชาโรงเรียนมัธยม จำนวน 40 ข้อ (โปรดดูรายละเอียดในตาราง 4-18, 4-19, 4-20, และ 4-21 ตามลำดับ)

ข. ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์เตรียมนักศึกษายังไม่เป็นการเพียงพอ
การวิเคราะห์ปัญหานี้ กระทำกับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างสามฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ คือ นักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ โดยมีสมมติฐานการวิจัยไว้ คือ

สมมติฐานข้อที่ 2 ตั้งไว้ว่า ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์เตรียม
นักศึกษายังไม่เพียงพอ ส่วนหนึ่ง มีรายละเอียดอยู่ในระดับปานกลางหรือสูงกว่า (สูงกว่า 2.50
คะแนน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามฝ่าย ปรากฏว่าปัญหา
ที่กำหนดให้ 72 ข้อ นั้น มีอยู่ 47 ข้อที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากได้กำหนดไว้ใน
เบื้องต้นว่าจะอาศัยความเห็นของบัณฑิตเป็นหลัก เปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่น จึงเสนอผลการ
วิเคราะห์ความเห็นของบัณฑิต จำนวน 32 ข้อไว้ด้วย ดังนี้
รายละเอียดของปัญหาค้นทาง ๆ ดังนี้ (ดูตาราง 4-30)

1) ปัญหาค้นทางสอน มี 12 ข้อ (โดยรวมมี 15 ข้อ) เรียงลำดับความสำคัญ
ดังนี้.-

1. การสอนนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน (3.21)
2. การสอนซ่อมเสริมนักเรียนเรียนช้าหรือเรียนอ่อน (3.17)
3. การสอนนักเรียนให้รู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย (3.06)
4. การฝึกนักเรียนให้กล้าพูดหรือแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย (3.00)
5. การสอนนักเรียนให้มีความกตเวทิตาและมีเหตุผลในการตัดสินใจ (2.91)
6. การนำหลักการสอนหรือทฤษฎีไปใช้ปฏิบัติให้เกิดผลต่อการเรียนการสอน (2.91)
7. การปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตยและมีความสำนึกทางการเมือง
อย่างเหมาะสม (2.90)
8. การฝึกให้นักเรียนวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับครู (2.89)
9. การคัดเลือกเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (2.88)
10. การสอนให้นักเรียนรู้จักคิดหาเหตุผลและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (2.86)
11. การปลูกฝังเด็กนักเรียนให้มีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม (2.86)
12. การปลูกฝังเด็กให้รับผิดชอบช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ (2.73)
- (13) การรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู (3.0)

- (14) การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน (2.9)
 (15) การถามคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดความสามารถอย่างเต็มที่ (2.8)

2) ปัญหาการเรียนการสอน มีหัวข้อ (โดยรวมมี 9 ข้อ) เรียงลำดับดังนี้.

1. ความรู้ความเข้าใจในการทำโปรไฟล์แสดงผลการเรียนของนักเรียน (3.17)
2. ความเข้าใจในการจัดหาระเบียนพฤติกรรมเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน (3.11)
3. การใช้แบบทดสอบวัดความพร้อม- ความฉับหรือข้อสอบมาตรฐานอื่น ๆ (2.93)
4. การช่วยนักเรียนให้รู้จักปรับปรุงด้านวิชาการของตนเอง (2.87)
5. ความเข้าใจถึงภัยของการวัดแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม (2.78)
6. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ (2.75)
- (7) การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและการสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมนั้น (2.8)
- (8) การเสนอผลการสอบและการนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน (2.7)
- (9) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี (2.7)

3) ปัญหาค้นคว้าการเรียนการสอน มีหัวข้อ (โดยรวมมี 6 ข้อ) เรียงลำดับความสำคัญดังนี้.

1. การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยนักเรียนให้เรียนด้วยตนเอง (3.60)
2. การจัดทำหรือผลิตอุปกรณ์สำหรับใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ (3.25)
3. การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน (3.22)
4. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุท้องถิ่น (2.76)
5. การเขียนภาพและตัวอักษรให้เหมาะสม (2.70)
- (6) การใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (2.7)

4) ปัญหาค้นคว้าความสัมพันธ์กับชุมชน มีหัวข้อ (โดยรวมมีแปดข้อ) เรียงลำดับความสำคัญดังนี้.

1. ความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของชุมชน (3.00)

2. การกระตุ้นให้ปลูกครองสนใจในกิจการของโรงเรียน (2.89)
3. การโยนปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนให้สัมพันธ์กับบทเรียน (2.86)
4. ความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการพัฒนาชุมชนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ (2.77)
- (5) ความเข้าใจในการให้บริการชุมชนถึงการมุ่งหวังจะได้รับจากชุมชน (2.8)
- (6) การช่วยทำความเข้าใจกับครูปลูกครองที่มีปัญหากับเด็กของตน (2.7)
- (7) ความเข้าใจปัญหาความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน (2.7)
- (8) การเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพครูในชุมชนด้วยความมั่นใจ (2.7)

5) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับครู มีสามข้อ (โดยเฉลี่ยรวมมี 5 ข้อ)

เรียงลำดับดังนี้.

1. การแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของเด็กเพื่อให้ได้เรียนตามปกติ (3.16)
2. การช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักปรับปรุงความรู้ทางวิชาการของตนเอง (2.86)
3. การแนะนำนักเรียนให้ปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ (2.73)
- (4) การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (2.8)
- (5) การอบรมสั่งสอนให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (2.7)

6) ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน มีสองข้อ (โดยเฉลี่ยรวมมี 3 ข้อ)

เรียงลำดับดังนี้.

1. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดกาด้านการเงินของโรงเรียน (3.05)
2. การบริหารโรงเรียนที่มุ่งงานธุรการมากกว่างานด้านวิชาการ (2.94)
- (3) การแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งในที่ประชุมหรือการปรึกษาหารือ (2.7)

เมื่อพิจารณาปัญหาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ปรากฏว่า ปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีจำนวนแตกต่างกันดังนี้ คือ นักศึกษาเห็นว่ามีจำนวน 42 ข้อ

(คูตาราง 4-27) อาจารย์เห็นว่าปัญหามากถึง 70 ข้อ (คูตาราง 4-28) ส่วนบัณฑิตเห็นว่า มีปัญหาเพียง 32 ข้อเท่านั้น (คูตาราง 4-29)

จากการพิจารณาปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ดังกล่าวข้างบนแล้ว จะพบว่า ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามฝ่ายมีความแตกต่างกัน เกี่ยวกับจำนวนข้อคำถามที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอยู่บ้าง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า รายการข้อคำถามส่วนใหญ่มีลักษณะสัมพันธ์ คลายเกี่ยวกันอยู่มาก กล่าวคือ การจัดลำดับที่ความสำคัญของปัญหาใกล้เคียงกัน แท้หน้าหนัก ความสำคัญต่างกัน ซึ่งพอจะเป็นเครื่องชี้ว่า ทั้งกลุ่มอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีลักษณะการ มองปัญหาในทิศทางเดียวกัน แต่ให้หน้าหนักความสำคัญของปัญหาลดหลั่นกันตามลำดับ ซึ่งจะได้ พิจารณารายละเอียดในการพิสูจน์สมมติฐานย่อยต่อไป

4. การประมวลปัญหาจากแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด

การรวบรวมปัญหาจากแบบสอบถามสองชนิดที่แยกกันอยู่คนละ ส่วนให้หลอมหลอมเป็น เนื้อหาเดียวกันครั้งนี้ เพื่อทำให้มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน สะดวกต่อการพิจารณา เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคือ

ก. ปัญหาการประกอบอาชีพครูโดยทั่วไป ได้แก่ปัญหาที่รวบรวมได้จากความเห็น ของครูประจำการและผู้บริหารในเขตการศึกษา 8 ประกอบด้วยปัญหาที่ผู้ตอบระบุเอง และที่ กำหนดให้ตอบดังต่อไปนี้.

1) ปัญหากันการสอน เป็นปัญหาที่พบมากที่สุดกในแบบสอบถามทั้งสองชนิด ดังนี้ คือ

ปัญหาการสอนซ่อมเสริม เด็กเรียนอ่อนหรือเด็กที่มีปัญหา การสอนเด็กที่มีพื้นฐานความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน การสอนให้เด็กกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล และการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม

สำหรับปัญหาที่พบในแบบสอบถามปลายปิด ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนและเกี่ยวกับความสามารถในการสอนของครู ซึ่งมีปัญหาดังนี้ คือ การสอนให้เด็กมีความรับผิดชอบทั้งตนเองและชาวตนเองได้ การสอนให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตยและมีความสำนึกทาง การเมืองอย่างเหมาะสม การฝึกให้นักเรียนวางแผนการเรียน และการทำงานร่วมกับครู การจัดกิจกรรมให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน การใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรได้เหมาะสม การถามคำถามที่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดอย่างเต็มที่ การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม และ นำจุดมุ่งหมายไปใช้ประโยชน์ในการสอน การคัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความมั่นใจในการใช้หลักการสอนและทฤษฎีการสอน เพื่อประโยชน์การเรียนรู ของนักเรียนอย่างเหมาะสม

2) ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน เป็นปัญหาที่พบจากแบบสอบถามทั้งชนิด ปลายเปิดและปลายปิดดังนี้ คือ

ปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย การบริหารโรงเรียนแบบมุ่งงาน ขาดการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และ ปัญหาครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน

3) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนและชุมชน ปัญหาส่วนที่พบจากแบบสอบถาม ทั้งปลายเปิดและปลายปิด ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับความยากจนของผู้ปกครอง ซึ่งทำให้เกิดปัญหา หลายอย่างตามมาคือ นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน อาหารและเสื้อผ้า ผู้ปกครองไม่สนใจ การศึกษาและกิจการของโรงเรียน การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยของโรงเรียน ปัญหาที่เกี่ยวกับครูก็ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูในการพัฒนาและบริการ ชุมชน

สำหรับปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดโดยเฉพาะนั้น ประกอบด้วยปัญหาการขาด ความรู้ความชำนาญในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความ เป็นอยู่ของประชาชน การโยงปัญหาความ เป็นครู มาสัมพันธ์กับนักเรียน การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ให้ นักเรียนรู้จักปรับปรุงตนเองในด้านวิชาการและด้านส่วนตัว และปัญหาการทำความเข้าใจกับ

ผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กของตน

4) ปัญหาด้านคุณสมบัติและภาระรับผิดชอบของครู ปัญหาส่วนใหญ่ได้มาจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบระบุขึ้นเอง ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ คือ การขาดลักษณะความเป็นผู้นำและความคิดริเริ่มทางด้านการศึกษา และด้านวิชาการ ขาดอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ของความเป็นครู กล่าวคือ ขาดความรับผิดชอบหน้าที่และมีความประพฤติอื่นไม่เหมาะสม ขาดความรู้ในวิชาชีพอื่น ที่นอกเหนือไปจากวิชาเอกที่เรียน ครูมีภาระรับผิดชอบในการสอนและการทำงานอื่นมากเกินไป มีเวลาเตรียมสอนไม่พอ และถูกยืมตัวไปทำงานอื่นมากเกินไป

5) ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่ผู้ตอบระบุเอง ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน เพราะโรงเรียนขาดงบประมาณ ทำให้ครูต้องจ่ายเงินส่วนตัวซื้อเอง

สำหรับปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ คือ ปัญหาการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยนักเรียนให้เรียนด้วยตนเอง การจัดทำอุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ การผลิตอุปกรณ์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา ให้เหมาะสมกับการเรียน - การสอน ความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการใช้สื่อการสอนการเรียนได้เหมาะสม

6) ปัญหาด้านการประเมินผล เป็นปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดทั้งหมด ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

ปัญหาในการแสดงผลการเรียนโดยใช้โปรไฟล์ และการนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน ปัญหาการสร้างการวิเคราะห์ข้อทดสอบ และการใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมและข้อสอบมาตรฐานอื่น ๆ และปัญหาความเข้าใจในสังกัดของกรวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม

7) ปัญหาด้านส่วนตัวของครู เป็นปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบระบุเองทั้งหมด มีปัญหาต่าง ๆ คือ

ฐานะทางการเงินของครูไม่พอใช้จ่าย สวัสดิการ และความปลอญของครูในท้องถิ่น
ทางไกลไม่ค้ำพอ ครูต้องเดินทางไปสอนไกล ๆ และการคมนาคมไม่สะดวกและขาดแหล่งวิชาการ
ที่จะช่วยแก้ปัญหาและการ เพิ่มพูนความรู้และคุณวุฒิของครู

การที่ไ้ทราบปัญหาการประกอบอาชีพครูในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว เป็นเรื่องดี
ให้เห็นว่าบัดนี้ครูในเขตการศึกษา 8 กำลังเผชิญปัญหาด้านต่าง ๆ หลายประการ และปัญหา
เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ควรได้รับการแก้ไข และสามารถแก้ไขได้โดยอาศัยกระบวนการทางการศึกษา
หรือการฝึกอบรมแก่ครูประจำการ **จริงอยู่ว่า**ปัญหามางส่วนสามารถแก้ไขได้โดยวิธีการอื่น
เช่น การใช้จ่ายเงินมากขึ้น แต่สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่าครูซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาต่าง ๆ ได้รับการ
เตรียมพร้อมเพื่อเผชิญปัญหาดังกล่าวหรือไม่ จึงสมควรที่ผู้บริหารการศึกษาจะได้ใช้ประโยชน์จาก
ปัญหาดังกล่าวเป็นแนวทางในการ เตรียมครูเพื่อเผชิญแก้ไข และลดปัญหาให้น้อยลง เพื่อประโยชน์
ต่อการเรียนการสอนต่อไป

ข. ปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ เตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ ได้แก่
ปัญหาที่รวบรวมจากความเห็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วยปัญหาที่ผู้ตอบระบุเอง และที่กำหนด
ให้ตอบดังต่อไปนี้.

1) ปัญหาด้านการสอน เป็นปัญหาที่พบมากที่สุดไปในแบบสอบถามทั้งแบบปลายเปิด
และแบบปลายปิด ดังนี้คือ.

จากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ปัญหาความรู้ความสามารถในด้านการสอนยังไม่เพียงพอ
ที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจ สำหรับปัญหานี้มีรายละเอียดที่พบในแบบสอบถามปลายเปิด
หลายประการ คือ การนำหลักการสอนและทฤษฎีไปใช้ปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน
การสอนนักศึกษาที่มีความสามารถแตกต่างกัน การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนอ่อน การฝึกให้เด็ก
กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย การฝึกให้นักเรียนวางแผนการเรียนและการทำงาน
ร่วมกับครู การคิดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น การสอนให้นักเรียนรู้จักคิดหาเหตุผล
และนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน การสอนให้นักเรียนรับผิดชอบพึ่งตนเองและช่วยเหลือ

ตนเองได้ การปลูกฝังให้นักเรียนมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม การสอนให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย การปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย และมีความสำนึกทางการเมืองอย่างเหมาะสม การรักษามาตรฐานในวิชาชีพครู การจัดกิจกรรมให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรียน และการถามคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดความสามารถอย่างเต็มที่

2) ปัญหาคำถามการบริหารโรงเรียน เป็นปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามทั้งสองแบบ ดังนี้ คือ

ปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาขาดความสามารถ ไม่สนใจงานวิชาการและไม่เป็นประชาธิปไตย และครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานะการเงินและการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการ และงานธุรการอื่น ครูขาดความมั่นใจในการพูด การแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งในที่ประชุมหรือการปรึกษาหารือ

3) ปัญหาคำถามความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูในการพัฒนาและบริการชุมชน ปัญหาข้อนี้สะท้อนให้เห็นรายละเอียดในแบบสอบถามปลายเปิดหลายประการ คือ การขาดความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของชุมชน การสัมพันธ์กับโรงเรียนกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการพัฒนาชุมชนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ ความเข้าใจในการให้บริการยิ่งกว่าการมุ่งหวังจะไ้รับจากชุมชน ความเข้าใจในปัญหาความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

4) ปัญหาคำถามความสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้ปกครอง จากคำถามปลายเปิดได้พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนยากจน และครูขาดความรู้ความเข้าใจในปัญหาของเด็กนี้เองทำให้พบรายละเอียดปัญหาจากแบบสอบถามปลายเปิดที่สอดคล้องกัน คือ ปัญหาในการแก้ไขอุปสรรคทางด้านการเศรษฐกิจเพื่อช่วยให้ เด็กได้เรียนตามปกติ การช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนปรับปรุงความรู้ทางวิชาการและการปรับปรุงตนเอง ตลอดจนการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและการอบรมสั่งสอนให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

5) ปัญหาค้นหาการประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด ปัญหาที่ค้นพบไม่พบว่าเป็นปัญหาสำคัญมากนัก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากในสภาพการเรียนการสอนปกติมักจะไม่ได้ใช้เทคนิคพิเศษเฉพาะในการทดสอบหรือการประเมินผลก็ได้ อย่างไรก็ตามจากแบบสอบถามปลายเปิด ปรากฏว่ามีปัญหาสำคัญหลายประการ คือ ปัญหาการแสดงผลการเรียนของนักเรียนโดยใช้โปรไฟล์ การจัดทำระเบียบพฤติกรรม การใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมความถนัด และข้อสอบมาตรฐาน การสร้างการวิเคราะห์ข้อทดสอบที่ดี ความรู้ความเข้าใจสิ่งป้อนของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ตลอดจนการนำผลการสอบไปช่วยนักเรียนปรับปรุงความรู้วิชาการของตนเอง

6) ปัญหาค้นหาสื่อการเรียน จากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน เนื่องจากโรงเรียนขาดงบประมาณ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของโรงเรียนประการหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว เรื่องนี้จากแบบสอบถามปลายเปิดแล้วจะเห็นว่าปัญหาหลายประการที่เกี่ยวข้องกันอยู่คือ ปัญหาการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อช่วยนักเรียนให้เรียนด้วยตนเอง ปัญหาในการจัดทำอุปกรณ์สำหรับใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ ปัญหาการสร้างหรือผลิตอุปกรณ์การสอน โดยใช้วัสดุท้องถิ่น ปัญหาการเขียนภาพและเขียนตัวอักษร ปัญหาในการทดลองใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนถึงปัญหาการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

7) ปัญหาค้นหาคุณสมบัติของครู ได้แก่มติฐานที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด คือ ครูขาดศรัทธาและขาดอุดมการณ์ของความเป็นครู ทำให้ขาดความรับผิดชอบและประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับความเป็นครู

8) ปัญหาค้นหาส่วนตัว ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับฐานะทางการเงินไม่พอใช้จ่ายสวัสดิการครูไม่ทั่วถึง ฐานะและศักดิ์ศรีของครูต่างสถาบัน แตกต่างกันไปมาก ทำให้ครูที่คอยกวดวิชาขวัญและกำลังใจในการทำงาน

การที่ได้ทราบปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เป็นการเพียงพอในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่ควรได้รับ

การแก้ไข การพัฒนาหรือการเตรียมนักศึกษา ผู้ที่จะเป็นครูให้พร้อมที่จะแก้ไขหรือเผชิญปัญหา ดังกล่าวเป็นสิ่งที่พึงกระทำ และเป็นสิ่งที่อยู่ในวิสัยความสามารถของสถาบันผลิตครู เช่น คณะศึกษาศาสตร์ ที่จะกระทำได้โดยอาศัยกระบวนการ การให้การศึกษาหรือการฝึกอบรม กล่าว คือการให้ความสำคัญ หรือการเน้น ย้ำความรู้ความเข้าใจในหลักการความสามารถในการปฏิบัติ การปลูกฝังความรับผิดชอบและทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครู ทั้งนี้อาจจะต้องใช้วิธีหลายอย่าง ผสมผสานกัน เป็นต้นว่า การอภิปราย การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง การศึกษาร่วมชน การสอนแบบจุลภาค การสาธิต การทดลอง และอื่น ๆ ซึ่งการเสนอแนวทางการฝึกอบรมเพื่อการแก้ปัญหาในอาชีพครู จะได้ เสนอรายละเอียดไว้ในบทต่อไป

5. ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

การพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ เป็นตอนที่สองของการวิเคราะห์ปัญหาที่ได้จากแบบ สอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบปัญหาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร ซึ่งกำหนดไว้ในสมมติฐานย่อย ข้อ 1 และข้อ 2 ซึ่งได้ เสนอไปแล้ว

การเปรียบเทียบความเห็นของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ จะทำให้ทราบ แนวความเห็นของแต่ละฝ่ายที่มีต่อปัญหาประเด็นเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการ เสนอแนวทางการเตรียมครู เพื่อเผชิญปัญหาในอาชีพครูต่อไป

ก. ปัญหาประกอบอาชีพครูโดยทั่วไป การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหาคำนี้ กระทำ กับข้อมูลที่ได้จากความเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูประจำการ และผู้บังคับบัญชาของครูในเขต การศึกษา 8 จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1.1 ผู้บังคับบัญชาและครูประจำการระดับโรงเรียนประถม และมัธยมศึกษา มีความเห็น เกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

จากสมมติฐานนี้ ได้กำหนดประเด็นในการพิสูจน์ สองประเด็นคือ

1) ผู้บังคับบัญชาทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา มีความเห็นแตกต่างจากครูประจำการ ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา

2) ผู้บังคับบัญชาและครูระดับโรงเรียนประถมศึกษา มีความเห็นแตกต่างจากผู้บังคับบัญชา และครูระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา

การวิเคราะห์ความ เห็นของกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธีการทางสถิติคือ 2-way ANOVA (n-unequal) ในการวิเคราะห์ปัญหาแต่ละข้อ โดยมีแผนแบบการวิเคราะห์ดังนี้.

ประเภทของผู้ตอบ (B)

ระดับโรงเรียน (A)	ครูประจำการ (B ₁)		ผู้บังคับบัญชา (B ₂)	
	AB ₁₂		AB ₁₂	
ประถมศึกษา (A ₁)				
มัธยมศึกษา (A ₂)	AB ₂₁		AB ₂₂	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความ เห็นของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏในตาราง 4-23 (โปรดดูรายละเอียดและความ เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในแต่ละข้อปัญหาในตาราง 4-18, 4-19, 4-20 และ 4-21 ประกอบด้วย) รายละเอียดของข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความ เห็นแตกต่างกันจำแนกได้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้.

(ตัวเลขในวงเล็บท้ายข้อปัญหาซึ่งจะใส่ต่อไปนี้เป็นเลขจำนวนเต็มข้างหน้า หมายถึง รหัสข้อปัญหา ส่วนเลขทศนิยมหลังขีด หมายถึงรายละเอียดโดยรวมของข้อปัญหานั้น ๆ)

1) ข้อปัญหาที่กลุ่มครูประจำการและผู้บังคับบัญชามีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วย ข้อปัญหจำนวน 25 ข้อ ในจำนวนนี้เป็นข้อที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ 17 ข้อ และต่ำกว่าเกณฑ์ แยกข้อดังนี้ คือ

1. การจัดทําบทเรียนสําเร็จรูปเพื่อช่วยให้เด็กเรียนด้วยตนเอง (44-3.5)
 2. การแก้ปัญหาและอุปสรรคทางสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของเด็ก เพื่อช่วยให้ได้เรียนตามปกติ (32-3.3)
 3. การสอนให้นักเรียนมีความคิดวิจารณ์และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (21-3.0)
 4. การนำความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนและทฤษฎีไปใช้ปฏิบัติ (18-3.0)
 5. ความสามารถในการใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมและขอสอบมาตรฐานอื่น ๆ (58-3.0)
 6. ความรู้ความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน (50-2.7)
 7. ความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม (51-2.7)
 8. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ (53-3.1)
 9. การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและการสร้างแบบสอบวัดพฤติกรรมนั้น (55-3.0)
 10. การฝึกให้เด็กวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับครู (11-3.0)
 11. การสอนให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลและนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (12-3.0)
 12. การใช้คำถามที่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความสามารถในการคิดอย่างเต็มที่ (13-2.9)
 13. การเขียนจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (26-2.9)
 14. การนำจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไปใช้ในการสอน (27-2.9)
 15. การเสนอผลการสอนและนำผลการสอนไปช่วยนักเรียน (54-2.7)
 16. ความเข้าใจเกี่ยวกับของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ และแบบอิงกลุ่ม (57-3.0)
 17. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี (52-2.9)
- ต่อไปนี้นี้เป็นข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 8 ข้อ คือ
18. ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารและการจัดสายงานบังคับบัญชาในโรงเรียน (63-2.4)
 19. การทำงานร่วมกับหมู่คณะในรูปของคณะกรรมการ (65-2.3)
 20. การใช้แรงจูงใจและการเสริมกำลังใจแก่นักเรียน (14-2.6)
 21. การใช้เวลาในการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม (17-2.6)
 22. การรักษาคูณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู (31-2.6)

23. การลงโทษนักเรียนที่มีความผิดทางวินัย (34-2.4)
24. การพูด การอธิบายและการใช้ตัวอย่างประกอบการสอน (10-2.4)
25. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนอย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์ (28-2.6)

ปัญหาทั้ง 25 ข้อข้างบนนี้เป็นปัญหาที่ครูประจำการและครูบังคับบัญชาที่มีความเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไป มีข้อที่น่าสังเกตว่า รายเฉลี่ยของคะแนนปัญหา ของครูบังคับบัญชาสูงกว่าครูประจำการทุกข้อ ยกเว้นข้อ 18 และข้อ 19 ซึ่งมีรายเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ เท่านั้นที่มีรายเฉลี่ยของกลุ่มครูบังคับบัญชาน้อยกว่าครูประจำการ

2) ข้อปัญหาที่บุคลากร (ครูและครูบังคับบัญชา) ระดับโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วยข้อปัญหาจำนวน 12 ข้อ ในจำนวนนี้เป็นปัญหาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หกข้อดังนี้คือ.

1. การจัดทำอุปกรณ์สำหรับใช้ทดลองวิทยาศาสตร์ (47-3.4)
2. การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาได้อย่างเหมาะสม (43-3.4)
3. การจัดทำแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อประโยชน์ในการเรียน-การสอน (56-3.0)
4. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น (46-2.8)
5. ความเข้าใจลึกถึงของการวัดผลแบบอิง เกณฑ์และอิงกลุ่ม (57-3.0)
6. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี (52-2.9)

ข้อปัญหาต่อไปนี้ มีรายเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ หกข้อ คือ

7. การฝึกเด็กให้ขยันขันแข็งในการเรียนและการทำงาน (23-2.63)
8. การอบรมสั่งสอนให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมไม่เหมาะสม (35-2.66)
9. การเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพครูในชนบทด้วยความมั่นใจ (80-2.6)

ที่เหลืออีกสามข้อ เป็นปัญหาซ้ำกับข้อ ก. ข้างบน คือข้อ 23, 24, และ 25

ข้อปัญหาทั้ง 12 ข้อข้างบนนี้ เป็นปัญหาที่บุคลากรระดับโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป ในจำนวนข้อปัญหาหกข้อที่มี รายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์นั้น สองข้อเป็นปัญหาซ้ำกับข้อ ก. คือข้อ 5 และข้อ 6 เป็นที่สังเกตว่า รายเฉลี่ยของกลุ่มบุคลากรระดับมัธยมสูงกว่าระดับประถมสามข้อคือ ข้อ 3, 4 และ 5 อีกสามข้อนั้นระดับประถมสูงกว่าระดับมัธยม

3) ข้อปัญหาที่แตกต่างเนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วม ปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่าง องค์ประกอบ เกี่ยวกับระดับโรงเรียนกับองค์ประกอบเกี่ยวกับการเป็นครูและผู้บริหารมีผล ทำให้ความถี่เห็นของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป จำนวน 18 ข้อปัญหา ในจำนวนนี้ 14 ข้อ เป็นปัญหาที่ซ้ำกับข้อ 1) และข้อ 2) ข้างบนดังนี้คือ

1. การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน (29-3.4)
2. การสอนนักเรียนให้รู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย (30-2.9)
3. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน (70-2.8)
4. ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานและโครงการปฏิบัติงานของโรงเรียน (62-2.3)

ข้อปัญหาที่ซ้ำกับ ข้อ 1) หนึ่งข้อคือ ข้อ 4

และข้อปัญหาที่ซ้ำกับ ข้อ 2) 13 ข้อคือ ข้อ 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17,

20, 21, 22, 24 และ 25

ผลสรุปจากการทดสอบสมมติฐาน จากการทดสอบสมมติฐานข้อ 1.1 จะเห็นว่า มีข้อ ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกัน จำนวน 37 ข้อ เป็นข้อปัญหาที่มีรายเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ 12 ข้อ คงเหลือข้อปัญหาที่นำไปพิจารณาจำนวน 25 ข้อ มีลักษณะความแตกต่างที่สำคัญดังต่อไปนี้

ก) ผู้บังคับบัญชาและครูประจำการมีความเห็นแตกต่างกัน มีข้อปัญหาสูงกว่าเกณฑ์ 17 ข้อ ในจำนวนนี้ปรากฏว่ารายเฉลี่ยปัญหาตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาสูงกว่ารายครูประจำการทั้งหมด ซึ่งแสดงได้อย่างชัดเจนว่า ในจำนวนข้อปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกันนั้น ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าครูประจำการในโรงเรียนของตนประสบปัญหามากกว่าที่ครูประจำการ มีความเห็นของตนเอง สำหรับปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกันนั้น ประกอบด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ คือ

ปัญหาด้านการสอน ได้แก่ ปัญหาการนำหลักทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติ การสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ปัญหา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การฝึกให้นักเรียนและครูวางแผนร่วมกัน และปัญหาการเขียนและการใช้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ปัญหาด้านการประเมินผล ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม, การสร้างการวิเคราะห์และการใช้ข้อทดสอบแบบต่าง ๆ ตลอดจนการนำผลการสอนไปใช้ช่วยนักเรียน

ปัญหาด้านสื่อการเรียน ได้แก่ การหาบทเรียนสำเร็จรูป การใช้วิธีสอนใหม่ ๆ และความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ได้แก่ การแก้ไขอุปสรรคด้านเศรษฐกิจของนักเรียนให้สามารถเรียนได้ตามปกติ

ข) บุคลากรระดับโรงเรียนประถมและระดับโรงเรียนมัธยมมีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วยข้อปัญหาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์จำนวนหกข้อ ซึ่งฝ่ายโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าและต่ำกว่าฝ่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างละสามข้อ ดังนี้

ข้อปัญหาที่ฝ่ายโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าฝ่ายมัธยมศึกษา ได้แก่ การจัดทำอุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา และการสร้างข้อสอบที่ดี

ข้อปัญหาที่ฝ่ายโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรายเฉลี่ยต่ำกว่าฝ่ายมัธยมศึกษา ได้แก่ การจัดทำแบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสร้างอุปกรณ์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น และความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม

ค) ความแตกต่างของความเห็นซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเกี่ยวกับระดับโรงเรียนกับองค์ประกอบเกี่ยวกับการเป็นครูและการเป็นผู้บังคับบัญชา มีข้อปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 12 ข้อ และส่วนใหญ่เป็นข้อปัญหาที่ซ้ำกับข้อที่มีความเห็นแตกต่างกันอยู่แล้ว

สมมติฐานข้อที่ 1.2 ครูที่มีวุฒิทางครูต่างกันมีปัญหาในการประกอบอาชีพครูต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.4 ครูเพศชายและหญิงมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน 2 ข้อข้างบนนี้ใช้สถิติวิเคราะห์ คือ 2-way ANOVA (n-unequal) และใช้ Scheffe Method ภายหลังการวิเคราะห์ด้วย ANOVA แล้ว โดยมีแผนแบบการวิเคราะห์ดังนี้.

		วุฒิทางครู (B)			
		ต่ำกว่า ป.กศ. (B ₁)	ป.กศ. (B ₂)	ป.กศ.สูง (B ₃)	บริวุฒาตรี (B ₄)
เพศ (A)	ชาย (A ₁)	AB ₁₁	AB ₁₂	AB ₁₃	AB ₁₄
	หญิง (A ₂)	AB ₂₁	AB ₂₂	AB ₂₃	AB ₂₄

ผลการวิเคราะห์ปรากฏในการาง 4-24 มีรายละเอียดข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกันดังต่อไปนี้

(ตัวเลขในวงเล็บท้ายข้อปัญหาแต่ละข้อซึ่งจะใช้ต่อไปนี้ เลขจำนวนเต็มข้างหน้าหมายถึงรหัสข้อปัญหาในการางวิเคราะห์ ส่วนเลขทศนิยมหมายถึงรายละเอียดของคะแนนปัญหาโดยรวมในข้อนั้น ๆ)

1) ข้อปัญหาที่ครูประจำการเพศชายและหญิงมีความเห็นแตกต่างกัน มีหัวข้อประกอบด้วยข้อปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์สามข้อ และต่ำกว่าเกณฑ์ สองข้อ เรียงลำดับดังนี้.

1. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน (70-2.8)
2. การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (33-2.7)
3. ความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นผลดีต่อการเรียนของเด็ก (50-2.7)
4. การผูกมิตรและการรักษาน้ำใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน (67-2.1)
5. การช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจนักเรียนที่มีปัญหา (40-2.5)

ข้อคำถามทั้งห้าข้อข้างบนนี้ ครูชายและครูหญิงมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และส่วนใหญ่ครูชายเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครูหญิง ยกเว้นข้อ 2 เท่านั้นที่ครูหญิงเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครูชาย (สำหรับข้อ 4, 5 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์)

2) ข้อปัญหาที่ครูประจำการวุฒิต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาแตกต่างกัน มี 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ห้าข้อและต่ำกว่าเกณฑ์ห้าข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

1. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์การสอนที่ใช้สำหรับทดลองวิทยาศาสตร์ (47-3.4)
2. ความเข้าใจถึงภัยของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม (57-3.0)
3. การสร้างแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน (56-3.0)
4. การปลูกฝังเด็กให้เป็นผู้มีมารยาทและพึ่งตนเองได้ (25-2.9)
5. การบริหารโรงเรียนที่มุ่งงานธุรการมากกว่างานด้านวิชาการ (69-2.7)
(ข้อต่อไปนี้มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง)
6. การฝึก เด็กให้เป็นคนขยันขันแข็งทั้งในการเรียนและการทำงาน (23-2.6)
7. การพูด การอธิบาย และการใช้ตัวอย่างประกอบการสอนที่ดี (10-2.6)
8. ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนอย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์ (28-2.6)

9. ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงาน โครงการปฏิบัติงานของโรงเรียน (62-2.3)

10. การช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจนักเรียนที่มีปัญหา (40-2.5)

ปัญหาทั้ง 10 ข้อข้างบนนี้ ครูประจำการที่มีวุฒิทางครูแตกต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามข้อคือ ข้อ 6, 7, และ 8 และข้ออื่น ๆ ที่เหลือแตกต่างกันที่ระดับ .05 โดยปัญหาทั้งหมดมีความแตกต่างกันในประเด็นย่อยดังนี้คือ.

(ก) ปัญหาที่ครูวุฒิค่าเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครูวุฒิสุง ประกอบด้วย

ปัญหาหาข้อ คือ

- ข้อ 2 ครูวุฒิ ป.กศ.สูง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิปริญญาตรี (ที่ระดับ .05)
- ข้อ 7 ครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีคะแนนสูงกว่าครูวุฒิ ป.กศ.สูง และวุฒิปริญญาตรี และครูวุฒิ ป.กศ. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิปริญญาตรี (ทั้งหมดที่ระดับ .05)
- ข้อ 8 ครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิ ป.กศ.สูง (ที่ระดับ .05) และสูงกว่าครูวุฒิปริญญาตรีที่ระดับ .01
- ข้อ 9 ครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิปริญญาตรีที่ระดับ .05
- ข้อ 10 ครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิ ป.กศ.สูง และปริญญาตรี (ที่ระดับ .05)

(ข) ปัญหาที่ครูวุฒิสุงเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครูวุฒิต่ำ มีหกข้อดังนี้.

- ข้อ 1 ครูวุฒิ ป.กศ. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. ที่ระดับ .01
- ข้อ 3 ครูวุฒิ ปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิ ป.กศ. ที่ระดับ .05
- ข้อ 4 ครูวุฒิ ป.กศ.สูง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิ ป.กศ. ที่ระดับ .05
- ข้อ 5 ครูวุฒิปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิ ป.กศ.สูง ที่ระดับ .05
- ข้อ 6 ครูวุฒิปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิ ป.กศ. ที่ระดับ .05

3) ข้อปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกันเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ
ด้านจิตทางครู และเพศของครู ประกอบด้วยปัญหารวมสามข้อดังนี้คือ.

1. การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถ (38-2.9)
2. การลงโทษนักเรียนที่มีความผิดทางวินัย (34-2.4)
3. การให้คำปรึกษาแนะนำเด็กที่มีพฤติกรรมทางร่างกาย อารมณ์และสังคมอย่างเหมาะสม (42-2.4)

ปัญหาข้างบนนี้ ข้อ 2 และ 3 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง โดยที่ปัญหาทั้งสามข้อนี้เป็นปัญหาที่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านจิตทางครูและเพศของครูมีผลทำให้ความคิดเห็นของครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสรุปจากการทดสอบสมมติฐาน จากการทดสอบสมมติฐานข้อ 1.2. และ 1.4 ครังนี้ มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้ คือ

ก) ครูประจำการเพศชายและเพศหญิงมีความเห็น เกี่ยวกับปัญหาอาชีพครู แตกต่างกัน สามข้อปัญหา โดยครูชายเห็นว่าปัญหามากกว่าครูหญิงในเรื่องความรู้ เรื่องฐานะการเงินของโรงเรียน และความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นผลดีต่อการเรียน และครูหญิงเห็นว่าปัญหามากกว่าครูชายเพียงปัญหาเดียวคือการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

ข) ครูประจำการวุฒิต่างกันมีความเห็น เกี่ยวกับปัญหาแตกต่างกันจำนวน ห้าข้อปัญหา ประกอบด้วยข้อปัญหาที่ครูวุฒิค่าเห็นว่าเป็นปัญหามากกว่าครูวุฒิสองข้อ คือเกี่ยวกับความเข้าใจลำดับของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม ส่วนข้อปัญหาที่ครูวุฒิสองเห็นว่าเป็นปัญหามากกว่าครูวุฒิค่าจำนวนสี่ข้อปัญหานั้น ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับ การผลิตอุปกรณ์สำหรับใช้ทดลอง วิทยาศาสตร์ การสร้างแบบสอบถามและแบบสังเกต การปลูกฝังความรับผิดชอบ และการบริหารทีมงานธุรการมากกว่างานวิชาการ

ค) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านวิธีทางครูและเพศของครู มีผลทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันในปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนให้พยายามอย่างเต็มความสามารถ

สมมติฐานข้อที่ 1.3 ครูประจำการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

จากสมมติฐานนี้ได้กำหนดประเด็นในการทดสอบไว้ดังนี้คือ

1. ครูประจำการในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน
2. ครูประจำการในโรงเรียนประถมและในโรงเรียนมัธยม มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานนี้ ใช้สถิติวิเคราะห์คือ 2-way ANOVA (n-unequal) และใช้ Scheffe' Method วิเคราะห์ภายหลังการวิเคราะห์ด้วย ANOVA แล้ว แผนแบบการวิเคราะห์ที่มีดังนี้คือ.

		ขนาดของโรงเรียน (B)		
		เล็ก (B ₁)	กลาง (B ₂)	ใหญ่ (B ₃)
ระดับโรงเรียน (A)	ประถม (A ₁)	AB ₁₁	AB ₁₂	AB ₁₃
	มัธยม (A ₂)	AB ₂₁	AB ₂₂	AB ₂₃

ผลการวิเคราะห์ปัญหาตามสมมติฐานนี้มีปรากฏในตาราง 4-25 และมีรายละเอียดข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกันดังนี้คือ.

1) ข้อปัญหาที่ครูประจำการในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน
มีปัญหารวมเจ็ดข้อ และทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ เรียงตามลำดับดังนี้.

1. การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน (29-3.4)
2. ความเข้าใจในการทำโปรไฟล์แสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียน (59-3.2)
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ. (53-3.1)
4. ความเข้าใจสิ่งกีดขวางการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม (57-3.0)
5. การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน (9-2.9)
6. การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ (38-2.9)
7. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับบุคลากรที่มีปัญหาเกี่ยวกับเด็กของตน (74-2.7)

ปัญหาทั้งเจ็ดข้อข้างบนนี้เป็นปัญหาที่ครูประจำการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ 1 และ 3 ส่วนที่เหลือนอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับ .05 และปัญหาเหล่านี้มีความแตกต่างกันในประเด็นย่อยดังนี้คือ.

ก) ข้อปัญหาที่ครูโรงเรียนขนาดกลางมีความเห็นแตกต่างจากครูในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ได้แก่วิชาข้อ 1, 3 และ 5 ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสามกลุ่มแล้วจะเห็นว่า ครูในโรงเรียนขนาดกลางมีคะแนนเฉลี่ยของปัญหาน้อยกว่าของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

ข) ข้อปัญหาที่ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเห็นแตกต่างจากครูในโรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่วิชาข้อ 4 ที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยทางครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีรายเฉลี่ยของคะแนนปัญหาสูงกว่า

ค) ข้อปัญหาที่ครูโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีความเห็นแตกต่างกัน ได้แก่วิชาข้อ 2 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

ง) ข้อปัญหาที่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความเห็นแตกต่างกัน คือปัญหาข้อ 7 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยทางครูโรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

2) ข้อปัญหาที่ครูประจำการในโรงเรียนประถมและครูประจำการในโรงเรียนมัธยมมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาแตกต่างกัน มี 14 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้.

1. การจัดทำหรือผลิตอุปกรณ์สำหรับใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ (47-3.4)
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ (53-3.1)
3. ความเข้าใจลึกซึ้งของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม (57-3.0)
4. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการการเงินของโรงเรียน (70-2.8)
5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี (52-2.9)
6. การเขียนจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้อง (26-2.9)
7. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น (46-2.8)
(ข้อต่อไปนี้ไม่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง)
8. การพูดการอธิบายและการใช้ตัวอย่างประกอบการสอนอย่างเหมาะสม (10-2.6)
9. การใช้เวลาในการเตรียมสอนได้อย่างเหมาะสม (17-2.6)
10. ความเข้าใจปรัชญา จุดมุ่งหมายและระบบประเมินผลของโรงเรียน (62-2.3)
11. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (73-2.5)
12. ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานและโครงการปฏิบัติงานของโรงเรียน (62-2.3)
13. การลงโทษนักเรียนที่มีความผิดทางวินัย (34-2.4)
14. การปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแตกกลุ่มระหว่างผู้บังคับบัญชาและคณะครู (68-2.3)

ปัญหาทั้ง 14 ข้อดังกล่าวข้างบนนี้เป็นปัญหาที่ครูโรงเรียนประถมศึกษาและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวนหาข้อคือ ข้อ 1, 2, 3, 8 และ 14 นอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับ .05 ทั้งหมด

เมื่อพิจารณารายละเอียดของคะแนนปัญหาแต่ละฝ่ายแล้วพบว่า ครูมัธยมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูประจำจำนวนหกข้อ คือ ข้อ 4, 7, 9, 11, 13 และ 14 ส่วนที่เหลือจำนวนแปดข้อ คะแนนเฉลี่ยฝ่ายครูประถมศึกษามีสูงกว่าครูมัธยมศึกษา

3) ข้อปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกันเนื่องจากการปฏิบัติงานร่วมกันขององค์ประกอบทั้งสอง มีข้อปัญหารวมห้าข้อ และทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง เรียงตามลำดับคือ.

1. ความมั่นใจในคุณค่าของอุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นใช้เอง (49-2.6)
2. การควบคุมระเบียบวินัยของนักเรียนในลักษณะที่เหมาะสม (39-2.5)
3. การใช้เวลาในการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม (17-2.6)
4. การปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแวกกลุ่มระหว่างผู้บังคับบัญชาและคณะครู (68-2.3)
5. การผูกมิตรและการรักษาน้ำใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน (67-2.1)

ปัญหาทั้งห้าข้อข้างบนนี้เป็นปัญหาที่การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์ประกอบด้านขนาดโรงเรียนและระดับโรงเรียนมีผลทำให้เกิดความคิดเห็นของครูประจำการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 3 ที่แตกต่างกันที่ระดับ .01

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน จากการทดสอบสมมติฐานข้อ 1.3 ครั้งนี้มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

ก) ครูประจำการในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นแตกต่างกันจำนวนเจ็ดข้อปัญหา ได้แก่ปัญหาด้านการสอนคือการสอนนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน การจัดกิจกรรมให้เป็นที่สนใจของนักเรียนด้านการวัดผล คือ การแสดงผลด้วยโปรไฟล์ การวิเคราะห์ข้อสอบและความเข้าใจสิ่งบ่งชี้ของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม ตลอดจนปัญหาความสัมพันธ์กับนักเรียนและบุคลากร คือ การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนและการทำความเข้าใจกับบุคลากรและปัญหาทั้งหมดนี้มีแนวโน้มว่าครูในโรงเรียนขนาดกลางจะมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวน้อยกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่

ข) ครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูแตกต่างกันจำนวนเจ็ดข้อปัญหาเช่นเดียวกัน ประกอบด้วยปัญหาคำนการประเมินผลคือ การวัดผลแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม การสร้างและการวิเคราะห์ข้อสอบ และการเขียนและการใช้วัสดุประสงค์เชิงพฤติกรรม และปัญหาค้นสื่อการเรียน คือการจัดทำอุปกรณ์สำหรับใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ และการสร้างอุปกรณ์โดยวัสดุท้องถิ่น จากปัญหาทั้งหมดนี้มีแนวโน้มว่า ครูในโรงเรียนประถมจะมีปัญหามากกว่าครูในโรงเรียนมัธยม

ข. สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูโดยทั่วไป การทดสอบสมมติฐานย่อยข้อ 1.1, 1.2, 1.3 และ 1.4 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบปัญหาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างครูประจำการและผู้บริหารตามตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

1) ปัญหาที่ผู้บริหารมีปัญหามากกว่าครูประจำการมีความเห็นแตกต่างกัน ปัญหาซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันนี้ปรากฏว่าผู้บริหารมีความเห็นว่า เป็นปัญหาสำหรับครูมากกว่าที่ครูให้ความเห็นของตนเองทุก ๆ ข้อ และมีแนวโน้มซึ่งแสดงว่า ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครูในเกือบทุกประเด็น อย่างไรก็ตามแม้ว่าครูและผู้บังคับบัญชาจะมีความเห็นแตกต่างกันก็จริงแต่ก็อยู่ในทิศทางเดียวกัน เพียงแต่นักต่างกันเท่านั้น ปัญหาที่แตกต่างกันประกอบด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ คือ

ก) ปัญหาด้านการสอน ได้แก่การนำหลักทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติ การสอนให้นักเรียนรู้จักคิดและมีเหตุผล การฝึกให้นักเรียนและครูวางแผนการเรียนการทำงานร่วมกัน และปัญหาการเขียนและการใช้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ข) ปัญหาด้านการประเมินผล ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม การสร้าง การวิเคราะห์ และการใช้ข้อสอบแบบต่าง ๆ ตลอดจนการนำผลการทดสอบไปช่วยนักเรียน

ค) ปัญหาค้นสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ปัญหาในการจัดทำพ.เรียน สำเร็จรูป การใช้วิธีสอนใหม่ ๆ อย่างเหมาะสม ตลอดจนความสามารถในการใช้สื่อการเรียน- การสอน

ง) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ได้แก่การควบคุมความประพฤติ ของนักเรียนที่ก้าวร้าว และการลงโทษนักเรียนที่ผิดทางวินัย

จ) ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ บริหารภายในโรงเรียนและปัญหาการทำงานในรูปคณะกรรมการ

2) ปัญหาที่ครูผู้ศึกษาเห็นว่ามีความเห็นแตกต่างกัน มีสองด้านดังนี้

ก) ปัญหาที่ครูผู้ศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครูผู้สูง ได้แก่ปัญหาการวัดผล แบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม การพูดการอธิบายในการสอน ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจใน โครงการปฏิบัติงานของโรงเรียน

ข) ปัญหาที่ครูผู้สูงเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครูผู้ต่ำ ได้แก่ปัญหาการผลิต อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม การสอนให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง และ ปัญหาการบริหารที่มุ่งงานธุรการมากกว่างานวิชาการ

3) ปัญหาที่ครูเพศชายและหญิงมีความเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน ปัญหา การควบคุมความประพฤติของนักเรียน ตลอดจนถึงการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ

4) ปัญหาที่ครูในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ปัญหา เกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน การสร้างความกระตือรือร้นให้เด็กใช้ ความพยายามอย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อสอบ การทำ โปรไฟล์ และปัญหาการทำความเข้าใจกับบุคลากรที่มีปัญหากับเด็กของตน

5) ปัญหาที่ครูระดับประถมและระดับมัธยมมีความเห็นแตกต่างกัน จำแนกเป็น สองฝ่ายคือ.

ก) ปัญหาที่ครูประถมเห็นว่าปัญหามากกว่าครูมัธยม ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างและการวิเคราะห์ข้อสอบ การวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม การใช้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม การผลิตอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การพูดการอธิบายในการสอน การเข้าใจปรัชญาและประเพณีของโรงเรียน ตลอดจนความเข้าใจเกี่ยวโครงการปฏิบัติงานของโรงเรียน

ข) ปัญหาที่ครูมัธยมเห็นว่าปัญหามากกว่าครูประถม ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน การผลิตอุปกรณ์วัสดุในห้องเรียน การเตรียมสอน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การลงโทษนักเรียน และการปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแตกกลุ่มในระหว่างคณะครู

ค. ปัญหาในข้อเท็จจริงที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ การทดสอบสมมติฐานสำหรับปัญหานี้กระทำกับข้อมูลจากอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามตัวแปรที่กำหนดไว้ในสมมติฐานย่อยต่อไปนี้.

สมมติฐานข้อที่ 2.1 นักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตศึกษาศาสตร์ มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับปัญหานี้ครั้งนี้ใช้วิธีการสถิติคือ 2-way ANOVA (n-unequal) ในการวิเคราะห์ปัญหาทั้ง 72 ข้อ โดยมีแผนแบบวิเคราะห์ดังนี้

ประเภทข้อมูล (B)

	นักศึกษา (B_1)	อาจารย์ (B_2)	บัณฑิต (B_3)
ชาย (A_1)	AB_{11}	AB_{12}	AB_{13}
หญิง (A_2)	AB_{21}	AB_{22}	AB_{23}

และใช้ Scheffé Method วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มข้อมูลภายหลังจากวิเคราะห์ด้วย ANOVA แล้ว

ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏในตาราง 4-31 (โปรดดูรายละเอียด และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในแต่ละข้อปัญหาในตาราง 4-27, 4-28 และ 4-29 ประกอบด้วย) รายละเอียดของข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำแนกได้หกกลุ่มใหญ่ดังต่อไปนี้.

(ตัวเลขในวงเล็บท้ายข้อปัญหาซึ่งจะใส่ต่อไปนี้ เลขจำนวนเต็มข้างหน้าหมายถึง รหัสข้อปัญหา ส่วนเลขทศนิยมหลังชี้คหมายถึงรายละเอียดโดยรวมของข้อปัญหานั้น ๆ)

1) ปัญหาที่อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากบัณฑิตและนักศึกษา ประกอบด้วย ข้อปัญหาที่มีรายละเอียดของคะแนนปัญหาลงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 33 ข้อ จัดเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ก) ปัญหาค้นหาการสอน มี 12 ข้อดังนี้คือ

1. การสอนให้นักเรียนรู้คุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย (30-3.1)
2. การรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู (31-3.0)
3. การคัดแปลงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (16-3.0)
4. การฝึกให้นักเรียนวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับครู (11-3.0)
5. การสอนให้เด็กฝึกค้นหาเหตุผลและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (12-3.0)
6. การจัดกิจกรรมให้เป็นที่สนใจของนักเรียน (9-2.9)
7. การสอนให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (21-2.9)
8. การปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตย และความสำนึกทางการเมืองอย่างเหมาะสม (20-2.9)
9. การปลูกฝังให้เด็กเป็นผู้มีความรับผิดชอบและพึ่งตนเองได้ (25-2.9)
10. การปลูกฝังให้เด็กมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม (22-2.8)
11. การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (33-2.8)
12. การฝึกเด็กให้ขยันขันแข็งทั้งในการเรียนและการทำงาน (23-2.8)

ข) ปัญหาคำนวณความสัมพันธ์กับชุมชน มีเจ็ดข้อคือ

13. การกระตุ้นให้ปลูกครองสนใจกิจการของโรงเรียน (72-3.0)
14. การโยงปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนให้สัมพันธ์กับบทเรียน (78-2.9)
15. ความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการพัฒนาชุมชนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ (77-2.8)
16. ความเข้าใจในการให้บริการยิ่งกว่าการรับบริการจากชุมชน (75-2.8)
17. การเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพครูในชนบทด้วยความมั่นใจ (80-2.7)
18. ความเข้าใจในความต้องการและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชน (71-2.7)
19. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับครูปลูกครองที่มีปัญหากับเด็กของตน (74-2.7)

ค) ปัญหาคำนวณการประเมินผล มีหกข้อ คือ

20. การใช้แบบทดสอบวัดความพรอมความถนัดและข้อสอบมาตรฐาน (58-3.0)
21. การสร้างแบบสอบถาม แบบสังเกต เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการสอน (56-3.0)
22. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ (53-2.9)
23. ความเข้าใจสังกัปของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม (57-2.8)
24. การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและการสร้างคำถามวัดพฤติกรรมนั้น (55-2.8)
25. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี (52-2.7)

ง) ปัญหาคำนวณความสัมพันธ์กับโรงเรียน มีสามข้อคือ

26. การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (33-2.8)
27. การอบรมสั่งสอนให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (35-2.7)
28. การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ (38-2.7)

จ) ปัญหาคำนวณสื่อการเรียน มีสามข้อคือ

29. การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยให้เด็กเรียนด้วยตนเอง (44-3.3)
30. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น (46-2.8)

ข) ปัญหาคำนความสัมพันธ์กับชุมชน มีเจ็ดข้อคือ

13. การกระตุ้นให้ปลูกกรองสนใจกิจการของโรงเรียน (72-3.0)
14. การโยงปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนให้สัมพันธ์กับโรงเรียน (78-2.9)
15. ความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการพัฒนาชุมชนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ (77-2.8)
16. ความเข้าใจในการให้บริการดีกว่าการรับบริการจากชุมชน (75-2.8)
17. การเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพครูในชนบทด้วยความมั่นใจ (80-2.7)
18. ความเข้าใจในความต้องการและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชน (71-2.7)
19. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับปลูกกรองที่มีปัญหากับเด็กของตน (74-2.7)

ค) ปัญหาคำนการประเมินผล มีหกข้อ คือ

20. การใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมความถนัดและข้อสอบมาตรฐาน (58-3.0)
21. การสร้างแบบสอบถาม แบบสังเกต เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการสอน (56-3.0)
22. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ (53-2.9)
23. ความเข้าใจสังกัของกำรวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม (57-2.8)
24. การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและการสร้างคำถามวัดพฤติกรรมนั้น (55-2.8)
25. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี (52-2.7)

ง) ปัญหาคำนความสัมพันธ์กับโรงเรียน มีสามข้อคือ

26. การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมกำรว้าว (33-2.8)
27. การอบรมสั่งสอนให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (35-2.7)
28. การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ (38-2.7)

จ) ปัญหาคำนสื่อการเรียน มีสามข้อคือ

29. การจัดหำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยให้เด็กเรียนด้วยตนเอง (44-3.3)
30. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น (46-2.8)

31. ความสามารถในการใช้ชีวิตใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก (50-2.7)

ฉ) ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน มีสองข้อคือ

32. ความเข้าใจจุดเด่นจุดอ่อนและปัญหาและความต้องการของโรงเรียน (64-2.7)

33. ความเข้าใจในปัญหาความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน (71-2.7)

จากข้อปัญหาทั้ง 33 ข้อข้างบนนี้ เป็นปัญหาที่อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษา และบันทึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป เป็นที่สังเกตว่า รายเฉลี่ยคะแนนปัญหาของอาจารย์ของอาจารย์สูงกว่านักศึกษา และสูงกว่าบันทึกถึง 31 ข้อ ยกเว้นเพียงสองข้อเท่านั้นที่ต่างออกไป คือ ข้อ 29 รายเฉลี่ยของอาจารย์และของบันทึกสูงกว่านักศึกษา และข้อ 6 รายเฉลี่ยของอาจารย์และนักศึกษาลดกว่าของบันทึก

2) ปัญหาที่อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษา ประกอบด้วยข้อปัญหาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จำนวนสี่ข้อดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน (70-3.0)

2. การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน (15-3.1)

3. ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระเบียบพฤติกรรมเพื่อให้ประเมินผลการเรียนการสอน (60-3.0)

4. การฝึกนักเรียนให้กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย (24-2.9)

ข้อปัญหาสี่ข้อข้างบน เป็นปัญหาที่อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษา และมีรายเฉลี่ยคะแนนปัญหาสูงกว่านักศึกษาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ขึ้นไป

3) ปัญหาที่อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากบันทึก ประกอบด้วยข้อปัญหาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจำนวนสองข้อ คือ

1. การนำหลักและทฤษฎีการสอนไปใช้ในการปฏิบัติจริงในชั้นเรียน (18-3.1)

2. การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจัดและสร้างคำถามวัดพฤติกรรมนั้น (55-2.8)

ปัญหาทั้งสองข้อนี้เป็นปัญหาที่อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากบัณฑิต และมีราย
เฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าบัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 และระดับ .01
ในข้อ 2

4) ปัญหาที่บัณฑิตมีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษา มีเพียงข้อเดียวคือ

1. ปัญหาการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาในการสอนอย่างเหมาะสม (43-3.0)

ปัญหาข้อนี้บัณฑิตมีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษาและมีรายเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่า
นักศึกษาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) กลุ่มอย่างเพศชายและหญิงมีความเห็นแตกต่างกัน มีปัญหาที่มีรายเฉลี่ย
สูงกว่าเกณฑ์สองข้อ และเป็นปัญหาที่ซ้ำกับข้อ 1) ข้างบนนี้ทั้งสองข้อคือ ข้อ 1 และข้อ 13
โดยที่รายเฉลี่ยเพศหญิงสูงกว่ากลุ่มเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อ 2.1 จากการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ จะพบว่า
จากปัญหาทั้ง 72 ข้อ มีข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกัน จำนวน 63 ข้อ แต่เป็น
ข้อปัญหาที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 40 ข้อ ซึ่งจะนำไปพิจารณาวิเคราะห์ต่อไป
ในจำนวน 40 ข้อที่กลุ่มอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความเห็นแตกต่างกันนี้ เป็นที่น่าสังเกต
ว่ารายเฉลี่ยคะแนนปัญหาของกลุ่มอาจารย์สูงกว่ากลุ่มนักศึกษาและกลุ่มบัณฑิตเกือบทั้งหมด ซึ่ง
แสดงได้ชัดเจนว่าอาจารย์มีความเห็นว่าปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์เตรียม-
นักศึกษาไม่พร้อมนั้นมีอยู่ มากกว่าที่นักศึกษาและบัณฑิตมองเห็นหรือประสบด้วยตนเอง สำหรับปัญหา
ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกันนั้น มีลักษณะที่สำคัญดังนี้ คือ

ก) อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษาและบัณฑิตและมีรายเฉลี่ยสูงกว่า
นักศึกษาและสูงกว่าบัณฑิตเป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ จำนวน 33 ข้อ คือ
ปัญหาการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการประเมินผล ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน
ด้านสื่อการเรียน และด้านการบริหารโรงเรียน ตามลำดับ

ข) อาจารย์มีความเห็นต่างจากนักศึกษาและมีรายเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษา จำนวน 1 ข้อ ประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม เด็กเรียนอ่อน การฝึกให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้เกี่ยวกับฐานะและระบบการเงินของโรงเรียน และการจัดทำระเบียบพฤติกรรม

ค) อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากนักจิต และมียุทธศาสตร์สูงกว่า มีจำนวนสองข้อ ไข่แก้ปัญห การนำหลักและทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติ และการกำหนดพฤติกรรมเพื่อการประเมินผล

ง) กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงมีความเห็นต่างกัน และฝ่ายหญิงเห็นว่ามียุทธศาสตร์มากกว่าเพศชาย จำนวนสองข้อ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และการกระตุ้นให้ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามของโรงเรียน

สมมติฐานข้อ 2.2 นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรสองปีและหลักสูตรสี่ปี มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในอาชีพการงานจะแตกต่างกันเมื่อออกไปประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติวิเคราะห์คือ 2-way ANOVA (n-unequal) โดยเพิ่มตัวแปรในด้านเพศเข้าไปด้วย การวิเคราะห์ปัญหาทั้ง 72 ข้อ ใช้แผนแบบการวิเคราะห์ดังนี้

เวลาเรียนในหลักสูตร (B)

		สองปี (B_1)	สี่ปี (B_2)
<u>เพศ (A)</u>	ชาย (A_1)	AB_{11}	AB_{12}
	หญิง (A_2)	AB_{21}	AB_{22}

ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 4-32 รายละเอียดของข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกัน จำนวน 18 ข้อ เป็นข้อที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 12 ข้อ จำแนกเป็นสี่กลุ่มดังนี้

๑) ข้อปัญหาที่มีความเห็นต่างกันทั้งในคำแปลและเวลาเรียนในหลักสูตร
ประกอบด้วยปัญหาสามข้อดังนี้คือ.

1. การกระตุ้นให้ปลูกกรองสนใจในกิจการของโรงเรียน (72-3.0)
2. การปลูกฝังให้นักเรียนมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม (22-2.8)
3. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (73-2.5)

ปัญหาข้างบนนี้มีเพียงข้อ 3 เท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด แต่ทั้ง 3 ข้อ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษามีความเห็นต่างกันในสององค์ประกอบดังนี้.

(1) นักศึกษาหลักสูตรสี่ปีและหลักสูตร สองปีมีความเห็นแตกต่างกัน โดยฝ่ายหลักสูตรสี่ปีมีคะแนนเฉลี่ยของปัญหาสูงกว่าหลักสูตร สองปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ 3 และระดับ .05 ในข้อ 1 และ 2

(2) นักศึกษาเพศชายและหญิงมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 2 และระดับ .01 ในข้อ 1 และ 3

2) ข้อปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกันเฉพาะเวลาเรียนในหลักสูตร ประกอบด้วย ปัญหาสี่ข้อดังนี้คือ.

1. การคัดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (16-3.0)
2. การถามคำถามที่ส่งเสริมให้ฝึกใช้ความคิดความสามารถอย่างเต็มที่ (13-2.8)
3. ความเข้าใจในการให้บริการชุมชนยิ่งกว่าการมุ่งหวังจะได้รับบริการจากชุมชน (75-2.8)

4. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับปลูกกรองที่มีปัญหาเกี่ยวกับเด็กของตน (74-2.7)

ปัญหาทั้งสี่ข้อนี้เป็นปัญหาที่กลุ่มนักศึกษาที่มีเวลาเรียนในหลักสูตรสี่ปี มีความเห็นแตกต่างและมีรายเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักศึกษาหลักสูตร สองปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ 4 ที่เหลืออีกสามข้อมีความแตกต่างที่ระดับ .05 และทุกข้อมีรายเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง

3) ข้อปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกันเฉพาะด้านเพศของผู้ตอบ มีข้อปัญหาจำนวน ห้าข้อ ดังนี้คือ.

1. การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน (9-2.9)
2. ความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก (50-2.7)
3. ความเข้าใจในปัญหาความต้องการ และสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน (71-2.7)
4. การนำหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครูและสื่อการเรียนอื่น ๆ มาใช้อย่างเหมาะสม (19-2.6)
5. การนำจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไปใช้ในการสอนอย่างเหมาะสม (27-2.6)

ปัญหาทั้งห้าข้อข้างบนนี้เป็นปัญหาที่นักศึกษา พศชยและนักศึกษาเพศหญิงมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ 3 ที่เหลือนอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับ .05 โดยนักศึกษายามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาหญิงทุกข้อ นอกจากข้อ 3 เท่านั้นที่นักศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักศึกษายา มีปัญหาสองข้อคือข้อ 4 และ 5 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

4) ข้อปัญหาที่มีความเห็นต่างกันเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ร่วม ประกอบด้วยปัญหาจำนวนหกข้อ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์สามข้อ เรียงลำดับดังนี้.

1. การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาได้เหมาะสมกับการเรียนการสอน (43-3.0)
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน (64-2.7)
3. การแสดงความคิดเห็นที่ชัดแจ้งในที่ประชุมหรือการปรึกษาหารือ (66-2.7)
4. การปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแตกกลุ่มระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน (68-2.6)
5. การผูกมิตรและการรักษาน้ำใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน (67-2.4)
6. การทำงานร่วมกับคณะครูและในรูปคณะกรรมการ (65-2.4)

ปัญหาทั้งหกข้อดังกล่าวเป็นปัญหาที่เนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างเวลาเรียนในหลักสูตร และเพศของนักศึกษามีผลทำให้ นักศึกษาที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ 3 ที่เหลือนอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับ .05 ทั้งหมด

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2.2 การทดสอบสมมติฐานข้อนี้ปรากฏว่าจากปัญหา 72 ข้อ มีข้อปัญหาที่พบความแตกต่างตามความเห็นระหว่างกลุ่มนักศึกษา จำนวน 18 ข้อ เป็นข้อปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 12 ข้อ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ก) นักศึกษาหลักสูตรสองปีและสี่ปีมีความเห็นแตกต่างกัน โดยนักศึกษาหลักสูตรสี่ปีมีคะแนนรายละเอียดของปัญหาสูงกว่าหลักสูตรสองปี จำนวนหกข้อ ประกอบด้วยปัญหาค้นหาการสอนคือการคัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การสอนจริยธรรม และการถามคำถามที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด และปัญหาค้นหาสัมพันธ์กับชุมชน คือการกระตุ้นผู้ปกครองให้สนใจโรงเรียน การบริการชุมชน และการช่วยทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหา

ข) นักศึกษาเพศหญิงและชายมีความเห็นแตกต่างกัน จำนวนสี่ข้อ โดยฝ่ายชายเห็นว่าปัญหามากกว่าหญิง ในปัญหาเกี่ยวกับการกระตุ้นผู้ปกครองให้สนใจโรงเรียน การจัดกิจกรรมการสอนและการใช้ชีวิตสอนใหม่ ๆ และปัญหาที่ฝ่ายหญิงเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าฝ่ายชาย เกี่ยวกับปัญหาการทำความเข้าใจในปัญหาความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน

ค) ปัญหาที่มีความเห็นเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างเพศและเวลาเรียนในหลักสูตรจำนวนสามข้อ ได้แก่ปัญหาการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา ความเข้าใจจุดเด่นและจุดอ่อนของโรงเรียนและการแสดงความเห็นขัดแย้งในที่ประชุม

สมมติฐานข้อ 2.3 นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่ตนจะประสบ เมื่อออกไปประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานนี้ใช้สถิติวิเคราะห์คือ 1-way ANOVA (n-unequal) โดยมีแผนแบบการวิเคราะห์คือ

กลุ่มวิชาเอกที่เรียน

$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_4$	$\bar{X}_5$	$\bar{X}_6$	$\bar{X}_7$	$\bar{X}_8$
...	...	...	...	...	...		

- $\bar{X}_1$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก ภาษาไทย อังกฤษ และฝรั่งเศส
 $\bar{X}_2$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
 $\bar{X}_3$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก สังคมศึกษา
 $\bar{X}_4$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก บริหารธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ และเกษตรกรรม
 $\bar{X}_5$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก พลศึกษา และสุขศึกษา
 $\bar{X}_6$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก ประถมศึกษา
 $\bar{X}_7$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก การศึกษานูนา
 $\bar{X}_8$ = หมายถึง กลุ่มวิชาเอก บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีข้อปัญหาที่กลุ่มนักศึกษาระดับชั้นต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกัน จำนวน 12 ข้อ เป็นข้อที่มีรายละเอียดสูงกว่าปานกลาง 10 ข้อดังต่อไปนี้ (ดูตาราง 4-32)

1. การแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของเด็กเพื่อช่วยให้ได้เรียนตามปกติ (32-3.3)
2. การนำความรู้ในหลักการและทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติให้เกิดผลดีแก่นักเรียน (18-3.1)
3. การบริหารโรงเรียนที่มุ่งงานบูรณาการมากกว่างานด้านวิชาการ (69-3.0)
4. การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน (15-3.1)
5. ความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของชุมชน (79-3.0)
6. การสอนให้เด็กรู้จักคิดค้นหาเหตุผลและนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (12-3.0)
7. การคิดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (16-3.0)
8. การปลูกฝังให้เด็กมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม (22-2.8)
9. การช่วยเหลือให้นักเรียนให้รู้จักปรับปรุงความรู้ด้านวิชาการของตนเอง (36-2.7)
10. การสร้างความกระตือรือร้นให้เด็กใช้ความพยายามให้เต็มความสามารถ (38-2.7)

ปัญหาทั้ง 10 ข้อข้างบนนี้เป็นปัญหาที่นักศึกษาวิชาเอกต่าง ๆ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนข้อคือ ข้อ 1, 2, 3, 4, 6 และข้อ 9 ที่เหลืออีก 4 ข้อ มีความเห็นแตกต่างกันที่ระดับ .01 คือข้อ 5, 7, 8 และข้อ 10

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อ 2.3 จากผลการวิเคราะห์ที่สรุปได้ว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันในปัญหาด้านต่าง ๆ จำนวน 10 ข้อดังนี้

ปัญหาด้านการสอน ได้แก่ การนำหลักและทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติจริง การดัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะกับสภาพท้องถิ่น การสอนให้คิดและนำความรู้ไปใช้ และปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ปัญหาด้านผู้เรียน ได้แก่ การแก้ปัญหาวางเศรษฐกิจให้เด็กเรียนได้ตามปกติ การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความพยายามให้เต็มที่และรู้จักปรับปรุงตัวเองในชั้นวิชาการ

ปัญหาด้านบริหารและบริการชุมชน ได้แก่ การบริหารโรงเรียนที่มุ่งงานธุรการมากกว่าวิชาการและความชำนาญในวิชาชีพที่มีความสำคัญในท้องถิ่น

สมมติฐานข้อ 2.4 นักศึกษาที่มีประสบการณ์เคยเป็นครูและไม่เคยเป็นครู มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ใช้สถิติวิเคราะห์คือ 1-way ANOVA (n-unequal) และ Scheffe' Method วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มภายหลังวิเคราะห์ด้วย ANOVA แล้วแผนแบบการวิเคราะห์มีดังนี้.

ประสบการณ์ในอาชีพครู

ไม่เคยเป็นครู (X_1)	เคยเป็นครูประถม (X_2)	เคยเป็นครูมัธยม (X_3)
.....		

ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 4-34 มีรายละเอียดข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป จำนวนเก้าข้อดังนี้คือ

1. การแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของเด็กเพื่อช่วยให้ได้เรียนตามปกติ (32-3.3)

2. การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยเด็กให้เรียนด้วยตนเอง (44-3.3)

3. การกระตุ้นให้ปลูกฝังสนใจในกิจการของโรงเรียน (72-3.0)

4. การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน (15-3.1)

5. การใช้เครื่องมือวัสดุทัศนศึกษาได้เหมาะสมกับการเรียนการสอน (43-3.0)

6. ความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก (50-2.7)

7. ความเข้าใจในการให้บริการชุมชนยิ่งกว่าการหวังจะได้รับบริการจากชุมชน (75-2.8)

8. ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน (64-2.7)

9. การปลูกฝังเด็กให้มีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม (22-2.8)

ปัญหาทั้งเก้าข้อนี้ นักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูและที่เคยเป็นครูมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวนสามข้อคือ ข้อ 1, 3, และ 7 ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันที่ระดับ .05

สำหรับความแตกต่างความเห็นในประเด็นย่อยมีดังต่อไปนี้.

1) นักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูและที่เคยเป็นครูประถมศึกษา มีความเห็นแตกต่างกันจำนวนเจ็ดข้อ แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ

ก) นักศึกษาที่เคยเป็นครูประถมศึกษามีรายเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูมีห้าข้อ คือ ข้อ 1, 2, 4, 5 และ 10

ข) นักศึกษาที่เคยเป็นครูประถมศึกษามีรายเฉลี่ยต่ำกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูมีสองข้อคือ ข้อ 3 และข้อ 7

2) นักศึกษาที่เคยเป็นครูประถมศึกษาและที่เคยเป็นครูมัธยมศึกษา มีความเห็นแตกต่างกันโดยนักการศึกษาที่เคยเป็นครูมัธยมมีรายเฉลี่ยของคะแนนปัญหาสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนสองข้อ คือข้อ 7 และ 8

3) นักศึกษาที่เคยเป็นครูมัธยมและนักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูมีความเห็นแตกต่างกันมีข้อคำถามเพียงหนึ่งข้อ คือ ข้อ 6 โดยที่รายเฉลี่ยคะแนนปัญหาของนักศึกษาที่เคยเป็นครูมัธยมศึกษาสูงกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อ 2.4 จากการวิเคราะห์สมมติฐานข้อนี้ ปรากฏว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์เป็นครูต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาแตกต่างกัน จำนวน 9 ข้อปัญหา โดยมีแนวโน้มว่านักการศึกษาที่เคยเป็นครูประถมเห็นว่ามีปัญหามากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูมาก่อน ปัญหาที่แตกต่างกันประกอบด้วยปัญหาค้นต่าง ๆ คือ

ปัญหาด้านสื่อการเรียน ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องโสตทัศนศึกษา, การการจัดหาบทเรียนสำเร็จรูป และการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ในการเรียน

ปัญหาด้านการสอน ได้แก่ปัญหาการสอนซ่อมเสริม และการสอนจริยธรรม

ปัญหาด้านชุมชน ได้แก่ปัญหาการให้บริการชุมชน และการกระตุ้นปกครอง ใ้สนใจกิจการของโรงเรียน

ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่การแก้ไขอุปสรรคด้านเศรษฐกิจของนักเรียน และการทำความเข้าใจกับจุคตอน จุคคนและความต้องการของโรงเรียน

สมมติฐานข้อที่ 2.5 อาจารย์ที่สังกัดภาควิชาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานนี้ใช้สถิติวิเคราะห์คือ 1-way ANOVA (n-unequal) โดยมีแผนแบบวิเคราะห์ดังนี้.

ภาควิชาที่อาจารย์สังกัด

$\bar{x}_1$	$\bar{x}_2$	$\bar{x}_3$	$\bar{x}_4$	...	$\bar{x}_9$
...	...	...	...	...	...

$\bar{x}_1$ = พื้นฐานทางการศึกษา

$\bar{x}_2$ = เทคโนโลยีทางการศึกษา

$\bar{x}_3$ = ประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา

$\bar{x}_4$ = ส่งเสริมการศึกษา

$\bar{x}_5$ = ประถมศึกษา

$\bar{x}_6$ = มัธยมศึกษา

$\bar{x}_7$ = บริหารการศึกษา

$\bar{x}_8$ = พละนามัย

$\bar{x}_9$ = ศิลปปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาค้างนี้ปรากฏในตาราง 4-35 มีรายละเอียดข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไปจากแปดข้อ เป็นข้อที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์จำนวนข้อ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้คือ.

1. การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยให้เด็กเรียนด้วยตนเอง (44-3.3)
2. การสอนนักเรียนให้รู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย (30-3.1)
3. ความสามารถในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็ก (50-2.7)
4. ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระเบียบพฤติกรรมเพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอน (60-3.0)
5. การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและสร้างคำถามวัดพฤติกรรมนั้น (55-2.8).

6. การเสนอผลการสอบและนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน (54-2.7)

ปัญหาทั้งหกข้อข้างบนนี้ อาจารย์สังกัดภาควิชาต่าง ๆ มีความเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในข้อ 1 และ 2 นอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับ .01 ทั้งหมด

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อ 2.5 จากการวิเคราะห์สมมติฐานข้อนี้ ปรากฏว่า อาจารย์ที่สังกัดภาควิชาต่าง ๆ มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ เตรียมไม่เพียงพอ แตกต่างกันจำนวนหกข้อ ซึ่งประกอบด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

ด้านการประเมินผล ได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด, การจัดทำระเบียบพฤติกรรมเพื่อการประเมินผล และการนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน

ด้านสื่อการเรียน ได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป และการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสม

ด้านการสอน ได้แก้ปัญหาการสอนนักเรียนให้รู้คุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย

สมมติฐานข้อที่ 2.6 บัณฑิตศึกษาศาสตร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษ และในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียม นักศึกษาไม่พอ แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานข้อนี้ใช้ t -test ในการวิเคราะห์ดังนี้.

บัณฑิตสายประถม ($\bar{X}_1$)	บัณฑิตสายมัธยม ($\bar{X}_2$)
....	
....	

ผลการวิเคราะห์ปัญหาทั้ง 72 ข้อ ปรากฏในตาราง 4-36 สำหรับข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไปมีจำนวน 17 ข้อ เป็นข้อที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ดังนี้คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน (70-3.0)
 2. การปลูกฝังให้เด็กมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม (22-2.8)
 3. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับอุปกรณ์ที่มีปัญหากับเด็กของตนเอง (74-2.7)
 4. ความเข้าใจในปัญหาความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน (71-2.7)
 5. การอบรมสั่งสอนให้ เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (35-2.7)
 6. การแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งในที่ประชุมหรือการปรึกษาหารือ (66-2.7)
 7. ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน (64-2.7)
- ข้อปัญหาที่มีรายละเอียดต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 10 ข้อ คือ
8. ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารและการจัดสายงานบังคับบัญชาของโรงเรียน (63-2.6)
 9. ความรู้ความเข้าใจบทบาทของครูในการบริการชุมชน (76-2.6)
 10. การควบคุมระเบียบวินัยของนักเรียนอย่างเหมาะสม (39-2.5)
 11. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (73-2.5)
 12. ความเข้าใจปรัชญา จุดมุ่งหมายและระบบประเมินผลของโรงเรียน (61-2.6)
 13. การลงโทษนักเรียนที่มีความผิดทางวินัย (34-2.6)
 14. ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานและโครงการปฏิบัติงานของโรงเรียน (62-2.5)
 15. การให้แรงจูงใจหรือการเสริมกำลังใจแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม (14-2.5)
 16. การปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแแตกกลุ่มระหว่างผู้บังคับบัญชาและคณะครู (68-2.4)
 17. การทำงานร่วมกับคณะครูและในรูปคณะกรรมการ (65-2.4)

ปัญหาทั้ง 17 ข้อข้างบนนี้เป็นปัญหาที่มีสถิติปฏิบัติงานสายประถมศึกษา และบันทึกที่ปฏิบัติงานสายมัธยมศึกษาที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำนวนหัวข้อ คือ 3, 6, 11, 13, และ 16 นอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับ .05 นำสังเกตว่า ปัญหาทั้ง 17 ข้อนี้จะแนบเคียงทางฝ่ายบัณฑิตสายประถมศึกษาจะน้อยกว่าบัณฑิตสายมัธยมทุกข้อ ซึ่งแสดงว่าบัณฑิตที่ปฏิบัติงานสายโรงเรียนประถมศึกษา เห็นว่าตนมีปัญหาในการหน้าที่ของครูน้อยกว่าบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อ 2.6 การวิเคราะห์สมมติฐานข้อนี้สรุปได้ว่า บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษาเห็นว่าตนมีปัญหาในการหน้าที่ของครู แตกต่างและน้อยกว่าบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนมัธยม ในปัญหาสำคัญด้านต่าง ๆ จำนวนเจ็ดข้อปัญหาทั้งนี้คือ

ด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจจุดเด่น จุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับฐานะและระบบการเงินของโรงเรียน และการแสดงความคิดเห็นขัดแย้งในที่ประชุม

ด้านชุมชน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปัญหาและความต้องการของชุมชน และการช่วยเหลือทำความเข้าใจกับบุคคลากรที่มีปัญหากับเด็กของตน

ด้านการสอน ได้แก่ การสอนจริยธรรมและการอบรมให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

สมมติฐานข้อที่ 2.2 บัณฑิตศึกษาศาสตรที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์เตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานนี้ ใช้สถิติวิเคราะห์คือ 1-way ANOVA(n-unequal) โดยมีแผนแบบการวิเคราะห์ดังนี้

สาขาวิชาเอกที่บัณฑิตสาขาเรีจการศึกษา

$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_4$	...	$\bar{X}_8$
...	...	...	...	...	...

$\bar{X}_1$ = ภาษาไทย อังกฤษ และฝรั่งเศส

$\bar{X}_2$ = คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

$\bar{X}_3$ = สังคมศึกษา

$\bar{X}_4$ = บริหารธุรกิจ คหกรรม และเกษตรกรรม

$\bar{X}_5$ = พลศึกษา และสุขศึกษา

$\bar{X}_6$ = ประถมศึกษา

$\bar{X}_7$ = การศึกษานานาชาติ

$\bar{X}_8$ = บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าข้อปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกันมีจำนวนหกข้อ เป็นข้อที่มีรายเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือข้อ (โปรดดูตาราง 4-37) เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยของคะแนนปัญหาดังต่อไปนี้.

1. ความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชุมชน (79-3.0)
2. การกระตุ้นให้บุคคลสนใจในกิจการของโรงเรียน (72-3.0)
3. การรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู (31-3.0)
4. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับบุคคลที่มีปัญหากับเด็กของตน (74-2.7)

ข้อปัญหาที่รายเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ สองข้อคือ

5. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูในการบริการชุมชน (76-2.6)
6. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (73-2.5)

ปัญหาทั้งหกข้อข้างบนนี้เป็นปัญหาที่บัณฑิตศึกษาศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาเอกต่าง ๆ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ 4 ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันที่ระดับ .05

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อ 2.7 ผลการวิเคราะห์นี้สรุปได้ว่า บัณฑิตที่
เรียนสำเร็จในวิชาเอกต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกันบาง-
ปัญหาเท่านั้น โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชนและการรักษามาตรฐานในวิชาชีพครู

ง. สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์
ยังเตรียมไม่พร้อม การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 และ 2.7
ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบปัญหาคำถามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ นักศึกษา
และบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ตามสมมติฐานดังกล่าว
มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้.

1) ปัญหาที่อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วย
ปัญหาที่มีรายละเอียดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 40 ข้อ กระจายอยู่ในด้านต่าง ๆ ทั้งหกด้านคือ
ด้านการสอน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการประเมินผล ด้านความสัมพันธ์กับยูเรียน
ด้านสื่อการเรียนและด้านการบริหารโรงเรียน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ปรากฏว่ากลุ่มอาจารย์มี
ความเห็นแตกต่างจากนักศึกษาและบัณฑิต โดยมีรายละเอียดคะแนนปัญหาลำดับสูงกว่านักศึกษาและสูงกว่า
บัณฑิตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงได้ชัดแจ้งว่า กลุ่มอาจารย์เห็นว่านักศึกษาและบัณฑิตจะประสบปัญหา
ในการประกอบอาชีพครูมากกว่าที่นักศึกษาและบัณฑิตมองเห็นหรือประสบปัญหาคด้วยตนเอง

ผลการค้นพบนี้ตรงกันกับความเห็นของผู้บังคับบัญชาที่เห็นว่า ครูประจำการในโรงเรียน
ของตนประสบปัญหาการประกอบอาชีพครูมากกว่า หรือสูงกว่าที่ครูมองเห็น หรือประสบด้วยตนเอง
อย่างไรก็ตาม การมองปัญหาของผู้บังคับบัญชาและครูประจำการ และระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา
และบัณฑิตต่างก็มองปัญหาในทิศทางเดียวกัน แต่ในน้ำหนักสำคัญของปัญหาต่างกันเท่านั้น

2) ปัญหาที่นักศึกษาหลักสูตรสองปีและสี่ปีมีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วย
ปัญหาที่นักศึกษาหลักสูตรสี่ปี เห็นว่ามีปัญหามากกว่าหลักสูตรสองปี จำนวนหกข้อคือ ปัญหาด้าน
การสอนได้แก่การดัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การสอนจริยธรรม และการถามคำถาม
ที่ส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ปัญหาด้านชุมชนได้แก่ การบริการชุมชน การกระตุ้นให้ปลูกครองสนใจ
โรงเรียนและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น เด็กของชน

การที่นักศึกษาหลักสูตรสองปีมีปัญหาน้อยกว่านักศึกษาหลักสูตรสี่ปีนั้น ถ้ามองดูพื้นฐานเดิมแล้วจะเห็นว่า นักศึกษาหลักสูตรสองปี สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครูและสถาบันอื่นที่แตกต่างกัน ซึ่งนับว่าเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานและพื้นความรู้แตกต่างกัน เมื่อเทียบกับนักศึกษาหลักสูตรสี่ปี

3) ปัญหาที่นักศึกษามีแตกต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วย
ปัญหาค้นทาง ๆ จำนวน 10 ข้อ คือ

ด้านการสอนได้แก่ การนำหลักสูตรและทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติจริง การคัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น, การสอนซ่อมเสริม และการสอนให้คิด และนำความรู้ไปใช้ได้

ด้านความสัมพันธ์กับครูเรียนได้แก่ ปัญหาการแก้ไขปัญหาค้นเสริมธุรกิจให้เด็กสามารถเรียนได้ตามปรกติ การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความพยายามเต็มที่ และรู้จักปรับปรุงตนเอง

ด้านบริหารโรงเรียนและบริการชุมชน ได้แก่ ปัญหาการบริหารที่มุ่งงานธุรการมากกว่างานวิชาการ และความชำนาญในอาชีพที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่น

4) ปัญหาที่นักศึกษาที่เคยเป็นครูและไม่เคยเป็นครูมีความเห็นแตกต่างกัน ได้แก่
ข้อปัญหาที่นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์เป็นครูประถมศึกษามาก่อน เห็นว่ามีปัญหามากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครู จำนวน เก้าข้อ คือ

ปัญหาค้นชื่อการเรียน การใช้เครื่องโสตทัศนศึกษา, การทำบทเรียนสำเร็จรูป และการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ

ปัญหาค้นการสอน การสอนซ่อมเสริมและการสอนจริยธรรม

ปัญหาเกี่ยวกับชุมชน การให้บริการชุมชน และการกระตุ้นผู้ปกครองให้สนใจนักเรียน

ปัญหาค้นการบริหารโรงเรียน การแก้ไขอุปสรรคด้านเศรษฐกิจให้นักเรียนได้เรียนตามปรกติ การเข้าใจจุดที่จุดอ่อน และปัญหาความต้องการของโรงเรียน

5) ปัญหาที่อาจารย์สังกัดภาควิชาต่างกันมีความเห็นต่างกัน ประกอบด้วยปัญหาจำนวนหกข้อ มีปัญหาค้นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการประเมินผล ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำระเบียบพฤติกรรม การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด และการนำผลสอบไปช่วยนักเรียน

ด้านสื่อการเรียน ได้แก้ปัญหาการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปและการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ
อย่างเหมาะสม

ด้านการสอน ได้แก้ปัญหาการสอนให้นักเรียนรู้คุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย

ความเห็นของอาจารย์สังกัดภาควิชาต่าง ๆ มีความแตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากการที่แต่ละภาควิชาต่างก็รับผิดชอบการสอนเฉพาะแต่ละกระบวนวิชาในส่วนของตน โดยไม่ได้มีความสัมพันธ์ผสมผสานความรู้ เพื่อการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาอย่างจริงจัง จึงทำให้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวถูกมองในทัศนะที่ต่างกัน ดังจะเห็นได้จากนักศึกษาและบัณฑิต ก็ได้ระบุไว้ในแบบสอบถามปลายเปิดว่า อาจารย์บางท่านยังไม่มีเป้าหมายในการสอนที่ชัดเจน

6) ปัญหาที่บัณฑิตที่ปฏิบัติงานระดับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วยปัญหาที่บัณฑิตที่ปฏิบัติงานระดับโรงเรียนประถมศึกษา มีรายละเอียดคะแนนปัญหาน้อยกว่าบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนเจ็ดข้อ มีปัญหาด้านต่าง ๆ คือ

ด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน, ฐานะและระบบการเงินของโรงเรียน, และการแสดงความคิดเห็นขัดแย้งในที่ประชุม

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชน การทำความเข้าใจกับบุคลากรที่มีปัญหากับเด็กของตน

ด้านการสอน ได้แก้การสอนจริยธรรม และการอบรมเด็กให้ละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากการศึกษาที่บัณฑิตที่ทำงานระดับโรงเรียนประถม เห็นว่าตนประสบปัญหาดังกล่าวน้อยกว่าบัณฑิตที่ทำงานระดับโรงเรียนมัธยมนี้ อาจจะเนื่องมาจากสภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษานั้นใกล้ชิดและคุ้นเคยกับเรื่องดังกล่าว หรือปัญหาดังกล่าวในโรงเรียนประถมไม่มีความรุนแรงนัก แม้กระนั้นก็ยังนับว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ

7) ปัญหาที่บัณฑิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และการรักษามาตรฐานวิชาชีพครู รวมสี่ข้อคือ ปัญหาความรู้เกี่ยวกับ

อาชีพที่สำคัญของชุมชน การกระตุ้นผู้ประกอบการให้สนใจกิจการโรงเรียน การทำความเข้าใจกับ
ผู้ประกอบการที่มีปัญหากับเด็กของตน และการรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานวิชาชีพครู

ความเห็นที่แตกต่างกันของบัณฑิตต่างวิชาเอกเกี่ยวกับปัญหาข้างกล่าว อาจเนื่องมาจาก
หลายสาเหตุ เป็นทฤษฎีสภาพการปฏิบัติงานที่ต่างกัน พื้นความรู้ความสามารถที่ต่างกัน และลักษณะ
งานที่ทำแตกต่างกัน เป็นต้น

จากผลการทดสอบสมมติฐานข้างกล่าวข้างบนนี้ ทำให้ได้ทราบความเห็นที่แตกต่างกันของ
ของกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ ที่มีต่อปัญหาในอาชีพครูหลายประการ ซึ่งจะนำไปพิจารณาร่วมกับปัญหา
ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดและแบบปลายปิดที่ได้ เสนอรายละเอียดและผลสรุปไว้ในตอนต้น
เพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการฝึกอบรมเพื่อเตรียมแก้ปัญหาคือการประกอบอาชีพครู ในบทที่ 5 ซึ่ง
เป็นบทสรุปผลและขอเสนอแนะต่อไป

สรุปผลและขอเสนอแนะ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน ถ้าครูมีความสามารถที่จะเผชิญและแก้ไขปัญหาที่ประสบในการประกอบอาชีพครูอย่างเหมาะสมแล้ว ย่อมจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่หวังได้ว่าคุณภาพของผู้ได้รับการศึกษาก็ย่อมจะดีขึ้นด้วย

ปัจจุบันครูกำลังเผชิญปัญหาหลายอย่างซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน เช่น การสอนนักเรียนไม่เข้าใจ เด็กไม่กล้าแสดงออก และการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนในหลักสูตรใหม่ เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการผลิตครูหรือการเตรียมครูควรจะคำนึงถึงปัญหาที่ครูจะประสบในการประกอบอาชีพด้วย มิฉะนั้นแล้ว ปัญหาทั้งหลายจะถูกปล่อยไม่ได้รับการแก้ไขและสะสมไว้นั้นเป็นผลเสีย หรืออุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศได้

ด้วยเหตุนี้จึงได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการประกอบอาชีพครู กับ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" โดยมีความมุ่งหมายจะสืบค้นหาคำตอบของปัญหาเชิงวิจัยสองประการคือ

1. ปัญหาในการประกอบอาชีพของครูในเขตการศึกษา 8 ที่สำคัญมีอะไรบ้าง
2. ปัญหาในอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอที่สำคัญมีอะไรบ้าง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้จะได้เสนอแนวทางในการฝึกอบรมนักศึกษา ครูเพื่อเตรียมแก้ปัญหาในอาชีพครูต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประจำการและผู้อยู่กับนักศึกษาในโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 รวม 500 คน และจากอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวม 418 คน รวมทั้งสองฝ่ายมีจำนวน 918 คน ภายหลังจากการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลก็ปรากฏผลดังรายละเอียดที่เสนอไว้ในบทที่ 4 ข้างต้น

สำหรับบทนี้จะเสนอผลโดยสรุปดังต่อไปนี้.

1. ผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหาเชิงวิจัยข้อที่ 1

การวิจัยเพื่อตอบปัญหาข้อที่ 1 นี้ เป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงปัญหาสำคัญที่ครูประสบอยู่ ในการประกอบอาชีพครูในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยแบ่งเป็นสองตอน คือ

ก. ปัญหาที่พบมีความสำคัญ ประกอบด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้.

1) ปัญหาด้านการสอน ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของครู ในด้านการใช้หลักและทฤษฎีการสอน การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและการใช้ประโยชน์ ในการสอน การคัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบ หลักสูตร การจัดกิจกรรมให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน การถามคำถามที่ส่งเสริมให้เด็กใช้ ความสามารถในการคิด การฝึกให้เด็กวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับครู การ- ปกครองชั้นเรียน และเกี่ยวกับความสามารถในการสอนเฉพาะอย่าง ได้แก่การสอนให้เด็ก มีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม การสอนให้เด็กมีความรับผิดชอบและพึ่งตนเองได้ การ- สอนให้เด็กมีพฤติกรรมประชาธิปไตยและความสำนึกทางการเมืองอย่างเหมาะสม

2) ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา ไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย บริหารโรงเรียนแบบมุ่งธุรกิจการมากกว่างานวิชาการ และเกี่ยวกับ ครู คือการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการด้านการ เงินของโรงเรียน

3) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนและชุมชน ประกอบด้วยปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู ได้แก่ครูขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทเกี่ยวกับการพัฒนาและบริการชุมชน ขาดความรู้ ความชำนาญในอาชีพที่สำคัญของชุมชน การโยงปัญหาความเดือดร้อนให้สัมพันธ์กับบทเรียน การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนสนใจและปรับปรุงตนเอง และการทำความเข้าใจกับ ผู้ปกครองที่มีปัญหากับเด็กของตน ปัญหาที่เกิดจากความยากจนของผู้ปกครองและนักเรียน ได้แก่ นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้าและอาหาร และผู้ปกครองต้องการใช้แรงงานเด็ก

ไม่สนใจการศึกษาของบุตรหลานของตน

4) ปัญหาค่านิยมสัมบัติและการรับนิคมของครู ได้แก่ การขาดลักษณะ
ความเป็นผู้นำและขาดความคิดริเริ่มด้านวิชาการ ขาดอุดมการณ์และศรัทธาในอาชีพครู ไม่รับ-
นิคมขอบคณาที่ มีความประพฤติอันไม่เหมาะสม ขาดความรู้วิชาพิเศษด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก
วิชาเอกตลอดการะงานสอนและงานอื่นมีมากไป

5) ปัญหาค่านิยมการเรียนการสอน ประกอบด้วยปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์
การเรียนการสอน เพราะขาดงบประมาณ และปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของครู
ในค่านิยมนี้คือ การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป การผลิตอุปกรณ์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น การใช้เครื่องมือ
โสตทัศนศึกษา และสื่อการเรียนใดที่เหมาะสม การใช้วิธีสอนใหม่ ๆ และการจัดทำอุปกรณ์สำหรับ
ใช้ทดลองวิทยาศาสตร์

6) ปัญหาค่านิยมการประเมินผล ประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม การสร้างการวิเคราะห์ และการใช้แบบทดสอบ
วัดความพร้อมและข้อสอบมาตรฐาน การเสนอผลโดยใช้โปรไฟล์ และการนำผลสอบไปใช้ช่วย
นักเรียน

7) ปัญหาค่านิยมส่วนตัวของครู ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับฐานะทางการเงินไม่พอใช้จ่าย
สวัสดิการ และความพลอยของครูในท้องถิ่นทางไกล การเดินทางไปสอนไกล ๆ การคมนาคม
ไม่สะดวก ขาดแหล่งวิชาการที่จะช่วยแก้ปัญหาและการเพิ่มคุณวุฒิของครู

ข. ปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกัน ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่าง ความเห็นแตกต่างกัน
ดังต่อไปนี้คือ

1) ครูประจำการและครูบักมีปัญหามีความเห็นแตกต่างกัน ส่วนใหญ่
ครูบักมีปัญหามองเห็นว่า เป็นปัญหาสำหรับครูมากกว่าที่ครูจะบ่นว่าเป็นปัญหาตามความเห็นของตน
เกือบทั้งหมด โดยที่ทั้งครูและครูบักมีปัญหามองปัญหาในทิศทางเดียวกัน เพียงแต่ให้
น้ำหนักความสำคัญของปัญหาต่างกันเท่านั้น ปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกัน ส่วนใหญ่ประกอบ
ด้วยปัญหาการประกอบอาชีพครูที่สอนว่ามีความสำคัญดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตามปัญหาที่ครู
เห็นว่า เป็นปัญหามาก แต่ครูบักมีปัญหามองเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย กันว่ามีความสำคัญจะต้อง
เอาใจใส่เช่นกัน คือ ปัญหาการปกครองชั้น, การลงโทษนักเรียนที่ขาดวินัย, การจัดสาย
งานบริหารในโรงเรียน และการทำงานในรูปคณะกรรมการ

2) ปัญหาที่ครูผู้ต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ปัญหาความเข้าใจ
ดังกับการวัดผล การสร้างแบบสอบถาม การอธิบาย การสอนให้เด็กช่วยตนเอง ปัญหา
ครูบักมีปัญหามุ่งงานธุรการมากกว่าวิชาการ และปัญหาแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน

3) ปัญหาที่ครูเพศชายและหญิงมีความเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานะการเงินของโรงเรียน การควบคุมความประพฤติของนักเรียน
และการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ

4) ปัญหาครูโรงเรียนขนาดต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน โรงเรียน
ขนาดกลาง มีแนวโน้มว่ามีปัญหาน้อยกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่เกี่ยวกับปัญหา
ในการสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน การสร้างความกระตือรือร้น ให้นักเรียน
ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่สนใจ การวิเคราะห์ข้อสอบ
การทำโปรไฟล์ และการทำความเข้าใจกับครูปกครองที่มีปัญหากับเด็กของตน

5) ปัญหาที่ครูประถมและครูมัธยมมีความเห็นแตกต่างกัน จำแนกเป็น สอง
ฝ่าย คือ

ก) ปัญหาที่ครูประถมเห็นว่า มีปัญหามากกว่าครูมัธยม ได้แก่ปัญหา
การสร้างและการวิเคราะห์ข้อสอบ การวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม การใช้จุดมุ่งหมาย

เชิงพฤติกรรม การพูดการอธิบายในการสอน การทำอุปกรณ์สำหรับใช้ทดลองวิทยาศาสตร์ การเข้าใจปรัชญาและประเพณีของโรงเรียน

ข) ปัญหาที่ครูมัธยมเห็นว่าปัญหามากกว่าครูประถม ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจฐานะและระบบการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน การผลิตอุปกรณ์ควยวัสดุในห้องเรียน การเตรียมสอน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การลงโทษนักเรียนและการปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแตกกลุ่มในระหว่างคณะครู

2. ผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหาเชิงวิจัยข้อที่ 2

การวิจัยเพื่อตอบปัญหาข้อที่ 2 นี้ เป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงปัญหาสำคัญในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ ผลการวิจัยแบ่งเป็นสองตอน คือ

ก. ปัญหาที่พบว่ามีควมสำคัญ ประกอบด้วยปัญหาค้นต่าง ๆ ดังนี้.

1) ปัญหาค้นการสอน เป็นปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ความรู้ความสามารถในด้านการสอนยังไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจ ได้แก่ปัญหาหลายประการ คือ การสอนซ่อมเสริม เด็กเรียนอ่อน การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน การสอนให้นักเรียนรู้จักคิด กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การสอนให้นักเรียนรู้จักวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับครู มีความรับผิดชอบ พึ่งตนเองและช่วยเหลือตนเองได้ การสอนให้นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตย มีความสำนึกทางการเมืองอย่างเหมาะสม รู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย และมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน การถามคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิด การปกครองชั้นเรียน ตลอดจนการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของวิชาชีพครู

2) ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา ไม่คอยสนใจงานวิชาการและไม่เป็นประชาธิปไตย และปัญหาเกี่ยวกับครู ได้แก่ ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการด้านการเงินของโรงเรียน ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการและงานธุรการอื่น ตลอดจนขาดความมั่นใจในการพูด และการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม

3) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจ ของครูในเรื่องต่าง ๆ คือ บทบาทของครูในการพัฒนาและบริการชุมชน, ปัญหาและความต้องการของชุมชน ความรู้ความชำนาญในคำวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การสัมพันธ์กับโรงเรียน กับปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน, หลักการพัฒนาและการบริการชุมชนที่ครูสามารถนำไป ปฏิบัติได้

4) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนและบุคลากร ประกอบด้วยปัญหา เกี่ยวกับความยากจนของบุคลากร ซึ่งทำให้ครูมีปัญหาในการแก้ไขอุปสรรคเพื่อช่วยนักเรียน ได้เรียนตามปกติ การช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงตัวเองในด้านวิชาการและ ด้านส่วนตัว ปัญหาการควบคุมความประพฤตินักเรียนการก้าวร้าว และการอบรมสั่งสอนให้เด็ก ละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

5) ปัญหาด้านการประเมินผล ประกอบด้วยปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจ ของครูเกี่ยวกับการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม การสร้างการวิเคราะห์ และการใช้ แบบทดสอบวัดความพหุผลและข้อสอบอื่น ๆ การจัดทำระเบียบพฤติกรรม การทำโปรไฟล์ และการนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน

6) ปัญหาด้านสื่อการเรียน ได้แก่ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ เนื่องจาก โรงเรียนขาดงบประมาณด้านนี้ และปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของครูด้านการจัดทำ อุปกรณ์โดยวัสดุท้องถิ่น อุปกรณ์สำหรับทดลองวิทยาศาสตร์และบทเรียนสำเร็จรูปที่ช่วย นักเรียนเรียนด้วยตนเอง ปัญหาการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ตลอดจนการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

7) ปัญหาคำนวณสมบัติของครู ได้แก่ การอุ้มการและศรัทธาในอาชีพครู
ขาดความรับผิดชอบและมีความประพฤติไม่เหมาะสม

8) ปัญหาส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับฐานะการเงินไม่พอใช้จ่าย
สวัสดิการไม่ค่อยทั่วถึง ฐานะและศักดิ์ศรีของครูต่างสถาบันแตกต่างกัน ทำให้ครูขาดขวัญและ
กำลังใจในการทำงาน

ข. ปัญหาที่มีความเห็นแตกต่างกัน ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแตกต่างกัน
ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาที่อาจารย์มีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษาและบัณฑิต ประกอบด้วย
ปัญหาที่พบว่ามีความสำคัญเกือบทุกข้อ ทางฝ่ายอาจารย์เห็นว่านักศึกษาและบัณฑิตจะมีปัญหา
ในการประกอบอาชีพครูมากกว่าที่นักศึกษาและบัณฑิตระบุความเห็นของตัวเอง ส่วนปัญหาที่
บัณฑิตและนักศึกษาเห็นว่าสำคัญมากกว่าอาจารย์ ได้แก่ ปัญหาการควบคุมชั้นเรียน และการ
ช่วยนักเรียนปรับปรุงตนเอง

2) ปัญหาที่นักศึกษาหลักสูตรสองปีและสี่ปีมีความเห็นแตกต่างกัน ปัญหาส่วนใหญ่
ประกอบด้วยปัญหาที่นักศึกษาหลักสูตรสี่ปีเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าหลักสูตรสองปี ได้แก่ ปัญหา
การคิดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การถามคำถามให้เด็กคิด การสอนจริยธรรม
การกระตุ้นผู้ปกครองให้สนใจกับโรงเรียนและเข้าใจปัญหาของเด็ก และการบริการชุมชน

3) ปัญหาที่นักศึกษาวิชาเอกต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วย
ปัญหาคำนวณการสอน ได้แก่ การนำทฤษฎีและหลักการสอนไปใช้ปฏิบัติ การคิดแปลงเนื้อหาให้
เหมาะสมท้องถิ่น การสอนซ่อมเสริม การสอนให้เด็กรู้จักคิดและนำความรู้ไปใช้ ปัญหาคำน
วณผู้เรียน ได้แก่ การแก้ไขปัญหาคำนเสริมธุรกิจให้เด็กสามารถเรียนได้ตามปกติ การสร้าง
ความกระตือรือร้นให้เด็กใฝ่ความพยายาม และรู้จักปรับปรุงตนเอง ปัญหาคำนการบริหาร
ได้แก่ ผู้บริหารมุ่งงานธุรการมากกว่าวิชาการ และปัญหาคำนการขาดความรู้ความชำนาญ
ในวิชาชีพของท้องถิ่น

4) นักศึกษาที่เคยเป็นครูและไม่เคยเป็นครูมีปัญหาแตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่นักศึกษาที่เคยเป็นครูประถมศึกษาเห็นว่าปัญหามากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครู ประกอบด้วยปัญหาการทำบทเรียนสำเร็จรูป การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาและการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ, ปัญหาการสอนซ่อมเสริมและการสอนจริยธรรม, ปัญหาการกระตุ้นผู้ปกครองให้สนใจการศึกษาและการให้บริการชุมชน ปัญหาการแก้ไขอุปสรรคด้านเศรษฐกิจของนักเรียนและการเข้าใจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

5) ปัญหาที่อาจารย์สังกัดภาควิชาต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วยปัญหาด้านเทคนิคการประเมินผล การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป และการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ และปัญหาด้านการสอนให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย

6) ปัญหาที่บัณฑิตที่ปฏิบัติงานระดับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีความเห็นแตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่บัณฑิตที่ปฏิบัติงานโรงเรียนประถมศึกษา เห็นว่ามีปัญหาน้อยกว่าบัณฑิตที่ปฏิบัติงานระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยปัญหาการเข้าใจจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ฐานะการเงินของโรงเรียนและการพูดแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ปัญหาด้านชุมชน ได้แก่ การเข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชน การเข้าใจกับผู้ปกครองที่มีปัญหากับเด็กของตน ปัญหาการสอนจริยธรรมและการอบรมให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

7) ปัญหาที่บัณฑิตที่เรียนวิชาเอกต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วยปัญหาการขาดความรู้ในอาชีพของชุมชน การกระตุ้นผู้ปกครองให้สนใจการศึกษาและเข้าใจเด็กของตน และการรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู

3. ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาในอาชีพครู

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้จะได้นำปัญหาสำคัญในอาชีพครูที่ประมวลได้จากการวิจัยขึ้นมาพิจารณาที่ละกลุ่มปัญหา และจะได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พร้อมกันนั้นก็เสนอแนะแนวทางในการวิจัยต่อไปด้วย เพื่อทำให้การแก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอทำความเข้าใจไว้ก่อนว่า หลักสูตรการผลิตครูของสถาบันต่าง ๆ ได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานหลายทางด้วยกัน เช่น ทางปรัชญา ทางจิตวิทยา ทางสังคม เศรษฐกิจและทางการเมือง เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงแนวทางหนึ่งซึ่งได้นำศึกษาปัญหาที่ครูเผชิญอยู่เป็นหลัก (practical problem-approach) การเสนอแนะครั้งนี้ไม่ได้ประสงค์จะแก้หรือหรือหลักสูตรการฝึกหัดครู หรือเสนอรูปแบบ (models) ใหม่ของการฝึกหัดครู แต่เป็นการชี้แนะแนวทางที่จะเสริมเติมเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามันประมวลได้จากการวิจัยเป็นเรื่อง ๆ ไปดังต่อไปนี้

ก. กลุ่มปัญหาค้นหาการสอน ประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ความสามารถของครูในด้านการใช้ทฤษฎีและหลักการสอนได้อย่างมั่นใจ โดยเฉพาะในด้านการสอนซ่อมเสริม เด็กเรียนช้า การสอนเด็กที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน การใช้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม การใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การถามคำถามที่ส่งเสริมความคิด การปลุกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีเหตุผลกล้าแสดงความคิดเห็นและมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย

ปัญหากลุ่มนี้ ทั้งครูประจำการและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ประสบปัญหาในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ทั้งสองฝ่ายไม่แน่ใจว่าความรู้ความสามารถที่ตนมีอยู่สามารถนำไปสอนได้อย่างเป็นผลดีและมีความมั่นใจ นอกจากนี้ยังบังคับบัญชาของครู และอาจารย์ผู้สอนยังเห็นวาทปัญหากลุ่มนี้มีความสำคัญมากกว่าที่ครูประจำการ นักศึกษาและบัณฑิต ระบุปัญหาของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการเตรียมครูเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีดังนี้คือ

1) การฝึกอบรมครูก่อนประจำการ (pre-service training) ไคแก

การเตรียมผู้ที่กำลังจะเข้าสู่อำชีพครูหรือนักศึกษาในสถาบันผลิตครู การวิจัยครั้งนี้ได้เจาะจงเฉพาะนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มของการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงซึ่งจะมีขึ้นในโอกาสต่อไป

การเพิ่มเสริมความรู้ความสามารถ (skill upgrading) ในด้านทักษะการสอนนี้มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้เข้าสู่อำชีพครู ดังนั้นสถาบันผลิตครูควรเอาใจใส่ในการส่งเสริมความสามารถด้านนี้ของนักศึกษาเป็นพิเศษ จากการพิจารณากระบวนการวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูในหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้า การสอนเด็กมีความสามารถแตกต่างกัน การปลูกฝังคุณธรรมความรับผิดชอบและให้มีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตยนั้น กระจ่ายอยู่ในกระบวนการวิชาวิธีสอนทั่วไป และวิธีสอนวิชาเฉพาะ และไม่ได้อำนาจหนักพอชัดเจนนัก การให้การศึกษาก่อนแก่นักศึกษาเกี่ยวกับความสามารถดังกล่าวยังไม่เป็นกลุ่มก้อนและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรจะมีการแก้ไขโดยกำหนดหรือระบุไว้ในกระบวนการวิชาวิธีสอน หรือการสัมมนา ก่อนฝึกสอน ให้ชัดเจน

วิธีดำเนินการฝึกอบรมเพื่อเตรียมนักศึกษาให้พร้อมสำหรับปัญหาด้านนี้ ควรจะมุ่งเน้นการปฏิบัติ การพบปะเยี่ยมเยียนเป็นครูที่มีประสบการณ์การแก้ไขปัญหาด้านนี้ได้ การสังเกตการสอน การทดสอบสอน และการอภิปราย ทั้งนี้เพื่อให้ศึกษามีโอกาสมีส่วนร่วมในการสร้างความสามารถและปรับปรุงตนเองจากความถนัดและความสามารถที่ตนมีอยู่ให้มากที่สุด ลำพังหลักวิชาการหรือทฤษฎีอย่างเดียวไม่ได้เป็นเครื่องประกันความสามารถในการสอนที่ดีได้ นอกจากนั้นอาจจะเสริมความรู้และทักษะได้โดยวิธีเรียนจากชุดการเรียนแบบ "modules" และการสอนแบบจุลภาค (micro-teaching) ตลอดจนการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง เป็นต้น

เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาและบัณฑิตให้ความสำคัญกับปัญหาด้านนี้แตกต่างกัน ดังกล่าวแล้ว ดังนั้น จึงควรจะได้จัดให้มีการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับความเห็นให้สอดคล้องกัน โดยเฉพาะก่อนดำเนินการฝึกอบรมความสามารถดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีเป้าหมายสำคัญร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การปรับปรุงการเรียนการสอนได้ประโยชน์มากที่สุด.

2) การฝึกอบรมครูประจำการ (in-service training) ได้แก่ การเตรียมครูซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตการศึกษา 8 สำหรับการดำเนินการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มเสริมความสามารถในด้านการสอน อาจใช้วิธีเดียวกันกับการฝึกอบรมครูก่อนประจำการดังกล่าวแล้ว ส่วนเนื้อหาที่ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญมากกว่าครูประจำการนั้น ควรจัดให้มีการสัมมนาระหว่างครูและผู้บริหารศึกษาเพื่อรับความเห็นให้สอดคล้องกัน (consensus) และทำความเข้าใจกัน เพื่อให้งานด้านนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรจะมีการวิจัยเพื่อสืบค้นหาค้นพบองค์ประกอบสำคัญซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการสอนของครูมากที่สุด หรือเพื่อสืบค้นหาค้นพบองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความสามารถในด้านการสอนของครู ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่การปรับปรุงเพิ่มเสริมความสามารถหรือคุณภาพในการสอนของครูไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น.

ข. กลุ่มนักศึกษาค้นการปกครองชั้นเรียน ได้แก่ ปัญหาการปกครองชั้นเรียน การควบคุมระเบียบวินัย และการปลูกฝังคุณธรรมที่เหมาะสม

ปัญหากลุ่มนี้ทั้งครูประจำการและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ประสบปัญหาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยที่ผู้บังคับบัญชาของครู และอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ ให้ความสำคัญน้อยกว่าครูประจำการ และนักศึกษาและบัณฑิตค่อนข้างมาก ข้อเสนอแนะในการฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหามีดังต่อไปนี้.

1) การฝึกอบรมครูก่อนประจำการ ควรมุ่งเน้นในด้านเพิ่มเสริมความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียนทั้งด้านหลักวิชาการและการปฏิบัติ เพราะจากการพิจารณาหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า การปกครองชั้นเรียนนั้นไม่ได้กำหนดไว้ในกระบวนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ จึงทำให้ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร เพราะฉะนั้น เพื่อให้การเพิ่มเสริมทักษะและความสามารถด้านนี้มีประสิทธิภาพ ควรจะได้พิจารณากำหนดทักษะการปกครองชั้นเรียนให้อยู่ในกระบวนวิชาใดวิชาหนึ่งให้ชัดเจน หรือเปิดสอนกระบวนวิชาใหม่ ซึ่งว่าด้วยหลักการปกครองชั้นเรียน การให้การบ้าน การตรวจงาน การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัย เป็นต้น

แนวการฝึกอบรมอาจใช้วิธีการเดียวกันกับที่ใช้ในกลุ่มผู้หาคำถามการสอน และควรย้ำความสำคัญในการปฏิบัติจริงในห้องเรียน พบปะกับครูที่มีความสามารถด้านนี้ การอภิปรายผลและการใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหาและการฝึกอบรม

เนื่องจากอาจารย์สอนไม่ค่อยเห็นความสำคัญในค่านี้นัก ถ้าปล่อยไว้ก็อาจจะถูกละเลยให้เกิดปัญหาเช่นเดิม ดังนั้นอาจจะต้องมีมาตรการไว้อย่างไร เช่นระบุไว้ในหลักสูตร หรือเปิดกระบวนการวิชาขึ้นใหม่ ดังกล่าวแล้ว. นอกจากนี้ การจัดให้มีการสัมมนาระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและบัณฑิตเพื่อปรับความเห็นให้สอดคล้องกัน อันจะนำไปสู่การมีเป้าประสงค์ในการเรียนการสอนใกล้เคียงกัน ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาค่านี้นี้ได้รับความสำเร็จยิ่งขึ้น.

2) การฝึกอบรมครูประจำการ การเพิ่มความรู้ความสามารถในการปกครองชั้นสำหรับครูประจำการ อาจใช้วิธีการเดียวกันกับการฝึกอบรมครูก่อนประจำการ โดยเพิ่มวิธีเรียนจาก "modules" เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติให้กับครูยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ควรจะต้องมีการตกลงทำความเข้าใจกันระหว่างคณะครูและกลุ่มผู้บังคับบัญชา เพื่อเข้าถึงความสำคัญของการปกครองชั้นเรียน การปลูกฝังคุณธรรม และการสร้างลักษณะนิสัยที่ดี ซึ่งจะต้องร่วมมือกันและปฏิบัติให้สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง จึงจะช่วยให้ปัญหาค่านี้นี้ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม ในทางปฏิบัติ ควรจัดให้มีการสัมมนาผู้บริหารกับคณะครู เพื่อปรับความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป.

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป เนื่องจากการปกครองชั้นเรียนและการสอนไม่ได้หยุดและจบลงที่โรงเรียนเท่านั้น นักเรียนต้องใช้เวลาอีกส่วนหนึ่งศึกษาเพิ่มเติมหรือทำงานที่ครูมอบหมายให้ไปทำที่บ้าน ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีบทบาทและมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการอบรมกล่อมเกล่าจิตใจและการสร้างความรู้ความสามารถแก่เด็กของตนเป็นอันมาก จึงสมควรจะได้ศึกษาวิจัยถึงวิธีการที่จะให้การศึกษากับพ่อแม่ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำเด็กในการศึกษาเล่าเรียนที่บ้าน พร้อมกันนั้น อาจศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนที่มีผู้ปกครองซึ่งได้รับการศึกษาอบรม และไม่ได้รับการศึกษาอบรมเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้จะช่วยให้มองเห็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของเด็กที่ค้อยกว่าในค่านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมใดอีกทางหนึ่งซึ่งอาจจะมีสำคัญต่อไปในอนาคต.

ค. กลุ่มปัญหาความสัมพันธ์กับนักเรียนและชุมชน ประกอบกับปัญหาการขาดความเข้าใจในบทบาทของครูเกี่ยวกับการพัฒนาและบริการชุมชน ขาดความรู้ความชำนาญในอาชีพที่สำคัญของชุมชน การสัมพันธ์ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนกับบทเรียน ตลอดจนการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนเสื้อผ้าอาหารและอุปกรณ์การเรียน

กลุ่มปัญหานี้ ทั้งครูประจำการและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความเห็นไม่แตกต่างกันขอเสนอแนะในการแก้ปัญหา ดังนี้.

1) การฝึกอบรมครูก่อนประจำการ การเตรียมนักศึกษาให้พร้อมที่จะเผชิญและแก้ไขปัญหานี้ นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะถึงแม้ว่าจะมีกระบวนการทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนและสังคมกำหนดไว้ในหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์แล้วก็ตาม ปัญหานี้ยังปรากฏอยู่ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากบทบาทของครูตามหลักการและสภาพความเป็นจริงในชุมชน ยังไม่สอดคล้องกันมากนัก แม้จนบัดนี้ก็ยังมิช้อโตแย้งกันอยู่

ดังนั้นจึงควรมีการแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับบทบาทภาระหน้าที่ที่อยู่ในวิสัยความสามารถของครูจะพึงปฏิบัติได้ และเป็นผลดีต่อชุมชนและการศึกษาของนักเรียน ทั้งนี้จะโดยวิธีศึกษาวิจัย การสัมมนาครูประจำการและผู้นำชุมชน หรือผสมผสานกันหลายวิธีก็ได้ นำผลมาเผยแพร่ชี้แจงแก่ผู้เรียนผู้สอนให้เป็นที่เข้าใจและมีเป้าหมายร่วมกัน

นอกจากการศึกษาคณะหรือหลักการแล้ว การฝึกอบรมนักศึกษาคควร เน้นย้ำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้จากชุมชนหรือชนบทในสภาพความเป็นอยู่ที่เป็นจริง โดยการเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง ศึกษาสภาพชุมชน แหล่งประกอบอาชีพ แหล่งทรัพยากร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชนบท ได้พบปะสนทนากับบุคคลหรือผู้นำชุมชน แล้วนำเสนอรายงานเพื่อการอภิปรายและรับฟังข้อคิดจากคนอื่น ๆ

การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้หรือฝึกงานด้านอาชีพที่สำคัญหรือควรได้รับการส่งเสริมในชนบท เช่น การทอผ้า จักสาน ถักทอ เกษตรกรรม และหัตถกรรมอื่น ๆ อย่างน้อยสักหนึ่งอาชีพ จะทำให้นักศึกษามีทัศนคติถูกต้องต่อชุมชน มีความมั่นใจในการเข้าถึงชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนในบทบาทของผู้อยู่ในอาชีพครูต่อไป

นอกจากนั้นควรจะให้ศึกษาจากบทเรียน "modules" ที่เกี่ยวกับชุมชน เช่น "สังคมชนบท" "ปัญหาและแนวทางการพัฒนาชนบท" "ครูกับการพัฒนาชนบท" เป็นต้น.

2) การฝึกอบรมครูประจำการ ควรจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากชนบท หรือชุมชนชนเผ่าเดียวกัน เมื่อครูเข้าใจชุมชนในสภาพที่เป็นจริง ก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อชนบทได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะยังผลให้เกิดความรับผิดชอบและมีความจริงใจในการใช้ความพยายามแก้ไขปัญหหรือสัมพันธ์กับโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความเดือดร้อนได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้กระบวนการกลุ่ม การอภิปราย ตลอดจนการเรียนรู้จากบทเรียน "modules" ก็มีความสำคัญและควรนำมาใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการเช่นกัน เพราะเป็นวิธีการที่ช่วยใหญ่ช่วยรับการอบรมมีกิจกรรม มีส่วนร่วมและมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้มาก

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรมีการศึกษารวบรวมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับบทบาทของครูกับชุมชนหรือชนบทในลักษณะที่สามารถปฏิบัติได้ ทั้งนี้อาจศึกษาจากทัศนะของผู้นั้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาฝ่ายต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประชาชนซึ่งจะเป็นผู้ได้รับการจากครูโดยตรงด้วย การศึกษารวบรวมดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกความสามารถของครูในการพัฒนาชุมชนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น.

ง. กลุ่มปัญหาการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของผู้นับถือนับชาติที่ต่ำเอียง ตามใจตัวเอง ไม่สนใจงานวิชาการ และไม่คอยเป็นประชาธิปไตย ครูขาดขวัญและกำลังใจในการคิดริเริ่มและเป็นผู้นำด้านวิชาการ ขาดความมั่นใจในการพูดและการแสดงความคิดเห็น ขาดความรู้เกี่ยวกับระบบการเงินและงบประมาณของโรงเรียน ตลอดจนระเบียบปฏิบัติราชการอื่น ๆ

ปัญหาด้านนี้ทั้งครูประจำการ และนักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ ส่วนผู้นับถือนับชาติและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีสำคัญน้อยกว่า ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขมีดังนี้.

1) การฝึกอบรมครูก่อนประจำการ ปัญหาด้านนี้แม้จะปรากฏว่าได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ของคณะศึกษาศาสตร์แล้วก็ตาม แต่รายละเอียดของปัญหาดังกล่าวจะไม่ครอบคลุมนัก ดังนั้นจึงควรจะมีการเพิ่มเสริมความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการและการจัดการด้านการเงินของโรงเรียนให้ชัดเจนขึ้น โดยการจัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น การไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนหรือหน่วยงานด้านการศึกษาของจังหวัดหรืออำเภอ เพื่อซักถามปัญหาและข้อ

ปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว การเสนอรายงาน ตลอดจนการอภิปรายและซักถาม สำหรับปัญหาการเกี่ยวข้องกับบุบงคับบัญชาที่เอาแต่ใจตนเองและไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตยนั้น อาจจะแก้ไขโดยการเตรียมนักศึกษาให้มีโอกาสพบปะสนทนาและทำความคุ้นเคยกับบุบงคับบัญชาในโรงเรียนระดับต่าง ๆ โดยทั่วไปก่อน เพื่อฝึกนักศึกษาในค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการซักถามข้อข้องใจในการบริหารโรงเรียน ขณะเดียวกันนักศึกษาก็ได้รับการฝึกฝนในด้านการพูดและศิลปะในการแสดงความเห็นขัดแย้งและการเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ควรจะใ้ใช้วิธีการของกระบวนการกลุ่มในการระดมความคิดเพื่อแก้ไขปัญหานั้นร่วมกัน

2) การฝึกอบรมครูประจำการ อาจจะใช้วิธีการเดียวกันกับการฝึกอบรมนักศึกษา แต่ควรย้ำเน้นเป็นพิเศษในด้านการจัดให้มีการพบปะกันระหว่างครูและบุบงคับบัญชา เพื่อรับความเข้าใจ เรียนรู้ความต้องการและข้อพึงปฏิบัติต่อกันและกันในโอกาสต่อไป

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยหรือสำรวจ ลักษณะการบริหารโรงเรียนของบุบงคับบัญชาที่ครูต้องการและมีผลต่อการเรียนการสอน ขณะเดียวกัน ควรจะทำการศึกษาให้ครอบคลุมถึงวิธีการคัดเลือก การเข้าสู่อำนาจ วาระและคุณสมบัติของบุบงคับบัญชาด้วย การวิจัยในเรื่องนี้จะช่วยให้ทราบคุณสมบัติที่เหมาะสมของบุบงคับบัญชาที่ครูพึงพอใจ ซึ่งจะเป็นผลต่อการบริหารโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

จ. กลุ่มปัญหาค้นสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วยปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน การขาดความรู้ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุท้องถิ่น การใช้วิธีสอนใหม่ ๆ การทำบทเรียนสำเร็จรูป และการทำอุปกรณ์สำหรับใช้ทดลองวิทยาศาสตร์ ปัญหาค้นนี้ ทุกกลุ่มเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ ข้อเสนอแนะในการเตรียมครู เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีดังนี้คือ.

1) การฝึกอบรมครูก่อนประจำการ ถึงแม้ว่าหลักสูตร ของคณะศึกษาศาสตร์ จะได้กำหนดกระบวนการวิชาเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการเรียนการสอนอยู่แล้วก็ตาม ปรากฏว่าปัญหาค้นนี้ยังมีความสำคัญอยู่บ้าง ดังนั้นการ เสริมความรู้ความสามารถสำหรับ

นักศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาค้นหาการเรียนการสอน ควรจะเน้นที่ การผลิต การใช้ การจัดการ หรือการเลือกหา ความคุ้นไป เพราะความสามารถดังกล่าวจะช่วยสร้างความมั่นใจแก่นักศึกษามากขึ้น

วิธีการฝึกอบรมควรประกอบด้วย การฝึกปฏิบัติในการผลิตและการใช้อุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นให้เกิดประสิทธิภาพ การศึกษาและเยี่ยมชมโรงงานที่มีการทำและการใช้อุปกรณ์อย่างใดอันใด การศึกษาวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วในห้องเรียนและสามารถนำมาใช้เป็นอุปกรณ์การสอน ตลอดจนถึงการทดลองตรวจสอบคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์

- ในส่วนนี้เกี่ยวกับการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปและการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ นั้นเป็นวัตรกรรมทางการศึกษา นักศึกษาก็ควรมีโอกาสได้ทดลองได้ปฏิบัติได้ตรวจสอบผล และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและนักการศึกษา และควรจะได้เผยแพร่แลกเปลี่ยนผลงานที่มีมาตรฐานกับสถาบันอื่นและกับนักศึกษาด้วยกันเอง จะช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจ มีกำลังใจในการริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานซึ่งเป็นวัตรกรรมทางการศึกษาแก่โรงเรียนหรือสถานที่ทำงานในอาชีพครูของตนสืบไป

อนึ่ง ควรจะจัดโอกาสให้นักศึกษาได้พบกับผู้บริหารโรงเรียนระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้สนทนาซักถามข้อซักของและปัญหาต่าง ๆ ในด้านงบประมาณ การจัดหาอุปกรณ์การสอน ตลอดจนตัวอย่างที่ดีในการผลิต การใช้และการจัดหาอุปกรณ์ ทั้งนี้เพื่อนักศึกษาจะได้ขอคิดและแนวทางในการเตรียมตัวเพื่อแก้ปัญหาในคานอุปกรณ์การสอนต่อไป.

2) การฝึกอบรมครูประจำการ การฝึกอบรมครูที่มีปัญหาในคานการเรียนการสอน การเพิ่มเสริมทักษะความสามารถและความรู้ความเข้าใจ อาจใช้วิธีเดียวกันกับการฝึกอบรมครูก่อนประจำการ ในขณะเดียวกัน ควรจะเปิดโอกาสให้ครูรับการอบรมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำ จัดหาและการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน ทั้งในคานที่ได้รับผลดีเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และในคานที่เป็นปัญหา ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยกันคิดแก้ไข หรือนำสิ่งที่ได้ไปเผยแพร่ให้กว้างขวางออกไป ในส่วนนี้จะช่วยให้การเชื่อมโยงหลักการไปสู่การปฏิบัติจริงสอดคล้องกันยิ่งขึ้น การที่ฝ่ายจัดอบรมเป็นผู้เสนอความคิด ตัวอย่างและขอปฏิบัติแต่ฝ่ายเดียวนั้น อาจนำไปสู่การขัดแย้ง เพิกเฉยและเบียดเบียนต่อสื่อการเรียนการสอนได้

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยถึงประสิทธิภาพและความเหมาะสมของการใช้อุปกรณ์การสอนของครูในโรงเรียนระดับต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อสืบค้นหาข้อเท็จจริงว่า ในสภาพการเรียนการสอนปรกตินั้นมีการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทใดบ้างที่ใดมากที่สุด เป็นคนว่า ครูผลิตขึ้นใช้เอง ซื้อสำเร็จจากโรงงาน และรวบรวมได้จากท้องถิ่น ประเภทใดมีข้อจำกัดและมีข้อดีอย่างไร ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้เห็นแนวทางในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในสภาพโรงเรียนของเราได้ดีขึ้น มิฉะนั้นแล้ว การศึกษาของเราจะหนักไปในด้านการยอมรับและดำเนินตามจังหวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีของประเทศพัฒนาแล้วเป็นส่วนมาก.

ฉ. กลุ่มปัญหาด้านการประเมินผล ประกอบด้วยปัญหาด้านการขาดความรู้ เกี่ยวกับการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม การสร้างและการวิเคราะห์ข้อทดสอบและเครื่องมือการสำรวจต่าง ๆ การจัดทำโปรไฟล์และระเบียบพฤติกรรมของนักเรียน

ปัญหาด้านนี้ในแบบสอบถามปลายเปิดไม่พบว่า เป็นปัญหามากนัก ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากในสภาพการเรียนการสอนปรกติ มักจะไม่ค่อยได้ใช้เทคนิคพิเศษเฉพาะในการทดสอบหรือประเมินผลก็ได้ แต่จากแบบสอบถามชนิดปลายเปิดได้พบว่า ทั้งครูประจำการและนักศึกษายังมีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลในด้านต่างดังกล่าวแล้ว โดยที่นักศึกษาและบัณฑิตมีปัญหาน้อยกว่า กลุ่มครูประจำการ ข้อเสนอแนะในการฝึกอบรมครูเพื่อเตรียมแก้ปัญหานี้ดังนี้.

1) การฝึกอบรมครูก่อนประจำการ จากการพิจารณากระบวนการเกี่ยวกับการประเมินผลในหลักสูตร พบว่าได้กำหนดเป็นวิชาบังคับที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียนอยู่แล้ว เมื่อ นักศึกษายังมีปัญหาด้านนี้อยู่บางก็ควรจะได้ให้ความเอาใจใส่ในด้านนี้เพิ่มขึ้น

จุดที่ควรย้ำเน้นเป็นพิเศษจะอยู่ที่ การนำความรู้ไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การประเมินผลในหลักสูตรใหม่ ตลอดจนถึง ความแตกต่างของสภาพวิชาการและปฏิบัติ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นี้จึงควรให้นักศึกษามีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติใช้เทคนิคการประเมินผลในโรงเรียนระดับต่าง ๆ ได้พบกับนักวิชาการที่รับผิดชอบเรื่องนี้ มีการอภิปรายแสดงความเห็น ตลอดจนการตกลงใจเลือกใช้เทคนิควิธีการที่มีความเหมาะสมกับสภาพนักเรียน โรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีอยู่

สำหรับเทคนิคพิเศษในการประเมินผลซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือพิเศษ ต้องอาศัยเวลา กำลังคน งบประมาณ และวิชาการสูงขึ้น อาจจัดฝึกอบรมให้ตามความสามารถและความสนใจ ของนักศึกษา การศึกษาจากบทเรียนชุด "modules" การศึกษาตามลำพัง หรือจัดแยกสอน ในกระบวนวิชาใหม่.

2) การฝึกอบรมครูประจำการ การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มเสริมความรู้ความสามารถสำหรับครูประจำการที่มีปัญหาด้านนี้ ควรจะใช้วิธีบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การอภิปราย การเสนอผลงานที่ทำมาแล้ว การแก้ไขปัญหางานที่มีอุปสรรค ตลอดจนการวิเคราะห์ประเมินผล วิธีการ เครื่องมือและการดำเนินงานที่ปฏิบัติไปแล้ว กำลังดำเนินการอยู่ และจะปฏิบัติต่อไป

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหาวิธีการวัดและประเมินผล การใช้ข้อทดสอบ การสอบถาม การสังเกต หรือเครื่องมืออื่น ๆ ซึ่งครูสามารถใช้และปฏิบัติได้อย่างเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน และมีความเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนแต่ละระดับและแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการให้การศึกษอบรมครูให้เกิดผลดีต่อไป.

ข. กลุ่มปัญหาด้านคุณสมบัติส่วนตัวของครู ประกอบด้วยปัญหาการขาดศรัทธา ความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพครู ปัญหาการใช้จ่ายด้านการเงิน ตลอดจนการขาดความกระตือรือร้นสนใจเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ซึ่งทั้งครูประจำการและนักศึกษาและบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์เห็นว่า เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ และสำหรับบุบงคับปัญหาของครูและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าปัญหาดังกล่าวมีความสำคัญมากกว่าที่ครูและนักศึกษาระบุเอง แนวการฝึกอบรมมีดังต่อไปนี้.

1) การฝึกอบรมครูก่อนประจำการ คุณสมบัติของครูที่เกี่ยวกับศรัทธาและความรับผิดชอบหรืออุดมการณ์ในการเป็นครูนี้ แม้จะไม่ปรากฏอยู่ในกระบวนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะก็ตาม แต่ยอมเป็นที่เข้าใจกันดีว่า คณะศึกษาศาสตร์และสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่งมีเป้าหมายประสงค์ในการปลูกฝังคุณสมบัติด้านนี้แก่ครูด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อปัญหาด้านนี้ยังมีอยู่ก็อาจกล่าวได้ว่า การเตรียมคุณสมบัติด้านนี้แก่นักศึกษายังไม่เป็นการเพียงพอหรือมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การฝึกอบรมนักศึกษาในค่านนี้ ก่อนอื่น ควรพิจารณากำหนดคุณสมบัติหรือความสามารถ ดังกล่าวไว้ในกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเสียก่อน ซึ่งอาจมีหลายกระบวนวิชา เป็นต้นว่า การบรรยายพิเศษ (Special Lectures) คุณธรรมสำหรับครู ปัญหาการศึกษา และอื่น ๆ อาจารย์ผู้สอนควรจะวางแผนร่วมกันถึงแนวปฏิบัติและการให้ความสำคัญในเรื่องนี้

วิธีดำเนินการฝึกอบรมอาจกระทำโดย การจัดโอกาสให้นักศึกษาได้พบกับบุคคลที่ได้รับความสำเร็จในการประกอบอาชีพครู ชูแนะในทางการศึกษา และครูในโรงเรียนต่าง ๆ การอ่านบทความเกี่ยวกับชีวิตและงานของครู การอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทและภาระหน้าที่ของครู ตลอดจนการทดลองสอน การพบปะนักเรียน และงานอาสาพัฒนาชุมชน เป็นต้น

ประการสำคัญ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาควรทำความเข้าใจกันและวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน เพราะการฝึกจิตและสร้างศรัทธาที่นักศึกษาจะต้องเป็นผู้สร้างขึ้นในตนเองโดยได้รับการเสริมแรง (reinforcement) จากอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นในงานที่ตนทำสำเร็จด้วย นอกจากนั้นการสร้างคุณสมบัติดังกล่าว ควรจะต้องเป็นหน้าที่ของทุกคนร่วมกัน และควรจะมีการต่อเนื่องสอดคล้องกันในทุก ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักศึกษา ควรจะแผ่กว้างหรือเน้นย้ำคุณสมบัติของครูไว้อย่างเสมอ

ส่วนปัญหาด้านการไม่รอบคอบในด้านการใช้จ่ายและการขาดความกระตือรือร้นทางวิชาการนั้น นักศึกษาควรได้รับความรู้และตัวอย่างจากบุคคลในอาชีพครูซึ่งได้รับความสำเร็จในเรื่องดังกล่าว การแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ การทดลองและปฏิบัติโดยตนเองเสมอ กิจกรรมนอกหลักสูตรที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษา ไม่ควรส่งเสริมความขี้เกียจ ความท้อแท้หรืออาลัยไป ควรให้ความสำคัญของการประหยัดเรียบง่ายและมีคุณค่าต่อจิตใจ

2) การฝึกอบรมครูประจำการ อาจจะใช้วิธีการเกี่ยวกับการฝึกอบรมครูก่อนประจำการ และจัดให้มีการพบกับกลุ่มผู้บังคับบัญชาเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้จะช่วยให้เป็นผลดีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครูไปด้วย

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ความศรัทธาและความมุ่งมั่นต่อการประกอบอาชีพครู ซึ่งจะช่วยให้ได้แนวทางในการปลูกศรัทธาและความรับผิดชอบต่ออาชีพครูได้ชัดเจนและตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การปกครอง, กรม บัญชาการจัดชั้นอำเภอปี 2520 เอกสารอัครเสนา 23 หน้า
- การฝึกหัดครู, กรม นโยบายการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4
เอกสารอัครเสนา 2520, 14 หน้า
- การฝึกหัดครู, กรม ร่วมกับองค์การยูนิเซฟ รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินผลโครงการ
การฝึกหัดครูและบริการการศึกษา เจริญวิทยการพิมพ์ 2521, 401 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถม-
ศึกษา: การสังเกตพฤติกรรมของครูประจำชั้นประถมปีที่ 3 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี 2519, 45 หน้า
- รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา: ความเสมอภาคของโอกาส
ทางการศึกษา โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน 2518, 105 หน้า
- รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา: จุดอ่อนด้านทักษะเบื้องต้น
ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2515,
56 หน้า
- รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา: สัมฤทธิผลของครูประจำชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2519, 76 หน้า
- ผลงานวิจัยทางการศึกษา เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง "การวิจัย
ทางการศึกษา และ การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา" 2522, 506 หน้า
- จิตรกร ตั้งเกษมสุข "จุดบอดของการประถมศึกษากับการปฏิรูปการฝึกหัดครู" ศูนย์ศึกษา
5: 94-103 กรกฎาคม 2516 - กันยายน 2517
- จิตสมร ชุมอินทรจักร ปัญหาและความยุ่งยากที่นั้สติดึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับมัธยมศึกษา
ปีการศึกษา 2506 วิทยานิพนธ์ ก.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2506, 63 หน้า อัครเสนา
เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ การพัฒนาหลักสูตรผลิตครู
ประถมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ เอกสารประกอบการสัมมนา 2522, 323 หน้า
อัครเสนา

เจียงใหม่, มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ คู่มือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
เจียงใหม่ 2522 140 หน้า อักสำเนา

———— สถิติ 2523 64 หน้า อักสำเนา

เจดียง บุรีภักดิ์ และคณะ รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี เอกสารการนิเทศการ-
ศึกษา ฉบับที่ 187 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2520, 425 หน้า

ธรรมบุญ เพชรยศ การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูสำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต(กศ.บ.)
ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2516 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครู
ในภาคศึกษา 7 และ 8 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2516, 206 หน้า อักสำเนา

ธีระ รุญเจริญ แนวทางเกี่ยวกับการฝึกหัดครูของไทย เอกสารอักสำเนา 2522, 18 หน้า
"นายกสวศึกษาประชาบาล เลิกจบประถมอ่านเขียนไม่ได้" ไทยรัฐ 16 สิงหาคม 2522
หน้า 1, 16

นิยม บุราคำ ทฤษฎีของการสำรวจสถิติจากตัวอย่างและการประยุกต์ ศ.ส. การพิมพ์ 2517,
361 หน้า

นิรมล ไกรคุณาลัย การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูสำเร็จ ป.กศ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509
- 2511 ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคการศึกษา 7 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัย-
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 88 หน้า

บุญถิ่น อัครถาวร "แนวนโยบายการนิตศครูในอนาคต" เอกสารชุดแผนแพการศึกษา 10:
1-18 ตุลาคม 2514

บุญทัน เภาเจริญ ปัญหาและความต้องการของกองอำนวยการบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และพะเยา
ที่สัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตรและการให้บริการของวิทยาลัยครู เชียงรายและครูประจำการ
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 115 หน้า
อักสำเนา

ประนอม เกษชัย ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 114 หน้า อักสำเนา

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟู สังคมวิทยากับการศึกษา เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ขอบข่าย
และแนวทางของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ-
การศึกษาแห่งชาติ 2521, 28 หน้า อักสำเนา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 อักษรบัณฑิต 2520, 35 หน้า

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ "ความเป็นผู้นำของการศึกษาไทย" ศูนย์ศึกษา 5: 104-108 กรกฎาคม
2516 - กันยายน 2517

ไพศาล อันประเสริฐ การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมศึกษาที่ออกฝึกสอน
ต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulations) เพื่อใช้
ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการฝึกแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัย-
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 134 หน้า อักสำเนา

มัทนา ปิยะมาศ การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาโท กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 134 หน้า อักสำเนา

มาดพ ภาณุทวีไลธรรม สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังกัดกองการในจังหวัดสกลนครและ
นครพนม ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520,
81 หน้า ภาคผนวก 29 หน้า อักสำเนา

ยนต์ ชุมจิต สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต-
การศึกษา 5 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511,
133 หน้า อักสำเนา

รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์ ทัศนะทางการศึกษา (ชุดการศึกษาฉบับที่ 4) สำนักพิมพ์เคล็ดไทย
2518, 273 หน้า

ล่อม ไชยสร คุณลักษณะของครูที่คิดในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2510 วิทยานิพนธ์
ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510, 52 หน้า อักสำเนา

วนิดา นิโลคม ตูบ ชุมสาย, ม.ล. และ สวัสดิ์ ประทุมราช การสำรวจสภาวะผู้สำเร็จ
ปริญญาตรีวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2497-2503 วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2505, 118 หน้า อักสำเนา

วางพื้นฐานเพื่อปฏิบัติการศึกษา, คณะกรรมการ การปฏิบัติการศึกษา: การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย 2518., 294 หน้า

วิทยากร เชียงกูล ปัญหาพื้นฐานของประเทศไทยพัฒนา (ชุดปัญหาปัจจุบัน) สำนักพิมพ์
ดวงกมล 2521., 117 หน้า

วิรัช วรรณรัตน์ การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะบางประการของครูประจำการกับนักเรียนครูที่ยังไม่เคยเป็นครูประจำการ ปรินูญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2518., 105 หน้า อักสำเนา

ศรีนครินทร์วิโรธ, มหาวิทยาลัย คู่มือการเขียนรายงานภาคินิพนธ์และปรินูญานินท์ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 2 พ.ศ. 2521) กรุงเทพฯการพิมพ์ 2521., 148 หน้า

สนอง สุวรรณวงศ์ บทบาทและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ปรินูญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2519., 132 หน้า

สมบุรดี ชิตพงศ์ รูปแบบสำหรับการวิจัยประเมินหลักสูตร เอกสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรธ ประสานมิตร 2520., 12 หน้า อักสำเนา

สามัญศึกษา, กรม เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2521., 24 หน้า

สาละสิทธิ์ ศรีสุทธิ ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516., 57 หน้า

/ สุธรรม ประทานทรัพย์ การศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับครูในจังหวัดใกล้เคียง

สุพรรณ เพ็งชัย การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูสำเร็จ ป.ศ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2503 - 2511 ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคการศึกษา 9 ปรินูญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514., 82 หน้า อักสำเนา

อมร รักษาศักดิ์ ครู อาจารย์ ศาสตราจารย์ เอกสารวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2515., 36 หน้า อักสำเนา

อำนาจ จันทร์แป้น การศึกษาหลักสูตร (Curriculum Studies) เชียงใหม่, พระสิงห์-
การพิมพ์ 2522, 132 หน้า

Adams, Don. "Development Education" Comparative Education Review.
: 256-310, June/October, 1977.

Amnuay Tapingkae. "The Southeast Asian Perspective : Introduction"
NUFFIC Seminar on the Role of University in National Development.
17-19 November, 1977. p. 22 - 25.

APEID Teacher Educators' Group, Bangkok, 18 October - 6 November 1976.
Preparing Teachers for Education in Rural Development: A Handbook.
(Asian Centre of Educational Innovation for Development), Bangkok,
Unesco Regional Office for Education in Asia, 1977. 105 p.

Axinn, George H. "The Role of Education in Rural Development: Stimulator
or Oppressor" in Rural Development Technology : an Integrated
Approach. p. 487-500, ed. by Gajendra Singh and J.H. DeGoede.
Asian Institute of Technology, 1977.

Back, William R. "Pupils Perception of Teacher Merit: A Factor Analysis
of Five Postulated Dimensions" The Journal of Education Research.
61: 127-128, November, 1967.

Bennett, Nicholas. Barriers and Bridges for Rural Development. Bangkok,
The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities
Textbook Project, 2521. 199 p.

Bhatnagar, Gurnam Saran. Education and Social Change: A Study in Some
Rural Communities in Punjab. Calcutta, India, Minerva Associates,
1972. 150 p.

Biddle, Bruce J. "Methods and Concepts in Classroom Research" Review
of Educational Research. 37: 346-347, June, 1967.

Boonchit Na Lumliang. "The Follow-Up Study of the B.Ed. Graduates in the
Academic Year 1970" Master Thesis Abstracts : Faculty of Education,
Chulalongkorn University, 1964-1970. Graduate School, Chulalongkorn
University, 1970. 264 p.

Clinton, Thomas A. "Beginning Teachers' Problems : A Study of Problems
Encountered by One Hundred Graduates of East Texas State University
and the Functional Relationship Between These Problems and the
Teacher Education" Dissertation Abstracts. 27: 1983, July, 1966.

Combs, Arthur W. and others. The Professional Education of Teachers:
A Humanistic Approach to Teacher Preparation. 2nd. ed., Boston,
Allyn and Bacon, Inc., 1974. 187 p.

- Cruickshank, Donald R., John J. Kennedy and Betty Myers. "Perceived Problems of Secondary School Teachers" Journal of Educational Research. 68(4): 154-159, December, 1974.
- Dariush, Dehghan. Planning Some Practical Models for Short-Term Training of Rural Teachers in Asia. Ed.D. Thesis, University of Massachusetts, 1977. 156 p. mimeographed
- Forni, Nadia. "Recent Development in Rural Education and Training" in Education and Rural Development. p. 185-208, ed. by Philip Foster and James R. Sheffield. London, Evans Brother Limited, 1973. 417 p.
- Foster, Philip and James R. Sheffield. ed. Education and Rural Development. (The World Year Book of Education, 1974), London, Evans Brothers Limited, 1973. 417 p.
- Glass, Gene V. and Julian C. Stanley. Statistical Methods in Education and Psychology. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1970. 597 p.
- Goldstein, Jane McCarthy. "Managerial Behaviors of Elementary School Teachers and Student On-Task Behavior" Dissertation Abstracts International. 39(2): 4018-A, January, 1967.
- Harman, Richard Prescott. "An Evaluation of the Teacher Education Program of the School of Education of Long Island University" Dissertation Abstracts. 27: 2084-A, January, 1967.
- Hendel, Darwin. "Selection of Sample Size" AERA Mini Presentation. April, 1977. 2 p. mimeographed
- Henry, Marvin A. "The Relationship of Difficulties of Student Teachers to Selected Aspect of the Professional Sequences of Education" The Teacher College Journal. 35: 47-49, November, 1963.
- Jordan, Diana. "Analysis of Student Teachers' Perceptions of the Role of an Elementary Classroom Teacher" Dissertation Abstracts. 27: 690-A, June, 1967.
- Mahmoud, Layla Dowagher. "A Proposed Program for the Improvement of Teacher Education in Bahrain" Dissertation Abstracts International. 39(7): 4191-A, January, 1979.
- Mehrens, William A. and Robert L. Ebel. Principles of Educational and Psychological Measurement. New York, Holt-Rinehart and Winston, 1964.
- ✓ Mills, Queenie B. and Dorothy Rogers. "Personal and Professional Problems of Elementary School Teachers" Journal of Educational Research. 48(4): 279-288, December, 1954.

Nicklas, Willis Lynn. "A Follow-Up Study of the 1974-1975 Graduates of North Texas State University Who Obtained Certification to Teach" Dissertation Abstracts International. 37(6): 3564-A, December, 1976.

Normington, Louis W. Teacher Education and the Agency for International Development. Washington, The American Association of Colleges for Teacher Education, 1970. 186 p.

Ryans, David G. Characteristic of Teachers. Washington D.C., American Council and Education, 1960. 416 p.

Spring, Phyllis. "The Socialization of New Teachers" Dissertation Abstracts International. 39(6):3294-A, December, 1978.

Thomas, Frances Smith. "Assessing Curriculum in Terms of Relevance to Critical Societal Problems: A Study of the Programs of the College of Urban Development at Michigan State University" Dissertation Abstracts International. 39(2): 4037-A, January, 1979.

Walpole, Ronald E. Introduction to Statistics. New York, McMillan Publishing Co., Inc., 1974. 417 p.

Watts, E. Ronald. "The Educational Needs of Farmers in Developing Countries" in Education and Rural Development. p. 150-162, ed. by Philip Foster and James R. Sheffield. London, Evans Brothers Ltd., 1973. 417 p.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York, McGraw-Hill Book Co., Inc., 1962. 672 p.

Wong, F. H. K. "The ASEAN Countries : An Educational Synopsis" in Teacher Education in ASEAN. p. 20-21. ed. by Francis Wong. Kuala Lumpur, Heinemann Educational Books (Asia) Ltd., 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามปัญหาการประกอบอาชีพครู
(สำหรับบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์)

ตอนที่หนึ่ง ข้อมูลเบื้องต้นของครูที่สำเร็จจากคณะศึกษาศาสตร์

1. เพศ ☐ ชาย 2. อายุ ปี
☐ หญิง

3. โรงเรียนที่สอนในปัจจุบันคือ

อำเภอ จังหวัด

4. ระดับชั้นที่เปิดทำการสอน

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

5. สำเร็จจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามหลักสูตร

☐ 2 ปี เมื่อ พ.ศ.

☐ 4 ปี เมื่อ พ.ศ.

6. สาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา

1) ☐ ภาษาไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส

5) ☐ พลศึกษา สุขศึกษา

2) ☐ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

6) ☐ ประถมศึกษา

3) ☐ สังคมศึกษา

7) ☐ การศึกษาผู้ใหญ่

4) ☐ บริหารธุรกิจ คหกรรม

8) ☐ บริหารการศึกษา

เกษตรกรรม

ตอนที่สอง ปัญหาในอาชีพครูแบบปลายเปิด (ตอบได้โดยอิสระ)

คำแนะนำในการตอบ : คณะศึกษาศาสตร์ได้พยายามโดยตลอดมาที่จะเตรียม นักศึกษาครู ให้มีความสามารถและพร้อมที่จะออกไปเผชิญและแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพครู แต่อาจจะยังมีปัญหาในการประกอบอาชีพครูบางประการที่นักศึกษาอาจจะยังไม่ได้รับการเตรียม ตัวอย่างเพียงพอ คณะศึกษาศาสตร์จึงต้องการที่จะทราบว่า ปัญหาดังกล่าวยังมีอยู่ในเรื่องใดบ้าง เพื่อจะได้เตรียมตัวนักศึกษาครูเพิ่มขึ้น ในฐานะที่ท่านเคยได้รับการศึกษาอบรมจนสำเร็จการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ ขอให้ท่านระบุปัญหาอย่างตรงไปตรงมาว่า มีปัญหาการประกอบอาชีพครู เรื่องใดบ้างที่หลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ ไม่ได้เตรียมตัวท่านอย่างเพียงพอ. (โปรดระบุสัก 3 ปัญหา โดยเขียนตอบในช่องว่างด้านล่างนี้)

ก. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของครู

- 1)
- 2)
- 3)

ข. ปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากหน้าที่การงานของครู

- 1)
- 2)
- 3)

หมายเหตุ โปรดเขียนตอบปัญหาในหน้านี้ให้เสร็จก่อน แล้วจึงพลิกไปตอบแบบสอบถามส่วนที่เหลือ ขออย่าได้ย่นมาแก้ไขข้อความที่ตอบในหน้านี้ไปแล้ว.

ตอนที่สาม ปัญหาการประกอบอาชีพครู (แบบปลายเปิด)

คำแนะนำในการตอบ : ในฐานะที่ท่านได้ับการศึกษาอบรมจากคณะศึกษาศาสตร์ และตามที่ท่านได้ปฏิบัติงานในฐานะครูนั้น ท่านเห็นว่า มีปัญหาเรื่องใดบ้างที่ท่านไม่ได้รับการเตรียมตัวอย่างเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพครู โปรดตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในของหมายเลข 1, 2, 3, 4, และ 5 ซึ่งชี้แทนสภาพปัญหา มีความหมายดังนี้.

- ของ 5 หมายถึง เรื่องนั้นมีความยุ่งยากหรือเป็นปัญหาสำหรับท่าน มากที่สุด
ของ 4 หมายถึง เรื่องนั้นมีความยุ่งยากหรือเป็นปัญหาสำหรับท่าน ค่อนข้างมาก
ของ 3 หมายถึง เรื่องนั้นมีความยุ่งยากหรือเป็นปัญหาสำหรับท่าน ปานกลาง
ของ 2 หมายถึง เรื่องนั้นมีความยุ่งยากหรือเป็นปัญหาสำหรับท่าน ค่อนข้างน้อย
ของ 1 หมายถึง ท่านได้รับการเตรียมตัวอย่างเพียงพอแล้วและเป็นปัญหาสำหรับท่าน น้อยที่สุด

ก. <u>ปัญหาด้านการสอน</u>	สภาพที่เป็นปัญหา				
	5	4	3	2	1
1. การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน					รหัส (9)
2. การพูด การอธิบาย และการใช้ตัวอย่างประกอบการสอนที่ดี					(10)
3. การฝึกให้เด็กวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับครู					(11)
4. การใช้วิธีสอนเพื่อให้เด็กรู้จักคิดค้นหา ทุผลและนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนได้อย่างเหมาะสม					(12)

ปัญหาคำถามการสอน (ต่อ)	สภาพที่เป็นปัญหา					รหัส
	5	4	3	2	1	
5. การใช้วิธีสอนเพื่อให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลและนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของคนได้อย่างเหมาะสม						(13)
6. การใช้แรงจูงใจ— การเสริมกำลังใจแก่นักเรียนอย่างเหมาะสมและเป็นผลดี						(14)
7. การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน						(15)
8. การดัดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น						(16)
9. การใช้เวลาในการเตรียมการสอนได้อย่างเป็นผลดี						(17)
10. การนำความรู้ในหลักการและทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติจริงอย่างใดผล						(18)
11. การนำหลักสูตร แผนการสอน คู่มือการสอน หนังสือเรียน และสื่อการเรียนอื่น ๆ มาใช้อย่างถูกต้อง						(19)
12. การปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ เป็นประชาธิปไตยและความสำนึกทางการเมืองอย่างถูกต้อง						(20)
13. การสอนให้นักเรียนมีความคิดวิจารณ์และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล						(21)
14. การปลูกฝังให้เด็กมีจริยธรรมและคุณธรรมที่เหมาะสม						(22)

ปัญหาคำถามการสอน (ต่อ)	สภาพที่เป็นปัญหา					
	5	4	3	2	1	
15. การฝึกเด็กให้เป็นคนขยันขันแข็ง ทั้งในการเรียนและการทำงาน						รหัส (23)
16. การฝึกเด็กให้กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย						(24)
17. การปลูกฝังเด็กให้เป็นผู้มีควมรับผิดชอบช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้						(25)
18. การเขียนจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมใดถูกต้อง						(26)
19. การนำจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไปใช้ในการสอนอย่างใดคนละ						(27)
20. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนอย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์						(28)
21. การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน						(29)
22. การสอนนักเรียนให้รู้จักคุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย						(30)
23. การรักษาคูณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู						(31)
24. อื่น ๆ (ระบุ).....						

ข. ปัญหาความสัมพันธ์กับนักเรียน	สภาพที่เป็นปัญหา					
	5	4	3	2	1	
1. การแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของ เด็กเพื่อให้ได้เรียนตามปกติ						รหัส (32)
2. การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว						(33)
3. การลงโทษนักเรียนที่มีความผิดทางวินัย						(34)
4. การอบรมสั่งสอนให้ เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม						(35)
5. การช่วยนักเรียนให้ปรับปรุงด้านวิชาการของตนเอง						(36)
6. การแนะนำนักเรียนให้ปรับปรุงตนเองอย่างไ้ผล						(37)
7. การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนใช้ความพยายามให้เต็มความสามารถของตนเอง						(38)
8. การควบคุมระเบียบวินัยของนักเรียนในลักษณะที่เป็นผลดี						(39)
9. การช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจนักเรียนที่มีปัญหา						(40)
10. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนอย่างเหมาะสมและเป็นผลดีคือการเรียนการสอน						(41)
11. การให้คำปรึกษาแนะนำเด็กให้รู้จักวางตัวในร่างกายและสังคมให้เหมาะสม						(42)
12. อื่น ๆ (ระบุ).....						

ค. ปัญหาการเรียน	สภาพที่เป็นปัญหา					
	5	4	3	2	1	
1. การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาได้ดีและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน						รหัส (43)
2. การจัดท่าบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อให้เด็กเรียนด้วยตนเอง						(44)
3. ความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม						(45)
4. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น						(46)
5. การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์						(47)
6. การเขียนภาพและตัวอักษรได้เหมาะสม						(48)
7. ความมั่นใจในคุณภาพของอุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นใช้เอง						(49)
8. ความรู้ความชำนาญในการใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้นักเรียน						(50)
9. ความชำนาญในการใช้สื่อการเรียนอย่างใดชนิดดี						(51)
10. อื่น ๆ (ระบุ)						

จ. ปัญหาด้านการประเมินผล	สภาพที่เ็นปัญหา					
	5	4	3	2	1	
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี						รหัส (52)
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ						(53)
3. การเสนอผลการสอบและนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน						(54)
4. การกำหนดพฤติกรรม ที่ต้องการวัดและสร้างข้อคำถาม วัดพฤติกรรมที่กำหนดให้						(55)
5. การสร้างแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อใช้ประเมินผลงานและการสอน						(56)
6. ความเข้าใจสังกับของการวัดผลแบบอิง เกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม						(57)
7. ความสามารถในการใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมและ ความถนัด หรือข้อสอบมาตรฐานอื่น ๆ						(58)
8. ความรู้ความเข้าใจในการทำโปรไฟล์แบบต่าง ๆ (แผน-ภาพหรือกราฟแสดงผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายคน)						(59)
9. ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระเบียบพฤติกรรมเพื่อใช้ ประเมินผลการสอน						(60)
10. อื่น ๆ (ระบุ).....						

จ. <u>ปัญหาค้นหาการบริหารโรงเรียน</u>	สภาพที่เป็นปัญหา					
	5	4	3	2	1	
						รหัส
1. ความเข้าใจปรัชญา จุดมุ่งหมายและระบบประเพณีอันดีของโรงเรียน						(61)
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงาน โครงการและปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน						(62)
3. ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร การจัดการและสายงานบังคับบัญชาของโรงเรียน						(63)
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน						(64)
5. การทำงานร่วมกับเพื่อนครูและในรูปคณะกรรมการ						(65)
6. การแสดงออกเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ขัดแย้งในที่ประชุมหรือการปรึกษาหารือ						(66)
7. การผูกมิตรและการรักษาน้ำใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน เช่น การคืบ และการเหยียดเท้า						(67)
8. การปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแตกกลุ่มระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน						(68)
9. การบริหารโรงเรียนที่มุ่งธุรกิจ มากกว่าด้านวิชาการ						(69)
10. ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงิน งบประมาณและระบบการจัดการการเงินของโรงเรียน						(70)
11. อื่น ๆ (ระบุ).....						

ฉ. ปัญหาความสัมพันธ์กับชุมชน	สภาพที่เป็นปัญหา					
	5	4	3	2	1	
1. ความรู้ความเข้าใจในปัญหาความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน						รหัส (71)
2. การกระตุ้นให้บุคลากรสนใจในกิจการของโรงเรียน						(72)
3. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่						(73)
4. การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับบุคลากรที่มีปัญหากับเด็กของตนเอง						(74)
5. ความเข้าใจในการให้บริการชุมชนดีกว่าที่จะให้โรงเรียนมุ่งหวังจะได้รับการจากชุมชน						(75)
6. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูในการบริการชุมชน						(76)
7. ความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการพัฒนาชุมชนซึ่งครูสามารถนำไปปฏิบัติได้						(77)
8. การโยงปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนมาสัมพันธ์กับบทเรียนได้อย่างเหมาะสม						(78)
9. ความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของชุมชนพอที่จะแนะนำประชาชนอย่างใดก็ได้						(79)
10. การเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพครูในเขตชนบทด้วยความมั่นใจ						(80)
11. อื่น ๆ (ระบุ).....						

ภาคผนวก ข.

สมุดรหัสนี้สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด

โครงการวิจัยเรื่อง

ปัญหาในการประกอบอาชีพครู กับ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สครรมกัที่	ข้อคั้วแปร	รหัสนั	รายละเอียคั้วแปร	หมายเหตุนั
1-3	เลขลำดับที่ของผู้นตอบ	001 - 792		ตามจำนวนผู้นตอบทั้งสิน
4	ประเภทของผู้นตอบ	1 2 3 4 5 6	ครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษา ผู้นับกับปัญาของครู นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร อาจารย์คณะศึกษาศาสตร บัณฑิตจากศึกษาศาสตร	คำนวณหาความถี่ และจกัลำดับปัญา จากมากไปหานอย ของแคะรหัสนั แลัว รวมรหัสนั 1, 2 และ 3 ครั้งหนึ่ และรวม รหัสนั 4, 5, และ 6, อึกครั้งหนึ่ หนึ่
ก. <u>ปัญาเกัียวกับบทบาทภาระหนัาที่ของครู</u>				ให้แยกปัญา ก. และ ปัญา ข. ออกจาก กัน
7-8	คั้วตอบที่ 1	1	(ดูรายละเอียคหน้าถึคไป)	
9-10	คั้วตอบที่ 2	...		
11-12	คั้วตอบที่ 3	...		
13-14	คั้วตอบที่ 4	45		
ข. <u>ปัญาจากเหตุนัที่ครูควบคุมไม่ได้</u>				(ดูรายละเอียคหน้าถึคไป)
15-16	คั้วตอบที่ 1	1	(ดูรายละเอียคหน้าถึคไป)	
17-18	คั้วตอบที่ 2	...		
19-20	คั้วตอบที่ 3	...		
21-22	คั้วตอบที่ 4	42		

รหัส	รายละเอียดตัวแปร (ปัญหา)	หมายเหตุ
	ก. <u>ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของครูโดยตรง</u>	
1	ขาดศรัทธา ขาดอุดมการณ์และขาดวิญญูณของความเป็นครู	
2	ขาดความรับผิดชอบต่อนักเรียน และชอบทำงานตามอำเภอใจ	
3	ขาดระเบียบวินัย ขาดคุณธรรมและมีความประพฤติไม่เหมาะสม	
4	ขาดความคิดริเริ่มในการ เป็นผู้นำทางการศึกษาและทางวิชาการ	
5	สอนวิชาการแต่ละเลยการปลูกฝังคุณธรรมที่เหมาะสมแก่เด็ก	
6	ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการและงานธุรการต่าง ๆ	
7	ครูมีการรับผิดชอบมาก มีชั่วโมงสอนมากและสอนหลายวิชา	
8	ทำการสอนหลายวิชา สอนประจำชั้นเกือบทุกวิชา ทำให้สอนได้ไม่ถนัด	
9	ขาดความรู้ความสามารถในการผลิตอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม	
10	ต้องจ่ายเงินส่วนตัวเพื่อทำอุปกรณ์การสอนเพราะไม่มีงบประมาณ	
11	มีปัญหาในการจัดหาอุปกรณ์การสอนและการเตรียมสอน	
12	ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครองและปัญหาของชุมชน	
13	การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชาวบ้าน เพื่อนครู และบุคคลทั่วไป	
14	ขาดความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น โดยเฉพาะภาษาชาวเขา	
15	ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรใหม่	
16	สอนไม่ทันตามกำหนดเวลาในหลักสูตร เพราะมีเนื้อหา มาก	
17	ปัญหาในการสอนซ่อมเสริม การสอนเด็กเรียนอ่อน และเด็กที่มีปัญหา	
18	การสอนเด็กที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์แตกต่างกันมาก	
19	การวัดและการประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	
20	ขาดความรู้ในวิธีสอนและกิจกรรมการสอนที่สามารถนำไปใช้สอนควบความมั่นใจ	
21	การสร้าง ความสนใจและการกระตุ้นให้เด็กตั้งใจเรียน	

รหัส	รายละเอียดข้อควรแปร (ปัญหา)	หมายเหตุ
22	ขาดความรู้ด้านวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อชุมชน	
23	ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูต่อชุมชน และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและบริการชุมชน	
24	การนำความรู้จากทฤษฎีและหลักวิชาการไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู	
25	นักเรียนเรียนอ่อน ไม่กระตือรือร้นสนใจเรียน และไม่ชอบทำการบ้าน	
26	นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	
27	ขาดหลักจิตวิทยาการ เรียนการสอนและการแนะแนวที่เหมาะสม	
28	นักเรียนก้าวร้าว ไม่เคารพเชื่อฟัง หนีโรงเรียนและมีปัญหาทางวินัย	
29	นักเรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมากเกินไป	
30	ขาดการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียน	
31	ขาดความรู้ความชำนาญในวิชาอื่นที่นอกเหนือจากวิชาเอกของตน	
32	ขาดอิสระในทางความคิดและการทำงาน	
33	ได้รับอิทธิพลจากครูเก่าที่เฉื่อย ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน	
34	ปัญหาในการปกครอง การควบคุมความประพฤติและการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็ก	
35	ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม	
36	ปัญหาการสอนให้เด็กคิดเป็นและมีเหตุผล	
37	พื้นความรู้ทางวิชาการของครูไม่เพียงพอ	
38	การสอนเด็กเริ่มเรียน และเด็กอ่านหนังสือไม่ออก	
39	การสอนนักเรียนรวมกันหลายชั้นโดยมีครูคนเดียว	
40	เด็กนักเรียนพูดภาษาถิ่นในห้องเรียนมากเกินไป	
41	ปัญหาการจัดหางบประมาณมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและทำอุปกรณ์	
42	ไม่มีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมาอย่างเต็มที่	
43	การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน	
44	การรักษาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนการสอนให้อยู่ในเกณฑ์ดี	

รหัส	รายละเอียดตัวแปร (ปัญหา)	หมายเหตุ
45 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21	ปัญหาเกี่ยวกับเด็กเล่นการพนันและเสพยาเสพติด ข. <u>ปัญหาอื่นที่ครูไม่สามารถควบคุมได้</u> โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและขาดงบประมาณด้านนี้ อาคารเรียนไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม โรงเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมทางไกลและกันดาร โรงเรียนขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ และไม่มีไฟฟ้า ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจนและมีปัญหาในการประกอบอาชีพ ประชาชนในท้องถิ่นไม่สนใจการศึกษาและไม่สนับสนุนบุคลากรให้เรียนหนังสือ เด็กนักเรียนและประชาชนมีสุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม เด็กขาดเรียนเพราะพ่อแม่ให้ช่วยเลี้ยงน้อง ทำไร ฯลฯ เด็กขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนและเสื้อผ้าอาหาร ขาดเงินทุนสำหรับการศึกษาเล่าเรียนของเด็กยากจนที่มีผลการเรียนดี ครูปรับตัวยากเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองและการศึกษา ความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในท้องถิ่นทางไกลไม่ค่อยพอ ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ขาดความร่วมมือรุมใจกันระหว่างคณะครูและผู้บริหาร สวัสดิการของครูไม่เพียงพอ ฐานะการเงินของครูไม่พอใช้จ่ายเนื่องจากรายได้น้อยและค่าครองชีพสูง ผู้บริหารมีปัญหาลำบากใจตัวเองไม่กระจายงานและไม่เป็นประชาธิปไตย ผู้บริหารมีปัญหขาดความยุติธรรมชอบการประจบและคอยจับผิด ผู้บริหารมีปัญหไม่สนใจปรับปรุงงานวิชาการ แสสนใจงานธุรการและอื่น ๆ ครูมักจะถูกยืมตัวไปใช้ในหน่วยราชการอื่น ทำให้ครูไม่พอ ระบบราชการไม่คล่องตัวในการบริหารและการตัดสินใจต่าง ๆ	

รหัส	รายละเอียดตัวแปร (ปัญหา)	หมายเหตุ
22	ผู้ปกครองนักเรียนมักจะเข้าข้างเด็ก และไม่ให้ความร่วมมือกับครูเท่าที่ควร	
23	ฐานะและศักดิ์ศรีของผู้ประกอบอาชีพครูในแต่ละหน่วยงานแตกต่างกันมาก	
24	การคมนาคมไม่สะดวก และครูต้องเดินทางไกลไปโรงเรียน	
25	ครูมีปัญาในการปรับตัวและวางตัวให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมในปัจจุบัน	
26	ครูขาดแคลนและมีจำนวนไม่เพียงพอ	
27	โรงเรียนมีกิจกรรมพิเศษน้อย นักเรียนไม่ค่อยมีเวลาเรียน	
28	โรงเรียนขาดห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ที่เหมาะสม	
29	สังคมกังวลความหวังไว้ที่ครูมากเกินไป	
30	ขาดแคลนแหล่งวิชาการ ภาคนำให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาการสอนและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม	
31	ขาดความสนใจในวัฒนธรรมไทยและกิจกรรมของบ้านเมือง	
32	ขาดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและข้อมูลที่ดี	
33	ผู้สอนในสถาบันผลิตครูมีเป้าหมายและปรัชญาไม่แจ่มชัด	
34	—	
35	โรงเรียนต้องพึ่งชุมชนมากเกินไปทำให้ขาดอิสระในการบริหารงาน	
36	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ค่อยดี	
37	สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนและทางบ้านไม่ดี	
38	ครูถูกใช้ให้ทำงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป	
39	ปัญหาการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่	
40	ปัญหาการลาศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ไม่ตรงกับงาน	
41	ปัญหาการพบการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม	
42	การรับนิคชอบที่มีต่อครอบครัวและตนเอง	

ภาคผนวก ก.

สมุดรหัสนี้สำหรับแบบสอบถามปลายปิด

โครงการวิจัยเรื่อง

ปัญหาในการประกอบอาชีพครู กับ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สคมกั	ชื่อตัวแปร	เลข รหัส	รายละเอียดตัวแปร	หมายเหตุ
1	ประเภทของผู้ตอบ	1	ครูประจำการ	0 หมายถึง ไม่ตอบ
		2	ผู้บังคับบัญชาของครู	
		3	นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์	
		4	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์	
		5	บัณฑิตจากศึกษาศาสตร์	
2	<u>ขึ้นกับสคมกั 1</u>			
	ถ้าสคมกั 1 เป็น 1, 2, 5 (ประเภทของโรงเรียน)	1	ประถมศึกษา	ครู, แบบครู และ บัณฑิต
		2	มัธยมศึกษา	
	ถ้าสคมกั 1 เป็น 3 (เวลาเรียนในหลักสูตร)	1	2 ปี	นักศึกษา
		2	4 ปี	
	ถ้าสคมกั 1 เป็น 4 (ภาควิชาที่สังกัด)	1	พื้นฐานทางการศึกษา	อาจารย์
		2	เทคโนโลยีทางการศึกษา	
		3	ประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา	
		4	ส่งเสริมการศึกษา	
		5	ประถมศึกษา	
		6	มัธยมศึกษา	
		7	บริหารการศึกษา	
		8	พลานามัย	
		9	ศิลปปฏิบัติ	

สคมภ	ชื่อตัวแปร	เลข รหัส	รายละเอียดตัวแปร	หมายเหตุ
3	ชั้นกับสคมภ 1 ถ้าสคมภ 1 เป็น 1, 2 (ขนาดของโรงเรียน)	1	ขนาดเล็ก	ครู, คณ. ครู
		2	ขนาดกลาง	
		3	ขนาดใหญ่	
	ถ้าสคมภ 1 เป็น 3, 4 (ประสบการณ์)	1	ไม่เคยเป็นครูมาก่อน	นักศึกษา, อาจารย์
		2	เคยเป็นครูประถมศึกษา	
		3	เคยเป็นครูมัธยมศึกษา (เคยทำงานอื่น, สำหรับ 4)	
	ถ้าสคมภ 1 เป็น 5 (สาขาวิชาเอกที่เรียน)	1	ไทย, อังกฤษ, ฝรั่งเศส	บัณฑิต
		2	คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์	
		3	สังคมศึกษา	
		4	บริหารธุรกิจ, คหกรรม, เกษตรฯ	
		5	พลศึกษา, สุขศึกษา	
		6	ประถมศึกษา	
		7	การศึกษามัธยมศึกษา	
		8	บริหารการศึกษา	
4	เพศ	1	ชาย	บุตรคนทุก ประเภท
		2	หญิง	
5	ระดับอายุ	1	30 ปีและต่ำกว่า	บุตรคนทุก ประเภท
		2	31 - 40 ปี	
		3	41 - 50 ปี	
		4	51 ปีขึ้นไป	

สคมกท	ชื่อตัวแปร	เลขรหัส	รายละเอียดตัวแปร	หมายเหตุ
6	<u>ชั้นกับสคมกท 1</u> ถ้าสคมก 1 เป็น 1, 2 (วุฒิสูงสุดทางครู) ถ้าสคมก 1 เป็น 4 (วุฒิสูงสุดของอาจารย์) ถ้าสคมก 1 เป็น 5 (เวลาเรียนในหลักสูตร)			
		1	ต่ำกว่า ป.กศ.	ครู.ณบ.ครู
		2	ป.กศ.หรือเทียบเท่า	
		3	ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า	
		4	ปริญญาตรีและสูงกว่า	
		1	ปริญญาตรี	อาจารย์
		2	ปริญญาโท	
		3	ปริญญาเอก	
		1	2 ปี	บัณฑิต
		2	4 ปี	
7	<u>ชั้นกับสคมกท 1</u> ถ้าสคมก 1 เป็น 1,2, และ 4 (ประสบการณ์การทำงาน) ถ้า สคมก 1 เป็น 5 (ปีที่สำเร็จการศึกษา) ถ้าสคมก 1 เป็น 3, (สาขาวิชาเอกที่เรียน)			
		1	ต่ำกว่า 3 ปี	ครู.ณบ.ครู อาจารย์
		2	3 - 7 ปี	
		3	มากกว่า 7 ปี	
		1	พ.ศ. 2521-2522	บัณฑิต
		2	พ.ศ. 2519-2520	
		3	พ.ศ. 2517-2518	
		4	พ.ศ. 2516 และต่ำกว่า	
		1	ไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส	นักศึกษา
		2	คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์	
		3	สังคมศึกษา	
		4	ธุรกิจ คหกรรม เกษตรกรรม	
		5	พลศึกษา สุขศึกษา	

สคมภที่	รหัส	รายละเอียดตัวแปร	ข้อคำถาม ที่	หมายเหตุ
	6 7 8	ประถมศึกษา การศึกษามัธยมศึกษา บริหารการศึกษา		
(9-80)	ตั้งแต่สคมภที่ 9 ถึง 80 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการ- ประกอบอาชีพครู จำนวนทั้งสิ้น 72 ข้อ แต่ละข้อกำหนด คำตอบ 5 ลำดับชั้นดังนี้คือ 1 = มีปัญหา น้อยที่สุด 2 = มีปัญหา ค่อนข้างน้อย 3 = มีปัญหา ปานกลาง 4 = มีปัญหา ค่อนข้างมาก 5 = มีปัญหา มากที่สุด คำถามทั้งหมดแบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วยจำนวน ข้อคำถามดังนี้			
9-31	ปัญหาการเรียนการสอน	จำนวนคำถาม 23 ข้อ	ค. 1-23	รายละเอียด
32-42	ปัญหาคานความสัมพันธ์กับครูเรียน	จำนวนคำถาม 11 ข้อ	ข. 1-11	ปัญหาแต่ละ-
43-51	ปัญหาคานสื่อการเรียนการสอน	จำนวนคำถาม 9 ข้อ	ค. 1-9	ข้อ คู่มือ
52-60	ปัญหาคานการประเมินผล	จำนวนคำถาม 9 ข้อ	ง. 1-9	แบบสอบถาม
61-70	ปัญหาคานการบริหารโรงเรียน	จำนวนคำถาม 10 ข้อ	จ. 1-10	ภาคผนวก ก.
71-80	ปัญหาคานความสัมพันธ์กับชุมชน	จำนวนคำถาม 10 ข้อ	ฉ. 1-10	

ภาคผนวก ง.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้.

1. รายเฉลี่ยของคะแนนหรือตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic mean)

2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. ความแปรปรวน (Variance)

4. พิสัยควอไทล์ (Semi-interquartile range)

เพื่อทดสอบหาอำนาจ

จำแนกของคะแนนแบบสอบถามเป็นรายข้อ จากสูตร¹

$$Q = \frac{Q_3 - Q_1}{2}$$

5. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้สูตร Coefficient alpha ของครอนบาค.²

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum V_i}{V_t} \right]$$

เมื่อ K = จำนวนข้อในแบบสอบถามทั้งฉบับ

V_i = ความแปรปรวนของแต่ละข้อ

V_t = ความแปรปรวนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

6. t-test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด ใช้สูตร.³

$$t = \frac{\bar{X} - M_0}{S/\sqrt{n}} ; \text{degree of freedom} = n-1$$

¹Gene V. Glass and Julian C. Stanley. Statistical Methods in Education and Psychology. (1970) p. 77-78.

²William A. Mehrens and Robert L. Ebel. Principles of Educational and Psychological Measurement. (1964) p. 109-113.

³Ronald E. Walpole. Introduction to Statistics. (2nd. ed. 1974) p. 204.

เมื่อ t = อัตราส่วนวิกฤต, $\bar{X}$ = รายเฉลี่ยของคะแนน, M_0 = เกณฑ์ที่กำหนด,
 S = ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาแต่ละข้อ, n = จำนวนผู้ตอบ.

7. t-test (2-sample, n-unequal) เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง
 ระหว่างรายเฉลี่ยของปัญหาในตัวแปรสองกลุ่ม ใช้สูตรต่อไปนี้.¹

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ และ $\bar{X}_2$ = รายเฉลี่ยของคะแนนปัญหาจากกลุ่มตัวอย่าง 1 และ 2

s_1^2 และ s_2^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง 1 และ 2

n_1 และ n_2 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 1 และ 2

8. One-way ANOVA (n-unequal)² เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง
 ของปัญหาในตัวแปรตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป.

9. Two-way ANOVA (n-unequal)³ เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง
 ของปัญหาจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มและมีองค์ประกอบสององค์ประกอบ.

10. Scheffé Method⁴ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนปัญหาของกลุ่ม
 ต่าง ๆ ภายหลังจากการทดสอบด้วย ANOVA โดยใช้สูตร.⁴

$$\bar{X}_j \pm \sqrt{MS_w \sum \frac{c_j^2}{n_j} (J-1)_{1-\alpha} F_{J-1, N-J}}$$

¹Gene V. Glass and Julian C. Stanley. Statistical Methods in Education and Psychology. (1970) p. 295.

²Ibid. p. 362-368.

³B.J. Winer. Statistical Principles in Experimental Design. (1962), p. 242-249.

⁴Gene V. Glass and Julian C. Stanley. op. cit. p. 388-397.

ภาคผนวก จ.

- โรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตการศึกษา 8
- รายเฉลี่ยและค่าการกระจายของคะแนนแบบสอบถามรายข้อ
- รายการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด
- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3-4 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดและอำเภอในเขต
การศึกษา 8

ร.ก.	จังหวัด/ อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษา			โรงเรียนมัธยมศึกษา	
		ชื่อโรงเรียน	ตำบล/แขวง	จำนวน* นักเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวน* นักเรียน
1	<u>เขียงราย</u>	บ้านแม่ออ	—	413	พานพิทยาคม	1477
		บ้านแม่คำวโตน	—	190	พานพิเศยพิทยา	510
		บ้านท่าหล่ม	—	40		
	อ. เวียง- ป่าเป้า	ชุมชนบ้านแม่ชะจาน	แม่เจดีย์	653	เวียงป่าเป้าวิทยาคม	396
		บ้านป่าแงะ	แม่เจดีย์	158	แม่เจดีย์วิทยาคม	239
		บ้านเพื่อยไฮ	บ้านโป่ง	58		
	อ. ป่าแดด	สามัคคีราษฎร์ รังสิรรค	ป่าแงะ	321	ป่าแดดวิทยาคม	355
		บ้านใหม่ใต้	ป่าแดด	142	—	
		บ้านสันทองวิทยา	ป่าแดด	80	—	
2	<u>เขียงใหม่</u>	ชุมชนบ้านทุ่งเสียว	บ้านกลาง	355	สันป่าตองวิทยาคม	>1500
		วัดอุเม็ง	บุหว่า	138	บ้านกาศวิทยาคม	<500
		วัดขุนธาราม	สันกลาง	63		
	อ. สันกำแพง	บ้านแซวช้าง	แซวช้าง	310	สันกำแพง	>1500
		ชุมชนบ้านออนเหนือ	ออนเหนือ	219	บ้านออนเหนือ	<500
		วัดหนองหอย	ออนเหนือ	51	—	
	อ. คอยเต่า	บ้านคอยเต่า	คอยเต่า	386	คอยเต่าวิทยาคม	<500
		ถนนพหล 1	ท่าเก๋อ	109	—	
		บ้านหนองผักนึ่ง	ท่าเก๋อ	85	—	

*สำรวจเมื่อปลายปีการศึกษา 2522

ตาราง 3-4(ต่อ)

ที่	จังหวัด/ อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษา			โรงเรียนมัธยมศึกษา		
		ชื่อโรงเรียน	ตำบลที่ตั้ง	จำนวน* นักเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวน* นักเรียน	
3	น่าน	อ. เมืองน่าน	บ้านคูพงษ์	คูพงษ์	461	ศรีสวัสดิ์วิทยาคาร	1850
			บ้านคอนเทือง	เรือง	114	คูพงษ์พิทยาคม	122
			บ้านสบยาว	เมืองจิง	43	-	
	อ. ส่า	ศรีเวียงสวัสดิ์วิทยาคาร	กลางเวียง	698	ส่า	1334	
			บ้านท่าป้าคา	นาเหลือง	132	ศาลชุม	297
			บ้านหล่มมันไทย	ศาลชุม	70	-	
	อ. พงช้าง	บ้านงอบ	งอบ	418	พ่งช้าง	247	
			บ้านน้ำเลียง	ปอน	160	-	
			บ้านน้ำสอ	และ	69	-	
4	พะเยา	อ. เชียงคำ	บ้านแหมโค้ง	ฝายกลาง	360	เชียงคำวิทยาคม	1832
			บ้านร่องค้อม	เจดีย์คำ	243	ภูพานวิทยาคม	459
			บ้านกอน้อย	พ่งกล้วย	86	-	
	อ. ปง	ชุมชนบ้านคอนไชย	จิม	404	ปงรัชดาภิเษก	500	
			บ้านหล่ายฝายแก้ว	อ้อย	260	-	
			บ้านคอนแก้ว	ปง	59	-	
	อ. เชียงม่วน	ชุมชนบ้านหลวง	เชียงม่วน	445	เชียงม่วนวิทยาคม	280	
			บ้านพุงมอก	บ้านม่วง	250	-	
			บ้านพุงหนอง	สระ	76	-	

*สำรวจเมื่อปลายปีการศึกษา 2522

ตาราง 3-4(ต่อ)

ที่	จังหวัด/ อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษา			โรงเรียนมัธยมศึกษา	
		ชื่อโรงเรียน	ตำบลที่ตั้ง	จำนวน* นักเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวน* นักเรียน
5	<u>แพร่</u> อ. เมืองแพร่	บ้านเหมืองหม้อ	เหมืองหม้อ	411	นาริรัตน์จังหวัดแพร่	2595
		บ้านโป่ง (โป่งศรี- วิทยาคาร)	บ้านถิ่น	271	ถิ่นโอกาสศึกษา	700
		บ้านนาทอง	ป่าแดง	63	เมืองแพร่	35
	อ. สูงเม่น	บ้านเวียงทอง	เวียงทอง	492	สูงเม่นชนูปถัมภ์	2375
		บ้านแม่สาย	ร่องกาฬ	200	บ้านกาฬประชา-	
		บ้านผ้าขาว	คอนมูน	71	นุเคราะห์	164
	อ. เคนชัย	บ้านปางป๋าวาย	เคนชัย	379	วิไลเกียรติอุปถัมภ์	981
		บ้านไทรน้อย	ไทรน้อย	198	แก่นไชยวิทยา	86
		บ้านห้วยลากปืน	ห้วยไร่	54	—	—
6	<u>แม่ออน</u> อ. เมืองแม่- ฮ่องสอน	ชุมชนบ้านนาบอง	นาบอง	173	ห้องสอนศึกษา	647
		บ้านในสอย	ปางหมู	91	—	—
	อ. ขุนยวม	บ้านเมืองปอน	เมืองปอน	258	ขุนยวมวิทยา	157
		บ้านป่าฝาง	เมืองปอน	32	—	—
	อ. แม่ลาน้อย	ชุมชนแม่ลาศึกษา	แม่ลาหลวง	357	แม่ลาน้อยครุฑศึกษา	127
		บ้านท่านาบ่ม	ท่านาบ่ม	152	—	—
		บ้านป่าหมาก	แม่ลาน้อย	55	—	—

*สำรวจเมื่อปลายปีการศึกษา 2522

ตาราง 3-4 (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด/ อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษา			โรงเรียนมัธยมศึกษา	
		ชื่อโรงเรียน	ตำบลที่ตั้ง	จำนวน* นักเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวน* นักเรียน
7	ลำปาง	ชุมชนบ้านทราย "บุญปาวเจริญ" วัดป่าสัก วัดหนองห้า	บ้านเสด็จ	545	บุญวาทย์วิทยาลัย	2858
			บ้านเอื้อม	254	ปงแสนทองวิทยา	398
			พระบาท	54	-	-
	ทางจิตร	บ้านใหม่สามัคคี บ้านสันหลวงหนองบง บ้านทุ่งบ่อแม่	เมืองยาว	434	ทางจิตรวิทยา	732
			ปงยางคก	155	แม่สันวิทยา	151
			ปงยางคก	78	-	-
	สบปราบ	ชุมชนบ้านจัว บ้านหลายตองปู่ บ้านแกน	สมัย	379	สบปราบวิทยา	391
			สบปราบ	150	-	-
			นายาง	73	-	-
8	ลำพูน	วัดสันป่าสัก วัดพันตาเก็น วัดสบปะ	ป่าสัก	363	สวนบุญโศปถัมภ์	1245
			ต้นธง	177	อุโมงค์	442
			ริมปิง	52	-	-
	ป่าซาง	บ้านหนองเกิด วัดศรีชุม บ้านร่องห้า	ท่าคุ้ม	327	วชิรป่าซาง	732
			บ้านเรื่อน	124	น้ำคืบวิทยาคม	307
			ท่าคุ้ม	75	-	-
	แม่ทา	บ้านศรีบ้าน บ้านคอยแซ บ้านร้องเรือ	ท่าชุมเงิน	129	ท่าชุมเงินวิทยาคาร	371
			ท่ากาศ	92	-	-
			ท่าสบเส้า	274	-	-

*สำรวจเมื่อปลายปีการศึกษา 2522

ตาราง 3-5 ค่าเฉลี่ยและค่าการกระจายของคะแนนแบบสอบถามราชขอ

คำถามที่	$\bar{X}$	Q	S.D.	คำถามที่	$\bar{X}$	Q	S.D.
<u>หมวด ก.</u>							
1.	2.98	0.7647	1.363	20.	2.61	0.7235	0.989
2.	2.68	0.7353	0.989	21.	3.37	0.8119	1.110
3.	3.11	0.6987	1.094	22.	3.08	0.8573	1.110
4.	3.20	0.7198	0.793	23.	2.83	0.8169	1.175
5.	2.85	0.8647	1.359	<u>หมวด ข.</u>			
6.	2.73	0.7142	0.936	1.	3.29	0.8850	1.151
7.	3.03	0.9037	1.261	2.	2.73	0.7694	1.148
8.	2.81	0.9285	1.189	3.	2.53	0.7800	1.118
9.	2.77	0.7527	1.139	4.	2.82	0.8368	1.126
10.	3.06	0.8178	1.075	5.	2.96	0.6731	0.893
11.	2.89	0.7718	1.382	6.	2.83	0.5754	0.801
12.	2.92	0.8552	1.128	7.	2.92	0.7061	0.966
13.	3.00	0.6305	1.029	8.	2.61	0.7250	0.999
14.	2.77	0.8538	1.173	9.	2.34	0.6902	0.972
15.	2.70	0.9087	1.204	10.	2.31	0.7000	0.966
16.	3.11	0.9357	1.216	11.	2.58	0.6997	1.055
17.	2.98	0.7803	1.019	<u>หมวด ค.</u>			
18.	2.81	0.8103	1.137				
19.	2.91	0.7923	1.030	1.	3.36	0.9090	0.735

ตาราง 3-5 (ต่อ)

ค่าตามที	$\bar{X}$	Q	S.D.	ค่าตามที	$\bar{X}$	Q	S.D.
2.	3.52	0.3687	1.162	2.	2.45	0.7510	1.053
3.	2.85	0.6800	0.963	3.	2.56	0.8077	1.116
4.	2.95	0.8304	1.061	4.	2.58	0.8570	1.124
5.	3.53	0.8533	1.153	5.	2.52	0.8143	1.178
6.	2.63	0.7041	1.016	6.	2.72	0.9062	1.217
7.	2.59	0.7097	0.981	7.	2.30	0.8929	1.170
8.	2.83	0.7070	1.049	8.	2.38	0.9886	1.239
9.	2.75	0.5032	0.792	9.	2.87	1.0170	1.238
				10.	2.92	0.9734	1.205
<u>หมวด ก.</u>				<u>หมวด ค.</u>			
1.	2.88	0.9318	1.098	1.	2.70	0.8571	1.153
2.	3.03	0.8697	0.713	2.	3.15	0.9107	1.177
3.	2.77	0.7985	1.047	3.	2.50	0.8569	1.153
4.	3.06	0.5645	0.967	4.	2.69	0.8675	1.110
5.	3.03	0.7149	1.099	5.	2.82	0.7750	1.033
6.	3.04	0.7750	0.076	6.	2.72	0.7677	1.059
7.	3.09	0.8341	1.078	7.	2.91	0.8648	1.087
8.	3.29	0.8541	1.143	8.	3.07	0.7552	1.079
9.	3.20	0.7275	1.029	9.	3.14	0.7973	1.048
				10.	2.76	0.8275	1.175
<u>หมวด จ.</u>							
1.	2.53	0.8620	1.099				

ตาราง 3-6 รายการวิเคราะห์ข้อมูลค่าตามปลายเปิดตามตัวแปรในสมการที่ 9-80)

ที่	ค่าตอบที่ต้องการ	ค่าสถิติที่หาคำนวณ
1	ค่าเฉลี่ยของปัญหาการประกอบอาชีพครู จำแนกตามตัวแปรสภมภ์ 1 รหัส 1, 2, 3, 4, 5. และเฉพาะรหัส 1, 2 จำแนกตามตัวแปรในสภมภ์ที่ 2 รหัส 1, 2 ในสภมภ์ 1 จัดกลุ่มตามรหัส 1 กับ 2 รวมกัน และ 3, 4 และ 5 รวมกัน (สมมติฐานที่ 1 และ 2)	$\bar{X}$, S.D. t-test (one-sample; $M = 2.50$) ----- จัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของปัญหาจากมากไปหาน้อย ตามตัวแปรในสภมภ์ที่ 1
2	เปรียบเทียบปัญหาของครูและผู้บริหารกับปัญหาจำแนกตามระดับโรงเรียนประถมและมัธยม ตัวแปรในสภมภ์ 1 เฉพาะรหัส 1, 2 จำแนกตามตัวแปรในสภมภ์ที่ 2 รหัส 1, 2 (สมมติฐานที่ 1.1)	2-way ANOVA with unequal n's ระดับ ร.ร. ประถม มัธยม ครูประจำการ ผบ.ครู
3	เปรียบเทียบปัญหาของครูที่มีวุฒิต่างกัน จำแนกตามเพศชายและหญิง (สมมติฐานที่ 1.2, 1.4) ตัวแปรในสภมภ์ 1 รหัส 1 เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรใน สภมภ์ที่ 4 รหัส 1, 2 กับ สภมภ์ที่ 6 รหัส 1, 2, 3 และ (4, 5)	2-way ANOVA with unequal n's วุฒิครู 1 2 3 4, 5 ครูชาย ครูหญิง

ที่	คำตอบที่ต้องการ	ค่าสถิติที่ต้องการคำนวณ																
4	เปรียบเทียบปัญหาของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน (สมมติฐานข้อที่ 1.3) จากตัวแปรสคมกที่ 1 รหัส 1 เปรียบเทียบระหว่าง ตัวแปรในสคมก 2 รหัส 1,2 กับ ตัวแปรในสคมก 3 รหัส 1,2,3	2-way ANOVA (n-unequal) <table><tr><td></td><td>ขนาด</td><td>ร.ร.</td><td></td></tr><tr><td></td><td>เล็ก</td><td>กลาง</td><td>ใหญ่</td></tr><tr><td>ครูประถม</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>ครูมัธยม</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>		ขนาด	ร.ร.			เล็ก	กลาง	ใหญ่	ครูประถม				ครูมัธยม			
	ขนาด	ร.ร.																
	เล็ก	กลาง	ใหญ่															
ครูประถม																		
ครูมัธยม																		
5	เปรียบเทียบปัญหาของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน จากตัวแปรสคมก 1 รหัส 1 เปรียบเทียบระหว่าง ตัวแปรในสคมก 7 รหัส 1,2,3	1-way ANOVA (n-unequal) ประสบการณ์การสอนของครู <table><tr><td>A₁</td><td>A₂</td><td>A₃</td></tr><tr><td>....</td><td>....</td><td>....</td></tr><tr><td>....</td><td>....</td><td>....</td></tr></table>	A ₁	A ₂	A ₃													
A ₁	A ₂	A ₃																
....																		
....																		
6	เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิต: จำแนกเพศชายหญิง (สมมติฐานที่ 2.1) - เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรสคมก 1 เฉพาะรหัส 3,4,5 กับ ตัวแปรสคมก 4 รหัส 1,2	2-way ANOVA (n-unequal) <table><tr><td></td><td>นักศึกษา</td><td>อาจารย์</td><td>บัณฑิต</td></tr><tr><td>ชาย</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>หญิง</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>		นักศึกษา	อาจารย์	บัณฑิต	ชาย				หญิง							
	นักศึกษา	อาจารย์	บัณฑิต															
ชาย																		
หญิง																		
7	เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาหลักสูตร 2 ปีและ 4 ปี (สมมติฐาน 2.2) จากตัวแปรสคมก 1 รหัส 3 เปรียบเทียบระหว่าง ตัวแปรสคมก 2 รหัส 1 กับ 2	t-test (2-sample; n-unequal) <table><tr><td>นักศึกษา</td><td>นักศึกษา</td></tr><tr><td>หลักสูตร 2 ปี</td><td>หลักสูตร 4 ปี</td></tr><tr><td>$\bar{X}_1$</td><td>$\bar{X}_2$</td></tr><tr><td>....</td><td>....</td></tr><tr><td>....</td><td>....</td></tr></table>	นักศึกษา	นักศึกษา	หลักสูตร 2 ปี	หลักสูตร 4 ปี	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$										
นักศึกษา	นักศึกษา																	
หลักสูตร 2 ปี	หลักสูตร 4 ปี																	
$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$																	
....																		
....																		

ที่	คำขอที่ต้องการ	คำสั่งคอมพิวเตอร์
8	เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาวิชาเอกต่างกัน (สมมติฐาน 2.3) จากตัวแปรสคมก 1 รหัส 3 เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรสคมก 7 รหัส 1-8	ANOVA 1-way classification (n-unequal) $\begin{array}{ccccccc} \bar{X}_1 & \bar{X}_2 & \bar{X}_3 & \dots & \bar{X}_8 \\ \hline \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \end{array}$
9	เปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาประสบการณ์ต่างกัน (สมมติฐาน 2.4) ไคแก็ ตัวแปรสคมก 1 รหัส 3 เปรียบเทียบระหว่าง ตัวแปรสคมก 3 รหัส 1,2,3	ANOVA: 1-way classification (n-unequal) $\begin{array}{ccc} \bar{X}_1 & \bar{X}_2 & \bar{X}_3 \\ \hline \dots & \dots & \dots \end{array}$
10	เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์ต่างภาควิชากัน (สมมติฐาน 2.5) คือ ตัวแปรสคมก 1 รหัส 4 เปรียบเทียบตัวแปรสคมก 2 รหัส 1-9	ANOVA: 1-way classification (n-unequal) $\begin{array}{ccccccc} \bar{X}_1 & \bar{X}_2 & \bar{X}_3 & \bar{X}_4 & \dots & \bar{X}_9 \\ \hline \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \end{array}$
11	เปรียบเทียบปัญหาของบัณฑิตสายประถมและมัธยม (สมมติฐาน 2.6) คือ ตัวแปรสคมก 1 รหัส 5 ทดสอบตัวแปรสคมก 2 รหัส 1 กับ 2	t-test: 2-sample n-unequal variables in col. 2 code 1 2
12	เปรียบเทียบปัญหาของบัณฑิตวิชาเอกต่างกัน (สมมติฐาน 2.7) คือ ตัวแปรสคมก 1 รหัส 5 ทดสอบตัวแปรสคมก 3 รหัส 1 - 8 (เว้น 7)	ANOVA: 1-way classification (n-unequal) $\begin{array}{ccccccc} \bar{X}_1 & \bar{X}_2 & \dots & \bar{X}_8 \\ \hline \dots & \dots & \dots & \dots \end{array}$
13	เปรียบเทียบปัญหาของบัณฑิตที่จบการศึกษาทางปึกัน คือตัวแปรสคมก 1 รหัส 5 ทดสอบตัวแปรสคมกที่ 7 ระหว่างรหัส 1,2,3,4	ANOVA: 1-way classification (n-unequal) $\begin{array}{cccc} \bar{X}_1 & \bar{X}_2 & \bar{X}_3 & \bar{X}_4 \\ \hline \dots & \dots & \dots & \dots \end{array}$

ตาราง 4-1 แสดงจำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเภทต่าง ๆ

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง			ร้อยละ
	ชาย	หญิง	รวม	
1. ครูประจำการ (ร้อยละ)	198 (48.77)	208 (51.23)	406 (100.00)	44.47
2. ผู้บังคับบัญชาของครู (ร้อยละ)	89 (94.68)	5 (5.32)	94 (100.00)	10.30
3. นักศึกษา (ร้อยละ)	105 (47.09)	118 (59.91)	223 (100.00)	24.42
4. อาจารย์ (ร้อยละ)	33 (45.83)	39 (54.17)	72 (100.00)	7.89
5. บัณฑิตศึกษาศาสตร (ร้อยละ)	60 (50.85)	58 (49.15)	118 (100.00)	12.92
รวม	485 (53.12)	428 (46.88)	913 (100.00)	100.00

ตาราง 4-2 แสดงจำนวนครูและผู้บริหารที่แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับและขนาด
ของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	ขนาดโรงเรียนประถม				ขนาดโรงเรียนมัธยม				รวม ทั้งสิ้น	
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม		
ครูประจำการ	ชาย	28	48	39	115	37	23	23	83	198
	หญิง	31	49	45	125	37	20	26	83	208
	รวม	59	97	84	240	74	43	49	166	406
	(ร้อยละ)			(59.11)				(40.89)	(100.0)	
ผู้บังคับบัญชา ของครู	ชาย	16	25	13	54	19	9	7	35	89
	หญิง	1	1	2	4	—	—	1	1	5
	รวม	17	26	15	58	19	9	8	36	94
	(ร้อยละ)			(61.70)				(38.30)	(100.0)	

ตาราง 4-3 แสดงจำนวนครูและผู้บริหารศึกษา จำแนกตามวุฒิและระดับโรงเรียน

ที่	กลุ่มตัวอย่าง	วุฒิสูงสุดทางครู				รวมทั้งสิ้น
		ต่ำกว่า ป.กศ.	ป.กศ.	ป.กศ.สูง	ปริญญาตรี และสูงกว่า	
1	ครูประถมศึกษา ร้อยละ	26 10.83	70 29.15	134 55.83	10 4.16	240 100.00
2	ครูมัธยมศึกษา ร้อยละ	— —	1 0.60	71 42.77	94 56.63	166 100.00
	รวม	26	71	205	104	406
3	ผู้บริหารศึกษาของ ครูประถมศึกษา ร้อยละ	9 15.52	11 18.97	28 48.28	10 17.24	58 100.00
4	ผู้บริหารศึกษาของ ครูมัธยมศึกษา ร้อยละ	— —	— —	4 11.11	32 88.89	36 100.00
	รวม	9	11	32	42	94

ตาราง 4-4 แสดงจำนวนครูประจำการ ผู้บังคับบัญชา และอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ที่	กลุ่มตัวอย่าง	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน			รวมทั้งสิ้น
		ต่ำกว่า 3 ปี	3 - 7 ปี	มากกว่า 7 ปี	
1	ครู-ประถมศึกษา	64	65	111	240
	ร้อยละ	26.67	27.08	46.25	100.00
2	ครู-มัธยมศึกษา	47	52	67	166
	ร้อยละ	28.31	31.33	40.36	100.00
	รวมครูประถม-มัธยมศึกษา	111	117	178	406
	ร้อยละ	27.34	28.82	43.84	100.00
3	ผู้บังคับบัญชา-ครูประถม	7	22	29	58
	ร้อยละ	12.07	37.93	50.00	100.00
4	ผู้บังคับบัญชา-ครูมัธยม	9	16	11	36
	ร้อยละ	25.00	44.44	30.56	100.00
	รวมผู้บังคับบัญชา	16	38	40	94
	ร้อยละ	17.02	40.43	42.55	100.00
5	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์	19	36	17	72
	ร้อยละ	26.39	50.00	23.61	100.00

ตาราง 4-5 แสดงจำนวนครู ผู้บังคับบัญชา และอาจารย์ จำแนกตามช่วงอายุ

กลุ่มตัวอย่าง	ช่วงอายุ				รวม
	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	
1. ครูประถมศึกษา	154	56	17	11	238
ร้อยละ	64.70	23.53	7.14	4.62	100.00
2. ครูมัธยมศึกษา	118	30	18	—	166
ร้อยละ	71.08	18.07	10.85	—	100.00
รวม	272	86	35	11	404
ร้อยละ	67.33	21.29	8.66	2.72	100.00
3. ผู้บังคับบัญชาครูประถมศึกษา	10	24	12	12	58
ร้อยละ	17.24	41.38	20.69	20.69	100.00
4. ผู้บังคับบัญชาครูมัธยมศึกษา	5	13	14	4	36
ร้อยละ	13.89	36.11	38.89	11.11	100.00
รวม	15	37	26	16	94
ร้อยละ	15.96	39.36	27.66	17.02	100.00
5. อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์	18	40	14	—	72
ร้อยละ	25.00	55.56	19.44	—	100.00

ตาราง 4-6 แสดงจำนวนนักศึกษา จำแนกตามเวลาเรียนในหลักสูตรและประสบการณ์ในอาชีพครู

เวลาเรียนในหลักสูตร	ประสบการณ์ในอาชีพครู			รวม / ร้อยละ
	ไม่เคยเป็นครู	เคยเป็นครู ประมาณ	เคยเป็นครู มีขณมา	
หลักสูตร 2 ปี	63	67	30	160 (71.75)
ร้อยละ	39.38	41.87	18.75	100.00
หลักสูตร 4 ปี	59	1	3	63 (28.25)
ร้อยละ	93.65	1.59	4.76	100.00
รวม	122	68	33	223 (100.00)
ร้อยละ	54.71	30.49	14.80	100.00

ตาราง 4-7 แสดงจำนวนอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามเพศและวุฒิสูงสุด

วุฒิสูงสุด	เพศ		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
ปริญญาตรี	4	11	15	20.84
ปริญญาโท	27	25	52	72.23
ปริญญาเอก	2	3	5	6.94
รวม	33	39	72	100.00

ตาราง 4-8 แสดงจำนวนบัณฑิตศึกษาศาสตร์ จำแนกตามระดับโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และปีที่สำเร็จ การศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์

ระดับโรงเรียน ที่ปฏิบัติงาน	ปีที่สำเร็จการศึกษา				รวม/ร้อยละ
	2521-2522	2519-2520	2517-2518	2516-ลงไป	
ประถมศึกษา	26	14	5	8	53 (44.92)
ร้อยละ	49.06	26.42	9.43	15.09	100.00
มัธยมศึกษา	26	22	9	8	65 (55.08)
ร้อยละ	40.00	33.85	13.84	12.31	100.00
รวม	52	36	14	16	118 (100.00)
ร้อยละ	44.07	30.51	11.86	13.56	100.00

ตาราง 4-9 แสดงจำนวนนักศึกษาและบัณฑิตศึกษาศาสตร์ จำแนกตามกลุ่มวิชาเอกที่เรียน

กลุ่มวิชาเอก	นักศึกษา				บัณฑิต			
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1 ภาษาไทย, อังกฤษ ฝรั่งเศส	6	33	39	17.49	17	26	43	36.44
2 คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์	22	23	45	20.18	16	19	35	29.66
3 สังคมศึกษา	14	5	19	8.52	12	5	17	14.41
4 บริหารธุรกิจ, กฎหมาย, เกษตรกรรม	5	27	32	14.35	1	4	5	4.24
5 พลศึกษา, สุขศึกษา	17	11	28	13.00	2	1	3	2.54
6 ประถมศึกษา	18	11	29	13.00	8	3	11	9.32
7 การศึกษาผู้ใหญ่	10	5	15	6.73	-	-	-	-
8 บริหารการศึกษา	13	3	16	7.17	4	-	4	3.39
รวม	105	118	223	100.00	60	58	118	100.00

ภาคผนวก ฉ.

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

ตาราง 4-10 แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถามปลายเปิด ตามความเห็นของครูประถม ครูมัธยม และ ผู้บังคับบัญชาของครู : (ก) ปัญหาในการะหน้าที่ของครู

อันดับรวม	รายการปัญหา	อันดับที่จำแนกตามกลุ่ม		
		ครูประถม	ครูมัธยม	ผบ.ครู
1	ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรใหม่	1	8	3
2	ขาดความรู้ในวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้	5	2	4
3	มีการรับนิเทศบ่อยเกินไป คือ สอนหลายชั่วโมงและหลายวิชา	4	3	6
4	นักเรียนเรียนอ่อน ไม่ค่อยกระตือรือร้นสนใจเรียน ไม่ชอบทำการบ้าน	9	1	—
5	ทำการสอนหลายวิชา สอนประจำชั้นทุกวิชา ทำให้สอนไม่ถนัด	2	4	19
6	มีปัญหาในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและการเตรียมสอน	3	5	11
7	ครูขาดความรู้เทคนิคการสอนหน้าชั้นครู และชอบทำงานตามอำเภอใจ	20	10	2
8	ครูขาดศรัทธาจากอุดมการณ์และจากวิญญาณของความเป็นครู	17	16	1
9	ครูหย่อนระเบียบวินัย มีคุณธรรมและความประพฤติไม่ค่อยเหมาะสม	—	15	5
10	การควบคุมความประพฤติ การปกครอง และการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็ก	16	7	—
11	การมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคลากร ช่างบ้าน และบุคคลทั่วไป	15	11	12
12	การสอนนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน	7	12	—
13	นักเรียนก้าวร้าว ไม่เคารพเชื่อฟังครู หนีโรงเรียน และมีปัญหาทางวินัย	23	6	—
14	ขาดความรู้วิชาที่นอกเหนือจากวิชาเอก เช่น วิชาชีพ, กีฬา, และอื่น ๆ	14	9	—
15	การสอนซ่อมเสริม การสอนเด็กเรียนช้า และการสอนเด็กที่มีปัญหา	6	—	—
16	ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการ งานธุรการและแบบฟอร์ม	—	13	8
17	ขาดความเข้าใจในตัวเด็ก บุคลากร และปัญหาของชุมชน	18	17	9
18	การวัดและประเมินผลของนักเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่	12	20	—
19	ขาดความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนที่เหมาะสม	15	8	12
20	เด็กพูดภาษาถิ่นหรือภาษาพื้นบ้านในห้องเรียนมากเกินไป	10	—	—
21	ขาดความศรัทธาเริ่มในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและวิชาการ	—	—	7
22	การสอนเด็กเริ่มเรียน และเด็กอ่านหนังสือไม่ออก	8	—	—
23	ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูที่มีต่อชุมชน และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและบริการชุมชน	—	—	10
24	นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	—	14	—
25	นักเรียนในชั้นมีจำนวนมากเกินไป	13	—	—

ตาราง 4-11 แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถามปลายเปิด ตามความเห็นของครูประจำการระดับประถม มัธยม และผู้บังคับบัญชา : (ก) ปัญหาในการหน้าที่ครู

อันดับที่	ครูประถม		ครูมัธยม		ผู้บังคับบัญชาครู		รวม	
	ข้อปัญหา*	ความถี่	ข้อปัญหา*	ความถี่	ข้อปัญหา*	ความถี่	ข้อปัญหา*	ความถี่
1	15	39	25	37	1	26	15	76
2	8	21	20	22	2	24	20	57
3	11	19	7	21	15	23	7	49
4	7	18	8	20	20	20	25	48
5	20	15	11	17	3	16	8	43
6	17	14	28	17	7	10	11	41
7	18	11	34	16	4	8	2	39
8	38	11	15	14	6	7	1	38
9	25	9	31	12	9	6	3	24
10	40	9	2	11	23	6	34	24
11	14	8	13	11	11	5	13	22
12	19	8	18	11	13	5	18	22
13	29	8	6	9	12	4	28	21
14	31	7	26	9	24	3	31	21
15	13	6	1	7	33	3	17	19
16	34	6	3	7	35	3	6	16
17	1	5	12	7	37	3	12	16
18	12	5	16	6	5	2	19	15
19	36	5	33	6	8	2	9	13
20	2	4	19	5	19	2	40	13
21	9	4	41	5	22	2	4	11
22	10	4	17	4	25	2	38	11
23	8	4	27	4	31	2	23	10
24	24	3	9	3	34	2	26	10
25	32	3	24	3	42	2	29	10
26	16	2	32	3	14	1	14	9
27	23	2	37	3	17	1	24	9
28	27	2	40	3	26	1	33	9
29	30	2	4	2	30	1	16	8
30	3	1	21	2	32	1	32	7
31	4	1	23	2	36	1	36	7
32	22	1	29	2	40	1	37	7
33	37	1	35	2	41	1	41	7
34	39	1	5	1	10	0	27	6
35	41	1	10	1	16	0	10, 35,	5(2)
36	5	0	30	1	18	0	30	4
37	6	0	36	1	21	0	5, 22, ..	3(2)
38	21	0	47	1	27	0	39, 47, ..	1(2)
รวม		260		308		196		764

* เลขรหัสของตัวแปรในปัญหา ก. จากแบบสอบถามปลายเปิด

ตาราง 4-12 แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถามปลายเปิด
จำแนกตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิต : (ก). ปัญหาในภาระหน้าที่ของครู

อันดับ ที่ รวม	รายการปัญหา	อันดับที่จำแนกตามกลุ่ม		
		นัก ศึกษา	อา จาย	บัณฑิต
1	ขาดความรู้ในวิธีสอนและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง	1	3	1
2	ขาดศรัทธา ขาดอุดมการณ์และชาควิญาณของความเป็นครู	2	1	6
3	ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการ ขาดการ แบบฟอร์มต่าง ๆ	6	8	2
4	ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูที่มีต่อชุมชน และการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาและบริการชุมชน	3	7	6
5	ขาดความรับผิดชอบต่อนักเรียน และชอบทำงานตามอำเภอใจ	8	2	13
6	การนำความรู้จากทฤษฎีและหลักวิชาการไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู	9	5	9
7	ขาดระเบียบวินัย มีคุณธรรมและความประพฤติไม่ค่อยเหมาะสม	10	6	14
8	ภาระรับผิดชอบมากเกินไปทำให้การสอนหลายชั่วโมงและหลายวิชา	5	12	16
9	การจัดหาอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และการเตรียมสอน	7	-	7
10	การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้บริหาร ช่างบ้าน เพื่อนครูและบุคคลทั่วไป	4	10	19
11	ขาดความศรัทธาเริ่มในการเป็นผู้นำทางการศึกษา และทางวิชาการ	24	4	4
12	ขาดความรู้ความสามารถในการทำอุปกรณ์และสื่อการเรียนที่เหมาะสม	15	-	3
13	พัฒนาความรู้ทางวิชาการยังไม่ได้เพียงพอ	13	11	16
14	การปกครองเด็ก การควบคุมความประพฤติ และการปลูกฝังคุณธรรม	11	4	18
15	ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรใหม่	14	-	15
16	การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรใหม่	17	-	7
17	ขาดความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก ผู้ปกครองและปัญหาของชุมชน	14	13	21
18	ขาดความรู้ความชำนาญในวิชาอื่นที่นอกเหนือจากวิชาเอก	18	17	11
19	สอนหลายวิชา สอนประจำชั้นเกือบทุกวิชาทำให้สอนไม่ถนัด	16	-	17
20	ขาดหลักจิตวิทยาการเรียนการสอนและการแนะแนวที่เหมาะสม	20	16	20
21	ได้รับอิทธิพลจากครูเก่าที่เจตนาขาดความกระตือรือร้นในการสอน	21	14	23
22	ขาดความรู้ความเข้าใจที่มีความสำคัญต่อชุมชน	19	15	-
23	ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม	-	9	-
24	นักเรียนเรียนอ่อน ไม่ค่อยกระตือรือร้นสนใจเรียน ไม่ชอบทำการบ้าน	23	-	22

ตาราง 4-13 แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครูจากแบบสอบถามปลายเปิด จำแนกตามความเห็นของนักศึกษาอาจารย์และบัณฑิตศึกษาศาสตร์ : (ก) ปัญหาในการะหน้าที่ของครู

อันดับ	นักศึกษา		อาจารย์		บัณฑิต		รวม	
	ข้อปัญหา *	ความถี่	ข้อปัญหา *	ความถี่	ข้อปัญหา *	ความถี่	ข้อปัญหา *	ความถี่
1	20	61	1	36	20	27	20	105
2	1	34	2	18	6	27	1	82
3	23	31	20	17	9	17	6	60
4	13	27	4	16	4	13	23	54
5	7	26	24	15	11	13	2	49
6	6	24	3	14	1	12	24	48
7	11	24	23	12	19	11	3	42
8	2	23	6	9	23	11	7	39
9	24	22	35	7	24	11	11	39
10	3	20	13	6	7	9	13	38
11	34	19	37	5	31	9	4	34
12	15	16	7	4	42	9	9	32
13	37	16	12	4	2	8	37	29
14	12	15	33	4	3	8	34	28
15	9	14	22	3	15	8	15	26
16	8	11	27	3	37	8	19	24
17	19	11	31	3	8	7	12	23
18	31	11	11	2	34	7	3	23
19	22	9	15	2	13	5	8	19
20	27	9	19	2	27	5	27	17
21	33	8	30	2	12	4	33	15
22	32	7	34	2	25	4	22	12
23	25	6	5	1	33	3	35	11
24	4	5	8	1	41	3	25	10
25	28	5	9	1	17	2	32	9
26	41	5	14	1	28	2	42	9
27	36	4	36	1	30	2	41	8
28	5	3	10	0	32	2	28	7
29	17	3	16	0	46	2	30	7
30	21	3	17	0	14	1	17	5
31	30	3	18	0	18	1	36	5
32	35	3	21	0	21	1	5	4
33	18	2	25	0	29	1	21	4
34	40	2	26	0	35	1	14, 18..	3(2)
35	14, 16, 26		28	0	43	1	29, 40, 46..	2(3)
36	29, 35, 47..	1(6)	29	0	44	1	16, 26, 39, 43..	
37	10	0	32	0	45	0	44, 45, 47..	1(7)
รวม		488		191		257		936

* เลขรหัสตัวแปรในปัญหา ก. จากแบบสอบถามปลายเปิด

ตาราง 4-14 แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถามปลายเปิด
จำแนกตามความเห็นของครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษา และ ผู้บังคับบัญชา
(ข) ปัญหาจากเหตุภายนอกที่ครูควบคุมไม่ได้

อันดับ ที่ รวม	รายการปัญหา	อันดับที่จำแนกตามกลุ่ม		
		ครู ประถม	ครู มัธยม	ผบ.ครู
1	โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอน และขาดงบประมาณด้านนี้	1	1	2
2	นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน หนังสือ และเสื่อน้ำอาหาร	2	10	5
3	ฐานะทางการเงินของครูไม่พอใช้จ่าย รายได้น้อยค่าครองชีพสูง	6	2	3
4	ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน มีหนี้สินและมีปัญหาในการ— ประกอบอาชีพ	3	7	4
5	ประชาชนในท้องถิ่นไม่สนใจการศึกษา ไม่สนับสนุนให้บุตรหลาน ได้เรียนหนังสือ	4	13	6
6	สวัสดิการครูยังไม่เพียงพอและทั่วถึง	8	4	1
7	ความไม่ร่วมมือร่วมใจกันระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา	10	3	8
8	เด็กขาดเรียนเพราะพ่อแม่จ้างแรงงานขายเลี้ยงน้อง ทำไร่ ไร่ลา	5	—	18
9	ขาดแคลนครูและมีจำนวนไม่เพียงพอ	7	12	12
10	นอกเหนือจากงานสอนครูถูกใช้ให้ทำงานอื่น ๆ มากเกินไป	17	5	9
11	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ค่อยดี	17	14	11
12	ครูต้องเดินทางไกลไปโรงเรียน การคมนาคมไม่สะดวก	9	11	17
13	ขาดแคลนแหล่งวิชาการ ขาดผู้รู้ที่จะให้คำแนะนำในการแก้ปัญหา การเรียนการสอนและ การหาความรู้เพิ่มเติม	15	6	15
14	การวางตัวและการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคม ปัจจุบัน	22	9	13
15	ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูไม่ดีพอ	14	—	11
16	อาคารเรียนไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม	13	15	16
17	โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมทางไกลและอันตราย	12	20	18
18	ผู้บังคับบัญชาขาดความยุติธรรม ชอบประจบ และชอบจับผิด	20	16	19
19	ระบบราชการไม่คล่องตัวในการบริหารและการตัดสินใจปัญหาต่างๆ	—	—	10
20	ความปลอดภัยของครูในการปฏิบัติหน้าที่ในท้องถิ่นทางไกล	13	—	—
21	ฐานะสังคมของครูในแต่ละระดับการศึกษาแตกต่างกันมาก	—	—	14
22	สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนและทางบ้านไม่ค่อยเหมาะสม	—	19	20
23	โรงเรียนขาดห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์ทันสมัย	21	21	—

ตาราง 4-15 แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถามปลายเปิด
ตามความเห็นของครูประถมศึกษาครูมัธยมศึกษาและผู้บริหาร : (ข) ปัญหาจากเหตุภายนอก

อันดับที่	ครูประถม		ครูมัธยม		ผู้บริหาร/บุคลากร		รวม	
	ข้อปัญหา*	ความถี่	ข้อปัญหา*	ความถี่	ข้อปัญหา*	ความถี่	ข้อปัญหา*	ความถี่
1	1	89	1	37	15	25	1	148
2	9	64	16	29	1	22	9	108
3	5	50	14	28	16	18	16	82
4	6	49	15	20	5	16	5	77
5	8	41	38	19	9	15	6	70
6	16	35	30	13	36	14	15	61
7	26	22	5	11	6	13	14	54
8	15	16	17	11	14	11	8	44
9	24	16	25	11	38	10	26	38
10	14	15	9	9	21	8	38	38
11	36	15	24	9	13	7	36	36
12	3	12	26	9	26	7	24	29
13	12	11	6	8	25	6	30	28
14	13	11	36	7	23	5	25	23
15	30	10	2	6	30	5	13	20
16	7	9	18	6	2	4	2	17
17	38	9	19	5	24	4	3	16
18	2	7	42	5	8	3	18	16
19	17	7	37	4	18	3	21	15
20	18	7	3	3	37	3	12	14
21	28	7	28	3	39	3	23	11
22	25	6	4	2	4	2	37	11
23	21	5	11	2	12	2	28	10
24	22	5	13	2	17	2	7	9
25	23	5	20	2	31	2	17	9
26	37	4	21	2	32	2	19	7
27	20	3	22	2	42	2	22	7
28	27	3	27	2	3	1	42	7
29	39	3	31	2	20	1	20	6
30	11	2	10	1	34	1	39	6
31	19	2	12	1	35	1	4	5
32	4	1	23	1	41	1	27	5
33	10	1	29	1	7	0	11, 31, 32,	4(3)
34	32	1	32	1	10	0	34	3
35	34	1	34	1	11	0	10	2
36	29	0	7	0	19	0	29, 35, 41,	1(3)
37	31	0	8	0	22	0	..	..
38	33	0	33	0	27	0	..	..
รวม		564		275		219		1058

* เลขรหัสของตัวแปรปัญหา (ข) จากแบบสอบถามปลายเปิด

ตาราง 4-16 แสดงอันดับความสำคัญของปัญหาการประกอบอาชีพครู จากแบบสอบถามปลายเปิด
จำแนกตามความเห็นของนักศึกษា อาจารย์ และบัณฑิตจากศึกษาศาสตร

(ข) ปัญหาจากเหตุภายนอกที่ครูควบคุมไม่ได้

อันดับ ที่ รวม	รายการปัญหา	อันดับที่จำแนกตามกลุ่ม		
		นัก- ศึกษา	อา- จารย์	บัณฑิต
1	ผู้บังคับบัญชาเอาใจตัวเอง ไม่กระจายงานและไม่เป็นประชาธิปไตย	1	—	2
2	ขาดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา	3	10	1
3	ฐานะทางการเงินของครูไม่พอใช้จ่าย รายได้น้อยและค่าครองชีพสูง	2	11	7
4	การวางตัวและการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	5	3	8
5	สวัสดิการของครูยังไม่เพียงพอ	4	4	5
6	โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและขาดงบประมาณค่านนี้	6	—	3
7	นอกเหนือจากงานสอนครูถูกใช้ให้ทำงานอื่น ๆ มากเกินไป	7	—	5
8	เป้าหมายและปรัชญาของอาจารย์ผู้สอนในคณะศึกษาศาสตร์ไม่แจ่มชัด	11	2	14
9	ฐานะศักดิ์ศรีของครูในแต่ละสถานศึกษาแตกต่างกันมาก	9	7	17
10	ขาดแคลนแหล่งวิชาการ ขาดผู้ที่ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหา- การเรียนการสอน และการหาความรู้เพิ่มเติม	10	—	9
11	อุปกรณ์ครุภัณฑ์มีฐานะยากจนและมีปัญหาในการประกอบอาชีพ	14	8	4
12	ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูยังไม่ดีพอ	8	—	12
13	ประชาชนในท้องถิ่นไม่สนใจการศึกษาของบุตรหลานของตน	17	—	6
14	นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน หนังสือ และเสื่อผ้าอาหาร	15	—	15
15	โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ห่างไกลและกันดาร	13	—	14
16	ผู้บังคับบัญชาขาดความยุติธรรม ชอบประจบ และคอยจับผิด	16	—	16
17	ผู้บังคับบัญชาไม่สนใจงานวิชาการ แต่สนใจงานธุรการและอื่น ๆ	19	6	12
18	ระบบราชการไม่คล่องตัวในการบริหารและการตัดสินใจต่าง ๆ	12	—	21
19	ครูขาดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และข้อมูลที่ดี	—	1	—
20	มีปัญหาในการพูด และการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	—	—	13
21	ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการรับผิดชอบต่อครอบครัวและตนเอง	25	—	23

ตาราง 4-17 แสดงอันดับและความถี่ของปัญหาการประกอบอาชีพครูจากแบบสอบถามปลายเปิด
ตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์และบัณฑิตศึกษาศาสตร์ : (ข) ปัญหาที่มาจากเหตุนอกตัวครู

อันดับที่	นักศึกษา		อาจารย์		บัณฑิต		รวม	
	ขอปัญหา*	ความถี่	ขอปัญหา*	ความถี่	ขอปัญหา*	ความถี่	ขอปัญหา*	ความถี่
1.	17	35	32	6	14	14	17	46
2	16	30	33	5	17	11	14	43
3	14	28	25	5	1	10	16	36
4	15	26	15	4	5	6	25	35
5	25	26	31	3	38	6	15	33
6	1	15	19	3	6	5	1	29
7	38	15	23	2	16	5	38	21
8	13	12	5	2	25	5	33	18
9	23	11	27	1	30	5	23	16
10	30	11	14	1	8	4	30	16
11	33	10	16	1	15	4	5	15
12	21	9	35	1	19	4	13	14
13	3	8	1	0	41	4	6	11
14	5	8	2	0	3	3	9	11
15	9	8	3	0	9	3	3	11
16	18	8	4	0	18	3	18	11
17	6	6	6	0	23	3	19	11
18	43	6	7	0	33	3	21	11
19	19	5	8	0	13	2	32	8
20	26	5	9	0	20	2	41	7
21	29	5	10	0	21	2	42	6
22	12	4	11	0	36	2	43	6
23	24	4	12	0	42	2	26	6
24	27	4	13	0	21	2	34	6
25	42	4	17	0	26	1	8	5
26	2	3	18	0	32	1	24	5
27	28	3	20	0	35	1	29	5
28	41	3	21	0	37	1	31	5
29	20	2	22	0	40	1	20	4
30	31	2	24	0	2	0	27	4
31	32	2	26	0	4	0	12	4
32	7,8,10,		34	0	4	0	2,28,36..	3(3)
33	11,22,36,		..	..	..	..	35	2
34	39. 1(7)		..	..	..	..	7,10,11,	
35	..	..	..	..	..	..	22,37,39,	
36	..	..	..	..	..	..	40, 1(7)	
รวม		329		34		114		477

* เลขรหัสของตัวแปรปัญหา(ข) จากแบบสอบถามปลายเปิด

ภาคผนวก ข.

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

ตาราง 4-18 แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายข้อ ตามความเห็นของครูประถมศึกษา เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t	ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t
1	47	3.600	1.15	14.64**	37	33	2.722	1.01	3.38**
2	43	3.468	1.29	11.49**	38	16	2.712	1.04	3.17**
3	44	3.447	1.17	12.51**	39	19	2.699	1.09	2.82**
4	29	3.404	1.04	13.43**	40	10	2.695	0.94	5.38**
5	32	3.291	1.16	10.51**	41	22	2.665	0.96	2.65**
6	59	3.236	1.05	10.78**	42	54	2.662	0.93	2.70**
7	53	3.176	0.98	10.61**	43	69	2.653	1.10	2.15*
8	57	3.135	1.01	9.66**	44	74	2.651	1.09	2.14*
9	24	3.108	1.14	8.26**	45	71	2.647	1.11	2.05*
10	12	3.087	0.94	9.68**	46	77	2.640	0.99	2.20*
11	60	3.075	0.97	9.15**	47	28	2.633	1.03	2.01*
12	72	3.063	1.16	7.48**	48	46	2.631	1.03	1.95
13	15	3.050	1.18	7.23**	49	35	2.623	1.09	1.74
14	52	2.996	1.04	7.41**	50	48	2.614	1.03	1.70
15	18	2.988	1.04	7.28**	51	14	2.608	0.95	1.76
16	55	2.975	0.89	8.26**	52	17	2.607	1.04	1.58
17	21	2.962	0.99	7.23**	53	64	2.594	1.00	1.45
18	58	2.946	0.96	7.16**	54	76	2.584	1.00	1.29
19	30	2.938	0.97	6.97**	55	51	2.582	0.86	1.48
20	27	2.912	0.87	7.30**	56	61	2.580	1.04	1.19
21	36	2.882	0.94	6.22**	57	31	2.558	1.04	0.87
22	11	2.874	1.06	5.45**	58	23	2.531	1.09	0.44
23	56	2.858	0.95	5.82**	59	49	2.523	0.90	0.40
24	25	2.846	1.00	5.33**	60	40	2.500	1.08	0.00
25	38	2.835	0.99	5.20**	61	39	2.492	1.02	-0.13
26	45	2.835	0.94	5.49**	62	66	2.485	1.03	-0.22
27	9	2.833	0.96	5.38**	63	80	2.473	1.04	-0.40
28	79	2.824	1.01	4.99**	64	63	2.439	0.93	-1.01
29	13	2.821	0.97	5.12**	65	42	2.435	0.94	-1.07
30	26	2.820	0.96	5.18**	66	62	2.433	0.99	-1.05
31	20	2.796	0.99	4.64**	67	73	2.391	1.08	-1.56
32	78	2.794	0.99	4.58**	68	34	2.359	1.05	-2.07
33	75	2.782	1.00	4.38**	69	65	2.335	1.11	-2.29
34	37	2.764	0.88	4.59**	70	41	2.215	1.08	-4.05
35	70	2.745	1.21	3.12**	71	68	2.163	1.06	-4.90
36	50	2.730	1.02	3.45**	72	67	2.092	1.07	-5.92

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t_{.95} = 1.960$) (*) รหัสข้อความปลายเปิดในสมุทราหัส

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t_{.99} = 2.576$)

ตาราง 4-19 แสดงรายเฉลี่ย($\bar{x}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต(t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายข้อ ตามความเห็นของครูมัธยมศึกษา เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ปัญหาข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	t	ลำดับที่	ปัญหาข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	t
1	44	3.445	1.07	11.32**	37	13	2.741	0.98	3.17**
2	29	3.313	1.10	9.52**	38	27	2.739	0.97	3.16**
3	43	3.238	1.29	7.35**	39	37	2.735	0.99	3.07**
4	72	3.193	1.09	8.15**	40	57	2.711	1.10	2.48**
5	59	3.165	1.16	7.32**	41	45	2.711	0.93	2.93**
6	47	3.164	1.29	6.48**	42	74	2.711	1.00	2.72**
7	32	3.114	1.09	7.29**	43	71	2.693	1.08	2.29*
8	24	3.090	1.21	6.31**	44	48	2.691	1.06	2.31*
9	56	3.036	0.96	7.20**	45	49	2.642	0.99	1.85
10	70	3.012	1.20	5.52**	46	51	2.642	0.91	2.01*
11	60	3.006	1.04	6.26**	47	52	2.633	0.97	1.76
12	15	3.000	1.34	4.80**	48	39	2.627	1.07	1.52
13	58	2.952	1.01	5.74**	49	64	2.627	1.08	1.52
14	11	2.946	1.05	5.45**	50	73	2.620	1.08	1.44
15	12	2.922	1.00	5.45**	51	80	2.614	1.01	1.46
16	21	2.916	0.98	5.46**	52	19	2.608	0.97	1.44
17	79	2.916	0.99	5.35**	53	26	2.608	1.13	1.24
18	9	2.910	0.99	5.33**	54	54	2.600	0.90	1.43
19	53	2.903	1.09	4.75**	55	34	2.590	1.09	1.07
20	38	2.898	1.12	4.57**	56	50	2.584	0.97	1.12
21	55	2.898	0.96	5.32**	57	66	2.572	1.15	0.81
22	25	2.898	1.05	4.89**	58	76	2.509	1.00	0.12
23	30	2.867	1.07	4.42**	59	31	2.494	1.04	-0.07
24	36	2.855	1.02	4.48**	60	14	2.485	0.95	-0.20
25	46	2.855	1.00	4.59**	61	40	2.470	1.12	-0.35
26	20	2.831	1.09	3.90**	62	68	2.461	1.17	-0.43
27	33	2.819	1.05	3.93**	63	65	2.440	1.18	-0.66
28	78	2.813	0.94	4.30**	64	42	2.416	0.98	-1.11
29	18	2.807	1.00	3.95**	65	63	2.410	1.18	-0.99
30	16	2.795	1.13	3.38**	66	61	2.361	1.03	-1.74
31	35	2.788	1.10	3.35**	67	17	2.355	1.07	-1.74
32	77	2.783	0.99	3.70**	68	28	2.325	0.97	-3.16
33	75	2.771	1.05	3.33**	69	10	2.277	0.97	-2.96
34	69	2.764	1.15	2.95**	70	41	2.247	1.06	-3.08
35	22	2.759	1.15	2.90**	71	67	2.175	1.06	-3.95
36	23	2.747	1.14	2.80**	72	62	2.169	1.03	-2.91

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05($t_{.95} = 1.960$)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01($t_{.99} = 2.576$)

(*) รหัสข้อความปลายปีในสมุดรหัส

ตาราง 4-20 แสดงรายเฉลี่ย($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต(t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพการรายข้อ ความความเห็นของบุ้งคั้นปัญหาคาระพินา เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t	ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t
1	44	3.649	0.94	9.28**	37	17	2.807	0.90	2.59*
2	32	3.614	1.15	7.34**	38	16	2.804	0.98	2.32*
3	47	3.579	1.08	7.51**	39	75	2.800	1.06	2.10*
4	43	3.561	1.05	7.61**	40	37	2.763	0.91	2.19*
5	29	3.404	1.08	6.30**	41	71	2.764	1.12	1.74
6	59	3.316	1.00	6.14**	42	51	2.719	0.90	1.84
7	53	3.228	0.96	5.70**	43	31	2.702	0.91	1.68
8	57	3.228	1.05	5.22**	44	28	2.667	0.97	1.30
9	26	3.175	0.89	5.74**	45	14	2.649	0.94	1.20
10	12	3.158	1.01	4.90**	46	77	2.611	1.11	0.74
11	58	3.158	0.88	5.63**	47	76	2.600	1.10	0.67
12	21	3.105	0.88	5.19**	48	48	2.596	0.96	0.76
13	15	3.105	1.21	3.79**	49	79	2.582	1.05	0.58
14	18	3.088	0.91	4.87**	50	30	2.582	1.05	0.58
15	27	3.070	0.92	4.66**	51	23	2.579	1.16	0.51
16	52	3.070	0.94	4.57**	52	46	2.579	0.94	0.63
17	60	3.070	0.92	4.66**	53	49	2.571	0.91	0.59
18	11	3.034	1.03	3.97**	54	22	2.544	1.15	0.29
19	72	3.000	1.09	3.41**	55	74	2.509	1.17	0.06
20	13	2.982	0.86	4.26**	56	42	2.509	0.95	0.07
21	55	2.965	0.93	3.79**	57	33	2.421	1.00	-0.60
22	70	2.965	1.07	3.29**	58	64	2.386	0.77	-1.11
23	24	2.947	1.06	3.19**	59	35	2.375	1.05	-0.89
24	56	2.937	1.01	3.35**	60	73	2.352	1.15	-0.95
25	38	2.930	0.82	3.95**	61	69	2.333	0.97	-1.30
26	50	2.930	0.83	3.67**	62	61	2.333	0.91	-1.38
27	19	2.930	1.00	3.25**	63	40	2.316	1.04	-1.34
28	78	2.927	0.94	4.30**	64	39	2.304	0.95	-1.54
29	20	2.895	0.99	3.00**	65	41	2.298	0.84	-1.80
30	25	2.895	0.94	3.17**	66	67	2.179	1.03	-2.34
31	9	2.879	0.96	3.02**	67	62	2.140	0.93	-2.91
32	45	2.877	0.78	3.65**	68	66	2.140	0.93	-2.91
33	30	2.877	0.87	3.28**	69	63	2.140	0.88	-3.10
34	36	2.857	0.86	3.10**	70	34	2.105	1.03	-2.39
35	54	2.821	0.83	2.89**	71	68	2.035	0.89	-3.96
36	10	2.810	0.98	2.41*	72	65	1.982	0.92	-4.27

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t_{.95} = 2.021$)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t_{.99} = 2.704$)

(*) รหัสข้อคำถามปลายเปิดในสมุดกรณีส

ตาราง 4-21 แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูรายชด ตามความเห็นของผู้นับถว้กับปัญหาครูมัธยมฯ เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ปัญหา ชด (*)	$\bar{X}$	S.D.	t	ลำดับที่	ปัญหา ชด (*)	$\bar{X}$	S.D.	t
1	44	3.889	0.78	10.62**	37	45	3.111	0.85	4.29**
2	29	3.889	0.82	10.16**	38	51	3.111	0.85	4.29**
3	27	3.861	0.90	9.08**	39	19	3.111	1.12	3.29**
4	26	3.778	0.90	8.54**	40	36	3.111	0.75	4.91**
5	53	3.694	0.92	7.79**	41	17	3.111	1.14	3.21**
6	12	3.639	0.87	7.83**	42	78	3.061	1.03	3.13**
7	11	3.611	1.05	6.35**	43	28	3.056	1.04	3.20**
8	59	3.556	1.11	5.72**	44	80	3.030	1.24	2.46*
9	55	3.543	0.85	7.24**	45	22	2.972	1.21	2.35*
10	31	3.500	1.21	4.97**	46	49	2.917	0.81	3.10**
11	52	3.500	0.92	7.79**	47	10	2.917	0.73	3.42**
12	13	3.444	0.88	6.47**	48	23	2.861	1.07	2.02
13	21	3.417	0.97	5.69**	49	35	2.833	1.06	1.89
14	56	3.417	0.97	5.69**	50	77	2.727	0.80	1.63
15	58	3.417	0.94	5.87**	51	33	2.722	1.14	1.17
16	25	3.389	1.05	5.08**	52	75	2.697	1.07	1.05
17	14	3.389	0.80	6.64**	53	42	2.667	0.93	1.08
18	46	3.389	0.96	5.53**	54	74	2.667	1.11	0.86
19	60	3.389	1.02	5.22**	55	48	2.667	0.93	1.08
20	9	3.361	0.99	5.22**	56	69	2.657	1.14	0.82
21	32	3.361	1.10	4.70**	57	70	2.583	1.13	0.44
22	15	3.333	1.15	4.36**	58	66	2.556	0.97	0.34
23	18	3.306	0.95	5.08**	59	76	2.531	0.92	0.19
24	47	3.306	0.92	5.25**	60	64	2.528	1.03	0.16
25	43	3.278	1.03	4.53**	61	71	2.455	1.09	-0.24
26	24	3.278	1.00	4.65**	62	61	2.444	1.00	-0.33
27	30	3.278	1.11	4.20**	63	39	2.444	0.88	-0.38
28	38	3.222	1.07	4.04**	64	40	2.417	0.87	-0.57
29	54	3.200	0.93	4.44**	65	68	2.389	0.84	-0.80
30	20	3.194	1.06	3.92**	66	62	2.361	0.96	-0.87
31	16	3.171	1.07	3.70**	67	41	2.361	0.87	-0.96
32	37	3.167	0.81	4.93**	68	73	2.333	1.16	-0.82
33	57	3.167	0.85	4.73**	69	67	2.306	0.92	-1.27
34	72	3.152	1.06	3.52**	70	65	2.306	0.92	-1.27
35	50	3.139	0.90	4.26**	71	34	2.286	1.09	-0.24
36	79	3.121	1.02	3.49**	72	63	2.222	1.06	-3.52

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t_{.95} = 2.042$)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t_{.99} = 2.750$)

(*) เลขรหัสข้อความปลายปีกในสมุดรหัส

หมวดปัญหา	รายละเอียด	รายการเฉลี่ยและอันดับจำแนกตามกลุ่ม					
		ครูประถม	ครูมัธยม	ผู้บริหาร	ผ.ป.ร.	ผ.อ.ร.	ผ.อ.ร.
		เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย
(ค)	การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยนักเรียนให้เรียนความตนเอง	3.4	3.4	1	3.6	1	3.9
(ค)	การจัดทำหรือผลิตอุปกรณ์สำหรับใช้ในการทดสอบของวิทยาศาสตร์	3.6	3.2	3	3.6	1	3.3
(ก)	การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน	3.4	3.3	2	3.4	2	3.9
(ค)	การใช้เครื่องมือวัสดุทัศนศึกษาได้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน	3.5	3.2	3	3.6	1	3.3
(ข)	การแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของเด็กเพื่อช่วยให้เรียนได้	3.3	3.1	4	3.6	1	3.4
(ง)	ความก้าวหน้าเข้าใจในการทำโปรไฟล์แสดงคุณลักษณะของนักเรียน	3.2	3.2	3	3.3	3	3.6
(ง)	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิเคราะห์ข้อสอบ	3.2	2.9	6	3.2	4	3.7
(ข)	การกระตุ้นให้ปลูกฝังสนใจในกิจการของโรงเรียน	3.1	3.2	3	3.0	6	3.2
(ก)	การฝึกเด็กให้กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย	3.1	3.1	4	2.9	7	3.3
(ก)	การสอนเด็กให้รู้จักคิดมีเหตุผลและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.1	2.9	6	3.2	4	3.6
(ง)	การจัดทำระเบียบพฤติกรรมเพื่อใช้ประ เป็นผลการสอน	3.1	3.0	5	3.1	5	3.4
(ก)	การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน	3.1	3.0	5	3.1	5	3.3
(ง)	ความเข้าใจสั่งการของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม	3.1	3.0	5	3.2	4	3.2
(ง)	การใช้แบบทดสอบวัดความพร้อม-ความถนัดหรือข้อสอบมาตรฐาน	3.0	2.7	8	3.2	4	3.4
(ก)	การสอนเด็กให้มีความคิดวิจารณ์และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	3.0	2.9	6	3.1	5	3.4
(ง)	การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและสร้างแบบสอบวัดพฤติกรรมนั้น	3.0	2.9	6	3.0	6	3.5
(ก)	การฝึกให้เด็กวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับครู	2.9	3.0	5	2.9	7	3.4
(ง)	การสร้างแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อประโยชน์	2.9	3.0	5	2.9	7	3.4
(ก)	การนำทฤษฎีและหลักการสอนไปใช้ปฏิบัติจริงอย่างได้ผล	3.0	2.8	7	3.1	5	3.3
(ก)	การนำจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไปใช้ในการสอนอย่างได้ผล	2.9	2.8	7	3.1	5	3.9

หมวดปัญหา	รายการขอปัญหา	รายละเอียดและอันดับจำแนกตามกลุ่ม							
		ครุประถม.		มัธยม		ยว. ประถม		ยว. มัธยม	
		เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ
(ก)	การสอนนักเรียนให้รู้จักคุณค่าและคุณค่าของวัฒนธรรมไทย	2.9	8	2.9	6	2.9	7	3.3	7
(ง)	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างขอทดสอบที่ดี	3.0	7	2.6*	9	3.1	5	3.5	5
(ก)	การปลูกฝังเด็กให้มีความรับผิดชอบช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้	2.8	9	2.9	6	2.9	7	3.4	6
(ก)	การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นนิสัยสนใจของนักเรียน	3.1	6	2.9	6	2.9	7	3.4	6
(ข)	การสร้างความรู้ความกระจ่างให้เด็กให้มีความพยายามอย่างเต็มที่	2.8	9	2.9	6	2.9	7	3.1	9
(ข)	การช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักปรับปรุงความรู้วิชาการของตนเอง	2.7	10	2.9	6	3.2	4	3.8	2
(ก)	การเขียนจดหมายในประวัติประสงคเจ้่งพักติกรรรมในคุกทอง	2.9	9	2.6*	9	3.2	4	3.8	2
(ก)	การถามคำถามแสดงเสริมเด็กให้ใช้ความคิดอย่างเต็มที่	3.1	6	2.7	8	3.0	6	3.4	6
(จ)	ความรู้ความชำนาญในวิชาที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชุมชน	2.8	9	2.9	6	2.6*	10	3.1	9
(ก)	การปลูกฝังให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตยและความสำนึก- ทางการ เมืองอย่างถูกต้อง	2.8	9	2.8	7	2.9	7	3.2	8
(จ)	ความรู้เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและระบบการจัดการด้านการ - เงินของโรงเรียน	2.7	10	3.0	5	3.0	6	2.6*	14
(จ)	การโยนปัญหาความเคอะครอนของชุมชนให้สัมพันธ์กับบทเรียน	2.8	9	2.8	7	2.9	7	3.1	9
(ค)	ความรู้ความเข้าใจในการจัดหาอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม	2.8	9	2.7	8	2.9	7	3.1	9
(ข)	การแนะนำนักเรียนให้รู้จักปรับปรุงตนเองอย่างได้ผล	2.8	9	2.7	8	2.8	8	3.2	8
(ก)	การคิดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	2.7	10	2.8	7	2.8	8	3.2	8
(จ)	ความเข้าใจในการให้บริการชุมชนยิ่งกว่าการมุ่งหวังจะ - ได้รับจากชุมชน	2.8	9	2.8	7	2.8	8	2.7*	13
(ค)	การสร้างหรือผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น	2.6*	11	2.9	6	2.8*	10	3.4	6

*ข้อมูลตามที่มีรายละเอียดต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง

หมวดปัญหา	รายเจดีย์	รายการข้อปัญหา	รายละเอียดและอันดับจำแนกตามกลุ่ม					
			ครูประถม	ครูมัธยม	ยบ.ประถม	ยบ.มัธยม	ยบ.มัธยม	ยบ.มัธยม
			อเนก	อเนก	อเนก	อเนก	อเนก	อเนก
(ค)	2.7	ความรู้ความชำนาญในวิธีสอนใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	2.6 11	2.6 9	2.9 7	3.1 9		
(ก)	2.7	การนำหลักสูตร แผนการสอน คู่มือสอน หนังสือเรียน และสื่อ						
		การเรียนการสอนอื่น ๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม						
(ข)	2.7	การควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมบกพร่อง	2.7 10	2.6 9	2.9 7	3.1 9		
(ก)	2.7	การปลูกฝังเด็กให้มีความประพฤติดีและเหมาะสม	2.7 10	2.8 7	2.4 12	2.7 13		
(ง)	2.7	การเสนอแนะการสอบและการนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน	2.7 10	2.8 7	2.5 11	3.0 10		
(จ)	2.7	ความรู้ความเข้าใจบทบาทของครูต่อชุมชน และการจัด						
		กิจกรรมเพื่อพัฒนาและให้บริการชุมชน	2.6 11	2.8 7	* 6 10	2.7 13		
(ข)	2.7	การอบรมสั่งสอนให้เด็กละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	2.6 11	2.8 7	2.4 12	2.8 12		
(จ)	2.7	ความรู้ความเข้าใจปัญหาความต้องการและสภาพของชุมชน	2.7 10	2.7 8	2.8 8	2.9 15		
(ค)	2.7	ความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างได้ผล	2.6 11	2.6 9	2.7 9	3.1 9		
(ข)	2.7	การช่วยเหลือทำความเข้าใจกับผู้ปกครองที่มีปัญหาเกี่ยวกับเด็กของตน	2.7 10	2.7 8	2.5 11	2.7 13		
(จ)	2.7	การบริหารโรงเรียนที่มุ่งบูรณาการมากกว่าด้านวิชาการ	2.7 10	2.8 7	2.3 13	2.7 13		
		ข้อคำถามที่มีรายเจดีย์รวมต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง						
(ค)	2.6	การเขียนภาพและตัวอักษรได้อย่างเหมาะสม	2.6 11	2.7 8	2.6 10	2.7 13		
(ก)	2.6	การฝึกเด็กให้เขียนขึ้นซึ่งทั้งการเขียนและการทำภาพ	2.5 12	2.7 8	2.6 10	2.9 11		
(ก)	2.6	การใช้แรงจูงใจและการเสริมกำลังใจแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม	2.6 11	2.5 10	2.7 9	3.4 6		
(ก)	2.6	การรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานในวิชาชีพครู	2.6 11	2.5 10	2.7 9	3.5 5		
(ค)	2.6	ความสนใจในคุณค่าของอุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นในตัวเอง	2.5 12	2.6 9	2.6 10	2.9 11		
(ก)	2.6	การพูดการอธิบายและการใช้ตัวอย่างประกอบการสอนที่ดี	2.7 10	2.3 12	2.8 8	2.9 11		

* ข้อคำถามที่มีรายเจดีย์ต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง/ และสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง ในกรณี 6 ข้อหลัง

หมวดปัญหา	รายเฉลี่ยรวม	รายการข้อปัญหา	รายเฉลี่ยและอันดับจำแนกตามกลุ่ม					
			ครูประจำ		ครูนิเทศ		อ.พิเศษ	
			เฉลี่ย	อันดับ	เฉลี่ย	อันดับ	เฉลี่ย	อันดับ
(ก)	2.6	การใช้เวลาในการเตรียมการสอนได้เหมาะสม	2.6*	11	2.4	11	2.4	12
(จ)	2.6	ความเข้าใจจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน	2.6	11	2.4	11	2.4	12
(ฉ)	2.6	การเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพครูขบถด้วยความมั่นใจ	2.5	12	2.6	9	2.6	10
(ก)	2.6	ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์	2.6*	11	2.3	12	2.7	9
(ฉ)	2.6	ความรู้ความเข้าใจบทบาทของครูในการบริการชุมชน	2.6	11	2.5	10	2.6	10
(ข)	2.5	การควบคุมระเบียบวินัยของนักเรียนอย่างเหมาะสม	2.5	12	2.6	9	2.3	13
(จ)	2.5	การแสดงความคิดเห็นที่ชัดเจนในที่ประชุมหรือการประชุมปรึกษาหารือ	2.5	12	2.6	9	2.1	15
(จ)	2.5	ความเข้าใจปรัชญาจุดมุ่งหมายและระเบียบประเพณีของโรงเรียน	2.5	12	2.4	11	2.3	13
(ข)	2.5	การช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจนักเรียนที่มีปัญหา	2.7*	10	2.5	10	2.3	13
(ฉ)	2.5	การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่	2.4	13	2.6	9	2.4	12
(ข)	2.5	การให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มีปัญหาจะคำปรึกษาทางกายารมณ์และสังคม	2.4	13	2.4	11	2.5	11
(ข)	2.4	การลงโทษนักเรียนที่มีความผิดทางวินัย	2.4	13	2.6	9	2.1	15
(จ)	2.4	ความรู้เกี่ยวกับระเบียบบริหารและการจัดสายงานในโรงเรียน	2.4	13	2.4	11	2.1	15
(จ)	2.3	การทำงานร่วมกับเพื่อนครูและในรูปคณะกรรมการ	2.3	14	2.4	11	2.0	16
(จ)	2.3	ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานโครงการและปฏิบัติการของโรงเรียน						
(จ)	2.3	การปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มในคณะครูและผู้บริหารชั้นวิชา	2.4	13	2.2	13	2.1	15
(ข)	2.2	การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน	2.2	15	2.5	10	2.0	16
(จ)	2.1	การดูแลรักษาอนามัยและรักษาความสะอาดของโรงเรียน	2.2	15	2.2	13	2.3	13
(จ)	2.1	การดูแลรักษาอนามัยและรักษาความสะอาดของโรงเรียน	2.1	16	2.2	13	2.2	14

* ข้อคำถามที่มียาเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์กำหนด

ตาราง 4-23 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครู จำแนกตามความเห็นของครูประจำการและผู้อยู่บังคับบัญชาในระดับโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา

รหัสข้อปัญหา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
10	A	12.7839	1	12.7839	14.4601**	A1 > A2
	B	8.18821	1	8.18821	9.26184**	B2 > B1
	AB	4.53844	1	4.53844	5.13352*	
	Error	437.62	495	0.88408		
11	A	3.02546	1	3.02546	2.73668	
	B	9.43231	1	9.43231	8.53201**	B2 > B1
	AB	4.85837	1	4.85837	4.39465*	
	Error	547.233	495	1.10552		
12	A	0.31894	1	0.31894	0.343933	
	B	7.96198	1	7.96198	8.5859**	B2 > B1
	AB	7.48374	1	7.48374	8.07019**	
	Error	459.029	495	0.927331		
13	A	0.02522	1	0.025225	0.0276842	
	B	10.5339	1	10.5339	11.5609**	B2 > B1
	AB	5.31005	1	5.31005	5.82773**	
	Error	451.029	495	0.911169		
14	A	0.112278	1	0.112278	0.126653	
	B	10.7758	1	10.7758	12.1553**	B2 > B1
	AB	13.4536	1	13.4536	15.176**	
	Error	437.933	494	0.886505		
17	A	2.89092	1	2.89092	2.657	
	B	13.4069	1	13.4069	12.3221**	B2 > B1
	AB	5.33448	1	5.33448	4.90283*	
	Error	537.492	494	1.08804		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

A = ระดับโรงเรียน

A1 = ประถมศึกษา

A2 = มัธยมศึกษา

B = ความเป็นครูประจำการและผู้อยู่บังคับบัญชา

B1 = ครูประจำการ

B2 = ผู้อยู่บังคับบัญชา

AB = ระดับโรงเรียน x ความเป็นและไม่เป็นผู้อยู่บังคับบัญชา

ตาราง 4-23 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
18	A	1.37319	1	1.37319	1.35556	B2 > B1
	B	5.04648	1	5.04648	4.9861*	
	AB	2.76276	1	2.86286	2.72971	
19	A	0.245551	1	0.245551	0.225832	B2 > B1
	B	8.65445	1	8.65445	7.95949**	
	AB	1.27857	1	1.27857	1.1759	
	Error	537.233	494	1.08731		
21	A	0.02732	1	0.02732	0.028866	B2 > B1
	B	6.04008	1	6.04008	6.38111*	
	AB	2.32578	1	2.32578	2.4571	
	Error	467.599	494	0.946556		
23	A	6.17514	1	6.17514	4.97566*	A2 > A1
	B	0.354047	1	0.354047	0.285276	
	AB	0.135392	1	0.135392	0.109093	
	Error	613.088	494	1.24107		
26	A	0.616924	1	0.616924	0.610401	B2 > B1
	B	34.4875	1	34.4875	34.1228**	
	AB	11.7766	1	11.7766	11.652**	
	Error	499.28	494	1.01069		
27	A	0.000616	1	0.000616	0.000735	B2 > B1
	B	21.6185	1	21.6185	25.8078**	
	AB	16.7151	1	16.7151	19.9542**	
	Error	412.974	493	0.837675		
28	A	4.08308	1	4.08308	4.06892*	A2 > A1 B1 > B2
	B	7.26296	1	7.26296	7.23777**	
	AB	8.5646	1	8.5646	8.5349**	
	Error	496.723	495	1.00348		
29	A	0.01674	1	0.01674	0.015103	
	B	3.81035	1	3.81035	3.43693	
	AB	5.99258	1	5.99258	5.40529*	
	Error	548.782	495	1.10865		
30	A	0.02586	1	0.02586	0.0255829	
	B	1.15206	1	1.15206	1.13938	
	AB	3.99603	1	3.99603	3.95204*	
	Error	500.509	495	1.01113		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-23 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
31	A	0.91858	1	0.91858	0.85212	B2 > B1
	B	17.3418	1	17.3418	18.0871**	
	AB	13.5473	1	13.5473	12.5671	
	Error	533.607	495	1.07799		
32	A	4.5681	1	4.5681	3.58139	B2 > B1
	B	6.69975	1	6.69975	5.25261*	
	AB	-0.10919	1	-0.10919	-0.08560	
	Error	627.551	492	1.27551		
34	A	6.1945	1	6.1945	5.55859*	A2 > A1 B1 > B2
	B	5.87984	1	5.87984	5.27624*	
	AB	-0.246986	1	-0.24698	-0.221631	
	Error	547.171	491	1.1144		
35	A	5.79759	1	5.79759	4.91222*	A2 > A1
	B	1.39276	1	1.39276	1.18006	
	AB	1.44933	1	1.44933	1.22799	
	Error	577.137	489	1.18024		
43	A	6.91142	1	6.91142	4.44082*	A1 > A2
	B	0.460972	1	0.460972	0.29619	
	AB	-0.014324	1	-0.014324	-0.009203	
	Error	759.494	488	1.55634		
44	A	0.177397	1	0.177397	0.150484	B2 > B1
	B	6.59427	1	6.59427	5.59383*	
	AB	1.09148	1	1.09148	0.925892	
	Error	577.635	490	1.17885		
46	A	12.9685	1	12.9685	12.7885**	A2 > A1
	B	2.14674	1	2.14674	2.11696	
	AB	6.39863	1	6.39863	6.30985*	
	Error	497.908	491	1.01407		
47	A	19.2866	1	19.2866	13.9102**	A1 > A2
	B	0.182577	1	0.182577	0.131682	
	AB	0.429925	1	0.429925	0.310078	
	Error	669.682	483	1.38651		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-23 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
50	A	0.876087	1	0.876087	0.907324	B2 > B1
	B	8.77502	1	8.77502	9.0879**	
	AB	2.15843	1	2.15843	2.23539	
	error	475.061	492	0.965572		
51	A	1.64891	1	1.64891	2.12713	B2 > B1
	B	5.26405	1	5.26405	6.79075**	
	AB	2.09028	1	2.09028	2.69651	
	Error	380.613	491	0.775179		
52	A	5.97102	1	5.97102	6.06557*	A1 > A2 B2 > B1
	B	11.4828	1	11.4828	11.6646**	
	AB	11.0339	1	11.0339	11.2086**	
	Error	486.299	494	0.984412		
53	A	2.38113	1	2.38113	2.31656	B2 > B1
	B	8.9587	1	8.9587	8.71576**	
	AB	9.67701	1	9.67701	9.41459**	
	Error	506.742	493	1.02787		
54	A	0.01759	1	0.01759	0.021383	B2 > B1
	B	8.09132	1	8.09132	9.8324**	
	AB	3.44856	1	3.44856	4.19062*	
	Error	402.41	489	0.822924		
55	A	0.163682	1	0.163682	0.195046	B2 > B1
	B	4.37504	1	4.37504	5.21337*	
	AB	7.66489	1	7.66489	9.13361**	
	Error	413.724	493	0.839197		
56	A	6.29411	1	6.28411	6.81058**	A2 > A1
	B	2.97013	1	2.97013	3.21385	
	AB	1.68328	1	1.68328	1.8214	
	Error	456.538	494	0.924167		
57	A	15.6023	1	15.6023	14.5706**	A1 > A2 B2 > B1
	B	4.49881	1	4.49881	4.20134*	
	AB	2.04587	1	2.04587	1.91059	
	Error	526.835	492	1.0708		
58	A	0.278556	1	0.278556	0.296415	B2 > B1
	B	7.26436	1	7.26436	7.73011**	
	AB	1.20271	1	1.20271	1.27982	
	Error	464.236	494	0.93975		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-23 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
62	A	3.60096	1	3.60096	3.64619	
	B	0.732737	1	0.732737	0.741941	
	AB	4.29515	1	4.29515	4.3491*	
	Error	486.884	493	0.987595		
63	A	0.003657	1	0.003657	0.0035697	B1 > B2
	B	4.92254	1	4.92254	4.80471*	
	AB	0.230603	1	0.230603	0.225083	
	Error	506.114	494	1.02452		
65	A	2.66375	1	2.66375	2.19045	B1 > B2
	B	5.52386	1	5.52386	4.54237*	
	AB	0.720292	1	0.720292	0.592309	
	Error	600.741	494	1.21607		
70	A	2.64702	1	2.64702	1.88396	
	B	0.104195	1	0.104195	0.074158	
	AB	7.5637	1	7.5637	5.38328*	
	Error	694.087	494	1.40503		
80	A	4.29403	1	4.29403	3/92299*	A2 > A1
	B	3.4715	1	3.4715	3.17154	
	AB	1.82013	1	1.82013	1.66286	
	Error	535.25	489	1.09458		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อปัญหาที่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญถึงระดับ .05 มีจำนวน 35 ข้อ
เรียงตามรหัสข้อปัญหาดังต่อไปนี้:

9, 15, 16, 20, 22, 24, 25, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 48, 49,
59, 60, 61, 64, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79.

ตาราง 4-24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครู จำแนกตามความเห็นของครูที่มีเพศและวุฒิทางครูต่างกัน

รหัสข้อปัญหา	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
10	A	0.035293	1	0.035293	0.038749	B1 > B3*
	B	17.2155	3	5.73848	6.30032**	B1 > B4*
	AB	4.82049	3	1.60683	1.76415	B2 > B4*
	Error	357.954	393	0.910824		
23	A	0.550928	1	0.550928	0.452608	
	B	15.5711	3	5.19037	4.26408**	B4 > B2
	AB	1.64599	3	0.548664	0.450748	
	Error	478.372	393	1.21723		
25	A	0.37466	1	0.37466	0.363617	
	B	8.3034	3	2.7678	2.68622*	B2 > B3
	AB	5.8864	3	1.96213	1.9043	
	Error	405.965	394	1.03037		
28	A	0.629309	1	0.629309	0.626939	
	B	16.2831	3	5.42772	5.40727**	B1 > B3*
	AB	2.05793	3	0.685976	0.683392	B1 > B4**
	Error	395.49	394	1.00378		
33	A	6.68309	1	6.68309	6.44193*	A2 > A1
	B	0.158317	3	0.05277	0.0508681	
	AB	7.90225	3	2.63408	2.53903	
	Error	405.637	391	1.03744		
34	A	0.03923	1	0.03923	0.0345179	
	B	1.31842	3	0.439474	0.38668	
	AB	13.3261	3	4.44202	3.9084*	
	Error	444.384	391	1.13653		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

A = เพศ

A1 = ชาย

A2 = หญิง

B = วุฒิสถูทางครู

B1 = ต่ำกว่า ป.กศ. B2 = ป.กศ., B3 = ป.กศ.สูง, B4 = ปริญญาตรี

AB = เพศ X วุฒิสถูทางครู

ตาราง 4-24 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
38	A	0.771542	1	0.771542	0.715366	
	B	3.84983	3	1.28328	1.18984	
	AB	11.6347	3	3.07823	3.59586*	
40	A	8.11896	1	8.11896	6.9408**	A1 > A2
	B	10.7067	3	3.56889	3.051*	B1 > B3*
	AB	4.38362	3	1.36121	1.24917	
	Error	456.2	390	1.16974		
42	A	2.21456	1	2.21456	2.48872	
	B	5.78287	3	1.92762	2.16626	
	AB	7.78879	3	2.59626	2.91767*	
	Error	347.928	391	0.889842		
47	A	0.08464	1	0.08464	0.057903	
	B	21.2822	3	7.09406	4.85301**	B2 > B1**
	AB	9.57441	3	3.19147	2.18327	
	Error	558.402	382	1.46179		
50	A	3.89131	1	3.89131	3.88611*	A1 > A2
	B	1.5461	3	0.515368	0.514679	
	AB	7.02945	3	2.34315	2.34002	
	Error	391.523	391	1.00134		
56	A	0.01336	1	0.01336	0.014761	
	B	8.6064	3	2.8688	3.16839*	B4 > B2*
	AB	2.98243	3	0.994142	1.09796	
	Error	355.839	393	0.905443		
57	A	0.04724	1	0.04824	0.042639	
	B	10.6591	3	3.55303	3.13996*	B3 > B4*
	AB	2.36422	3	0.788072	0.696452	
	Error	442.437	391	1.13155		
62	A	1.47411	1	1.47411	1.45759	
	B	12.0029	3	4.00096	3.95614*	B1 > B4
	AB	0.178621	3	0.05954	0.05887	
	Error	396.442	392	1.01133		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-24 (ต่อ)

รหัส ข้อคำถาม	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
67	A	4.69454	1	4.69454	4.15477*	A1 > A2
	B	5.25959	3	1.7532	1.55162	
	AB	-0.245395	3	-0.08179	-0.07239	
	Error	444.057	393	1.12992		
69	A	3.07318	1	3.07318	2.53563	B4 > B3
	B	13.2288	3	4.4096	3.63829*	
	AB	7.79517	3	2.59506	2.14114	
	Error	475.103	392	1.212		
70	A	7.14083	1	7.14083	4.92733*	A1 > A2
	B	8.60508	3	2.86836	1.97923	
	AB	2.16331	3	0.721104	0.497578	
	Error	569.547	393	1.44923		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อปัญหาที่ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน 56 ข้อ เรียงตามรหัสข้อปัญหาดังต่อไปนี้:

9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80.

ตาราง 4-25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน(2-way ANOVA) ของคะแนนปัญหา
การประกอบอาชีพครตามความเห็นของครูประจำการ จำแนกตามระดับโรงเรียน
และขนาดของโรงเรียน

รหัส ข้อคำถาม	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
9	A	0.580847	1	0.580847	0.521414	
	B	6.38941	2	3.19471	3.11783*	B1 > B2*
	AB	-0.391475	2	-0.195737	-0.1209408	B3 > B2*
	Error	372.952	399	0.934717		
10	A	17.0712	1	17.0712	18.7347**	A1 > A2
	B	1.27231	2	0.636153	0.69814	
	AB	-0.88931	2	-0.444655	-0.487983	
	Error	363.573	399	0.91121		
17	A	6.18504	1	6.18504	5.64*	A1 > A2
	B	2.6727	2	1.33635	1.21859	
	AB	6.82872	2	3.41436	3.11348*	
	Error	437.558	399	1.09664		
26	A	4.38821	1	4.38821	4.16942*	A1 > A2
	B	4.7796	2	2.3898	2.27065	
	AB	2.09489	2	1.04745	0.995223	
	Error	419.937	399	1.05237		
28	A	9.31076	1	9.31076	9.23273**	A1 > A2
	B	1.7034	2	0.851698	0.84456	
	AB	1.08303	2	0.541516	0.536977	
	Error	403.381	400	1.00845		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

A = ระดับโรงเรียน

A1 = ประถมศึกษา

A2 = มัธยมศึกษา

B = ขนาดของโรงเรียน

B1 = ขนาดเล็ก

B2 = ขนาดกลาง

B3 = ขนาดใหญ่

AB = ระดับโรงเรียน X ขนาดของโรงเรียน

ตาราง 4-25 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
29	A	0.811057	1	0.811057	0.734947	
	B	13.9508	2	6.97541	6.32083**	B1 > B2*
	AB	4.13205	2	2.06602	1.87215	B3 > B2*
	Error	441.424	400	1.0356		
34	A	5.2414	1	5.2414	4.60149*	A1 > A2
	B	1.52625	2	0.763125	0.669957	
	AB	2.92431	2	1.46215	1.28364	
	Error	452.209	397	1.130-6		
38	A	0.377048	1	0.377048	0.346374	
	B	7.176	2	3.588	3.29611*	B1 > B2
	AB	0.508671	2	0.254336	0.233645	B3 > B2
	Error	432.157	397	1.08856		
39	A	1.77557	1	1.77557	1.64981	
	B	0.546579	2	0.273289	0.253933	
	AB	7.09484	2	3.54742	3.29617*	
	Error	426.285	396	1.07622		
46	A	4.89266	1	4.89266	4.6986*	A2 > A1
	B	3.56517	2	1.78259	1.71188	
	AB	-0.462163	2	-0.231082	-0.221916	
	Error	412.355	396	1.0413		
47	A	18.0673	1	18.0673	12.3926**	A1 > A2
	B	5.11686	2	2.55843	1.75487	
	AB	3.3637	2	1.68175	1.15361	
	Error	565.668	388	1.45791		
49	A	1.38257	1	1.38257	1.5897	
	B	1.26831	2	0.634153	0.729161	
	AB	5.35484	2	2.67747	3.07861*	
	Error	344.402	396	0.869702		
52	A	12.9285	1	12.9285	12.7127*	A1 > A2
	B	3.7924	2	1.8962	1.86455	
	AB	0.01483	2	0.007419	0.0072958	
	Error	405.773	399	1.01697		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-25 (ต่อ)

รหัสข้อปัญหา	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	f-ratio	หมายเหตุ
53	A	7.259	1	7.259	7.03516**	A1 > A2
	B	11.8008	2	5.90041	5.71847**	B1 > B2*
	AB	2.60381	2	1.30191	1.26176	B3 > B2*
	Error	410.663	398	1.03182		
57	A	17.565	1	17.565	16.274**	A1 > A2
	B	7.0263	2	3.51315	3.25484*	B3 > B2*
	AB	4.28052	2	2.14026	1.98296	
	Error	428.493	397	1.07933		
59	A	0.497638	1	0.497638	0.415829	
	B	7.64818	2	3.82459	3.19662*	B1 > B2*
	AB	1.07632	2	0.538159	0.449797	
	Error	472.597	395	1.19645		
61	A	4.66395	1	4.66395	4.32544*	A1 > A2
	B	1.42966	2	0.71383	0.662948	
	AB	-0.280514	2	-0.130257	-0.130077	
	Error	429.147	398	1.07826		
62	A	6.8208	1	6.8208	6.71163*	A1 > A2
	B	0.85626	2	0.42813	0.421278	
	AB	0.371393	2	0.185697	0.182724	
	Error	404.484	398	1.01627		
65	A	1.08065	1	1.08065	0.835627	
	B	0.122442	2	0.061221	0.04734	
	AB	8.00078	2	4.00039	3.09335*	
	Error	515.996	399	1.29322		
67	A	0.669147	1	0.669147	0.601913	
	B	3.86591	2	1.93295	1.73873	
	AB	8.37377	2	4.23688	3.81117*	
	Error	443.569	399	1.1117		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-25 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
68	A	8.63493	1	8.63493	7.05484**	A2 > A1
	B	0.350782	2	0.175391	0.143297	
	AB	6.13782	2	3.06891	2.50734	
	Error	487.141	398	1.22397		
70	A	6.99807	1	6.99807	4.78664*	A2 > A1
	B	0.125923	2	0.062961	0.043065	
	AB	1.94222	2	0.971108	0.664232	
	Error	583.339	399	1.362		
73	A	5.16087	1	5.16087	4.44458*	A2 > A1
	B	1.06078	2	0.980388	0.844317	
	AB	3.6483	2	1.82365	1.57054	
	Error	462.142	398	1.16116		
74	A	0.347173	1	0.347173	0.314983	B1 > B3
	B	7.67444	2	3.83722	3.48143*	
	AB	-0.173217	2	-0.086608	-0.0785782	
	Error	438.674	398	1.1022		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อปัญหาที่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน 38 ข้อ เรียงลำดับตามรหัสข้อปัญหาดังต่อไปนี้:

11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 51, 54, 55, 56, 58, 60, 63, 64, 66, 69, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 80.

ตาราง 4-27 แสดงรายเฉลี่ย($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต(t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูเป็นรายข้อ ตามความเห็นของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t	ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t
1	47	3.393	1.20	10.72**	37	77	2.693	1.12	2.54*
2	32	3.235	1.14	10.25**	38	64	2.674	1.04	2.49*
3	44	3.145	1.20	7.96**	39	66	2.674	1.15	2.25*
4	29	3.135	1.14	8.32**	40	35	2.661	1.03	2.32*
5	59	3.111	1.15	7.82**	41	30	2.656	1.22	1.88
6	18	3.063	1.19	7.05**	42	63	2.643	1.08	1.97*
7	69	3.050	1.21	6.77**	43	54	2.635	0.99	2.01*
8	70	2.995	1.21	6.09**	44	68	2.624	1.17	1.58
9	11	2.991	1.07	6.82**	45	51	2.617	1.09	1.61
10	72	2.991	1.14	6.35**	46	22	2.615	1.13	1.52
11	15	2.923	1.21	5.20**	47	36	2.606	0.95	1.67
12	79	2.922	1.11	5.61**	48	19	2.604	1.05	1.47
13	30	2.919	1.08	5.79**	49	10	2.578	1.04	1.12
14	12	2.914	1.05	5.91**	50	45	2.575	1.12	0.99
15	9	2.906	1.16	5.22**	51	17	2.557	1.08	0.78
16	31	2.865	1.12	3.00**	52	74	2.550	1.09	0.68
17	58	2.862	1.06	5.07**	53	38	2.541	1.02	0.59
18	55	2.854	0.98	5.37**	54	71	2.532	1.11	0.43
19	56	2.843	1.03	4.92**	55	34	2.518	1.06	0.26
20	53	2.840	1.13	4.45**	56	27	2.516	1.09	0.22
21	16	2.828	1.25	3.91**	57	76	2.512	1.11	0.15
22	60	2.825	1.14	4.21**	58	37	2.511	0.96	0.18
23	43	2.824	1.27	3.82**	59	61	2.493	1.07	-0.09
24	13	2.775	1.00	4.08**	60	42	2.445	1.11	-0.73
25	21	2.775	1.10	3.71**	61	62	2.443	1.10	-0.76
26	20	2.775	1.20	3.42**	62	39	2.440	1.00	-0.88
27	33	2.769	1.08	3.72**	63	14	2.430	1.03	-1.01
28	50	2.765	1.15	3.42**	64	49	2.392	1.10	-1.47
29	24	2.748	1.22	3.03**	65	67	2.385	1.18	-1.46
30	25	2.748	1.07	3.46**	66	28	2.378	1.06	-1.71
31	78	2.734	1.00	3.46**	67	26	2.368	1.20	-1.65
32	46	2.725	1.21	2.76**	68	73	2.362	1.11	-1.83
33	23	2.725	1.10	3.05**	69	65	2.359	1.10	-1.91
34	75	2.720	1.10	2.95**	70	48	2.333	1.14	-2.19
35	52	2.712	1.07	2.93**	71	40	2.214	1.14	-3.71
36	57	2.705	1.17	2.58**	72	41	2.105	1.14	-5.13

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t_{.95} = 1.960$)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t_{.99} = 2.576$)

(*) เลขรหัสข้อคำถามปลายเปิดในสมุดรหัส

ตาราง 4-28 แสดงรายเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูเป็นรายข้อ ตามความเห็นของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ปัญหาข้อที่(*)	$\bar{X}$	S.D.	t	ลำดับที่	ปัญหาข้อที่(*)	$\bar{X}$	S.D.	t
1	31	3.620	0.96	9.31**	37	23	3.103	0.99	5.81**
2	12	3.536	1.04	8.30**	38	27	3.176	1.01	5.54**
3	44	3.536	0.98	8.79**	39	61	3.171	0.83	6.74**
4	30	3.528	1.01	8.66**	40	9	3.167	0.98	5.78**
5	20	3.521	1.03	8.38**	41	76	3.167	1.10	4.91**
6	22	3.521	1.00	8.62**	42	73	3.164	1.07	5.09**
7	21	3.479	0.97	8.51**	43	55	3.159	1.07	5.14**
8	30	3.473	1.05	7.62**	44	33	3.147	1.04	5.13**
9	16	3.471	1.11	7.30**	45	35	3.143	1.01	5.32**
10	32	3.464	1.04	7.72**	46	74	3.134	0.98	5.28**
11	72	3.463	0.97	8.09**	47	66	3.132	0.93	5.61**
12	56	3.449	1.04	7.61**	48	38	3.130	0.91	5.73**
13	71	3.441	0.92	8.43**	49	24	3.127	1.22	4.34**
14	11	3.431	0.99	7.97**	50	39	3.100	0.89	5.66**
15	70	3.403	1.09	6.79**	51	54	3.088	0.94	5.15**
16	15	3.400	1.07	7.05**	52	17	3.085	1.07	4.62**
17	58	3.391	1.03	7.17**	53	43	3.072	0.93	5.12**
18	13	3.366	1.05	6.98**	54	28	3.042	0.99	4.61**
19	47	3.364	1.06	6.61**	55	51	3.029	0.91	4.78**
20	77	3.364	1.06	6.61**	56	45	3.029	0.89	4.93**
21	18	3.352	1.07	6.71**	57	63	3.014	0.99	4.31**
22	25	3.338	0.98	7.17**	58	34	3.014	1.01	4.24**
23	46	3.319	1.01	6.75**	59	37	2.986	0.97	4.19**
24	78	3.309	1.01	6.60**	60	19	2.986	1.10	3.65**
25	75	3.294	1.07	6.14**	61	68	2.971	1.03	3.80**
26	50	3.279	1.10	5.82**	62	62	2.971	0.92	4.24**
27	29	3.278	1.01	6.53**	63	49	2.971	0.99	3.91**
28	79	3.254	0.96	6.43**	64	65	2.942	0.98	3.73**
29	59	3.250	1.00	6.20**	65	14	2.930	1.02	3.55**
30	69	3.250	1.08	5.70**	66	42	2.855	0.97	3.03**
31	53	3.246	1.09	5.69**	67	36	2.814	0.87	3.01**
32	64	3.246	0.86	7.17**	68	26	2.809	1.08	2.35*
33	60	3.235	0.96	6.29**	69	67	2.783	0.98	2.39*
34	57	3.209	0.91	6.35**	70	48	2.765	0.92	2.38*
35	52	3.203	1.08	5.41**	71	41	2.725	1.03	1.82
36	10	3.194	0.91	6.45**	72	40	2.696	0.96	1.69

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t_{.95} = 2.000$)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t_{.99} = 2.660$)

(*) เลขรหัสข้อคำถามปลายเปิดในสมุดรหัส

ตาราง 4-29

แสดงรายเฉลี่ย($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต(t) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูเป็นรายข้อ ตามความเห็นของบัณฑิตจาก คณะศึกษาศาสตร์ เรียงลำดับตามรายเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t	ลำดับที่	ปัญหาข้อ (*)	$\bar{X}$	S.D.	t
1	44	3.602	1.13	10.56**	37	38	2.653	1.00	1.66
2	47	3.252	1.14	6.95**	38	55	2.644	1.01	1.55
3	43	3.220	1.22	6.41**	39	54	2.602	1.00	1.11
4	29	3.212	0.94	8.21**	40	74	2.593	0.98	1.03
5	32	3.186	1.06	7.02**	41	17	2.593	1.14	0.89
6	15	3.178	1.14	6.43**	42	50	2.568	0.99	0.83
7	59	3.178	1.19	6.20**	43	45	2.568	0.96	0.77
8	60	3.119	1.10	6.09**	44	19	2.568	1.10	0.67
9	30	3.068	0.97	6.33**	45	76	2.568	0.94	0.79
10	70	3.059	1.18	5.15**	46	9	2.551	1.01	0.55
11	24	3.000	1.17	4.64**	47	49	2.547	0.93	0.54
12	79	3.000	1.02	5.32**	48	52	2.542	1.00	0.46
13	69	2.949	1.27	3.35**	49	71	2.525	1.01	0.27
14	58	2.932	1.15	4.10**	50	35	2.525	1.11	0.25
15	21	2.915	0.99	4.55**	51	66	2.492	1.19	-0.03
16	18	2.915	1.14	3.94**	52	51	2.475	0.98	-0.28
17	20	2.906	1.10	4.00**	53	64	2.466	1.12	-0.33
18	11	2.898	1.03	4.19**	54	42	2.466	0.94	-0.39
19	72	2.890	1.06	3.99**	55	30	2.458	1.11	-0.42
20	16	2.881	1.10	3.76**	56	13	2.449	0.93	-0.59
21	56	2.873	1.11	3.64**	57	63	2.432	1.29	-0.57
22	36	2.864	1.05	3.79**	58	27	2.415	1.10	-0.83
23	12	2.864	0.99	3.93**	59	39	2.381	1.00	-1.30
24	78	2.864	1.02	3.83**	60	73	2.364	1.09	-1.35
25	57	2.788	1.14	2.75**	61	61	2.331	1.03	-1.79
26	22	2.788	1.19	2.63**	62	14	2.322	1.00	-1.93
27	77	2.771	0.95	3.11**	63	34	2.297	1.09	-2.03
28	25	2.771	0.96	3.08**	64	62	2.237	1.11	-2.58
29	46	2.761	1.06	2.65**	65	68	2.229	1.14	-2.58
30	53	2.754	1.05	2.64**	66	10	2.229	0.92	-3.21
31	37	2.737	0.97	2.65**	67	65	2.220	1.06	-2.88
32	23	2.712	1.17	1.97	68	28	2.161	0.94	-3.91
33	48	2.703	1.07	2.06*	69	26	2.136	1.18	-3.37
34	75	2.678	1.01	1.91	70	40	2.102	1.03	-4.19
35	31	2.661	1.15	1.52	71	41	2.085	1.05	-4.29
36	33	2.661	1.06	1.66	72	67	2.059	1.02	-4.68

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t_{.95} = 1.980$)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t_{.99} = 2.617$)

(*) เลขรหัสข้อคำถามปลายเปิดในสมุดรหัส

ตาราง 4-30 แสดงรายละเอียดและอันดับของความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิตศึกษาศาสตร์ต่อปัญหาการประกอบอาชีพครู

เลขลำดับ	หมวดปัญหา	รายการข้อปัญหา										รายละเอียดและอันดับจำแนกตามกลุ่ม			
												บัณฑิต	นักศึกษา	อาจารย์	รวม
												เฉลี่ย- อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ
1	(ค)	การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยนักเรียนให้เรียนด้วยตนเอง										3.6	1	3.5	2
2	(ค)	การจัดทำหรือผลิตอุปกรณ์สำหรับใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์										3.3	2	3.4	3
3	(ค)	การใช้เครื่องมือวัสดุทัศนศึกษาได้เหมาะสมกับการเรียนการสอน										3.2	3	3.1	6
4	(ก)	การสอนนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน										3.2	3	3.3	4
5	(ข)	การแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของเด็ก เพื่อช่วยให้เรียนได้ตามปกติ										3.2	3	3.5	2
6	(ก)	การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้าหรือเรียนอ่อน										3.2	3	3.4	3
7	(ง)	ความรู้ความเข้าใจการทำให้โปรแกรมแสดงผลการเรียนของนักเรียน										3.2	3	3.3	4
8	(ง)	ความเข้าใจในการจัดทำระเบียบพฤติกรรมเพื่อประเมินผลการสอน										3.1	4	3.2	5
9	(ก)	การสอนนักเรียนให้รู้จักคุณค่าและขั้นตอนศิลปวัฒนธรรมไทย										3.1	4	3.5	2
10	(จ)	ความรู้เกี่ยวกับฐานะการเงินและระบบการจัดทำการเงินของโรงเรียน										3.1	4	3.4	3
11	(ก)	การฝึกเด็กให้กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย										3.0	5	3.1	6
12	(ข)	ความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของชุมชน										3.0	5	3.3	4
13	(จ)	การบริหารโรงเรียนที่มุ่งงานบูรณาการมากกว่าด้านวิชาการ										2.9	6	3.3	4
14	(ง)	การใช้แบบทดสอบวัดความพร้อม-ความถนัดหรือข้อสอบมาตรฐาน										2.9	6	3.4	3
15	(ก)	การสอนเด็กให้มีความคิดวิจารณ์อย่างและมีเหตุผลในการตัดสินใจ										2.9	6	3.5	2
16	(ก)	การนำหลักการหรือทฤษฎีการสอนไปใช้ปฏิบัติในสภาพจริง										2.9	6	3.4	3
17	(ก)	การปลูกฝังให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นพลเมืองไทยและความสำนึก- ทางการเมืองอย่างถูกต้อง										2.9	6	3.5	2

ตาราง 4-30 (ต่อ)

เลขลำดับ	หมวดปัญหา	รายการขอปัญหา									
		รายละเอียดและอันดับจำแนกตามกลุ่ม									
		บัญชี	นักกีฬา	อาจารย์	รวม	บัญชี	นักกีฬา	อาจารย์	รวม	บัญชี	นักกีฬา
		อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ	อันดับ
18	(ก)	2.9	6	3.0	4	3.4	3	3.0	4	3.0	4
19	(ข)	2.9	6	3.0	4	3.5	2	3.0	4	3.0	4
20	(ค)	2.9	6	2.8	6	3.5	2	3.0	4	3.0	4
21	(ง)	2.9	6	2.6	8	2.8	9	2.7	7	2.7	7
22	(จ)	2.9	6	2.8	6	3.4	3	3.0	4	3.0	4
23	(ฉ)	2.9	6	2.9	5	3.5	2	3.0	4	3.0	4
24	(ช)	2.9	6	2.7	7	3.3	4	2.9	5	2.9	5
25	(ฌ)	2.8	7	2.7	7	3.2	5	2.8	6	2.8	6
26	(ฎ)	2.8	7	2.6	8	3.5	2	2.8	6	2.8	6
27	(ฏ)	2.8	7	2.7	7	3.4	3	2.8	6	2.8	6
28	(ถ)	2.8	7	2.7	7	3.3	4	2.9	5	2.9	5
29	(ฑ)	2.8	7	2.7	7	3.3	4	2.8	6	2.8	6
30	(ฒ)	2.8	7	2.8	6	3.2	5	2.9	5	2.9	5
31	(ณ)	2.7	8	2.5	9	3.0	7	2.7	7	2.7	7
32	(ด)	2.7	8	2.3	11	2.8	9	2.5	9	2.5	9
33	(น)	2.7	8	2.7	7	3.2	5	2.8	6	2.8	6
34	(บ)	2.7	8	2.7	7	3.3	4	2.8	6	2.8	6

ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้คือรายเฉลี่ยข้อปัญหาที่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 4-30 (ต่อ)

เลขลำดับ	หมวดปัญหา	รายการข้อปัญหา	รายละเอียดและอันดับจำแนกตามกลุ่ม					
			บัญชี	นักศึกษา	อาจารย์	รวม	อันดับ	อันดับ
			เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย
35	(ก)	การรักษาคณะภาพหรือมาตฐานในวิชาชีพครู	2.7	2.9	3.6	3.0	4	3.0
36	(ข)	การควบคุมคุณภาพของนักศึกษาเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	2.7	2.8	3.1	2.8	6	2.8
37	(ข)	การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนได้ความพยายามอย่างเต็มที่	2.7	2.5	3.2	2.7	7	2.7
38	(ง)	การกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและสร้างแบบสอบวัดพฤติกรรมบน	2.6	2.9	3.2	2.8	5	2.8
39	(ง)	การเสนอผลการสอบและการนำผลการสอบไปช่วยนักเรียน	2.6	2.6	3.1	2.7	6	2.7
40	(ข)	การช่วยทำความเข้าใจกับผู้ปกครองที่มีปัญหาเกี่ยวกับเด็กของตนเอง	2.6	2.6	3.1	2.7	6	2.7
41	(ก)	การใช้เวลาในการเตรียมการสอนได้อย่างเหมาะสม	2.6	2.6	3.1	2.7	7	2.7
42	(ค)	การใช้วิธีสอนใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	2.6	2.8	3.3	2.7	4	2.7
43	(ข)	ความเข้าใจในการจัดหาอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม	2.6	2.6	3.0	2.7	7	2.7
44	(ก)	การนำหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียนและสื่อการเรียน อื่นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม	2.6	2.6	3.0	2.7	7	2.7
45	(ข)	ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของครูในการบริการชุมชน	2.6	2.5	3.2	2.6	8	2.6
46	(ก)	การจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน	2.5	2.9	3.2	2.9	5	2.9
47	(ค)	ความสนใจในคุณค่าของอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย	2.5	2.4	3.0	2.5	9	2.5
48	(ง)	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่ดี	2.5	2.7	3.2	2.7	7	2.7
49	(ข)	ความเข้าใจปัญหาความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน	2.5	2.5	3.4	2.7	7	2.7
50	(ข)	การอบรมสั่งสอนให้เด็กและเด็กพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	2.5	2.7	3.1	2.7	7	2.7
51	(จ)	การแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งในพิธีกรรมหรือการปฎิภาวนาหรือ	2.5	2.7	3.1	2.7	7	2.7

ตัวเลขนี้นี้แสดงในตารางรายละเอียดข้อปัญหาที่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 4-30 (ต่อ)

เลขลำดับ	หมวดปัญหา	รายการข้อปัญหา	รายละเอียดและอันดับจำแนกตามกลุ่ม					
			บัณฑิต		นักศึกษา		อาจารย์	
			เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ
52	(ค)	ความสามารถในการใช้สื่อการเรียนได้อย่างเหมาะสม	2.5	10	2.6	8	3.0	7
53	(จ)	ความเข้าใจจุดเด่นจุดอ่อน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน	2.5	10	2.7	7	3.2	5
54	(ข)	การให้คำปรึกษาแนะนำเด็กเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตในวัยเรียน และสังคมพิเศษ	2.5	10	2.4	10	2.9	8
55	(ฉ)	การเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพครูในเขตชนบทด้วยความมั่นใจ	2.5	10	2.7	7	3.5	2
56	(ก)	การตามค่าตามสิ่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดอย่างเต็มที่	2.4	11	2.8	6	3.4	3
57	(จ)	ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร และการจัดสายงานในโรงเรียน	2.4	11	2.6	8	3.0	7
58	(ก)	การนำจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไปใช้ในการสอนอย่างเหมาะสม	2.4	11	2.5	9	3.2	5
59	(ข)	การควบคุมระเบียบวินัยของนักเรียน	2.4	11	2.4	10	3.1	6
60	(ฉ)	การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่	2.4	11	2.4	10	3.2	5
61	(จ)	ความเข้าใจปรัชญาจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของโรงเรียน	2.3	12	2.5	9	3.2	5
62	(ก)	การใช้แรงจูงใจและการเสริมกำลังใจอย่างเหมาะสม	2.3	12	2.4	10	2.9	8
63	(ข)	การลงโทษนักเรียนที่มีความผิดทางวินัย	2.3	12	2.5	9	3.0	7
64	(จ)	ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงาน โครงการ และปฏิบัติปฏิบัติงานของโรงเรียน	2.3	12	2.4	10	3.0	7
65	(จ)	การปรับตัวเมื่อมีการแบ่งแยกแ่กกลุ่มระหว่างผู้บังคับบัญชา กับคณะครู	2.2	13	2.6	8	3.0	7
66	(ก)	การพูด การอธิบาย การให้ตัวอย่างประกอบการสอน	2.2	13	2.6	8	3.2	5
67	(จ)	การทำงานร่วมกับเพื่อนครู และในรูปคณะกรรมการ	2.2	13	2.4	10	2.9	8
68	(ก)	ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนเป็นอย่างดี	2.2	13	2.4	10	3.0	7

ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้ คือ ร้อยละของข้อปัญหาที่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 4-30 (ต่อ)

เลขลำดับที่	หมวดปัญหา	รายการข้อปัญหา	รายเฉลี่ยและอันดับจำแนกตามกลุ่ม					
			บัณฑิต	นักศึกษา	อาจารย์	รวม	อันดับ	รวม
			เฉลี่ย- อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	เฉลี่ย- อันดับ	อันดับ	อันดับ
69	(ก)	การเขียนจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	2.1 2.1	2.4 2.2	2.8 2.7	2.4 2.3	9	10
70	(ข)	การช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจนักเรียนที่มีปัญหา	2.1 2.1	2.1 2.1	2.7 2.7	2.2 2.2	10	11
71	(ข)	การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน	2.1 2.1	2.1 2.4	2.7 2.8	2.2 2.4	10	12
72	(จ)	การปฏิบัติตนและการรักษาน้ำใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน	2.1 2.1	2.4 2.4	2.8 2.8	2.4 2.4	9	10

ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้ คือรายเฉลี่ยข้อปัญหาที่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 4-31 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน(2-way ANOVA) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครุฑศึกษาศาสตร์ยิ่งเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์และบัณฑิตศึกษาศาสตร์ที่เป็นเพศชายและหญิง

รหัสข้อปัญหา	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
9	A	2.71347	1	2.71347	2.29867	B1 > B3* B2 > B3**
	B	18.4752	2	9.23758	7.82546**	
	AB	3.05967	2	1.52983	1.29597	
	Error	480.444	407	1.18045		
10	A	0.240666	1	0.240666	0.245475	B2 > B1** B2 > B3**
	B	41.7221	2	20.861	21.2779**	
	AB	1.20965	2	0.604823	0.616909	
	Error	399.026	407	0.980408		
11	A	1.14964	1	1.14964	1.04926	B2 > B1* B2 > B3*
	B	13.8841	2	6.942	6.33592*	
	AB	2.42358	2	1.21179	1.10598	
	Error	444.841	406	1.09567		
12	A	2.21424	1	2.21424	2.10412	B2 > B1* B2 > B3*
	B	23.6264	2	11.8132	11.2257*	
	AB	4.05729	2	2.02865	1.92775	
	Error	424.092	403	1.05234		
13	A	0.678203	1	0.678203	0.688117	B2 > B1** B2 > B3**
	B	37.315	2	18.6575	18.9302**	
	AB	0.569451	2	0.284726	0.28888	
	Error	399.165	405	0.985592		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

A = เพศของผู้ตอบ

A1 = ชาย

A2 = หญิง

B = ความเป็นนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิต

B1 = นักศึกษา

B2 = อาจารย์

B3 = บัณฑิต

AB = เพศของผู้ตอบ X ความเป็นนักศึกษาอาจารย์และบัณฑิต

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
14	A	1.88001	1	1.88001	1.82625	
	B	17.8387	2	8.91935	8.66429**	B2 > B1**
	AB	4.8003	2	2.40015	2.33151	B2 > B3**
	Error	415.893	404	1.02944		
15	A	4.63367	1	4.63367	3.41691	
	B	13.7413	2	6.87066	5.06649**	B2 > B1**
	AB	0.614011	2	0.307006	0.226389	
	Error	546.507	403	1.3561		
16	A	2.54107	1	2.54107	1.82245	
	B	22.8695	2	11.4347	8.20095**	B2 > B1**
	AB	4.79694	2	2.39847	1.72018	B2 > B3**
	Error	561.91	403	1.39432		
17	A	2.17796	1	2.18896	1.8486	
	B	15.6846	2	7.8423	6.65636**	B2 > B1**
	AB	8.35346	2	4.17673	3.54511*	B2 > B3*
	Error	475.979	404	1.17817		
18	A	3.55646	1	3.55646	2.65683	
	B	8.48693	2	4.24346	3.17005*	B2 > B3*
	AB	0.773265	2	0.386633	0.28831	
	Error	542.137	405	1.33861		
19	A	2.53644	1	2.53644	2.22215	
	B	9.01799	2	4.50899	3.95028*	B2 > B1*
	AB	4.5248	2	2.2624	1.98206	B2 > B3*
	Error	459.999	403	1.14144		
20	A	0.700696	1	0.700696	0.535555	
	B	30.1723	2	15.0861	11.5306**	B2 > B1**
	AB	1.13678	2	0.573388	0.438251	B2 > B3**
	Error	528.575	404	1.30835		
21	A	0.298967	1	0.298967	0.2698	
	B	26.7456	2	13.3728	12.0682**	B2 > B1**
	AB	0.528458	2	0.264229	0.238451	B2 > B3**
	Error	448.782	405	1.1081		
22	A	3.4908	1	3.4908	2.77889	
	B	44.273	2	22.1365	17.622**	B2 > B1**
	AB	4.73984	2	2.36992	1.8866	B2 > B3**
	Error	507.499	404	1.25619		

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
23	A	1.1153	1	1.1153	0.921478	
	B	12.5781	2	6.28903	5.19607**	B2 > B1**
	AB	5.7577	2	2.87885	2.37854	B2 > B3*
	Error	490.189	405	1.21034		
24	A	0.408358	1	0.408358	0.281633	
	B	9.89228	2	4.94614	3.41121*	B2 > B1
	AB	4.0884	2	2.0442	1.40983	
	Error	587.236	405	1.44997		
25	A	0.072137	1	0.072137	0.068697	
	B	19.9472	2	9.97359	9.49798**	B2 > B1**
	AB	1.23061	2	0.615404	0.585962	B2 > B3**
	Error	425.28	405	1.05008		
26	A	1.48296	1	1.48296	1.07578	
	B	19.5725	2	9.78627	7.09924*	B2 > B1*
	AB	1.17623	2	0.588116	0.426636	B2 > B3*
	Error	555.534	403	1.3785		
27	A	2.70475	1	2.70475	2.31843	
	B	28.187	2	14.0935	12.0805**	B2 > B1**
	AB	3.20567	2	1.60284	1.3739	B2 > B3**
	Error	467.819	401	1.16663		
28	A	0.943845	1	0.943845	0.810092	
	B	35.7436	2	17.8718	17.2327**	B2 > B1**
	AB	0.065837	2	0.032918	0.0317416	B2 > B3**
	error	420.02	405	1.03709		
30	A	1.52992	1	1.52992	1.44658	
	B	20.1545	2	10.0772	9.52826**	B2 > B1**
	AB	7.02083	2	3.51041	3.31918*	B2 > B3*
	Error	429.392	406	1.05762		
31	A	0.233552	1	0.233552	0.19424	
	B	42.2147	2	21.1073	17.5545**	B2 > B1**
	AB	2.27161	2	1.1358	0.944622	B2 > B3**
	Error	327.05	272	1.20239		
33	A	0.000361	1	0.000361	0.0003166	
	B	10.6787	2	5.33937	4.67544**	B2 > B1*
	AB	0.256215	2	0.128108	0.112178	B2 > B3**
	Error	457.944	401	1.14201		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
34	A	0.438972	1	0.438972	0.388503	
	B	22.8409	2	11.4205	10.1074**	B2 > B1**
	AB	-0.129345	2	-0.064672	-0.0572371	B2 > B3**
	Error	454.222	402	1.12991		
35	A	0.243487	1	0.243487	0.219636	
	B	17.6603	2	8.83013	7.96517**	B2 > B1**
	AB	0.53643	2	0.268215	0.241942	B2 > B3**
	Error	446.763	403	1.10859		
36	A	1.31582	1	1.31582	1.41206	
	B	5.93289	2	2.96645	3.18339*	B3 > H1*
	AB	0.316149	2	0.158075	0.169635	
	Error	375.535	403	0.93185		
37	A	0.00008	1	0.00008	0.0000859	
	B	13.0149	2	6.59744	6.97386**	B2 > B1**
	AB	1.01668	2	0.508338	0.544774	
	Error	76.047	403	0.933118		
38	A	0.010832	1	0.010832	0.0108517	
	B	18.3259	2	9.16297	9.17933**	B2 > B1**
	AB	0.916025	2	0.458012	0.45883	B2 > B3**
	Error	400.285	401	0.998218		
39	A	0.263601	1	0.263601	0.274224	
	B	27.0821	2	13.541	14.0867**	B2 > B1**
	AB	1.09593	2	0.547964	0.570048	B2 > B3**
	Error	304.504	400	0.961261		
40	A	7.03676	1	7.03676	6.05595*	A1 > A2
	B	16.5223	2	8.26117	7.10969**	B2 > B1**
	AB	1.36525	2	0.682625	0.587478	B2 > B3**
	Error	465.945	401	1.16196		
41	A	2.92393	1	2.92393	2.42747	
	B	22.5576	2	11.2788	9.36377**	B2 > B1**
	AB	1.58175	2	0.790875	0.656542	B2 > B3**
	Error	483.01	401	1.20451		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
42	A	2.34324	1	2.34324	2.17626	B2 > B1* B2 > B3*
	B	9.3119	2	4.65595	4.32417*	
	AB	2.15043	2	1.07522	0.998598	
	Error	431.767	401	1.07673		
43	A	1.15357	1	1.15357	0.798866	B3 > B1*
	B	12.786	2	6.393	4.42725*	
	AB	3.96678	2	1.98339	1.37353	
	Error	581.937	403	1.44401		
44	A	1.13368	1	1.13368	0.853912	B2 > B1* B3 > B1**
	B	19.1552	2	9.57759	7.21407**	
	AB	-0.03382	2	-0.01691	-0.0127385	
	Error	533.706	402	1.32763		
45	A	1.12336	1	1.12336	1.04056	B2 > B1* B2 > B3*
	B	11.9621	2	5.98107	5.54024*	
	AB	1.80761	2	0.903805	0.837191	
	Error	433.987	402	1.07957		
46	A	1.33207	1	1.33207	1.02126	B2 > B1** B2 > B3**
	B	19.4742	2	9.73708	7.46514**	
	AB	0.846875	2	0.423437	0.324637	
	Error	524.344	402	1.30434		
48	A	0.641735	1	0.641735	0.547298	B2 > B1* B3 > B1**
	B	15.7515	2	7.87573	6.71675**	
	AB	4.18018	2	2.09009	1.78252	
	Error	471.365	402	1.17255		
49	A	1.08476	1	1.08476	1.00723	B2 > B1** B2 > B3*
	B	17.4642	2	8.73209	8.10802**	
	AB	0.888633	2	0.444317	0.412562	
	Error	431.865	401	1.07697		
50	A	2.9281	1	2.9281	2.55568	B2 > B1** B2 > B3**
	B	22.2499	2	11.1249	9.71**	
	AB	4.05156	2	2.02578	1.76813	
	Error	459.434	401	1.14572		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
51	A	0.212939	1	0.212939	0.200439	
	B	13.6483	2	6.82424	6.42354**	B2 > B1*
	AB	2.53661	2	1.26831	1.19385	B2 > B3**
	Error	427.07	402	1.06236		
52	A	1.94596	1	1.94596	1.7477	
	B	19.5452	2	9.77259	8.77691**	B2 > B1**
	AB	0.000922	2	0.000461	0.0004143	B2 > B3**
	Error	445.377	400	1.11344		
53	A	3.43797	1	3.43797	2.84264	
	B	11.4682	2	5.73412	4.74227**	B2 > B1*
	AB	0.880468	2	0.440234	0.364001	B2 > B3*
	Error	483.772	400	1.20943		
54	A	0.863167	1	0.863167	0.792338	
	B	12.3229	2	6.16144	6.36966**	B2 > B1**
	AB	3.70675	2	1.85337	1.91601	B2 > B3**
	Error	385.957	399	0.96731		
55	A	0.037487	1	0.037487	0.0373553	
	B	11.6027	2	5.80136	5.78086**	B2 > B3**
	AB	2.16547	2	1.08274	1.07891	
	Error	401.418	400	1.00355		
56	A	0.05936	1	0.05936	0.0529569	
	B	20.3595	2	10.1798	9.08164**	B2 > B1**
	AB	0.654358	2	0.327179	0.291885	B2 > B3**
	Error	446.125	398	1.12092		
57	A	0.513861	1	0.513861	0.409393	
	B	13.105	2	6.55251	5.22039**	B2 > B1**
	AB	4.33829	2	2.16914	1.72816	B2 > B3*
	Error	497.15	396	1.25518		
58	A	0.27125	1	0.27125	0.231265	
	B	14.9556	2	7.47778	6.37549**	B2 > B1**
	AB	0.661651	2	0.330825	0.282059	B2 > B3**
	Error	466.812	398	1.17289		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
60	A	0.07862	1	0.07862	0.064604	B2 > B1**
	B	11.9213	2	5.96065	4.89765**	
	AB	0.675416	2	0.337708	-.277482	
	Error	483.166	397	1.21704		
61	A	0.031112	1	0.031112	0.0296694	B2 > B1** B2 > B3**
	B	33.3673	2	16.6837	15.91**	
	AB	0.664852	2	0.332426	0.317011	
	Error	422.597	403	1.04863		
62	A	0.04702	1	0.04702	0.0403815	B2 > B1** B2 > B3**
	B	23.8625	2	11.9312	10.2465**	
	AB	1.69539	2	0.847696	0.727996	
	Error	468.099	402	1.16442		
63	A	0.156087	1	0.156087	0.121878	B2 > B3**
	B	14.7648	2	7.38241	5.76445**	
	AB	1.71461	2	0.857304	0.669414	
	Error	514.833	402	1.28068		
64	A	0.04023	1	0.04023	0.0371319	B2 > B1** B2 > B3**
	B	27.1536	2	13.5768	12.5312**	
	AB	1.13705	2	0.568526	0.524743	
	Error	435.542	402	1.08344		
65	A	0.848152	1	0.848152	0.743218	B2 > B1** B2 > B3**
	B	24.3215	2	12.1608	10.6562**	
	AB	0.206055	2	0.203028	0.0902808	
	Error	457.617	401	1.14119		
66	A	0.756339	1	0.756339	0.594242	B2 > B1** B2 > B3**
	B	17.9847	2	8.99234	7.06511**	
	AB	2.70177	2	1.35088	1.06136	
	Error	510.385	401	1.27278		
67	A	0.259138	1	0.259138	0.211645	B2 > B1** B2 > B3**
	B	23.1233	2	11.5617	9.44275**	
	AB	0.165293	2	0.08264	0.0675	
	Error	492.207	402	1.2244		
68	A	0.291754	1	0.291754	0.223689	B2 > B3**
	B	25.4863	2	12.7432	9.77021**	
	AB	-0.022866	2	-0.011433	-0.0087658	
	Error	524.323	402	1.30429		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อคำถาม	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
70	A	4.73858	1	4.73858	3.41028	B2 > B1*
	B	8.61151	2	4.30575	3.09878*	
	AB	0.550566	2	0.275283	0.198117	
	Error	554.41	399	1.3895		
71	A	4.18153	1	4.18153	3.89282	B2 > B1** B2 > B3**
	B	46.9819	2	23.4909	21.869**	
	AB	10.7648	2	5.38238	5.01076	
	Error	427.517	398	1.07416		
72	A	6.57304	1	6.57304	5.65075*	A2 > A1 B2 > B1** B2 > B3**
	B	15.1571	2	7.57855	6.51518**	
	AB	6.99998	2	3.49999	3.0089	
	Error	460.633	396	1.16321		
73	A	11.007	1	11.007	9.58627**	A2 > A1 B2 > B1** B2 > B3**
	B	35.8483	2	17.9242	15.6106**	
	AB	16.0516	2	8.0257	6.98987**	
74	A	1.52631	1	1.52631	1.40626	B2 > B1** B2 > B3**
	B	18.2162	2	9.10811	8.39172**	
	AB	3.79301	2	1.89651	1.74734	
	Error	430.891	397	1.08537		
75	A	1.44334	1	1.44334	1.26358	B2 > B1** B2 > B3**
	B	19.7404	2	9.87021	0.64091**	
	AB	3.74652	2	1.87326	1.87326	
	Error	454.622	398	1.14277		
76	A	1.71353	1	1.71353	1.52858	B2 > B1** B2 > B3**
	B	22.4974	2	11.2487	10.0346**	
	AB	3.83871	2	1.91935	1.71219	
	Error	442.793	395	1.121		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-31 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
77	A	0.003207	1	0.003207	0.0028362	
	B	23.3079	2	11.654	20.3063**	B2 > B1**
	AB	2.71738	2	1.35869	1.20157	B2 > B3**
	Error	447.782	396	1.13076		
78	A	0.90432	1	0.90432	0.890782	
	B	17.133	2	8.5665	8.43827**	B2 > B1**
	AB	1.96122	2	0.980612	0.965933	B2 > B3*
	Error	404.048	398	1.0152		
80	A	2.16528	1	2.16528	1.59447	
	B	47.3888	2	23.6944	17.448**	B2 > B1**
	AB	-0.08861	2	-0.04430	-0.032628	B2 > B3**
	Error	539.125	397	1.358		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อปัญหาที่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน

6 ข้อ เรียงตามลำดับรหัสของข้อปัญหาคือ:

29, 32, 47, 59, 69, 79.

ตาราง 4-32 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (2-way ANOVA) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของนักศึกษา จำแนกตามเวลาเรียนในหลักสูตรและเพศชายหญิง

รหัสข้อปัญหา	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
9	A	5.75906	1	5.75906	4.32958*	A1 > A2
	B	0.778672	1	0.778672	0.585394	
	AB	1.17835	1	1.17835	0.885865	
	Error	291.306	219	1.33017		
13	A	1.03845	1	1.03845	1.04197	B2 > B1
	B	5.1131	1	5.1131	5.13045*	
	AB	-0.6755	1	-0.6755	-0.677792	
	Error	217.263	218	0.996618		
16	A	0.150892	1	0.150892	0.098817	B2 > B1
	B	7.87434	1	7.87434	5.15682*	
	AB	2.0871	1	2.0871	1.36682	
	Error	331.354	217	1.52698		
19	A	6.68622	1	6.68622	6.22837*	A1 > A2
	B	2.22823	1	2.22823	2.07565	
	AB	0.177577	1	0.177577	0.165417	
	Error	234.025	218	1.07351		
22	A	6.30111	1	6.30111	5.07164*	A1 > A2 B1 > B2
	B	5.52097	1	5.52097	4.44372*	
	AB	-1.11983	1	-1.11983	-0.901326	
	Error	269.605	217	1.24242		
27	A	5.17417	1	5.17417	4.44335*	A1 > A2
	B	0.811937	1	0.811937	0.697256	
	AB	4.51755	1	4.51755	3.87947	
	Error	252.691	217	1.16447		

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

A = เพศของนักศึกษา

A1 = ชาย

A2 = หญิง

B = เวลาเรียนในหลักสูตร

B1 = สองปี

B2 = สามปี

AB = เพศ X เวลาเรียนในหลักสูตร

ตาราง 4-32: (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
43	A	4.31129	1	4.31129	2.75023	
	B	0.834939	1	0.834939	0.532619	
	AB	7.26318	1	7.26318	4.63328*	
	Error	341.739	218	1,56761		
50	A	6.72776	1	6.72776	5.12288*	A1 > A2
	B	0.130399	1	0.130399	0.099292	
	AB	-0.074906	1	-0.074926	-0.0570381	
	Error	284.981	217	1.31328		
64	A	0.176533	1	0.176533	0.165151	
	B	1.89712	1	1.89712	1.7748	
	AB	4.51362	1	4.51362	4.2226*	
	Error	231.956	217	1.06892		
65	A	0.98394	1	0.98394	0.836941	
	B	0.739005	1	0.739005	0.628598	
	AB	6.97078	1	6.97078	5.92935*	
	Error	253.938	216	1.17564		
66	A	0.176533	1	0.176533	0.136548	
	B	0.323875	1	0.323875	0.250515	
	AB	9.49734	1	9.49734	7.34613**	
	Error	280.545	217	1.29284		
67	A	0.290598	1	0.290598	0.211351	
	B	0.104	1	0.104	0.0756386	
	AB	5.54738	1	5.54738	4.03458*	
	Error	298.366	217	1.37496		
68	A	0.016088	1	0.016088	0.011986	
	B	0.037021	1	0.037021	0.0275814	
	AB	8.50256	1	8.50256	6.33447*	
	Error	291.272	217	1.34227		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-32 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
71	A	10.8574	1	10.8574	9.18094**	A2 > A1
	B	2.52938	1	2.52938	2.13883	
	AB	-0.187953	1	-0.187953	-0.158932	
	Error	253.076	214	1.1826		
72	A	11.6177	1	11.6177	9.60667**	A2 > A1 B2 > B1
	B	7.92934	1	7.92934	6.55676*	
	AB	2.84541	1	2.84541	2.35286	
	Error	257.589	213	1.20934		
73	A	23.8296	1	23.8296	21.6337**	A2 > A1 B2 > B1
	B	11.9313	1	11.9313	10.8319**	
	AB	-3.11145	1	-3.11145	-2.82473	
	Error	235.722	214	1.1015		
74	A	3.68735	1	3.68735	3.29833	B2 > B1
	B	13.5766	1	13.5766	13.1442**	
	AB	3.44071	1	3.44071	3.07771	
	Error	239.24	214	1.11795		
75	A	3.85175	1	3.85175	3.25948	B2 > B1
	B	5.87752	1	5.87752	4.97375*	
	AB	1.31656	1	1.31656	1.11411	
	Error	252.885	214	1.8171		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อปัญหาที่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน 54 ข้อ เรียงตามรหัสของข้อปัญหาดังนี้คือ:

10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 69, 70, 76, 77, 78, 79, 80.

ตาราง 4-33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way ANOVA) ของคะแนนปัญหา
การประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ความความเห็นของ
นักศึกษา จำนวนตามวิชาเอกที่เรียน

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	รวม เฉลี่ยรวม
12	วิชาเอก	15.1713	7	2.16732	2.0504*	2.914
	Residual	226.203	214	1.05702		
	รวม	241.374	221			
15	วิชาเอก	26.032	7	3.71885	2.67914*	2.923
	Residual	295.66	213	1.38808		
	รวม	321.692	220			
16	วิชาเอก	36.303	7	5.18615	3.61987**	2.828
	Residual	305.163	213	1.43269		
	รวม	341.466	220			
18	วิชาเอก	25.6516	7	3.66451	2.728	3.063
	Residual	287.466	214	1.3433		
	รวม	313.117	221			
22	วิชาเอก	29.862	7	4.266	3.62816	2.615
	Residual	250.446	213	1.1758		
	รวม	280.308	220			
27	วิชาเอก	19.6451	7	2.80644	2.47441*	2.516
	Residual	243.55	213	1.14342		
	รวม	263.195	220			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-33 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	ราย เฉลี่ยรวม
32	วิชาเอก	22.4922	7	3.21317	2.60678*	3.285
	Residual	262.549	213	1.23162		
	รวม	285.041	220			
36	วิชาเอก	15.184	7	2.16914	2.54466*	2.606
	Residual	181.567	213	0.852428		
	รวม	196.751	220			
38	วิชาเอก	20.673	7	2.95329	3.01068**	2.541
	Residual	207.959	212	0.980938		
	รวม	228.632	219			
49	วิชาเอก	18.7159	7	2.6737	2.30538*	2.392
	Residual	48.19	214	1.15976		
	รวม	266.905	221			
69	วิชาเอก	21.601	7	3.08586	2.20382*	3.050
	Residual	296.849	212	1.40023		
	รวม	318.45	219			
79	วิชาเอก	36.2703	7	5.18146	4.7022**	2.922
	Residual	231.404	210	1.10192		
	รวม	267.674	217			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อปัญหาที่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน 60 ข้อ เรียงลำดับตามรหัสของข้อปัญหาดังนี้คือ:

9, 10, 11, 13, 14, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80.

ตาราง 4-34 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way ANOVA) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของนักศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในอาชีพครู

รหัสข้อปัญหา	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
15	ประสบการณ์	10.4924	2	5.2462	3.71175*	A2 > A1*
	Residual	2 92.574	207	1.4134		
	รวม	303.067	209			
22	ประสบการณ์	14.2715	2	7.13575	5.77164**	A2 > A1**
	Residual	255.924	207	1,23635		
	รวม	270.195	209			
32	ประสบการณ์	14.2599	2	7.12994	5.70732**	A2 > A1**
	Residual	258.597	207	1,24926		
	รวม	272.857	209			
43	ประสบการณ์	10.0624	2	5.0312	3.22534*	A2 > A1*
	Residual	324.459	208	1.5599		
	รวม	334.521	210			
44	ประสบการณ์	11.2217	2	5.61087	3.98358*	A2 > A1*
	Residual	291.559	207	1.4085		
	รวม	302.781	209			
49	ประสบการณ์	8.91113	2	4.45557	3.77927*	A2 > A1*
	Residual	245.222	208	1.17895		A3 > A1*
	รวม	254.133	210			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ประสบการณ์ในอาชีพครู(A)

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

A1 = ไม่เคยเป็นครู, A2 = เคยเป็นครูประถม, A3 = เคยเป็นครูมัธยม,

ตาราง 4-34 (ต่อ)

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	หมายเหตุ
50	ประสบการณ์	9.33626	2	4.66813	3.59027*	A3 > A1*
	Residual	269.145	207	1.30022		
	รวม	278.481	209			
64	ประสบการณ์	9.80041	2	4.9002	4.6417*	A3 > A2*
	Residual	218.528	207	1.05569		
	รวม	228.329	209			
72	ประสบการณ์	19.3696	2	9.68479	7.81445**	A1 > A2**
	Residual	251.587	203	1.23934		
	รวม	270.956	205			
73	ประสบการณ์	10.0229	2	5.01147	4.07587*	A1 > A2*
	Residual	250.827	204	1.22955		
	รวม	260.85	206			
75	ประสบการณ์	12.0576	2	6.0288	5.26108**	A1 > A2* A3 > A2*
	Residual	233.768	204	1.14592		
	รวม	245.826	206			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

A1 = ไม่เคยเป็นครู, A2 = เคยเป็นครูประถม, A3 = เคยเป็นครูมัธยม

ข้อปัญหาที่ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน 60 ข้อ เรียงลำดับตามรหัสของข้อปัญหาดังนี้คือ:

9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 78, 79, 80.

ตาราง 4-35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way ANOVA) ของคะแนนปัญหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของอาจารย์ จำแนกตามภาควิชาที่สังกัด

รหัส ข้อปัญหา	แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	ราย เฉลี่ยรวม
30	ภาควิชา Residual รวม	15.5694 56.375 71.9444	8 63 71	1.94618 0.894841	2.17489*	3.528
44	ภาควิชา Residual รวม	14.6841 50.4753 65.1594	8 60 68	1.83551 0.841255	2.18187*	3.536
49	ภาควิชา Residual รวม	18.5537 47.3874 65.9412	8 59 67	2.31922 0.803177	2.88755**	2.971
50	ภาควิชา Residual รวม	25.1292 56.562 81.6912	8 59 67	3.14115 0.958678	3.27654**	3.279
54	ภาควิชา Residual รวม	17.8373 41.6333 59.4706	8 59 67	2.2966 0.70565	3.15972**	3.088
55	ภาควิชา Residual รวม	22.5654 54.681 77.2464	8 60 68	2.82068 0.911349	3.09506**	3.159
60	ภาควิชา Residual รวม	20.4127 41.8226 62.2353	8 59 67	2.55158 0.708858	3.59957**	3.235
42	ภาควิชา Residual รวม	14.3431 50.2076 64.5507	8 60 68	1.79289 0.836793	2.14258*	2.855

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อปัญหาที่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน

64 ข้อ เรียงลำดับตามรหัสของข้อปัญหาดังนี้คือ:

9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 51, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80.

ตาราง 4-36 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาในการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่
เพียงพอ ตามความเห็นของบัณฑิตที่จบบัณฑิตนัทในโรงเรียนประถมศึกษาและใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา

รหัส ข้อปัญหา	บัณฑิตสายประถม			บัณฑิตสายมัธยม			t
	n_1	$\bar{X}_1$	S.D. ₁	n_2	$\bar{X}_2$	S.D. ₂	
9	53	2.491	1.01	65	2.600	1.01	-0.584
10	53	2.283	1.01	65	2.185	0.85	0.577
11	53	3.038	1.00	65	2.785	1.05	1.329
12	53	2.830	1.03	65	2.892	0.97	-0.336
13	53	2.434	0.97	65	2.462	0.90	-0.160
14	53	2.113	0.91	65	2.492	1.05	-2.070*
15	53	3.151	1.12	65	3.200	1.16	-0.232
16	53	2.566	1.03	65	3.138	1.10	-2.891*
17	53	2.604	1.08	65	2.585	1.20	0.090
18	53	2.981	1.10	65	2.862	1.18	0.563
19	53	2.415	1.06	65	2.692	1.12	-1.370
20	53	2.868	1.09	64	2.938	1.11	-0.340
21	53	2.887	0.99	64	2.938	1.01	-0.273
22	53	2.491	1.07	64	3.031	1.25	-2.440*
23	53	2.472	0.97	64	2.875	1.27	-1.900
24	53	2.850	0.99	64	3.125	1.29	-1.361
25	53	2.698	0.93	64	2.797	0.95	-0.566
26	53	1.925	1.14	64	2.297	1.19	-1.716
27	53	2.340	1.14	64	2.453	1.07	-0.554
28	53	2.019	1.05	64	2.250	0.82	-1.341
29	53	3.038	0.98	64	3.328	0.87	-1.693
30	53	3.094	0.93	64	3.016	0.98	0.442
31	53	2.604	1.21	64	2.734	1.09	-0.613
32	53	3.245	1.02	64	3.141	1.11	0.527
33	53	2.491	0.93	64	2.813	1.14	-1.650
34	53	2.000	0.90	64	2.547	1.18	-2.771**
35	53	2.302	0.99	64	2.719	1.17	-2.048*
36	53	2.830	1.03	64	2.891	1.07	-0.309
37	53	2.642	0.92	64	2.797	1.01	-0.861
38	53	2.453	0.97	64	2.797	0.99	-1.881
39	53	2.057	0.84	64	2.641	1.04	-3.282**
40	53	2.038	0.96	64	2.172	1.09	-0.698
41	53	1.906	0.90	64	2.219	1.15	-1.614
42	53	2.396	0.97	64	2.516	0.93	-0.680
43	53	3.189	1.26	64	3.266	1.20	-0.338

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-36 (ต่อ)

รหัส ข้อมูล	บันทึกสายประถม			บันทึกสายมัธยม			t
	n_1	$\bar{x}_1$	S.D. ₁	n_2	$\bar{x}_2$	S.D. ₂	
44	53	3.717	1.06	64	3.484	1.18	1.109
45	53	2.425	0.93	64	2.703	0.97	-1.629
46	53	2.566	1.01	64	2.922	1.09	-1.819
47	52	3.423	1.05	59	3.102	1.20	1.490
48	52	2.500	1.04	59	2.847	1.01	-1.781
49	52	2.385	0.89	59	2.712	0.95	-1.869
50	52	2.558	0.89	59	2.508	0.86	0.296
51	52	2.365	0.89	59	2.559	1.02	-1.061
52	52	2.404	1.03	59	2.610	0.93	-1.108
53	52	2.692	1.11	59	2.797	0.98	-0.526
54	52	2.423	0.89	59	2.746	1.11	-1.675
55	52	2.481	0.94	59	2.746	1.03	-1.412
56	52	2.962	1.08	59	2.712	1.13	1.184
57	52	3.000	1.19	59	2.610	1.03	1.848
58	52	2.962	1.12	59	2.814	1.18	0.675
59	52	2.942	1.19	59	3.305	1.13	-1.640
60	52	3.019	1.11	59	3.119	1.12	-0.469
61	52	2.077	0.90	59	2.508	1.04	-2.318*
62	52	2.000	0.99	59	2.424	1.15	-2.069*
63	52	2.096	1.21	59	2.746	1.29	-2.721*
64	52	2.192	1.05	59	2.627	1.11	-2.111*
65	52	1.923	0.95	59	2.407	1.10	-2.466*
66	52	2.019	0.98	59	2.881	1.20	-4.101**
67	52	1.885	1.02	59	2.203	1.03	-1.633
68	52	1.808	0.84	59	2.508	1.18	-3.559**
69	52	2.808	1.31	59	3.034	1.23	-0.936
70	52	2.615	1.16	59	3.407	1.04	-3.802**
71	52	2.250	1.06	50	2.695	0.88	-2.415*
72	52	2.731	1.19	59	2.966	0.95	-1.159
73	52	2.000	1.01	59	2.644	1.11	-3.181**
74	52	2.308	0.98	59	2.847	0.94	-2.952**
75	52	2.442	1.02	59	2.797	0.96	-1.885
76	52	2.365	0.99	59	2.712	0.85	-1.981*
77	52	2.788	1.00	59	2.712	0.89	0.427
78	52	2.731	1.05	59	2.881	0.97	-0.787
79	52	2.846	1.14	59	3.068	0.91	-1.137
80	52	2.250	1.10	59	2.627	1.07	-1.833

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 4-37 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (1-way, ANOVA) ของคะแนนข้อหาการประกอบอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมไม่เพียงพอ ตามความเห็นของบัณฑิตศึกษาศาสตร์ จำแนกตามวิชาเอกที่เรียน

รหัสข้อปัญหา	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	รวมเฉลี่ยรวม
31	วิชาเอก Residual รวม	16.7337 137.707 154.441	6 111 117	2.78895 1.2406	2.24806*	2.661
72	วิชาเอก Residual รวม	15.3671 116.201 131.568	6 111 117	2.56119 1.04685	2.44656*	2.890
73	วิชาเอก Residual รวม	17.8201 121.51 139.331	6 111 117	2.97002 1.09469	2.71312*	2.364
74	วิชาเอก Residual รวม	15.8168 96.6578 112.475	6 111 117	2.63613 0.870791	3.02728**	2.593
76	วิชาเอก Residual รวม	10.9648 91.9929 102.958	6 111 117	1.82746 0.828764	2.20504*	2.568
79	วิชาเอก Residual รวม	13.743 108.257 122.0	6 111 117	2.2905 0.975288	2.34854*	3.000

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อปัญหาที่ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงระดับ .05 มีจำนวน 66 ข้อ เรียงลำดับตามรหัสของข้อปัญหาดังนี้คือ:

9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 75, 77, 78, 80.

ปัญหาในการประกอบอาชีพครู กับ การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ
ของ
วิรัตน์ ไวยกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2524

งานวิจัยนี้มุ่งสืบค้นหาคำตอบของปัญหาสองประการคือ 1) ปัญหาที่สำคัญในการประกอบอาชีพครูในเขตการศึกษา 8 มีอะไรบ้าง และ 2) ปัญหาที่สำคัญในอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอมีอะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อจะเสนอแนวทางการฝึกอบรมเพื่อเตรียมแก้ปัญหาในอาชีพครูต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยครูประจำการและครูยังศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 จำนวน 500 คน และ อาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 418 คน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาสำคัญที่ครูประจำการในเขตการศึกษา 8 เน้นอยู่ได้แก่ ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถและความมั่นใจในการสอนและการปกครองชั้นเรียน การขาดความเข้าใจในบทบาทของครูเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน การขาดความกระตือรือร้นในการคิดริเริ่มและการเป็นผู้นำทางวิชาการ การขาดศรัทธาและความรับผิดชอบในวิชาชีพครู ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับครูยังศึกษาที่ไม่ค่อยสนใจงานวิชาการและไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย

ปัญหาสำคัญในอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ ประกอบด้วย ปัญหาการขาดความมั่นใจในการนำความรู้หรือหลักวิชาการที่ได้รับไปใช้ในการสอน การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนช้า การสอนให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล กล้าแสดงความคิดเห็น และมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย การขาดความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่ของครูในด้านการพัฒนาชุมชน การขาดศรัทธาและความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพครู ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับครูยังศึกษาที่บริหารโรงเรียนแบบไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย

นอกจากนั้นยังพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในค่านิยมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสำคัญในอาชีพครู ระหว่างครูยังศึกษากับครูประจำการ และ ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์

จากผลการวิจัยนี้ ได้เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานี้ในอาชีพครูสำหรับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่คือ ควรจะเพิ่มเสริมความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนทัศนคติและความสนใจที่นักศึกษามีอยู่แล้วให้สูงขึ้น โดยให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติในด้านการสอน การเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับชุมชนหรือชนบท การใช้กระบวนการกลุ่ม และการปฏิบัติอื่น ๆ ที่นักศึกษามีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น.

PROFESSIONAL PROBLEMS OF TEACHERS AND THEIR IMPLICATIONS FOR
THE TRAINING PROGRAM OF THE FACULTY OF EDUCATION,
CHIANG MAI UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
WIRAT WAIYAKUL

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Doctor of Education Degree
Srinakharinwirot University
February 1981

This study aimed to find: (1) the professional problems as perceived by teachers in Educational Region 8 in general, and (2) the professional problems which were encountered by teacher-education students of the Faculty of Education, Chiang Mai University (CMU) in particular. Questionnaires were administered to 918 subjects which comprised 500 teachers and principals in Educational Region 8, and 418 university instructors, students and graduates of the Faculty of Education, CMU.

Major findings indicated that the important problems encountered by teachers were: (1) insufficient knowledge, abilities and confidence in teaching and in classroom management, (2) failure to understand clearly the roles of teachers in community development, (3) lack of responsibilities and commitment in teaching profession, (4) lack of motives to do creative works or to become educational leader, and (5) difficulties in dealing with non-democratic administrators.

Among the teacher-education students, their problems were: (1) lack of confidence in applying knowledge and principles to the teaching and learning situation, (2) teaching slow learners, (3) teaching students to think critically and to behave democratically, (4) lack of abilities and skills to perform the teachers' roles in community development, (5) lack of positive attitudes towards and commitment in teaching profession, and (6) difficulties in dealing with non-democratic administrators.

The findings also showed that there were statistically significant differences between principals and teachers, and between the university instructors and students and graduates, in dealing with the problems mentioned above.

Based upon the findings of this study, it was recommended that the training program of the Faculty of Education, CMU, increases the teaching of knowledge, understanding, abilities, skills, attitudes, and interests so that teacher-education students can use in solving the professional problems. In terms of training techniques, emphases should be given to the teaching practice, participation in activities of the communities and in rural areas, group dynamics and other activities of practical nature.